

Työpoliittinen aikakauskirja 4/2009

Finnish Labour Review

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Sisällysluettelo

PÄÄKIRJOITUS

Osittainenkin työkyky kannattaa hyödyntää	3
Heikki Räisänen	

ARTIKKELEITA

Putoavatko vammaiset ja pitkäaikaissairaat työmarkkinoiden lisäksi myös välityömarkkinoilta?	5
Pauliina Lampinen	

Lissabonin strategian jatkoksi EU 2020 -strategia – Euroopan työllisyysstrategia osana kokonaisuutta	15
Heli Saijets	

Puolen vuosisadan työelämätietoa	25
Kaisa-Mari Okkonen	

Työvoimatutkimus edistyksekkäintä yhteiskuntatilastoa 70 vuotta, Suomessa 50 vuotta	37
Pekka Tiainen	

KATSAUKSIA JA KESKUSTELUJA

Työ- ja elinkeinoministeriön konsernistrategia ei ole ”diipadaapaa”	51
Antti Joensuu	

Työpoliittisen aikakauskirjan profiili ja sen kehittäminen	58
Heikki Räisänen	

UUTTA TYÖ- JA YRITTÄJYYSTUTKIMUKSEN ALALTA	66
NYTT INOM ARBETS- OCH ENTREPRENÖRSKAPSFORSKNING	72
ENGLISH SUMMARIES	78
RECENT EMPLOYMENT AND ENTREPRENEURSHIP STUDIES	82
KUVIDEN LUETTELO – LIST OF CHARTS	1*
TAULUKOIDEN LUETTELO – LIST OF TABLES	2*
KUVIOT – CHARTS	4*
TAULUKOT – TABLES	16*
TAULUKOIDEN SELITYKSIÄ – EXPLANATORY NOTES	56*

TYÖPOLIITTINEN AIKAKAUSKIRJA

FINNISH LABOUR REVIEW

4 / 2009
vsk. 52. vol

Työ- ja elinkeinoministeriö
Ministry of Employment and the Economy
HELSINKI FINLAND

PÄÄTOIMITTAJA * EDITOR-IN-CHIEF

Heikki Räisänen
puh./tel. 010 60 75959

TOIMITTAJA * EDITOR

Pekka Ylöstalo
puh./tel. 010 60 47090

TOIMITUSSIHTEERI * EDITOR

Annika Blomster
puh./tel. 010 60 47966
sähköposti: etunimi.sukunimi@tem.fi
e-mail:givenname.surname@tem.fi

TOIMITUSNEUVOSTO * EDITING COMMITTEE

Jussi Toppila, puheenjohtaja
Tuomo Alasoini
Johanna Alatalo
Pirjo Harjunen
Päivi Järviniemi
Martti Myllylä
Kimmo Ruth
Petri Syvänen
Heikki Räisänen, asiantuntija
Pekka Ylöstalo, asiantuntija
Matti Sihto, asiantuntija
Pekka Tiainen, asiantuntija
Annika Blomster, sihteeri

TOIMITUKSEN OSOITE * ADDRESS

PL 32, 00023 VALTIONEUVOSTO

TILASTO-OSIO * STATISTICS

Petri Syvänen
puh./tel. 010 60 48050
Ella Laakso
puh./tel. 010 60 48051
sähköposti/e-mail: etunimi.sukunimi@tem.fi

JULKAISIJA * PUBLISHER

Työ- ja elinkeinoministeriö
Työpoliittinen aikakauskirja internetissä:
www.tem.fi/aikakauskirja

Painotuote

Tähän julkaisuun sisältyvä aineisto on tiedotusvälineiden vapaasti käytettävissä. Lainattaessa on lähde kuitenkin mainittava. Tekijän nimellä julkaistut artikkelit edustavat kirjoittajien omia näkemyksiä, jotka eivät välttämättä vastaa ministeriön kantaa.

Taitto: Markku Lahtinen
Edita Prima Oy, Helsinki 2009
ISSN 0787 – 510X

Osittainenkin työkyky kannattaa hyödyntää

Heikki Räisänen¹

Työmarkkinoilla ja myös niiden ulkopuolella on runsaasti työhaluisia vajaakuntoisia tai osatyökykyisiä sekä pitkäaikaissairaita ihmisiä. Heidän työmarkkina-asemaansa kannattaa kiinnittää huomiota, koska lähivuosina osittainenkin työkyky tulisi hyödyntää työvoimavarojen niukentuessa. Ja luonnollisesti tässä puhutaan suuresta määrästä ihmiskohaloita, joihin voidaan määrätietoisin toimin vaikuttaa.

Alkusyksystä 2009 Suomessa oli runsaat 72 000 vajaakuntoista työnhakijaa, joista yli 14 400 oli työssä, työttömänä puolestaan 36 600 henkeä. Valtaosa loppuista oli työvoiman ulkopuolella, mutta koska he olivat työnhakijoita, halusivat hekin työhön. Kun vajaakuntainen henkilö työllistyy, työllistyy hän lähes joka toisessa tapauksessa avoimille työmarkkinoille.

Vaikka vajaakuntoisuuden syy, henkilön osaaminen ja työkokemus sekä tietysti työvoiman kysyntätilanne ovat keskeisiä tekijöitä työllistymiselle, on kysyttävä, osataanko suomalaisissa työyhteisöissä oikeasti hyödyntää muuta kuin täyttä työkykyä? Auttaako työvoimapalvelujärjestelmä ja kuntoutusjärjestelmä riittävällä tavoin osittain työkykyisiä työelämään? Tätä sietää pohtia.

Ilmeisesti tietoa monista käytännön asioista puuttuu työnantajiltakin, esimerkiksi henkilön työhön soveltuvuutta voidaan kokeilla käytännössä ilman työsuhdetta ja työolojen järjestelyyn on saatavissa tukea. Monia palveluja onkin toteutettu työllistymisen edistämiseksi. Kuluvan vuoden ensi puoliskolla tehtiin yli 2000 työkunnon selvitystä ja yli 3000 työkokeilua työpaikoilla. Vajaakuntoi-

---

¹ Heikki Räisänen, VTT, työvoimapolitiikan dosentti, tutkimusjohtaja, työ- ja elinkeinoministeriö

sia sijoitettiin työllistämistoimin yli 11 400 ja työvoimakoulutuksen aloitti yli 2500. Yleisille työmarkkinoille työllistettiin kuitenkin eniten, yli 19 000 kertaa, mikä on nykyisessä työmarkkinatilanteessa myönteistä. Vajaakuntoisten työttömyys ei ole myöskään kovin paljoa kasvanut.

Pauliina Lampinen käsittelee artikkelissaan erityisesti vammaisten ja pitkäaikaissairaiden työmarkkina-asemaa. Monet heistä eivät ole ollenkaan työnhakijoina ja saattavat pudota myös palvelujärjestelmien ulkopuolelle. Lampinen katsoo, että erityisesti välityömarkkinoita kehitettäessä vammaisten ja pitkäaikaissairaiden asema pitäisi ottaa paremmin huomioon. Hän muistuttaa, että kansainvälisten sopimusten, EU:n politiikan sekä perustus-, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolakien perusteella ei pitäisi olla epäselvää, kuuluvatko työllistymiseen tähtäävät ja työssä tukemiseen tarkoitettut palvelut myös vammaisille ja pitkäaikaissairaille. Nyt pitäisi Lampisen mielestä ratkaista, miten järjestelmää kehitetään niin, että se vastaa kaikkien työllistymiseensä tukea tarvitsevien ihmisten tarpeisiin vammasta tai sairaudesta huolimatta.

Heli Saijets kirjoittaa Euroopan työllisyysstrategian jatkosta ja taustoittaa tätä nykyisen työllisyysstrategian kehityksellä. EU:n uuden työllisyysstrategian valmistelu on jo hyvässä vauhdissa ja Suomen hallituskin on määritellyt linjauksensa. Niiden mukaan esimerkiksi vähähiilisen talouden teknologian ja palvelujen kehittäminen voisi auttaa uusien työpaikkojen syntymisessä. Julkisen talouden tila monissa jäsenmaissa taas edellyttää rakenteellisia uudistuksia, jotka vahvistavat kasvua. Saijets katsoo, että talous- ja työllisyyspolitiikassa on viime

vuosina keskusteltu enenevästi toimien ja rakenteellisten uudistusten vaikuttavuudesta. Tällä politiikkatoimien ja uudistusten vaikuttavuuden arvioinnin alalla EU:lla on parantamisen varaa.

Kuluvana vuonna työvoimatutkimus täyttää 50 vuotta Suomessa. Tähän liittyen julkaisemme Kaisa-Mari Okkosen sekä Pekka Tiaisen artikkelit. Työvoimatutkimuksen historia on monelta osin kytköksissä myös Työpoliittisen aikakauskirjan kehitykseen, koska keskeisiä työvoimatilastoja, sekä työvoimatutkimuksen että työnvälitystilaston tietoja julkaistaan lehdesämme säännönmukaisesti niiden ilmestymisrytmiin vuosineljänneksittäin. *Kaisa-Mari Okkonen* toteaa artikkelissaan palkansaajuuden vakiintuneen pitkällä aikavälillä merkittävimäksi työnteon muodoksi. Samanlainen muutos on naisten työhön osallistumisen voimakas kasvu, joka liittyi myös julkisen sektorin laajenemiseen. Okkosen mukaan julkisessa keskustelussa korostuvat työelämän epävarmuustekijät, etenkin epätyypilliset työsuhteet, joiden kehitys ei kuitenkaan pitkällä aikavälillä ole niin dramaattinen. *Pekka Tiainen* luotaa työvoimatutkimuksen kehitystä eri maissa, mm. ensinnä liikkeellä olleissa Yhdysvalloissa ja Kanadassa sekä myöhemmin myös Euroopassa. Kansainvälisellä työjärjestöllä ILO:lla oli huomattava merkitys työvoimatutkimuksen käytön laajentumiselle. Tiainen huomauttaa, että työvoimatutkimuksen kaltainen yhteiskuntatilasto voi osaltaan auttaa monien vaikeiden yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemista.

Työpoliittisen aikakauskirjan numeron 1/2010 aineiston määräpäivä on 25.1.2010. Numeron teemana on ”Työmarkkinat irti lamasta”.

Putoavatko vammaiset ja pitkäaikaissairaat työmarkkinoiden lisäksi myös välityömarkkinoilta?

Pauliina Lampinen¹

Johdanto

Tämän artikkelin tavoitteena on tarkastella vammaisten ja pitkäaikaissairaiden asemaa työmarkkinoilla olemassa olevien työllistymistä tukevien palveluiden näkökulmasta. Artikkelissa kartoitetaan sekä työhallinnon, sosiaalitoimen että ammatillisen kuntoutuksen keinoja edistää kohderyhmän työllistymistä, koska nykyinen palvelujärjestelmä sisältää paitsi päällekkäisyyksiä myös väliinputoamisen paikkoja, jotka uhkaavat erityisesti työkyvyttömyysetuudelta työhön palaamaan pyrkiviä henkilöitä. Erityistä huomiota kiinnitetään välityömarkkinoihin, joiden kehittäminen parhaimmillaan johtaa eri järjestelmien sujuvaan ja joustavaan yhteistyöhön ja kaikkien kohderyhmien kan-

nalta yhdenvertaiseen kohteluun. Valitettavasti välityömarkkinatoiminnan toteutumisen käytännössä näyttää johtavan päinvas-taiseen suuntaan ja työkyvyttömyysetuutta saavien vammaisten ja pitkäaikaissairaiden syrjäytymiseen välityömarkkinoiden tarjoamista palveluista.

Katsaus työttömien aktivointiin sekä vammaisten ja pitkäaikaissairaiden työllistymistä edistäviin toimiin

Keskustelua työttömyyden hoidosta on leimannut 90-luvun lopusta yhä vahvemmin aktivointipolitiikka. Passiivisen työttömyysetuuden saannin sijaan etenkin nuoret ja pitkäaikaistyöttömät on velvoitettu erilaisten

---

¹ Pauliina Lampinen, VTM, kehittämisspäällikkö, VATES -säätiö

sanktioiden uhalla laatimaan tietyin väliajoin joko työnhaku- tai aktivointisuunnitelmia. Toisiaan seuranneet lainsäädäntöuudistukset, esimerkiksi työmarkkinatukeen ja kuntouttavaan työtoimintaan liittyen, ovat jatkuvasti lisänneet pitkäaikaistyöttömien velvollisuutta osallistua työhallinnon palveluihin ja työllisyyttä edistäviin toimenpiteisiin. (esim. Ala-Kauhahuoma 2007, 20–21.) Monet näistä toimenpiteistä (mm. työharjoittelu, työelämävalmennus, työhönvalmennus) toteutetaan erilaisissa työpajoissa ja työllistämisyksiköissä, joita kolmannen sektorin palveluntuottajat tarjoavat. Aktiivitoimenpiteiden lisäämisellä pyritään vähentämään passiivista työttömyyttä, joka tulee kalliiksi paitsi yhteiskunnalle myös yksilölle, jonka talous, terveys ja elämänlaatu heikkenee työttömyyden pitkittyessä (emt. 38–39).

Vammaisten ja pitkäaikaissairaiden työllistymistä on perinteisesti edistetty pikeminkin sosiaalihuollon kuin työhallinnon toimesta. Käytännössä työllistämistä tukevaa palvelua on toteutettu vuonna 2002 uudistetun sosiaalihuoltolain sekä kehitysvammalain perusteella. Kuntien vastuulla on järjestää työmahdollisuuksia joko työsuhteessa (Shl 27d§) tai ei-työsuhteisessa työtoiminnassa (Shl 27e§ ja kehitysvammalaki) erilaisissa kuntien itsensä sekä kolmannen sektorin ylläpitämissä erityistyöllistämisen yksiköissä ja näin tarjota mahdollisuus oppia ja kuntoutua sekä saada tukea mahdolliseen siirtymiseen avoimille työmarkkinoille. Siirtymistä sosiaalihuoltolain mukaisesta toiminnasta avoimille työmarkkinoille ei kuitenkaan ole täsmällistä tietoa. Yleinen käsitys alalla käytyjen keskustelujen perusteella kuitenkin on, ettei siirtymiä juuri tapahdu. (Paanetoja, 2004.)

Mikäli henkilön työkyvyn ei arvioida riittävän työsuhteiseen työhön, tulisi hänelle järjestää 27e§ mukaan työtoimintaa. Kysymykseksi on jäänyt, millä perusteella kun-

nat määrittelevät sen, työllistetäänkö henkilö 27d§ mukaiseen työsuhteeseen vai 27e§ mukaiseen ei-työsuhteeseen työtoimintaan. (Paanetoja, 2004, 152.) Voidaan kuitenkin olettaa, että monet avotyötoimintaa (avotyötoiminnassa henkilö työskentelee tavalisella työpaikalla ilman työsuhteen etuja) tekevästä henkilöstä kuuluvat paitsi tämän Shl 27e§ myös kehitysvammalain mukaisen toiminnan piiriin. Tällöin heillä on kuin onkin työkykyä ja oppimiskykyä jäljellä ja heille tulisi tarjota yhdenvertainen mahdollisuus työllistymistä tukeviin palveluihin. On kuitenkin epäselvää, minkä vastuutahon tehtävänä tämän palvelun järjestäminen tai palveluun ohjaus tulisi olla. Jos kunnan tehtävänä on järjestää sosiaalihuoltolain mukainen toiminta, tulisiko työhallinnon vastata siirtymän tukemisesta kohti avoimia työmarkkinoita?

Sosiaalisen työllistämisen barometritutkimukseen vastanneiden 248 yksikön yhteenlaskettu asiakasmäärä oli vuonna 2006 yli 13 000 asiakasta, joista mielenterveyskuntoutujien toimintayksiköissä yhteensä noin 600 asiakasta (Ylipaavalniemi, 2008). Vuonna 2004 yli 2000 kehitysvammaista henkilöä työskenteli avotyösuhteessa ja yli 7000 muussa työtoiminnassa (Kehitysvamma palvelut vuonna 2004, 2007). Näissä luvuissa on vain osa toiminnasta tilastoituna ja silti lukumäärät nousevat suuriksi.

Työttömien aktivointitoimenpiteiden kehittämisen ja sosiaalihuoltolain mukaisen toiminnan järjestämisen lisäksi vammaisten ja pitkäaikaissairaiden työllistymiseen ovat vaikuttaneet uudistukset, joita on tehty ammatillisen kuntoutuksen järjestelmään. Uudistuksilla on pyritty lisäämään painopistettä ennalta ehkäisevään toimintaan, selkeyttämään ammatillisen kuntoutuksen työnjakoa ja lisäämään asiakkaan oikeutta palveluun. Käytännössä uudistuksilla ei ole päästy toivottuihin tuloksiin. Sekä työeläke- että

Kelan ammatillisen kuntoutuksen hylkäävät päätökset ovat lisääntyneet ja kriteerit palveluun pääsyyn tiukentuneet. (Rissanen, 2008, 24–25.) Tämä voi tarkoittaa, että yhä useampi henkilö, jonka vika, vamma tai sairaus aiheuttaa työkyvyn uhan ja vaikeuttaa työllistymistä tai työssä pysymistä, on jäänyt vaille työkokeiluja, uudelleen koulutusta, työolosuhteiden sopeuttamista ja työhönvalmennusta, eli ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteitä.

Vaikuttaa siltä, että työttömien aktivointiin ja kuntoutukseen, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden työtoimintaan sekä ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteisiin kehitetyt palvelut ovat loppujen lopuksi hyvin samankaltaisia ja toistensa kanssa limittäisiä. Saman palveluntuottajan yksiköissä voi olla kaikkien eri vastuutahojen lähettämiä henkilöitä näennäisesti eri palveluissa mutta käytännössä tekemässä samanlaisia töitä rinnakkain. Kaikissa toimenpiteissä pyritään samaan tavoitteeseen; edistämään yksilön työkykyä, valmentamaan työelämään siirtymiseen ja tukemaan siirtymässä tavallisille työpaikoille.

Samaan tavoitteeseen pyritään myös välityömarkkinoiden kehittämällä. Seuraavaksi tarkastelen, mistä välityömarkkinapuhe on saanut alkunsa ja miten sen nykyinen toiminta painottuu eri kohderyhmien näkökulmasta.

Mitkä ihmeen välityömarkkinat?

Välityömarkkinat on Suomessa kohtuullisen uusi käsite, jonka juuret ovat vuosituhanen vaihteen eurooppalaisessa yhteiskuntapoliittisessa keskustelussa globalisaation, työelämän ja työmarkkinoiden muutoksen vaikutuksista yksilöihin ja yhteiskuntaan (Suikkanen, 2008.). Keskeisenä teoriana pidetään saksalaisen Günther Schmidin teori-

aa siirtymien työmarkkinoista, transitional labour markets (TLM), jossa työmarkkinoita tarkastellaan yksilön elämänsä siirtymien näkökulmasta. Teoriassa keskitytään viiteen kriittiseen kaksisuuntaiseen siirtymään elämänsä aikana; siirtymät koulutuksesta työhön, työstä työhön, työllisyydestä työttömyyteen, kotitaloustyön ja palkkatyön välillä sekä työllisyydestä eläkkeelle. Jokainen siirtymä sisältää sekä yksilön että yhteiskunnan näkökulmasta riskejä, joiden minimoiminen voisi tuottaa paremmin toimivat ja sekä yksilöä että yhteiskuntaa hyödyttävät työmarkkinat. Siirtymien työmarkkinoiden ajatellaan rakentavan 'sosiaalisia siltoja' helpottamaan siirtymiä palkkatyön ja ei-palkkatyön välillä. (emt. 3–4., Räisänen, Schmid, 2008, s.11.)

Siirtymien työmarkkinat – teoria nostaa esiin työmarkkinat myös muiden kuin työllisten ja työttömien välisenä toimintakenttänä, jossa palkkatyö, koulutus, kuntoutuminen ja kotona tehtävä työ voivat vuorotella joustavasti yksilön tilanteen mukaan. Ideaalitalanteessa siirtymien tukeminen ja riskien minimoiminen tuottaisivat hyvää sekä yksilölle, työnantajalle että yhteiskunnalle vähentämällä tuloloukkujen passivoivaa vaikutusta, palveluiden väliin putoamista sekä syrjäytymistä työ- ja koulutusmarkkinoilta tarjoten mahdollisuuden jatkuvaan osaamisen kehittämiseen ja työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseen. (Räisänen, Schmid, 2008.)

Suomessa siirtymien työmarkkinat – keskustelua on käyty rinnakkain välityömarkkinoista käytyjen keskustelujen kanssa (Suikkanen, 2008). Välityömarkkinat käsite esiintyi ensimmäisiä kertoja vuoden 2006 TUPO 2 -työryhmän mietinnössä (Väyliä työhön, 2006). Työministeriön asettaman kolmikantaisen työryhmän tavoitteena oli valmistella työllistymistä helpottavia ja työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantoa parantavia aktiivitoimenpiteitä (emt. 2).

Välityömarkkinoilla mietinnössä viitataan aktivointipaikkoihin, jotka tarjoaisivat vaihtoehdon avoimelle pitkäaikaistyöttömyydelle. Työryhmän havainto oli, että työvoimatoimiston asiakkaissa on sellaisia henkilöitä, jotka eivät täytä työkyvyttömyyseläkkeen ehtoja, mutta joiden sijoittuminen avoimille työmarkkinoille edes voimakkaiden tukitoimien turvin on epätodennäköistä. Lisäksi mietinnössä viitataan henkilöihin, joiden työ- ja toimintakyky on heikentynyt sosiaalisista syistä. (emt. 28–30.)

Muutamaa vuotta aikaisemmin sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö oli asettanut työryhmän, jonka tehtävänä oli esittää keinoja edistää vaikeasti työllistyvien työllistymistä ja sosiaalista kuntoutusta (Sosiaalisen työllistämisen työryhmän raportti, 2004). Myös STM:n työryhmän tuli kiinnittää huomiota alueellisten työvoiman palvelukeskusten perustamistoimiin, sosiaalisten yritysten toimintaan sekä kokemuksiin kuntouttavasta työtoiminnasta, nuorten työpajatoiminnasta ja työpajatoiminnasta. Vaikeasti työllistyvät henkilöt määriteltiin tässä työryhmässä kattamaan pitkäaikaistyöttömien lisäksi vammaiset, pitkäaikaissairaat sekä edellä TUPO 2 -työryhmän viittaamat sosiaalisista syistä työmarkkinoilta syrjäytymisvaarassa olevat henkilöt. (emt. 36–41.)

Myös VATES-säätiö ja Valtakunnallinen työpajajyhdistys ovat määritelleet 'heikossa työmarkkina-asemassa olevat' henkilöiksi, joilla on vaikeuksia työllistyä ilman tukea tai työhallinnon peruspalveluiden kautta (Ylipaavalniemi, Sariola, Marniemi, Pekkala 2005, 13). Käsitelmä määrittely yhdistää TUPO 2 -työryhmän ja STM:n työryhmän ajatukset kohderyhmästä, johon kuuluvat sekä vammaiset ja pitkäaikaissairaat että työttömät henkilöt, jotka tarvitsevat tukea työllistymiseensä.

TUPO 2 -työryhmän muistion esitykset olivat keskeisessä asemassa lanseerattaessa

välityömarkkinoiden käsite ja toiminta suomalaisen työ- ja sosiaalipoliittiseen keskusteluun, joka laajeni valtakunnalliseksi kehittämistoiminnaksi ennen kaikkea vuonna 2007 alkaneen uuden Euroopan sosiaalirahastokauden myötä. Välityömarkkinoista alettiin puhua ensin siirtymätyömarkkinoina ja välittävänä työmarkkinoina, joista edellisen nähtiin tarjoavan työllistämispalveluita henkilölle, jotka ovat lähempänä työmarkkinoita ja jälkimmäisen niille, jotka tarvitsevat enemmän myös sosiaalista kuntoutusta ja pitkäkestoisia toimia päästäkseen siirtymätyömarkkinoille. Vammaiset henkilöt liitettiin määrittelyissä jälkimmäiseen ryhmään.

Myöhemmin siirtymä- ja välittävät työmarkkinat käsitteet korvattiin aktiivisen työvoimapolitiikan toimenpiteiden ja aktiivisen sosiaalipoliitiikan toimenpiteiden käsitteillä. Samalla kun kehittämistoimintaa aloitettiin, jaettiin välityömarkkinoiden kokonaisuus hallinnollisesti kahtia. Näin aktiivisen työvoimapolitiikan toimenpiteet ja kehittäminen kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan ja aktiivisen sosiaalipoliitiikan toimenpiteet sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallinnonalaan. Nykyiset välityömarkkinat on työ- ja elinkeinoministeriön kotisivuilla (<http://www.tem.fi/?s=2317>) määritelty seuraavasti:

'Välityömarkkinoilla tarjotaan työskentelymahdollisuuksia henkilöille, joilla on eri syistä vaikeuksia sijoittua työhön avoimille työmarkkinoille (= työmarkkinat, joilla palkkauskustannuksiin ei käytetä yhteiskunnan taloudellista tukea). Välityömarkkinoilla tarjotaan aktiivisen työvoima- ja sosiaalipoliitiikan työmahdollisuuksien lisäksi työhön sijoittamista edistäviä ja työssä selviytymistä tukevia palveluja. Työmarkkinatoimenpiteiden (työharjoittelu ja työelämävalmennus) ja palkkatuetun työn tavoitteena on parantaa ammattitaitoa, osaamista ja työmarkki-

na-asemaa ja näin edistää pääsyä avoimille työmarkkinoille. Aktiivisen sosiaalipolitiikan (esimerkiksi kuntouttava työtoiminta ja sosiaalihuoltolain mukainen työtoiminta) tavoitteena on ylläpitää henkilöiden toimintakykyä ja parantaa elämänhallintaa ja näin luoda edellytyksiä siirtymiselle välityömarkkinoille tai suoraan avoimille työmarkkinoille.'

Määritelmä sisältää ajatuksen kaksiportaisesta järjestelmästä, jossa osa toimenpiteistä on suunnattu työttömille, osa kuntoutusta tarvitseville henkilöille. Jälkimmäiseen ryhmään kuuluvat voivat toimenpiteen jälkeen päästä 'läheemmäksi' oikeita työmarkkinoita siirtymällä varsinaisille välityömarkkinoille. Lapin yliopiston professorin Asko Suikkasen STM:lle tekemän välityömarkkinaselvityksen mukaan keskeinen puute suomalaisessa välityömarkkinoiden kehittämisessä on toiminnan rajaaminen lähes yksinomaan työllistämispolitiikan ja sosiaalipolitiikan työllistäviin palveluihin, ei palveluihin, jotka tukisivat siirtymissä palveluista työelämään. Toinen keskeinen puute Suikkasen mukaan on se, ettei toimintaa kytketä tai nähdä osana aikuiskoulutuspolitiikkaa tai ammatillisen kuntoutuksen kokonaisjärjestelmää. (Suikkasen, 2008, 17–18).

Mikä on työkyvyttömyysetuutta saavien paikka välityömarkkinoilla?

Painopiste välityömarkkinoiden kehittämisessä on tällä hetkellä työvoimaan kuuluvien pitkäaikaistyöttömien työllistämistoiminnassa ja heille suunnatuissa työvoima- ja sosiaalipoliittisissa palveluissa. Palvelut ovat pitkälle samoja, mitä on toteutettu jo vuosia; palkkatuki, työelämävalmennus, työharjoittelu työhallinnon valikoimasta ja kuntouttava työtoiminta sekä hyvin pienessä roolissa sosiaalihuoltolain mukainen työtoiminta so-

siaalipolitiikan palveluvalikoimasta. Työvoimapolitiikan painottuminen näkyy esimerkiksi nykyisessä Euroopan sosiaalirahastohanketoiminnassa. Vuodesta 2007 alkaen on käynnistynyt kymmeniä valtakunnalliseen välityömarkkinoiden kehittämishankkeeseen kuuluvaa projektia, joista lähes 40 on työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan kuuluvia, mutta vain kaksi sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalaan kuuluvia hankkeita (Rakennerahastotietopalvelu, 2009).

Välityömarkkinoiden painopisteiden valinnalla on erityisen suuri merkitys, kun arvioidaan, miten toiminta palvelee vammaisia ja pitkäaikaissairaita, usein jo työkyvyttömyysetuutta saavia henkilöitä työllistymisen tukemisessa. Työvoimapolitiikan painottaminen tarkoittaa käytännön toiminnassa sitä, että suurin osa välityömarkkinaprojekteihin ohjautuvista asiakkaista on pitkäaikaistyöttömiä tai vajaakuntoisia tai muita esimerkiksi maahanmuuttajataustansa vuoksi työllistymiseensä tukea tarvitsevia henkilöitä. Siis työhallinnon asiakkaita, joilla on jo työttömän status ja siihen liittyvät sosiaaliturvaetuudet.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan hankkeissa puolestaan painotetaan kuntouttavan työtoiminnan kehittämistä. Vuonna 2007 kuntouttavaan työtoimintaan osallistui lähes 11 000 henkilöä ja toiminta on laajentunut vuosi vuodelta (HE 194/2009). Kuntouttavaan työtoimintaan ohjataan yhtäällä työttömät, alle 25-vuotiaat työmarkkina- tai toimeentulotukea saavat asiakkaat tai yli 25-vuotiaat 500 päivää työmarkkinatukea saaneet asiakkaat. Tulevaisuudessa toimintaa laajennetaan yhä lakia vuonna 2010 uudistamalla. (emt.) Kunnat, jotka kantavat vastuun sekä kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä että sosiaalihuoltolain ja myös kehitysvammalain mukaisesta työllistymistä tukevasta työtoiminnasta, joutuvat miettimään, mihin toimintaan panostavat ja miten suuntaavat niukkenevia resurssejaan.

Työkyvyttömyysetuutta saavan henkilön näkökulmasta panostus pitkäaikaistyöttömien palveluihin tai kuntouttavaan työtoimintaan ei lohdata; hän ei kuulu kumpaankaan asiakasryhmään; hänellä ei ole työttömän statusta eikä oikeutta työmarkkinatukeen. Työkyvyttömyysetuutta jo saavan henkilön ei voi katsoa kuuluvan myöskään kohderyhmään, jolle kuntouttava työtoiminta olisi 'viimesijainen' palvelu.

Keskeinen kysymys on, mistä työkyvyttömyysetuutta saavat henkilöt, jotka ovat työ- ja avotoiminnan sekä oppilaitoksissa opiskelun myötä osoittaneet, että heillä on jäljellä sekä työkykyä että osaamista, saavat avoimille työmarkkinoille ohjaavaa palvelua välityömarkkinoilla. Kuuluuko esimerkiksi työ- ja elinkeinotoimistojen julkisten työvoimapalveluiden valikoima myös tälle kohderyhmälle? Vastausta voi tarkastella kahdesta eri näkökulmasta. Yhtäällä laki julkisesta työvoimapalvelusta mahdollistaa työkyvyttömyysetuutta saavalle henkilölle oikeuden te-toimistojen yleisiin palveluihin yhdenvertaisesti muiden työnhakija-asiakkaiden kanssa. Toisaalta voidaan tarkastella ko. ryhmän asemaa suhteessa ammatillisen kuntoutuksen vastuunjakoon.

Julkista työvoimapalvelua ja sen tarjoamia mahdollisuuksia työkyvyttömyysetuutta saavien näkökulmasta tarkasteltiin Mika Vuorelan vuonna 2008 tekemässä välityömarkkinaselvityksessä. Selvityksessä nousi esiin, että esimerkiksi Kelan työkyvyttömyysetuutta saavista henkilöistä suurin osa kuuluu työhallinnon ohjeistuksen mukaan ryhmään, jossa asiakkuuden syntyminen edellyttää lain mukaan työvoimatoimiston arviointia siitä, voidaanko henkilöä tukea tuloksellisesti julkisella työvoimapalvelulla. Työkyvyttömyysetuutta saavien työllistymispolut katkeavat helposti jo ensimmäiseen yritykseen te-toimistoissa. Selvitysraportin mukaan vain harvan ko. ryhmään kuuluvan

henkilön työllistymistä pidetään niin tuloksellisena, että häntä kannattaisi tukea. (Vuorela, 2008, 35.)

Työkyvyttömyysetuutta saavien työllistymismahdollisuuksia voidaan tarkastella myös sosiaalisten yritysten näkökulmasta. Laki sosiaalisista yrityksistä asettaa sosiaalisiin yrityksiin työllistyvien kohderyhmään kuulumisen yhdeksi ehdoksi työnhakijana olemisen te-toimistossa (emt. 13). Jos työkyvyttömyysetuutta saavaa henkilöä ei oteta työnhakijaksi työllistymisen tuloksellisuutta epäillen, ei hän myöskään saisi mahdollisuutta kokeilla työllistymistä sosiaalisessa yrityksessä.

Toisaalta edellä mainittu laki mahdollistaa siirtymisen sosiaalihuoltolain mukaisesta toiminnasta sosiaaliseen yritykseen. Vuonna 2006, kun lakia sosiaalisista yrityksistä uudistettiin, lain perusteluiden mukaan silloisten sosiaalisten yritysten 371 työntekijästä 135 oli vajaakuntoisia ja vain neljä sosiaalihuoltolain perusteella kunnan tukemana työllistyneenä sosiaaliseen yritykseen (HE 275/2006). Voitaisiinko jatkossa sekä hallintokuntien yhteistyötä että käytäntöjä kehittämällä panostaa siihen, että yhä useammalle nyt kuntien työtoiminnassa oleville henkilöille tarjottaisiin mahdollisuus luonteviin ja tuettuihin siirtymiin sosiaalisten yritysten työntekijöiksi palkkatuella? Välityömarkkinoiden kehittämisessä sosiaalisten yritysten kehittämistoimintaan tulee joka tapauksessa kiinnittää erityistä huomiota ja nostaa esiin vajaakuntoisten työttömien työnhakijoiden rinnalle myös työkyvyttömyysetuutta jo saavat henkilöt potentiaalisina työntekijöinä.

Ammatillisen kuntoutuksen väliinputoamisen ongelmat

Välityömarkkinoiden kehittämisessä tulisi kiinnittää huomiota myös ammatillisen

kuntoutuksen palvelujärjestelmän mahdollisuuksiin tarjota työllistymiseen johtavia palveluita paitsi niille henkilöille jotka jo saavat työkyvyttömyysetuutta myös niille pitkäaikaistyöttömille ja nuorille, jotka eivät ole päässeet tai osanneet hakeutua ammatillisen kuntoutuksen palveluiden piiriin.

Ongelmaksi näyttäisi tulleen kynnys ammatilliseen kuntoutukseen pääsemiseksi, erityisesti kuntoutuksen tarkoituksenmukaisuuden arviointi. Tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon hakijan ikä, ammatti, aikaisempi toiminta, koulutus, vakiintuneisuus työelämään sekä se, johtaako haettu ammatillinen kuntoutus työssä jatkamiseen tai työhön palaamiseen lykäten eläkkeelle jäämistä. Jos henkilölle on myönnetty työkyvyttömyyseläke, arvioidaan voiko hän ammatillisen kuntoutuksen avulla ansaita toimeentulonsa kokonaan tai osittain ansiotyöllä. Esimerkiksi työeläkelaitokset eivät tue ammatillisella kuntoutuksella asiakkaita, joiden tavoitteena on täyden eläkkeen turvin hankkia lisäansioita. Myös Kelalla on mahdollisuus käyttää harkintaa ja määritellä, onko työllistymisen tukeminen riittävän tuloksellista. (Palvelutyöryhmän loppuraportti 2009.)

Ammatillisen kuntoutuksen vastuunjako on suhteellisen selkeä työeläke- ja liikenne- ja tapaturmavakuutuksen kohdalla. Haastavampaa rajanveto on Kelan ja työ- ja elinkeinotoimistojen välillä. Yhtäällä henkilöt, jotka kärsivät terveydentilan heikkenemisestä, oppimisvaikeuksista, sosiaalisten taitojen puutteesta ja mielenterveys- sekä päihdeongelmista jäävät helposti vaille selkeää reittiä ja pääsyä ammatillisen kuntoutuksen palveluihin (Paatero, 2008, 15). Heidän riskinään on jäädä pyörimään työllistymistoimenpiteiden aktivointikaruselliin (Ollikainen, 2008, 53 ja 59–60).

Toisaalta työkyvyttömyysetuutta jo saavat henkilöt, jotka voisivat hyötyä työhallinnon

tarjoamista työllistymisedellytysten arvioinnin palveluista, kuten työvalmentajan yksilöllisestä tuesta työpaikan etsimisessä, työtehtävien räätälöinnissä ja jaksamisen arvioinnista, käännytetään työhallinnosta etsimään tukea muiden ammatillisen kuntoutuksen järjestäjien palveluista. Työhallinnon linjauksien mukaan työkyvyttömyysetuuksilta työelämään palaavien ja siirtyvien 'työllistymisedellytysten parantamisen palvelut' ovat kohderyhmän kohdalla toissijaisia (työryhmän loppuraportti 2009). Myöskään työvoiman palvelukeskus, jolla on mahdollisuus hankkia työvalmentajapalveluita ja työllistymistä tukevaa henkilökohtaista ohjausta te-toimistoa vapaammin haalumilleen asiakkaille, ei palvele eläkkeellä jo olevia asiakkaita.

Pahimmillaan työhallinnon ja Kelan mahdollisuus harkita palveluittensa tuloksellisuutta työkyvyttömyysetuutta jo saavien työllistämismahdollisuuksia arvioidessaan, johtaa tilanteeseen, joka syrjäyttää työkyvyttömyysetuutta saavat vammaiset ja pitkäaikaissairaat henkilöt sekä julkisen työvoimapaalveluun että ammatillisen kuntoutuksen kuuluvista palveluista. Näillä henkilöillä olisi kuitenkin tarjottavanaan paitsi osittais- ta myös täyttä työkykyä työmarkkinoiden käyttöön.

Väliinpuotoajista yhdenvertaisiksi asiakkiksi ja potentiaalseksi työvoimaksi

Eri arvioiden mukaan Suomessa olisi jopa 30 000 vammaista ja pitkäaikaissairasta henkilöä, jotka voisivat työllistyä avoimille työmarkkinoille työsuhteeseen, mikäli heille tarjottaisiin tähän sekä henkilökohtaista tukea että taloudelliset mahdollisuudet. (mm. Kumpuvuori, Högbäck, 2003; Linnakangas, Suikkanen, Savtchenko, Vir-

ta, 2006; Holm, Happonen, 2007; Vuorela, 2008). Nyt vammaiset ja pitkäaikaissairaat ovat pääsääntöisesti työmarkkinoiden ulkopuolella ja etenkin mielenterveysyistä työkyvyttömyyseläkkeelle jäävät henkilöt ovat usein parhaassa työiässä. Kaiken kaikkiaan mielenterveysyistä työkyvyttömyyseläkkeellä oli vuonna 2005 noin 111 000 henkilöä (Vuorela, 2008).

Huolimatta vammaisten ihmisten muuta väestöä selvästi heikommasta koulutustasosta (Linnakangas, Suikkanen, Savtchenko, Virta, 2006, s. 39–40) Kelan tilastojen mukaan Suomessa oli myös noin 1000 korkeakoulutettua vammaista henkilöä, jotka eivät olleet päässeet työmarkkinoille (Kelan tilastot 2006). Erityisammattioppilaitoksissa opiskeli vuonna 2008 noin 4000 opiskelijaa (OPM tilastot, 2009). Vaikka erityisammattioppilaitoksissa onkin panostettu viime vuosina erilaisin hankkein valmistuvien opiskelijoiden tukemiseen, monet opiskelijat siirtyvät suoraan työllistämisyksiköihin työtoimintaan edes käymättä tavallisilla työpaikoilla. (mm. Ollikainen 2009).

YK:n vammaisten ihmisten ihmisoikeus-sopimuksen myötä vammaisten ja pitkäaikaissairaiden ihmisten työmarkkina- ja välityömarkkina-aseman tarkastelu tulisi nousta keskusteluun myös Suomessa. Sopimuksessa edellytetään, että vammaisille ihmisille on tarjottava yhdenvertaiset mahdollisuudet saada palveluita palkkatyöhön pääsemiseksi, työssä pysymiseksi ja työuran edistämiseksi. Lisäksi sopimus edellyttää yhdenvertaisia työolosuhteita sekä oikeudenmukaista palkkausta tehdystä työstä.

Myös Euroopan unionin vammaisten ihmisten tasa-arvoisia mahdollisuuksia käsittelevässä toimintasuunnitelmassa korostetaan, että jäsenvaltioiden tulee lisätä vammaisten ihmisten mahdollisuuksia saada tuetun työllistymisen työhönvalmentajapalvelua sekä tukea ja ohjausta siirtymistä työkeskuksista

avoimille työmarkkinoille. (23, 67–70.)

Tämä tulisi ottaa paremmin huomioon myös kehitettäessä välityömarkkinoita. Vammaisten ja pitkäaikaissairaiden työllistymiseen liittyviä näkökulmia on vaikea löytää nykyisestä välityömarkkinatoiminnasta. On luultavaa, että TUPO 2 -mietinnön ja heikentyneen työllisyystilanteen seurauksena työkyvyttömyysetuutta saavat henkilöt ajatellaan automaattisesti henkilöiksi, joiden ei kuulu saada palveluja työllistymisensä tueksi, koska he ovat jo 'päässeet' eläkkeelle. Eläkkeelle 'pääsemisen' näkökulma on kuitenkin stereotyyppinen ja osoittaa, ettei kohderyhmän heterogeenisyyttä tunneta eikä osaamista ja työkykyä tunnusteta.

Välityömarkkinat asiakaslähtöisine, esteettömine ja työelämään johtavine palveluineen olisivat tarpeen kaikille työmarkkinoilta syystä tai toisesta pudonneille tärkeitä. Nykyinen toiminta, joka näyttää keskittyvän aktivointipalveluiden lukumääräiseen lisäämiseen, vastuiden tarkempaan jakamiseen eri toimijoiden välillä ja yksilöiden terveydentilan ja vamman perusteella tehtäviin johtopäätöksiin palveluiden tuloksellisuudesta työkyvyn ja osaamisen sijaan ei voi johtaa joustaviin ja työ- ja toimintakykyä edistäviin välityömarkkinoihin. Myös ammatillisen kuntoutuksen palveluiden jättäminen välityömarkkinatoiminnan kehittämisen ulkopuolelle vahvistaa väliinpuotoamisia ja palveluiden eriytymistä.

Kansainvälisten sopimusten, Euroopan unionin politiikan, Suomen perustus-, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolakien perusteella ei pitäisi olla enää epäselvää, kuuluvatko työllistymiseen tähtäävät ja työssä tukemiseen tarkoitettut palvelut myös vammaisille ja pitkäaikaissairaille. Nyt pitäisi enää ratkaista, miten järjestelmää kehitetään niin, että se vastaa kaikkien työllistymiseensä tukea tarvitsevien ihmisten tarpeisiin vammasta tai sairaudesta huolimatta.

Lähteet:

- Ala-Kauhaluoma, Mika (2007). Toimeenpanon ratkaisuja ja arvioinnin haasteita. Tutkimus uusista työllistymisen tukemisen tavoista. Kuntoutussäätiön tutkimuksia. Research Reports 76/2007. Helsinki. HE 194/2009. Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 2 ja 10 §:n, työttömyysturvain 8 luvun 6 §:n ja toimeentulotuesta annetun lain 10 ja 10 a §:n muuttamisesta.
- HE 275/2006. Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi sosiaalisista yrityksistä annetun lain sekä julkisesta työvoimapaivalusta annetun lain 7 luvun 9 ja 11 §:n muuttamisesta.
- Holm, P & Hopponen, A. (2007). Vammaisten työkyky vuonna 2007. Pellervon taloudellisen tutkimuskeskuksen raportteja 202. Helsinki.
- Kehitysvamma palvelut vuonna 2004 (2007). Sosiaali- ja terveysministeriö, selvityksiä 2007/30. Helsinki.
- Kumpuvuori, Jukka & Högbacka, Marika (2003). Vammaisten henkilöiden ihmisoikeudet Suomessa. Selvityksiä 10. Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki.
- Linnakangas, Ritva; Suikkanen, Asko; Savtschenko, Victor; Virta, Lauri (2006) Uuden alussa vai umpikujassa? Vammaiset matkalla yhdenvertaiseen kansalaisuuteen. STAKES raportteja 15/2006. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Helsinki.
- Mid-term Evaluation of the European Action Plan 2003-2010 on Equal Opportunities for People with Disabilities (2009) Final Report June 2009. European Commission. Employment, Social Affairs and Equal Opportunities. Centre for Strategy & Evaluation Services. United Kingdom. Kent.
- Ollikainen, Anne–Mari (2008) Marginaalin marginaalissa? Vammaiset ja osatyökykyiset henkilöt työllistymispalveluiden reunoilla. VATES-säätiö. Helsinki.
- Opetusministeriön tilastoja (2008). Eri-tysisopetus erityisenä koulutustehtävänä; enimmäisopiskelijamäärät ja valtion-osuusjärjestelmän tiedot toteutuneista opiskelijamääristä vuosina 1999 – 2008 (pdf). http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattillinen_koulutus/tilastoja_ja_tunnuslukuja/?lang=fi. 6.11.2009.
- Paanetoja, Jaana (2004) Sosiaalipalveluna järjestettävästä työstä. Työoikeudellisen Yhdistyksen vuosikirja 2003–2004, 145–173. Helsinki. VATES-säätiön tuottama eripainos artikkelista.
- Paatero, Heli (2008). Mikä vika kuntoutusjärjestelmässä? Kuntoutus 4, 12–16.
- Rakennerahastotietopalvelu (2009). <https://www.eura2007.fi/rriitepa/>. 4.11.2009.
- Rissanen, Paavo (2008). Työikäisten kuntoutuksen kehitys Suomessa. Kuntoutus 4, 17–27.
- Räisänen, H. and Schmid, G. (2008) Transitional Labour Markets and Flexicurity from the Finnish Labour Market Point of View. Social Science Research Center. Berlin.
- Sosiaalisen työllistämisen työryhmän raportti (2004). Sosiaali- ja terveysministeriö 2004:19. Helsinki.
- Suikkanen, Asko (2008) Selvitystyö välityömarkkinoista. Sosiaali- ja terveysministeriö. http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=41254&name=DLE-4806.pdf
- Vuorela, Mika (2007) Työtä haluaville työvoimapaivaluja. Selvitys kuntoutustuella ja työkyvyttömyyseläkkeellä olevien henkilöiden työllistymisestä ja työelämään paluun edistämisestä. Loppuraportti pdf. http://www.tem.fi/index.phtml?96107_m=91283&s=3407

Väyliä työhön, Tupo 2 -työryhmän mietintö (2006) Työhallinnon julkaisu 361. Työministeriö. Helsinki.

Ylipaavalniemi, P., Sariola, L., Marniemi, J., Pekkala, T.(2005) Sosiaalisen työllistämisen toimialan käsitteet VATES-säätiö ja Valtakunnallinen työpajayhdistys ry. VATES-kirjat. Kerava.

Julkaisemattomat lähteet:

Palvelutyöryhmän loppuraportti (2009). Työllistymistä tukevien ammatillisen kuntoutuksen palveluiden järjestäminen ja yhteensovittaminen julkiseen työvoimapalveluun – kohderyhmänä työkyvyttömyysetuutta saavat, jotka haluavat siirtyä tai palata työelämään. Työ- ja elinkeinoministeriö.

Ylipaavalniemi, Pasi (2008) Sosiaalisen työllistämisen barometri. VATES-säätiö.

Lissabonin strategian jatkoksi EU 2020 -strategia – Euroopan työllisyysstrategia osana kokonaisuutta

Heli Saijets¹

Talouden kääntymisestä vähitellen kasvuun on varhaisia merkkejä, mutta talouskriisi on ohi vasta kun työllisyys paranee. Tyytyväisyydelle ei ole sijaa työttömyyden kasvaessa. Yhteisiä toimia kasvun tukemiseksi on tehtävä siihen asti, että talouden elpyminen on turvattu. Mutta yhtä lailla on tarpeen muotoilla elvytyksestä luopumisen strategia ja hakea uusia aloja talouden ja työllisyyden kasvulle. Tähän tilanteeseen liittyy keskustelu Lissabonin strategian jatkosta vuoden 2010 jälkeen. Näin totesi Eurooppa-neuvosto lokakuun 2009 päätelmissään (European Council, 2009).

EU:n komissio julkistanee ehdotuksensa asiasta helmikuussa 2010, jonka jälkeen jäsenmaat ja EU:n instituutiot käsittelevät sitä,

ja kevään 2010 aikana Eurooppa-neuvosto päättää EU:n pitkän aikavälin strategiasta.

Taloustilanteen seuranta ja arviointi on syventynyt talouskriisin myötä sekä EU:ssa että OECD:ssä. Poliittikkatoimien vaikutuksia työllisyyteen seurataan tiiviisti ja kokemuksia vaihdetaan maiden kesken. Ilmastopolitiikasta käytävät neuvottelut määrittelevät kestäväen kasvun lähtökohtia. Ennen rahoitus- ja talouskriisiä EU-maat olivat etenemässä – vaikkakin hitaasti – kohti Lissabonin strategian tavoitteita. Nyt loittonemme tavoitteista. Tässä artikkelissa esitän yleiskuvan Lissabonin strategian vaiheista ja EU:n vuoden 2010 jälkeisen talousstrategian valmistelusta, kohdentuen työllisyyteen.

---

¹ Heli Saijets, FM, neuvotteleva virkamies, työ- ja elinkeinoministeriö

Lissabonin strategia 2000–2010

Kun Euroopan unionin Lissabonin strategiasta päätettiin maaliskuussa 2000 Portugalin EU-puheenjohtajuuskaudella, elettiin suotuisissa ja vakaisissa taloudellisissa oloissa, sisämarkkinat olivat hyödyttäneet sekä kuluttajia että elinkeinoelämää ja odotettiin, että unionin laajentuminen lisää kasvua ja työllisyyttä. Mutta 15 miljoonaa ihmistä oli vailla työtä ja työssä olevien osuus väestöstä oli liian matala, erityisesti naisten ja iäkkäämpien kohdalla. Palvelusektori oli kehittymätön. Globalisaatio ja tietoyhteiskunta haasteina Eurooppa-neuvosto sopi kvanttihypyn ottamisesta ja päätti, että unionista tulee maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin tietoon perustuva talous, joka kykenee ylläpitämään kestävästä talouskasvusta, luomaan uusia ja parempia työpaikkoja sekä lisäämään sosiaalista yhteenkuuluvuutta (Lisbon European Council, 2000). Lissabonin strategian keskeisimmät tavoitteet ovat 70 prosentin työllisyysaste vuoteen 2010 ja panostus tutkimus- ja kehittämistoimintaan vähintään 3 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Lissabonin strategialla ei kuitenkaan luotu uusia hallinnollisia prosesseja, vaan koottiin strategiseksi kokonaisuudeksi olemassa olevat makrotalouden (Kölnin prosessi), mikrotalouden (Cardiffin prosessi) ja työllisyyden (Luxembourgien) prosessit. Kun strategia kattaa alueita, joissa yhteisöllä ei ole perustamissopimuksen mukaista toimivaltaa, luotiin avoimen koordinaation menetelmä eli jäsenmaat vapaaehtoisesti sopivat yhteisistä tavoitteista ja toiminnasta asioissa, joissa toimivalta kuuluu jäsenvaltioille, mutta joissa asioiden koordinaatio yhteisötasolla tuottaa hyötyä. Komission tehtävä

on koordinoita tätä menettelyä siten, että jäsenmaat tietävät toistensa etenemisestä ja politiikasta, ja toisaalta varmistaa että yhteisön toimivaltaan kuuluvien alojen – kuten sisämarkkinat ja kilpailupolitiikka – toimet vahvistavat Lissabonin tavoitteita. Avoimeen koordinaatioon kuuluu strategian toimeenpanon hallinnointi, maiden saavutusten arviointi sovittujen indikaattorien mukaan sekä parhaiden käytäntöjen välittäminen maiden välillä. (Ashiagbor 2005).

Virkistävän suorasanaisesti jo vuonna 2003 Wim Kokin vetämä työryhmä² totesi, että EU ei saavuta työllisyystavoitteita, ellei toimia tehosteta (European Commission 2004). Lissabonin strategia kattaa kaiken ja toisin sanoen ei kohdistu erityisesti mihinkään. Tämän jälkeen Wim Kokin johtama toinen korkean tason työryhmä esitti viittä aluetta, joilla toimia on tehostettava Lissabonin tavoitteiden saavuttamiseksi: 1) tietoyhteiskunnasta ja tutkimus- ja kehittämistoiminnasta painopisteitä, 2) sisämarkkinoiden toiminta tehokkaammaksi, 3) yritysten toimintaympäristö: säädösympäristön keventäminen ja yrittäjyysmyönteisyys, 4) työllisyyden ja tuottavuuden nostaminen sekä 5) kestävä ympäristökehitys: eko-innovaatiot ja ekoteollisuus. (European Commission 2004b)

Lissabonin strategia uudistettiin ja yksinkertaistettiin vuonna 2005 siten, että luotiin yhdenmetyt suuntaviivat kattavaan sekä laajat talouspolitiikan suuntaviivat että työllisyys-suuntaviivat (ks. taulukko 1.). Yhdenmetyt suuntaviivat korostivat synergiaa talous-, työllisyys- ja sosiaalipolitiikan välillä; kohdennus kasvun ja työllisyyden yhdenmetyiksi suuntaviivoiksi 2005 jätti sosiaalisen ulottuvuuden jossain määrin sivummalle (Ashiagbor 2005, s. 304).

² Euroopan päämiesten asettama työryhmä, jonka puheenjohtajana toimi Hollannin entinen pääministeri, Wim Kok

Taulukko 1. Lissabonin strategia, suuntaviivoittainen lähestymistapa; jäsenvaltioiden ja yhteisön talouspolitiikan laajat suuntaviivat ja jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivat, 2008–2010

Kasvua ja työllisyyttä edistävä makrotalouspolitiikka

1. Talouden vakauden turvaaminen kestävän kasvun edistämiseksi.
2. Talouden ja julkisen talouden kestävyys turvaaminen perustana työllisyyden lisäämiselle.
3. Kasvuun ja työllisyyteen suuntautuva tehokkaampi resurssien kohdentaminen.
4. Makrotaloudellista vakautta ja kasvua tukevan palkkakehityksen varmistaminen.
5. Makrotalous-, rakenne- ja työvoimapolitiikkojen välisen johdonmukaisuuden parantaminen.
6. Dynaamisen ja toimivan talous- ja rahaliiton edistäminen.

Euroopan kasvupotentiaalia lisäävät mikrotaloudelliset uudistukset

7. Erityisesti yksityissektorin T&K-investointien lisäämiseksi ja parantamiseksi vahvistetaan yleiseksi investointitavoitteeksi vuoteen 2010 mennessä 3 prosenttia BKT:sta.
8. Kaikentyyppisen innovoinnin helpottaminen.
9. Tieto- ja viestintätekniikan leviäminen ja tehokkaan käytön edistäminen sekä osallistavan tietoyhteiskunnan luominen.
10. Euroopan teollisuusohjelman kilpailuetujen vahvistaminen.
11. Resurssien kestävän käytön edistäminen sekä ympäristönsuojelun ja kasvun välisen synergian lujittaminen.
12. Sisämarkkinoiden laajentaminen ja syventäminen.
13. Avointen ja kilpailukykyisten markkinoiden varmistaminen Euroopassa ja sen ulkopuolella ja globalisaation hyödyntäminen.
14. Kilpailukykyisemmän toimintaympäristön luominen ja yksityisen aloitteellisuuden edistäminen paremman sääntelyn avulla.
15. Yrittäjähenkisemmän kulttuurin edistäminen ja pk-yrityksiä tukevan ympäristön luominen.
16. Eurooppalaisen infrastruktuurin laajentaminen, parantaminen ja yhdistäminen sekä etusijalle asetettujen rajat ylittävien hankkeiden loppuun saattaminen erityisenä tavoitteena on lisätä kansallisten markkinoiden yhdentymistä laajentuneessa EU:ssa.

Työllisyysuuntaviivat

17. Tavoitteena täystyöllisyys, työn laadun ja tuottavuuden parantaminen sekä sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden lujittaminen
18. Elämäntapa- ja elämäntyylin edistäminen työelämässä.
19. Osallisuutta tukevien työmarkkinoiden varmistaminen, työn vetovoiman parantaminen ja työnteon kannustavuuden edistäminen, mukaan lukien työmarkkinoilla heikommassa asemassa ja työelämän ulkopuolella olevat henkilöt.
20. Työmarkkinoiden kysynnän ja tarjonnan kohtaannon parantaminen.
21. Työmarkkinoiden joustavuuden sekä yhtäaikaaisesti työllisyysturvan edistäminen ja työmarkkinoiden lohkoutumisen vähentäminen; työmarkkinaosapuolten kanssa yhteistyössä ja heidän roolinsa huomioon ottaen.
22. Työllisyyttä tukevien työvoimakustannusten ja palkanmuodostusmekanismien varmistaminen.
23. Inhimilliseen pääomaan suunnattujen investointien laajentaminen ja parantaminen.
24. Koulutusjärjestelmien mukauttaminen vastaamaan uusia osaamisvaatimuksia.

Vuoden 2005 uudistukseen kuului myös erillisen, kansallisille ohjelmille rinnakkaisen, yhteisötason Lissabon-ohjelman laatiminen. Ensimmäisen (2005–2008) yhteisön Lissabon-ohjelman myötä esimerkiksi yhtenäismarkkinalainsäädännön parantaminen on edistynyt ja paremman sääntelyn suunnitelmaa on viety eteenpäin (Euroopan yhteisöjen komissio 2007). Nyt toteutetaan toista yhteisötason ohjelmaa 2008–2010. Sen tavoitteita ovat uudistaa sosiaalinen toimintaohjelma, tehdä ehdotuksia maahanmuuttopolitiikasta, parantaa pk-yritysten toimintaedellytyksiä (karsimalla EU:n hallinnollisia rasitteita), edistää palvelumarkkinoita, toteuttaa 'viidennen vapauden' eli osaamisen vapaa liikkuvuus, parantaa innovointia, toteuttaa energian sisämarkkinat ja vahvistaa ilmastonmuutospaketti sekä edistää teollisuuspolitiikkaa tavoitteena entistä kestävämpi tuotanto ja kulutus.

Vuoden 2005 uudistuksessa rationalisoi- tiin myös jäsenmaiden toimintaohjelman raportointia siten, että jäsenmaat toimittavat toimintaohjelman ja sen vuosittaisen seurantaraportin yhtenä kokonaisuutena, sisältäen sekä talous- että työllisyyspolitiikan. Toimeenpanon ja sitouttamisen tehostamiseksi Euroopan komissio pyysi jäsenmaiden hallituksia nimeämään kansalliset koordinaattorit, Rouva/Herra Lissabonin, johtamaan strategian toimeenpanoa. Suomessa Lissabonin strategian hallinnoinnista vastaa valtiovarainministeriö ja vuoden 2009 alusta valtiovarainministeri Jyrki Katainen on ollut Suomen 'Herra Lissabon'. Lissabonin strategia on laaja-alainen, joten Lissabon-ohjelma ja raportointi valmistellaan ministeriöiden välisenä yhteistyönä, kuullen eri osapuolia ja työmarkkinaosa- puolten kanssa neuvotellen. Työ- ja elinkei- noministeriössä käsitellään ja valmistellaan Lissabonin strategia koskien työllisyyspoli- tiikkaa, elinkeino- ja yrittäjyyspolitiikkaa,

rakenne- ja aluepolitiikkaa, sisämarkkinoi- ta, kilpailupolitiikkaa ja kuluttajapolitiik- kaa, tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaa sekä ilmasto- ja energiapolitiikkaa.

Lissabonin strategian työllisyystavoitteet

Strategia laaditaan, jotta kaikki osapuolet tietävät mihin pyritään ja sitoutuvat samoi- hin päämääriin. Tavoitteiden määrittely sel- keästi, ja jos mahdollista määrällisin suu- rein, konkretisoi päämääriä ja edistymisen arviointia. Niin sanotut rakenneindikaattorit on valittu Lissabonin strategian yleisiksi seurantaindikaattoreiksi (Eurostat, 'Struc- tural indicators'). Niiden ohella eri osa-alu- eilla, kuten talous-, työllisyys-, koulutus- ja sosiaalipolitiikassa, on sovittu omat erityiset indikaattorit, joita jatkuvasti kehitetään.

Nykyiset strategiassa asetetut määrälliset työllisyystavoitteet vuodelle 2010 ovat:

- työllisyysasteet: 15–64 vuotiaat 70 %, naiset 60 %, ja 55–64-vuotiaat 50 %;
- uusi alku: jokaiselle työttömälle tarjo- taan työtä, koulutusta tai muuta työllis- tämistointia; nuorilla 4 kuukauden sisällä työttömyyden alkamisesta ja aikuisilla 12 kuukauden sisällä;
- pitkäaikaistyöttömistä vähintään 25 % osallistuu työllistämistöimiin;
- työnhakijoilla kaikkialla Euroopassa on mahdollista nähdä kaikkien jäsenmaiden työvoimapaalvelujen kautta avoinna olevat työpaikat;
- työelämästä poistumisikä myöhentyy 5 vuodella (EU-tasolla) verrattuna vuoteen 2001;
- vähintään 33 %:lle alle 3-vuotiasta ja 90 %:lle yli 3-vuotiasta mutta alle kou- luikäisistä lapsista on tarjolla lastenhoi- to;

- koulupudokkaiden osuus on alle 10 % keskimäärin EU:ssa,
- vähintään 85 % kaikista 22-vuotiaista on suorittanut ylemmän toisen asteen tutkinon;
- elinikäinen oppiminen: koulutukseen osallistuu keskimäärin EU:ssa vähintään 12,5 % 25–64-vuotiaista.

Vuonna 2008 Suomi saavutti hyvin nämä tavoitteet lukuun ottamatta työelämästä poistumisiään nostamista. Lastenhoitotavoite meillä tosiasiasa toteutuu 100-prosenttisesti, lapsen subjektiivisen oikeuden kautta, mutta kun tavoitetta joudutaan mittaamaan toteutuneella lastenhoidolla (so. perheen ulkopuolisen toimesta tapahtuva lastenhoito), Suomi ei saavuta näitä prosenttiosuuksia. Lastenhoitotavoitteella edistetään naisten

mahdollisuutta osallistua työelämään miesten kanssa tasavertaisesti.

Taluskriisi kampittaa Lissabon strategian tavoitteita

Kun Lissabonin strategiasta päätettiin vuonna 2000 taustalla oli melko vakaa EU:n talouden kasvu 1990-luvun jälkipuoliskolla. Talous taantui vuosina 2002–2003, mutta parani jälleen 2004. Työllisyysaste nousi 62,1 prosentista 65,9 prosenttiin aikavälillä 2000–2008 (EU 27), ks. taulukko 1. Tämän verran edistyi kohti Lissabonin strategian 70 prosentin työllisyysastetta; EU:n laajetessa strategiaa tavoitteita ei muutettu tai tarkennettu. Mutta vuoden 2009 toisella neljänneksellä EU-27:n työllisyysaste oli pudonnut 64,8 prosenttiin.

Taulukko 1. Työllisyysaste, 15–64-vuotiaat, naiset ja 55–64-vuotiaat, 2000–2008

	EU27			EU15		
	2000	2008	muutos	2000	2008	muutos
15–64-v. (%)	62.1	65.9	3.8	63.2	67.3	4.1
Naiset (%)	53.6	59.1	5.5	53.9	60.4	6.5
55–64-v. (%)	36.8	45.6	8.8	37.5	47.4	9.9

Lähde: Eurostat, EU Työvoimatutkimus

Yli 70 prosentin työllisyysaste oli Suomella ja seitsemällä muulla jäsenmaalla vuonna 2008. Vuonna 2009 Suomessa se putoaa 67,5 prosenttiin ja 2010 arviolta 66 prosenttiin. Naisten 60 prosentin työllisyysastetavoite

on meillä vallinnut koko vuosikymmenen ja 55–64-vuotiaita koskeva 50 prosentin työllisyysastetavoite on ylittynyt vuodesta 2004 lähtien. (Ks. taulukko 2.)

Taulukko 2. Jäsenmaat työllisyysasteen mukaan vuonna 2008

Työllisyysaste	Maa
Työl.-aste > 70 %	Tanska (78,1), Alankomaat, Ruotsi (74,3), Itävalta, Iso-Britannia, Suomi (71,1), Kypros, Saksa
65 % < TA < 70 %	Tsekinmaa, Viro, Irlanti, Ranska, Latvia, Portugali, Slovenia
60 % < TA < 65 %	Belgia, Bulgaria, Kreikka, Espanja, Liettua, Luxemburg, Slovakia
Työl.-aste < 60 %	Italia, Unkari, Malta, Puola, Romania

Lähde: Eurostat, EU Työvoimatutkimus

Ennen talouskriisin puhkeamista sekä EU-että OECD-maat saavuttivat matalimmat työttömyystasot edellisiin vuosikymmeniin verrattuna. OECD-maiden työttömyysaste oli alimmillaan 5,6 prosenttia vuonna 2007 ja EU-maiden 6,7 prosenttia vuoden 2008 alkupuoliskolla. Syksyyn 2009 tultaessa EU:n työllisyys oli vähentynyt 223 miljoonaan henkilöön, vähennys 4,3 miljoonaa työllistä vuodessa. Työttömyysaste nousi 2009

syyskuussa 9,2 prosenttiin, mikä tarkoittaa 22 miljoonaa työtöntä. Bruttokansantuote EU-maissa oli vähentynyt vuoden aikana lähes viisi prosenttia ja työllisten määrä kaksi prosenttia. Edellisten kolmen vuoden aikana saavutettu työllisyyden kasvu oli menetetty runsaan vuoden aikana ja työttömyysaste oli sama kuin 5 vuotta aiemmin. (European Commission (2009b), OECD (2009))

Taulukko 3. BKT:n ja työllisyyden muutos ja työttömyysaste 2008 ja ennusteet 2009 ja 2010, EU-27, Suomi, Ruotsi, Saksa ja USA

	BKT			Työllisyyden muutos %/v			Työttömyysaste		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
EU-27	0,8	-4,1	0,7	0,9	-2,3	-1,2	7	9,1	10,3
Suomi	1	-6,9	0,9	1,6	-2,9	-2,5	6,4	8,5	10,2
Ruotsi	-0,2	-4,6	1,4	0,9	-2,2	-1,8	6,2	8,5	10,2
Saksa	1,3	-5	1,2	1,4	-0,5	-1,9	7,3	7,7	9,2
USA	0,4	-2,5	2,2	-0,5	-3,5	-0,5	5,8	9,2	10,1

Lähde: European Economic Forecast, Autumn 2009, European Commission (2009a)

Taluskriisin vaikutukset työmarkkinoihin ja työllisyyteen ovat EU-maissa olleet samantyyppisiä, mutta kriisin syvyys ja sen vaikutus työttömyyteen vaihtelee. Elokuussa 2009 pahin työttömyys oli Espanjassa (18,9 %), ja työttömyys oli korkea myös Baltian maissa Latviassa, Liettuassa ja Virossa sekä Irlannissa. Työpaikat ovat vähentyneet erityisesti miesvaltaisilla aloilla, rakentamisessa ja teollisuudessa. Työttömyys on kohdentunut erityisen raskaasti nuoriin, määräaikaisiin työntekijöihin, alemman koulutustason työllisiin ja maahanmuuttajiin. Yleiseurooppalainen piirre on, että toistaiseksi ikääntyneiden työllisyys ei ole heikentynyt, mutta se on uhka jos määräaikaiset lomautukset johtavat irtisanomisiin ja varhaiseläkekeitä käytetään sopeutuskeinona.

Työvoimapolitiittisilla toimilla on merkitystä. Työttömyys on kasvanut vähemmän kuin tuotanto on vähentynyt erityisesti Suomessa, Itävallassa, Hollannissa ja Saksassa, koska näissä maissa yritykset ovat pitäneet kiinni työvoimastaan ja irtisanomisten sijaan ovat vähentäneet työaikaa ja käyttäneet määräaikaisia lomautuksia. Työttömyysaste EU:ssa nousee yli 9 prosentin vuonna 2009. Suomessa työttömyys kasvoi aluksi hitaammin kuin muissa EU-maissa, mutta nyt Suomi on lähellä EU:n keskitasoa sekä työttömyyden kasvuvauhdissa että työttömyyden tasossa. Työttömyyden arvioidaan EU:ssa vielä kasvavan 2010–2011 ja ensi vuonna arvioidaan menetettävän 4 miljoonaa työpaikkaa, huolimatta talouden hienoisesta kasvusta ja nousuvan yli 10 prosenttiin. EU-maiden työttömyys ei ole kuitenkaan kasvanut yhtä paljon kuin työttömyys USA:ssa. (Eurostat 2009a, European Commission 2009a)

EU:n uuden strategian valmistelu

Komissio, neuvosto ja kansalliset Lissabon-

koordinaattorit ovat valmistelleet 2010 jälkeistä talousstrategiaa kevästä 2008 lähtien. Uusi komissio antaa virallisen ehdotuksensa vuoden 2010 alussa. Jäsenmaiden ja neuvoston käsittelyn jälkeen Eurooppa-neuvosto hyväksyy uuden strategian Espanjan puheenjohtajakaudella kevään 2010 aikana.

Komission puheenjohtaja Barroso on esittänyt poliittisissa toimintalinjauksissaan EU:n eri strategioiden tarkistamista siten, että luodaan uusi EU2020-strategia (mikä on todennäköisesti uudistetun talousstrategian nimi). Nykyiset Lissabonin strategian haasteet – väestön ikääntyminen, globalisaatio, kestävä kehitys – ja tavoitteet – talouden kasvu sekä enemmän ja parempia työpaikkoja – ovat edelleen ajankohtaiset; kysymys on enemmän siitä, että toimintaympäristö on muuttunut nopeasti. Työmarkkinoilla on yhtä aikaa osaamisen (kilpailukyky), vähähiiliseen talouteen siirtymisen (’vihreä talous’ ja ’vihreät työpaikat’) ja väestön ikääntymisen (hoivatyö, ’valkoinen työ’) haasteet. Näistä lähtökohdista Eurooppa tarvitsee – ja näistä samalla voi myös syntyä uusia – kestäväällä pohjalla olevia kasvun lähteitä. Rakenteelliset uudistukset ovat tarpeen. Globaalialta taloutta ja talouksien riippuvuutta on ymmärrettävä entistä paremmin.

Suomen hallituksen linjaukset

Suomen hallitus on linjannut Euroopan unionin talousstrategiaa (EU-ministerivaliokunta 4.11.2009). Suomi, kuten jäsenmaat yleisesti, näkee että uusi pitkän aikavälin kasvuun ja työllisyyteen perustuva talousstrategia on tarpeen EU:n kilpailukykyyn vahvistamiseksi globaalissa taloudessa. EU:n on sitouduettava poliittisesti entistä päättäväisemmin kilpailukykyyn vahvistamiseen. Nykyisen strategian tavoitteita ei tarvitse muuttaa ra-

dikaalisti. Haasteet ovat edelleen ilmastonmuutos, väestön ikääntyminen ja talouden globalisaatio. Talouskriisiin on vastattava, mutta strategian painopiste on pitkän aikavälin kysymyksissä, niiden edellyttämistä rakenteellisissa uudistuksissa.

Yhä tietoisempia ollaan siitä, että Euroopan kasvun on perustuttava ekotehokkaaseen ja vähähiiliseen talouteen. Tässä voi hyvinkin piillä uuden, kestäväen kasvun lähteitä, ja niitä tulee tietoisesti hakea. Euroopan tulisi olla edelläkävijä vähähiilisen talouden teknologian ja palvelujen kehittämisessä, mikä edesauttaa uusien työpaikkojen syntymistä.

Globaalistumisen tiivistyessä avoin talous ja markkinoiden avaaminen on tärkeätä EU:lle, sekä sisäisesti että maailmankaupassa. Sisämarkkinat ovat yhä EU:n kilpailukyyn perustekijä. Väliaikaisista valtiontukijoustoista on luovuttava pian. Panostusta parempaan sääntelyyn on jatkettava. Euroopan Unionin on oltava vahva kansainvälinen toimija. EU:n ulkoinen kilpailukyky on tärkeä taloutemme dynamiikan vahvistamisessa. Sekä sisäinen että ulkoinen avoimuus on tärkeä, protektionismia ei hyväksytä. EU:n normeja ja standardeja tulisi viedä tehokkaammin kansainvälisille markkinoille vahvistamaan yhteistyötä kauppakumppaniemme kanssa.

Eurooppa, kuten Suomi, pitää hyvää osaamista kilpailukyyn perustana. On panostettava vielä enemmän koulutukseen, tutkimukseen ja innovaatioihin. Se on Euroopan kilpailuetu. Osaamispotentiaalia on hyödynnettävä paremmin ja tuottavuutta on tehostettava. Suomelle innovatiivisuus on osaamisen ydintä. Hallitus on laatinut erillisen muistion EU:n innovaatiopolitiikan edistämistä, komission ja muutaman jäsenmaan toivomuksesta.

Työpaikkojen luominen ja työelämän laadun kehittäminen ovat keskeisiä hyvinvointitekijöitä. Talouskriisin hoidossa osallisuutta

ta vahvistavat työmarkkinat toimivat siten, että työvoimaan kuuluvuus pysyy korkeana, mikä on elinehto väestön ikääntymisen kynnyksellä. On parannettava sekä tuottavuutta että nostettava työllisyysastetta työurien pidentämisen kautta. Koulutukseen ja uuteen osaamiseen on panostettava työelämästä syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Jäsenmaiden tulee noudattaa sovittuja työmarkkinoiden joustoturvan periaatteita.

Julkisen talouden tasapaino on tärkeä hyvinvoinnin ja EU:n kilpailukyyn ylläpitämiseksi. Haluamme pitää yllä eurooppalaista sosiaalista mallia, joka takaa hyvän koulutuksen, huolehtii peruspalvelujen saatavuudesta ja terveydestä sekä tasaa riskiä ja luo sosiaalista ja taloudellisen turvaa. Julkisen talouden tilanne on monissa jäsenmaissa niin hälyttävä, että julkisen velan kasvun taittamiseksi on tartuttava rakenteellisiin uudistuksiin, jotka tukevat kestävyttä ja vahvistavat kasvua. Talouskriisin hoidon sijaan on katsottava kauemmaksi, määriteltävä pitkän aikavälin tavoitteet ja ryhdyttävä toimiin, joilla päästään takaisin kestäväen kasvuun.

Jäsenmaiden on sitouduttava strategian noudattamiseen. Sitä edesauttaa se, että strategian painopisteet ovat selkeät, ja tavoitteet on määriteltävä niin, että ne ovat jokaiselle jäsenmaalle kunnianhimoisia mutta realistisia. Strategian hallinnointia on kevennettävä, jäsenmaiden vuosittainen raportointi koko ohjelmasta on raskas prosessi. Uusi strategia on erotettava selkeästi kahteen osaan: yhtäältä yhteisön toimivallassa oleviin asioihin ja toisaalta niihin sektoreihin, joissa päätöksenteko on jäsenmaiden vastuulla.

Mihin EU-strategiaa tarvitaan?

Euroopan unioni näkee tulevaisuutensa samalla tavalla kuin Suomi: talouden ja hyvin-

voinnin perusta on väestön korkeatasoinen osaaminen ja innovatiivisuudella saadaan aikaan tuottavuuden kasvua ja talouden kilpailukykyä. Eurooppalaisista strategisista tavoitteista ja painopisteistä on helppo päästä yksimielisyyteen. Strategiassa sovimme EU:n yhteisistä tavoitteista ja sitoudumme toimimaan niiden saavuttamiseksi. Yhteisiin tavoitteisiin tähtäämällä kaikki 27 jäsenmaata, sekä kansalaiset että elinkeinoelämä, hyötyvät, kun markkinat (raha-, finanssi-, hyödyke-, palvelu- ja työmarkkinat) toimivat tehokkaammin. EU-27 on kooltaan tasavertainen toimija muiden isojen talousalueiden (USA, Kiina) rinnalla, ja jokainen jäsenmaa on paremmassa asemassa osana riittävän suurta talousaluetta.

EU:n 27 jäsenmaata poikkeavat toisistaan kooltaan (Malta 400 000 asukasta, Saksa 82,5 miljoonaa asukasta), luonnonympäristöltään, poliittisilta instituutioiltaan, kulttuuriltaan ja historialtaan. Maiden lähtötilanne strategisten tavoitteiden suhteen vaihtelee huomattavasti. Sama toimintamalli ei aina sovi kaikille. Erilaisten toimintamallien vertailu ja arviointi on hyödyllistä parhaiden käytäntöjen löytämiseksi. Toisilta oppiminen ('mutual learning') ja vertaisarviointi ('peer review') ovat jo EU-yhteistyön arkipäivää, mutta viime vuosina on enenevästi talous- ja työllisyyspolitiikassa keskusteltu toimien ja rakenteellisten uudistusten vaikuttavuudesta. Poliitiikkatoimien ja uudistusten vaikuttavuuden arvioinnissa EU:lla on parantamisen varaa. Tällä alueella jäsenmaat odottavat komission vahvistavan työtään.

Talouksien tuottavuutta ja tehokkuutta, ja sen myötä väestön hyvinvointia, haetaan kaikkialla. Kilpailemme myös työ- ja elinkeinoelämän toimintaympäristöillä. Yritykset valitsevat sijoittumis- ja investointialueensa siten, että ne sopivat heidän toiminnalleen parhaiten. Julkinen sektori vaikuttaa

päätöksillään yritysten valintoihin. Vastavasti asukkaat pyrkivät parhaaseen mahdolliseen hyvinvointiin ja sijoittuvat asumaan alueelle, jossa heidän elintasonsa on korkein. (Laakso-Loikkanen, 2004). On tarpeen tuntea muiden maiden oloja, pelikenttä on yhteinen ja parhaat pärjäävät kilpailussa; kilpailu koskee myös toimintaympäristöjen luomista. Yritykset hankkivat tiedot päätöksensä taustaksi, osana normaalia toimintaa. Julkisen sektorin toimijoille EU:n kautta tapahtuva tietopohjan rakentaminen on ilmeisesti tarpeellisempi. EU-maat kattavan yhteisen tietopohjan rakentaminen ja päivittäminen sekä vertailukelpoiseen tietoon perustuva arviointi eri maiden tilanteista, politiikkatoimien vaikuttavuudesta ja tavoitteisiin pääsemisestä, on osa strategian hyvää toimeenpanoa.

Maailma muuttuu nopeasti. Maailmantaloudessa Eurooppa joutuu kilpailemaan yhä kiristyvillä markkinoilla. Eurooppa toimii muiden isojen talousalueiden rinnalla, olemme ylpeitä eurooppalaisesta mallista ja varmoja omista standardeistamme teollisuus- ja kauppapolitiikassa.

Lähteet:

- Ashiagbor, Diamond (2005), *The European Employment Strategy, Labour Market Regulation and New Governance*. Oxford University Press.
- European Council (2009), 29.–30.10.2009 Presidency Conclusions.
- European Commission (2009a) *European Economic Forecast, Autumn 2009*, European Commission, Directorate-General for Economic and Financial Affairs, 10/2009
- European Commission(2009b), *EU employment situation and social outlook, Monthly monitor*, November 2009

- European Commission (2004), Jobs, Jobs, Jobs – Creating more employment in Europe, Report of the Employment Taskforce chaired by Wim Kok. Luxembourg.
- European Commission (2004b), Facing the Challenge, The Lisbon Strategy for Growth and Employment. Report from the High Level Group chaired by Wim Kok. Luxembourg.
- Euroopan yhteisöjen komissio (2007), Ehdotus yhteisön Lissabon-ohjelmaksi 2008–2010, KOM(2007) 804 lopullinen.
- Eurostat (2009a) Population and Social Conditions, Statistics in focus 79/2009, Eurostat
- Laakso, Seppo & Loikkanen, Heikki A. (2004), Kaupunkitalous. Gaudeamus.
- Lisbon European Council (2000), Presidency Conclusions Lisbon European Council 23 and 24 March 2000.
- OECD (2009) OECD Employment outlook 2009, Pariisi

Puolen vuosisadan työelämätietoa

Kaisa-Mari Okkonen¹

Johdanto

Suomessa tehdään runsaasti työelämää – työoloja ja työmarkkinoita – koskevaa tutkimusta, ja julkinen keskustelu työstä ja siihen liittyvistä ilmiöistä on vilkasta. Myös kysyntä työelämää kuvaavalle tiedolle on suurta. Varsinkin talouden taantumana aikana työmarkkinoita koskeviin tunnuslukuihin, kuten työllisyyteen, työttömyyteen ja lomautuksiin, kiinnitetään erityistä huomiota.

Työelämätiedon tarpeisiin vastaamiseksi Tilastokeskus on tuottanut kirjan Työelämän suurten muutosten vuosikymmenet, jonka yhteyteen on koottu monia työmarkkinatietoa kuvaavia tilastotietolähteitä. Lähtösyklyn hankkeelle antoi työvoimatutkimus, jonka aikasarjat täyttivät tänä vuonna 50

vuotta. Vuodesta 1959 lähtien työvoimatutkimus (alun perin työvoimatiedustelu) on tuottanut tietoa suomalaisen työvoiman kysynnästä ja tarjonnasta aina kunkin aikakauden tarpeisiin. Samalla se on tallentanut merkittävän määrän tietoa suomalaisen yhteiskunnan muutoksesta: paitsi aikasarjat ja niihin tallentuneet tiedot, myös tutkimuksen tietosisällöt ja niiden muutokset ajan myötä kuvaavat suomalaisen työelämän ja siihen kohdistuvien tietotarpeiden muutosta (työvoimatutkimuksen historiasta ks. Keinänen 2009a).

Pitkän aikavälin muutoksia

Työelämän suurten muutosten vuosikymmenet -teoksessa on nimensä mukaisesti pyritty

---

¹ Kaisa-Mari Okkonen, YTM, erikoistoimittaja, Tilastokeskus.

nostamaan esiin pitkän aikavälin muutoksia. Usein työelämää koskevassa julkisessa keskustelussa huomion saavat erilaiset nopeat käännteet, joiden uskotaan kertovan työelämän merkittävästä muutoksesta – yleensä huonompaan suuntaan. Vähemmän kiinnitetään huomiota siihen, että työelämän muotoutumisen kannalta merkittävimmät institutionaaliset muutokset ovat hitaita ja tapahtuvat usein pitkien ajanjaksojen kuluessa. Pitkällä aikavälillä suomalaisten työmarkkinoiden kuvaa on muokannut merkittävästi elinkeinorakenteen muutos, jonka myötä maatalousvaltainen yhteiskunta on muuttunut palveluvaltaiseksi palkansaajien yhteiskunnaksi. Tämä on tarkoittanut muun muassa työvoiman muuttoliikettä työn perässä maalta kaupunkiin ja Pohjois- ja Itä-Suomesta eteläiseen Suomeen – muutosta, joka jatkuu edelleen. Suuria rakenteellisia muutoksia on monia, jotka eivät näyttäydy nopeina muutoksina, vaan kehittyvät pitkän aikavälin kuluessa.

Yksi suomalaisen työelämän pitkän aikavälin muutoksia yhdistävä tekijä on palkansaajuuden vakiintuminen merkittävämmäksi työnteon muodoksi. Palkansaajuus on suomalaiselle työelämälle ominainen piirre, joka syntyi ja ”normaalistui” rakennemuutoksen myötä ja joka edelleen määrittelee käsitystämme työstä (Julkunen 2009). Palkkatyöyhteiskunnasta puhumiselle on Suomen oloissa selvät perusteet: noin 2,5 miljoonasta työllisestä lähes 90 prosenttia on palkansaajia (Työvoimatutkimus). Vielä 1950-luvulla maanviljely oli pääelinkeino ja yrittäjien määrä siten suurempi (kuvio 1). 50 vuodessa maanviljelys on kuitenkin kuitistunut lähes marginaaliseksi toimialaksi, ja sen tilalle ovat tulleet palveluelinkeinot, jotka nykyisellään nielaisevat kolme neljästä työllisestä. Rakentaminen ja teollisuus ovat palveluiden jälkeen suurimmat työllistävät alat: niiden työllisyys on samalla tasolla

kuin 1960-luvun taitteessa, vaikka onkin vähentynyt selvästi 1970- ja 1980-lukujen huippuvuosista. (Keinänen 2009b.)

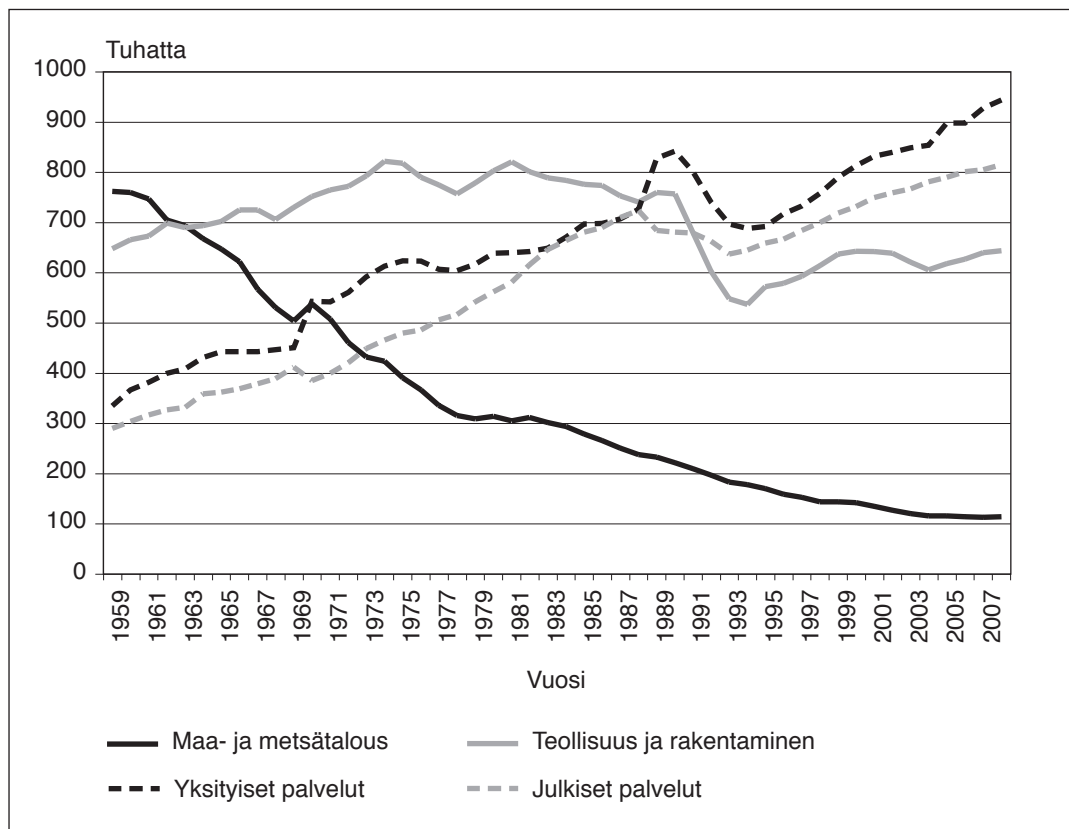
Elinkeinorakenteen muutoksen myötä suomalaisten työhön osallistuminen on muuttunut. Palvelualojen merkityksen kasvaessa naiset ovat aiempaa enemmän siirtyneet työmarkkinoille, ja palkansaajuus on laajentunut koskemaan tasaisemmin molempia sukupuolia. Samalla miesten työhön osallistuminen on kuitenkin heikentynyt, ja aikaisempaa suurempi osa miehistä on työelämän ulkopuolella.

Palkansaajuuden normaalistuminen ja ”standardoituminen” kokoaikaiseksi pysyväksi työsuhteeksi vaikuttaa siihen, miten poikkeamia ”normaalista” käsitellään. Epätyypillistyminen on yksi keskeisiä työelämästä käytävän keskustelun teemoja, josta palkkatyön standardi selvästi heijastuu. Työn epätyypillistyminen työsuhteiden määrä- ja osa-aikaistumisen muodossa ei ole kuitenkaan niin selvä kuin julkisesta keskustelusta välittyvä kuva antaisi ymmärtää. Toisaalta taas työn epätyypillistymistä tapahtuu myös muutoin kuin työsuhteiden tasolla: työajat polarisoituvat siten että osa palkansaajista tekee pitkää työviikkoa ja osalla viikkotyötunnit vähenevät.

Tarkastelen tässä artikkelissa näitä kahta palkansaajayhteiskunnan kehittymisen teemaa: naisten ja miesten työhön osallistumista ja työttömyyttä sekä epätyypillistymiskehitystä työsuhteiden ja työaikojen näkökulmasta. Artikkelini pohjautuu Työelämän suurten muutosten vuosikymmenet – teoksessa julkaistuihin tietoihin.

Naiset kirineet miehiä työhön osallistumisessa

Yksi palkansaajayhteiskunnan muotoutumisen edellytys on ollut julkisen sektorin laaje-

Kuvio 1. Työlliset toimialoittain vuosina 1959–2008. Tuhatta.²

Lähde: Keinänen 2009b. (Työvoimatutkimus, Tilastokeskus.)

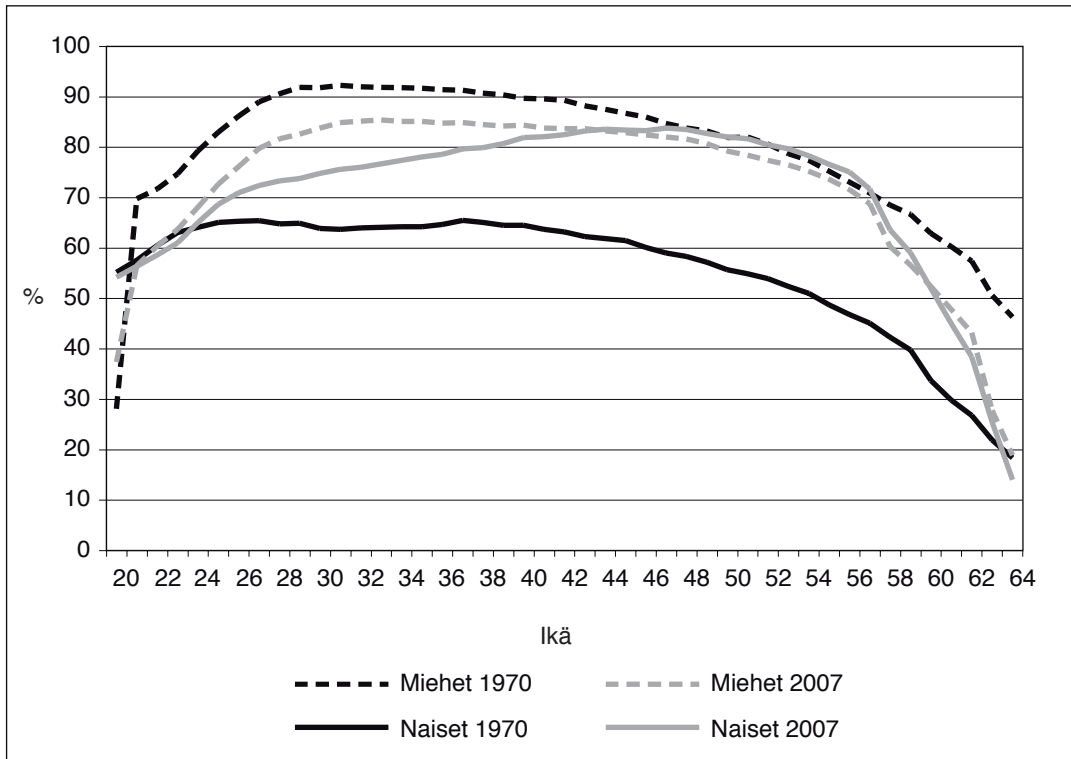
neminen, joka työllisten määrällä mitattuna jatkui aina 1980-luvun lopulle saakka (Keinänen 2009b). Sen ansiosta naisten työhön osallistuminen kasvoi merkittävästi. Myrskylän (2009) mukaan vielä vuonna 1970 naisten työhön osallistuminen oli heikkoa: enimmillään naisista oli työssä 65 prosenttia 25–40-vuotiaissa. Miesten työhön osallistuminen oli sitä vastoin vahva: jopa 90 pro-

senttia 29–41-vuotiaista miehistä oli työssä.

Vuoteen 2007 mennessä naisten ja miesten työllisyysasteet ovat tasoittuneet. Yli 25-vuotiaiden naisten työllisyysasteet ovat nousseet 10–25 prosenttiyksikköä vuoden 1970 tilanteesta, mutta miesten työllisyysasteet ovat laskeneet kaikissa ikäryhmissä samassa ajassa muutamasta prosenttiyksiköstä aina 30 prosenttiyksikköön. (Kuvio 2.)

² Kuvio poikkeaa alkuperäisestä vuosien 2003–2007 palveluja koskevien lukujen osalta.

Kuvio 2. Työllisyysasteet iän ja sukupuolen mukaan vuosina 1970 ja 2007. Prosenttia.

Lähde: Myrskylä 2009 (Väestölaskenta 1970 ja työssäkäyntitilasto, Tilastokeskus).

Miesten työllisyysaste on naisia korkeampi ainoastaan alle 40-vuotiaiden joukossa, jossa naisten perhevapaat vähentävät työssäoloa. Perhevapaat kuitenkin kohdistuvat vain rajatun ajan tietyn ikäisiin naisiin, joten omaa kotitaloutta hoitavien kotiäitien (muut ei-työlliset) määrä on laskenut kaikissa ikäluokissa murto-osaan vuoden 1970 tasosta. Kotiäitiyden väheneminen näkyy siksi myös synnytyksiä ylittäneiden naisten työhön osallistumisessa: yli 40-vuotiaiden naisten työllisyysaste ylittää miesten työllisyysasteen selvästi. Työhön osallistumattomien naisten määrä on vähentynyt ja toiminta muuttunut: suurin osa ei-työllisistä naisista on nykyisin

joko eläkeläisiä tai työttömiä, kun vuonna 1970 valtaosa oli muita ei-työllisiä, käytännössä siis kotiäitejä.

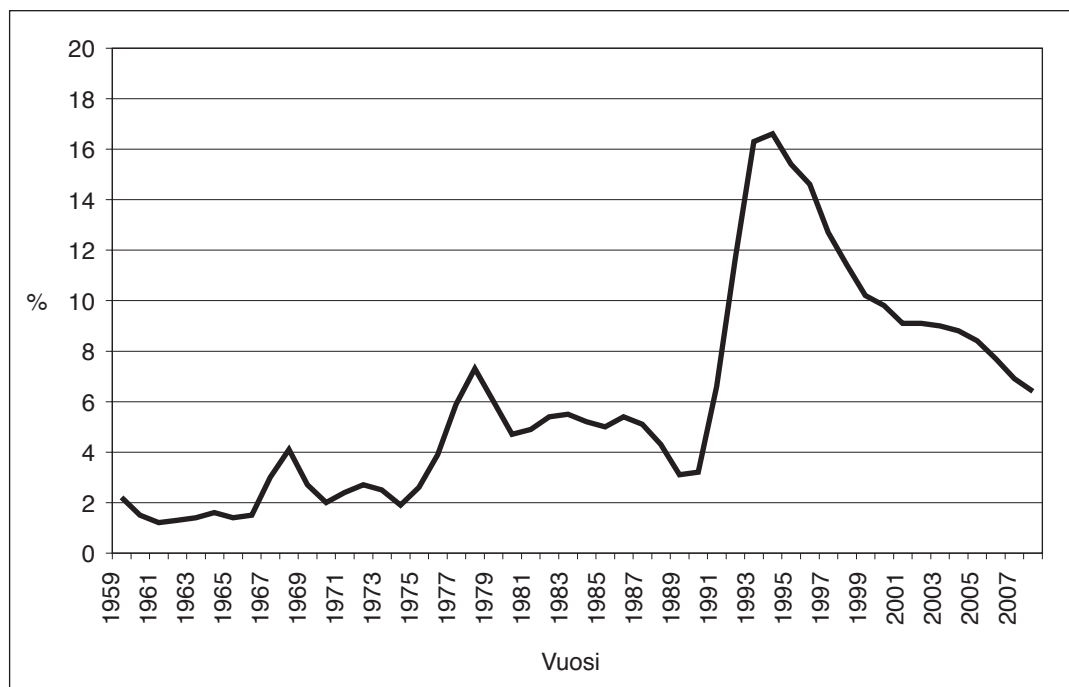
Ei-työlliset miehet ovat olleet sekä vuonna 1970 että vuonna 2007 pääasiassa eläkeläisiä ja työttömiä, mutta vuonna 2007 heidän määränsä on kuitenkin selvästi eri tasolla. Eläkeläisten määrä on kasvanut erityisesti yli 55-vuotiaissa, mutta työttömiä miehiä on jokaisessa ikäryhmässä enemmän kuin vuonna 1970. Työttömien määrä on sekä naisissa että miehissä suurimmillaan hieman alle 60-vuotiaiden ikäryhmissä. (Myrskylä 2009, 68–71.)

Työttömyydestä on tullut pysyvä osa työmarkkinoita

Työttömyyden pysyvä tasonnousu sekä miesten että naisten keskuudessa on seurausta siitä, että työttömyys palautuu hitaasti taloustaantumien aiheuttamista ”piikeistä”: Hulkon ja Tossavaisen (2009) mukaan yksi nykyisen työttömyyden selkeä piirre on, että kerran noustuaan se ei enää palaa taantumaa edeltävälle tasolle. Näin on käynyt 1960-lu-

vun lopussa, 1970-luvun öljykriisin yhteydessä sekä 1990-luvun laman seurauksena (kuvio 3). Jokainen taantuma on aiheuttanut työttömyysasteen selvän nousun, mutta laskusuhdanteen jälkeen paluu entiselle tasolle ei ole enää onnistunut, vaikka työttömyys onkin selvästi laskenut. Työttömyyden historian aikana työttömyysaste on kasvanut vuoden 1959 parista prosentista enimmillään 1990-luvun alun 16 prosenttiin, josta se vuoteen 2007 ehti laskea 6 prosenttiin.

Kuvio 3. Työttömyysasteet vuosina 1959–2008. Prosenttia.

Lähde: Hulkko & Tossavainen 2009 (Työvoimatutkimus, Tilastokeskus.)

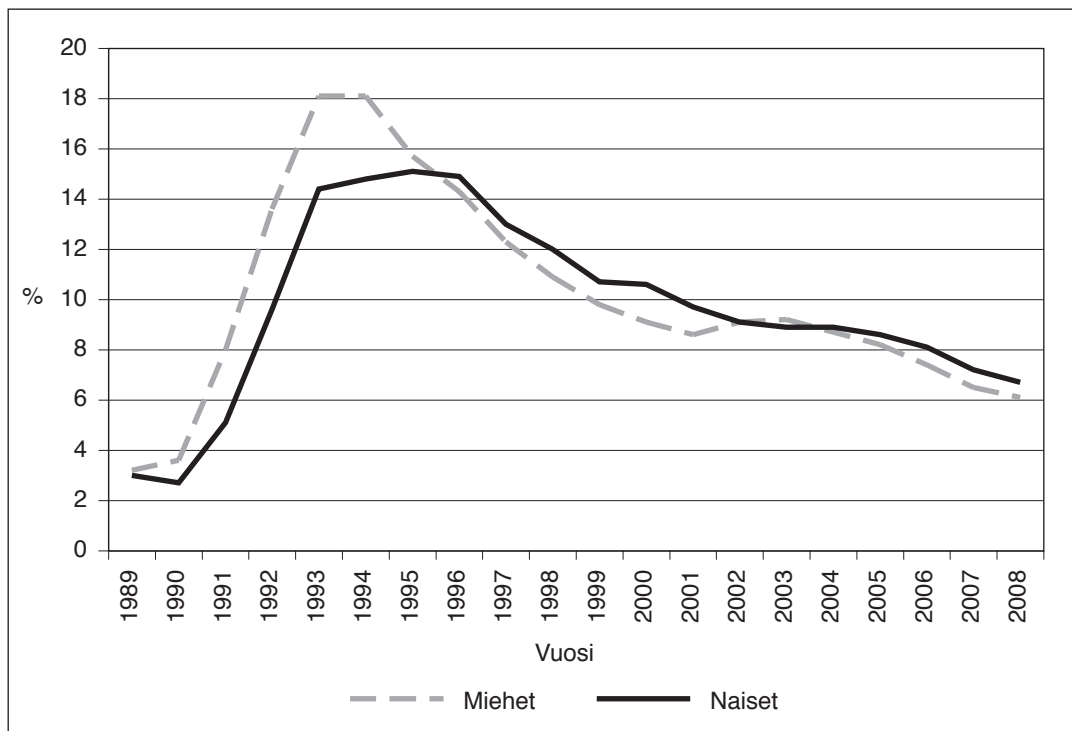
Talouden suhdannevaihtelut näkyvät naisten ja miesten työttömyydessä eri tavoin. Esimerkiksi 1990-luvun alun lamassa miesten työttömyysaste nousi nopeammin ja korkeammalle kuin naisilla, joilla taas työttö-

myysasteen lasku tapahtui selvästi hitaammin kuin miehillä (kuvio 4). Yhtäältä miesten työttömyysasteen nopeampaa reagointia talouden käännteisiin selittää miesvaltaisten toimialojen suhdanneherkkyys: rakentami-

nessa ja teollisuudessa heikko taloustilanne näkyy hyvin nopeasti irtisanomisina ja konkurssina, kun taas naisvaltaisella julkisella sektorilla taantumät näkyvät hitaammin. Toisaalta naisten työttömyysasteen hitaampaa reagoitua suhdanteisiin selittää naisten työvoiman joustavuus: laskusuhdanteissa naiset siirtyvät miehiä useammin kokonaan

työvoiman ulkopuolelle hoitamaan kotitaloutta tai opiskelemaan, jolloin työttömyys jää pienemmäksi. Tämä joustopiirre näkyy työvoiman tarjonnassa yleisemminkin taantumien aikaan. Työllisyyden heiketessä myös työvoiman kokonaismäärä pienenee, kun osa työvoimasta siirtyy pois työmarkkinoilta. (Hulkko & Tossavainen 2009, 189–190.)

Kuvio 4. Työttömyysasteet sukupuolen mukaan vuosina 1989–2008. Prosenttia.

Lähde: Hulkko & Tossavainen 2009 (Työvoimatutkimus, Tilastokeskus.)

Pysyvä työsuhde pitää pintansa

Palkkatyön muuttuessa työnteon vallitsevaksi muodoksi siihen on liitetty piirteitä, joiden vuoksi puhutaan normaalista palkkatyöstä tai tyyppillisestä työsuhteesta: palkka-

työn normina pidetään yhdelle työnantajalle pysyvässä työsuhteessa kokoaikaisesti tehtävää työtä (Julkunen 2009). Poikkeamat tästä liitetään epätyypillisiin työsuhteisiin, joita pidetään työntekijän kannalta kielteisinä, epävarmuutta aiheuttavina ja vaihtoehtojen

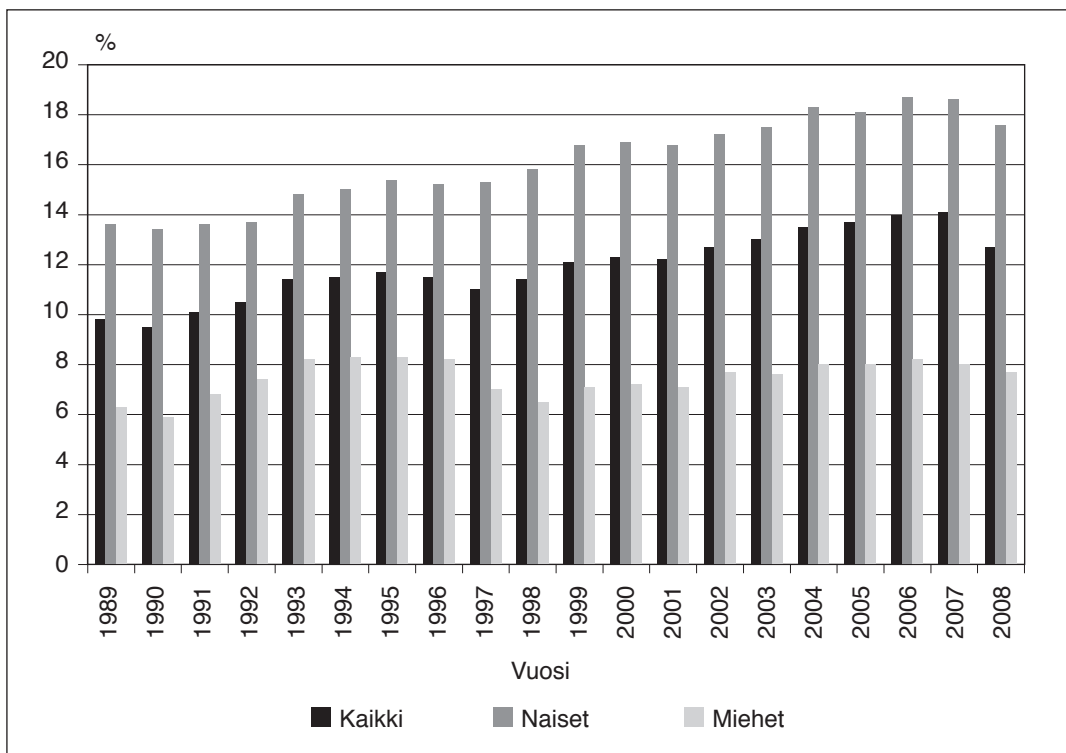
puutteessa tehtävänä valintana.

Pärnänen ja Sutelan (2009) mukaan osa-aikaisissa ja määräaikaisissa työsuhteissa tapahtuneiden muutosten ajallista vertailua vaikeuttavat määritelmien ja tiedonkeruutapojen muutokset. Vuodesta 1979 vuoteen 1996 osa-aikatyönä pidettiin työvoimatutkimuksessa 1–29 viikkotunnin työviikkoa, mutta vuodesta 1989 lähtien myös henkilön oma ilmoitus työsuhteensa osa-aikaisuudesta on ollut tiedossa. Vuosien 1989 ja 1996 välillä oman ilmoituksensa mukaan osa-aikatyötä tekevien osuus on ollut järjestelmällisesti muutaman prosenttiyksikön suurempi kuin tuntirajauksella osa-aikaiseksi määrittyvien osuus. Ero selittyyne sillä, että osa osa-aika-

työtä tekevästä tekee yli 30-tuntista viikkoa. Vuoden 1989 jälkeen osa-aikatyötä tekevien osuus on kasvanut yli 4 prosenttiyksikköä ja on vakiintunut 13–14 prosenttiin kaikista työllisistä (kuvio 5). (Mt. s. 150–152.)

Määräaikaisten työsuhteiden kehityksen kuvausta työvoimatutkimuksen avulla vaikeuttavat erityisesti tiedonkeruujankojen vaihtelut (ks. tarkemmin Pärnänen & Sutela 2009, 157). Koko 1980-luvun määräaikaisten työsuhteiden osuus työllisistä pysyi noin 11–12 prosentissa. Vuoden 1991 jälkeen määräaikaisten osuus alkoi kasvaa ja oli suurimmillaan 17,4 prosenttia vuonna 1997. Määräaikaisten osuus on tästä laskenut, ja vuonna 2008 se oli työvoimatutkimuksen

Kuvio 5. Osa-aikatyötä tekevien osuudet 15–74-vuotiaista työllisistä vuosina 1989–2008.

Lähde: Pärnänen & Sutela 2009 (Työvoimatutkimus, Tilastokeskus).

mukaan noin 14 prosenttia. Kehitys on ollut samansuuntaista myös työolotutkimuksessa, joskin työolotutkimuksesta saatava määräaikaisten osuus on hieman pienempi kuin työvoimatutkimuksessa. (Mt. s. 157–158.)

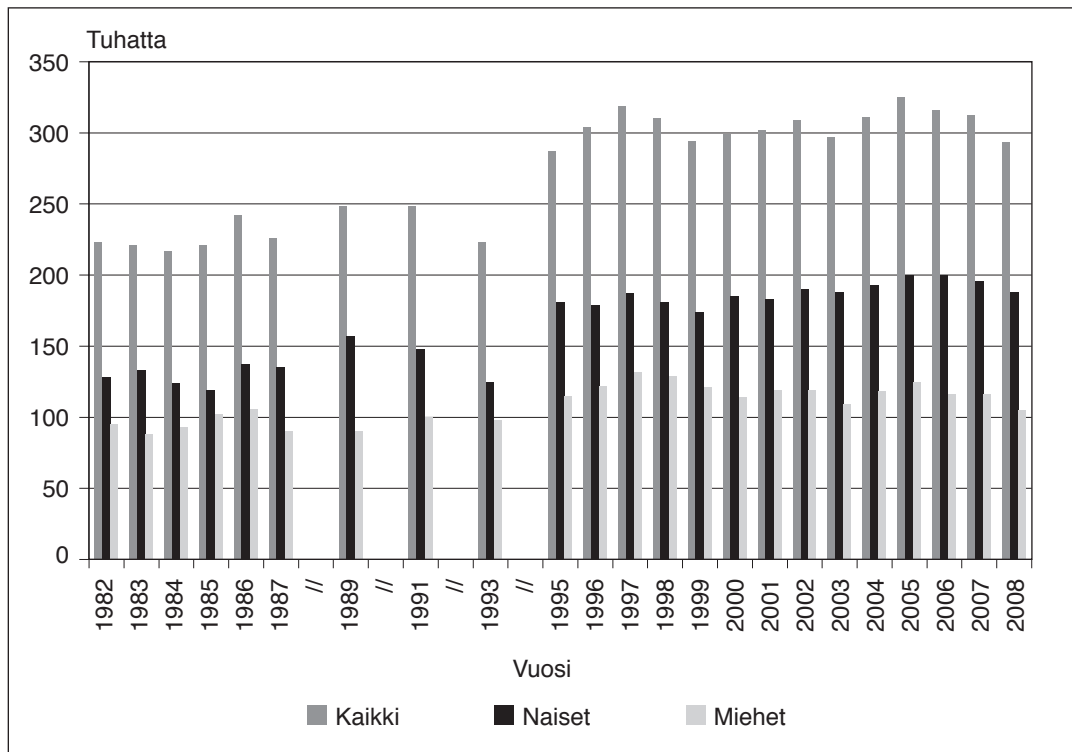
Vaikka tieto määrä- ja osa-aikaisten osuuksista hieman vaihtelee tietolähteestä riippuen, varmaa on ainakin se, että nämä työsuhdemuodot koskettavat työllisten määrän kasvun myötä useampaa ihmistä nyt kuin vielä 1980-luvun alussa. Osa-aikatyötä tekevien määrä on kasvanut noin 150 000:sta (vuonna 1976) noin 280 000:een (vuonna

2008). Myös määräaikaisten määrä on selvästi lisääntynyt: 1980-luvun alussa heitä oli työvoimatutkimuksen mukaan noin 230 000, 1990-luvulla määrä kävi jo yli 300 000:ssa, mutta vuonna 2008 heitä on hieman alle 300 000 (kuvio 6). (Mt. s. 152, 159.)

Hapertumista ”normaalissa” palkkatyösuhteessa?

Työelämän epätyypillisyyksien lisääntymisen ajatellaan usein koskevan juuri mainit-

Kuvio 6. Määräaikaisessa työsuhteessa olevat palkansaajat sukupuolen mukaan vuosina 1982–2008. Tuhatta.

Lähde: Pärnänen & Sutela 2009 (Työvoimatutkimuksen vuosihaastattelu syysy 1982–1993, EU-Työvoimatutkimus, kevät 1995, 1996, Työvoimatutkimuksen kuukausihaastattelu, syys-joulukuu 1997–2008).

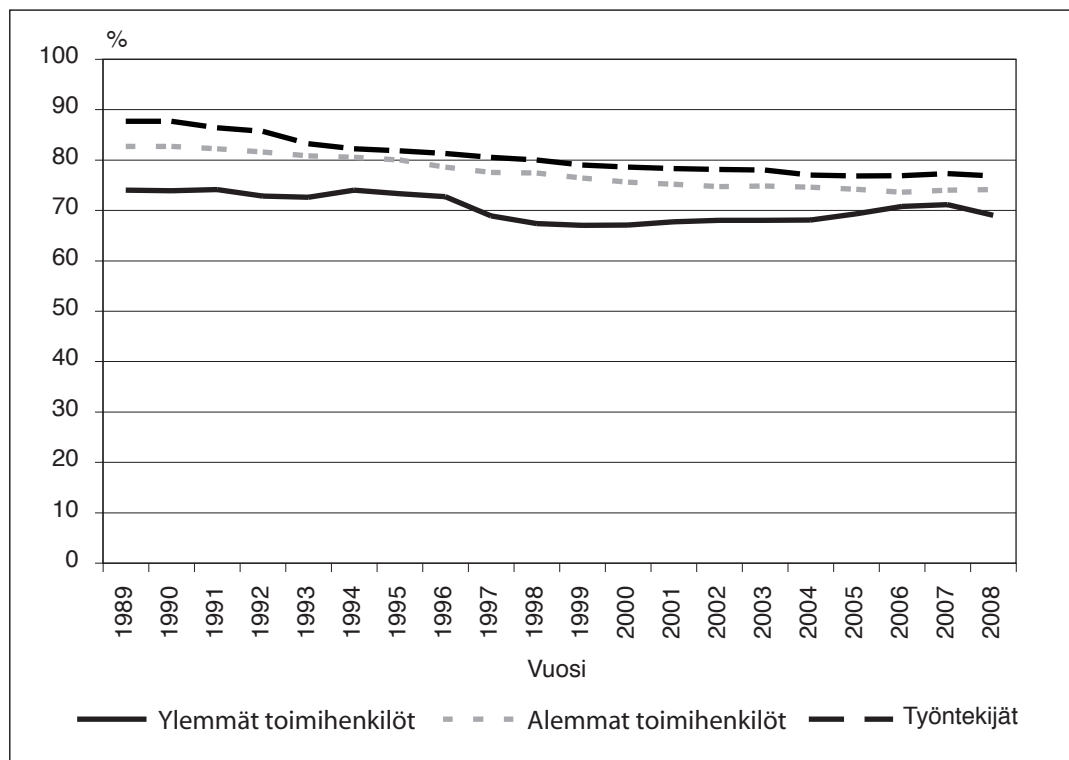
tuja epätyypillisten työsuhteiden eli osa- ja määräaikaisen työn muotoja ja niiden yleistymistä. Työn epätyypillistymisen yhtenä muotona voi kuitenkin työsuhteen tyypin lisäksi pitää säännöllisen työajan muutosta, jolloin se voi koskettaa osa-aikatyötä tekevien lisäksi myös kokoaikaisessa työsuhteessa olevia palkansaajia. Muutoksen selkeä piirre on Keinänen (2009c) mukaan se, että eri työntekijäryhmien viikkotyöajat ovat polarisoitumassa toisaalta pitkiin ja toisaalta lyhyisiin työaikoihin, ja normaali 35–40 tunnin työviikko on hiljalleen hapertumassa.

Säännöllistä 35–40-tunnin työviikkoa te-

kevien osuus kaikista palkansaajista on laskenut kuluneiden 20 vuoden aikana keskimäärin 10 prosenttiyksikköä, noin 140 000 palkansaajalla, kun samaan aikaan palkansaajien määrä on lisääntynyt 95 000:lla. Yleisimmin normaalia työaikaa tekevät työntekijäseamassa olevat, joilla normaalityöaika on kuitenkin vähentynyt selvästi, samoin kuin alemmilla toimihenkilöillä. Vähiten normaalia työaikaa tekevät ylempät toimihenkilöt, joilla muutos normaalityöajan tekemisessä on ollut muita pienempää. (Kuvio 7.)

Normaalityöajassa tapahtuneet muutokset ovat erilaisia eri palkansaajaryhmissä. Ylem-

Kuvio 7. 35–40-tuntista työviikkoa säännöllisesti tekevien palkansaajien osuudet sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 1989–2008. Prosenttia.

Lähde: Keinänen 2009c. (Työvoimatutkimus, Tilastokeskus.)

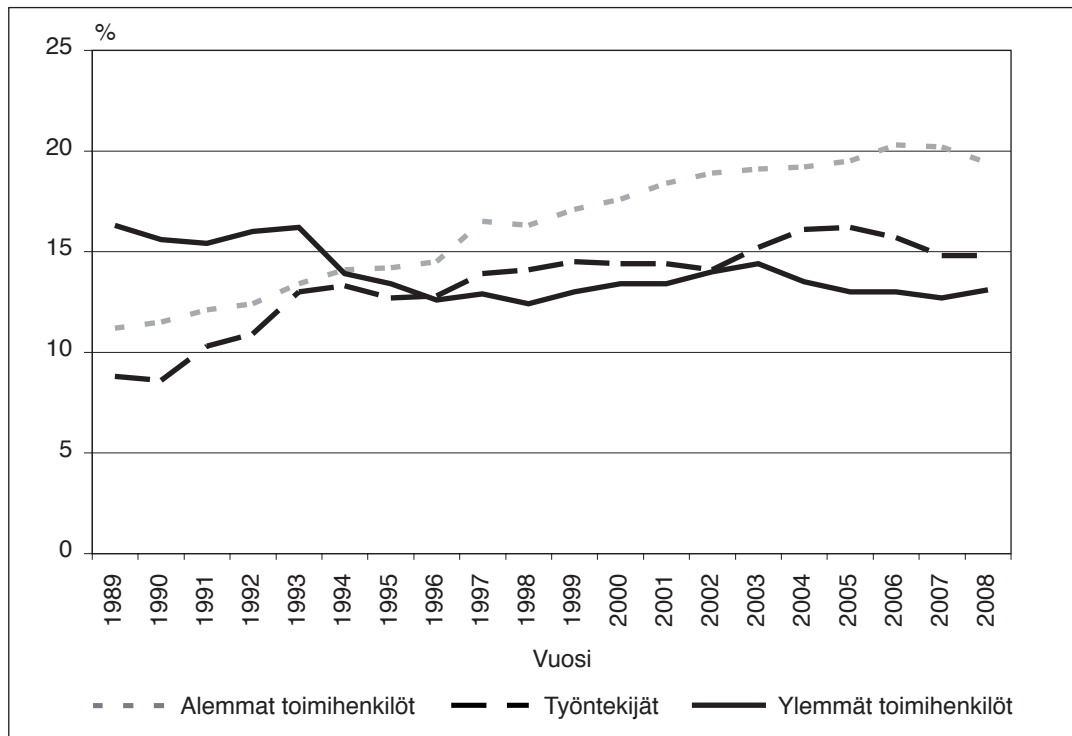
mät toimihenkilöt, joilla normaalityöaika on vähentynyt vain hieman, tekevät kuitenkin selvästi vähemmän lyhyttä, alle 35-tuntista työviikkoa (kuvio 8) ja enemmän pitkää, yli 40-tuntista työviikkoa (kuvio 9) kuin pari vuosikymmentä sitten. Pitkien työaikojen osuus lähti kasvuun 1990-luvun laman aikaan samalla kun lyhyet työajat kääntyivät laskuun. Pitkien työaikojen kasvu jatkui aina vuoteen 1998 asti, minkä jälkeen ne ovat hiljalleen vähentyneet. Kuitenkin selvästi useampi ylempi toimihenkilö tekee pitkää työviikkoa kuin vuonna 1989.

Alemmat toimihenkilöt ja työntekijät – joilla normaalityöaika on vähentynyt sel-

vemmin – tekevät yhä useammin lyhyttä työviikkoa. Alemmista toimihenkilöistä jopa joka viides tekee lyhyttä työaika, kun 20 vuotta aiemmin lyhyttä viikkoa teki joka kymmenes. Työntekijöillä myös pitkät työajat ovat hieman yleisempiä kuin vielä 1990-luvun taitteessa. Palkansaajien määrä on tänä aikana lisääntynyt 95 000:lla, mutta lyhyttä viikkotyöaika tekevien määrä 123 000:lla ja pitkää viikkotyöaika tekevien 117 000:lla.

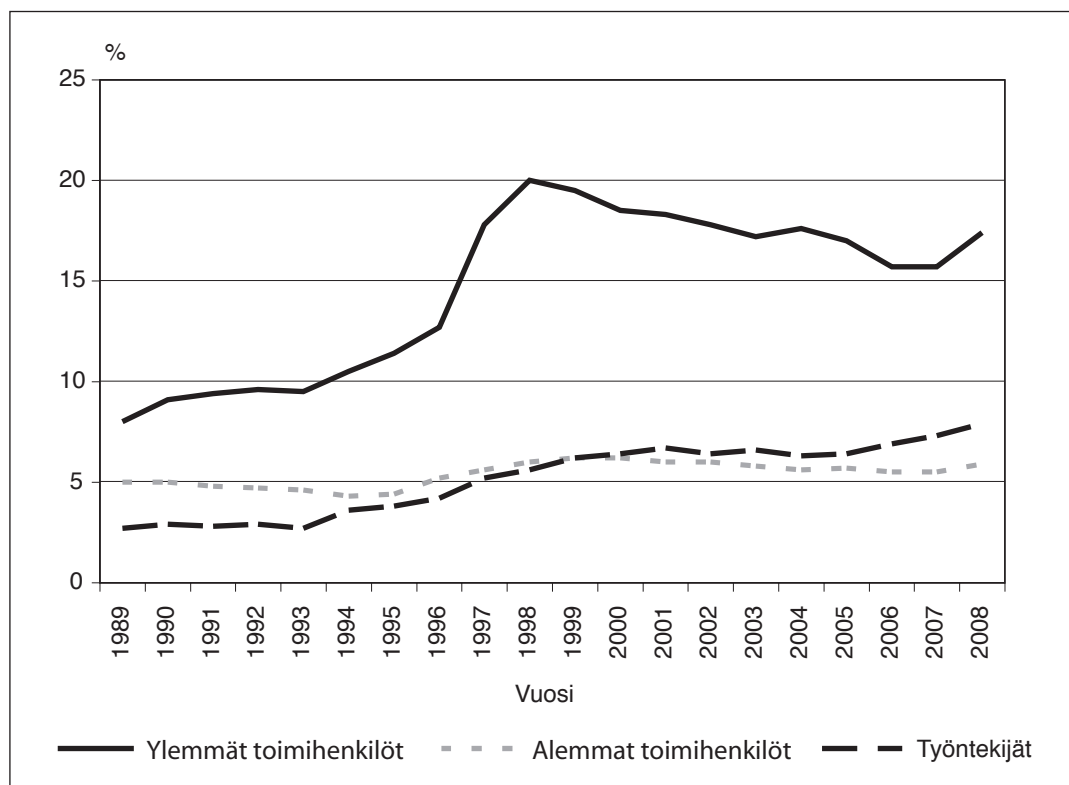
Normaalityöajan eli 35–40-tuntisen työviikon hapertumisen myötä työajat näyttävät polarisoituvat, kun ylemmät toimihenkilöt tekevät yhä pidempää työviikkoa ja alem-

Kuvio 8. Alle 35-tuntista työviikkoa tekevien palkansaajien osuudet sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 1989–2008. Prosenttia.

Lähde: Keinänen 2009c. (Työvoimatutkimus, Tilastokeskus.)

Kuvio 9. Yli 40-tuntista työviikkoa tekevien palkansaajien osuudet sosioekonomisen aseman mukaan vuosina 1989–2008. Prosenttia

Lähde: Keinänen 2009c. (Työvoimatutkimus, Tilastokeskus.)

mat toimihenkilöt ja työntekijät lyhyempää (Keinänen 2009c, 107). Työelämän epätyypillistymisen – joka määrä- ja osa-aikaisten työsuhteiden valossa näyttää vaikeasti tulkittavalta – voi katsoa ulottuvan työaikojen muutoksen kautta myös muihin työsuhteisiin, myös niin, että työtunnit kasautuvat tietyille palkansaajille.

Lopuksi

Suomalaisessa työelämässä on tapahtunut menneinä vuosikymmeninä runsaasti muu-

toksia, ja edellä käsitellyt teemat – työhön osallistuminen ja osallistumattomuus sekä työn epätyypillistymisen – ovat vain pieni osa niitä. Niiden avulla kuitenkin havainnollistuu se, että työelämän rakenteiden muutosten tarkastelussa pitkä ajallinen perspektiivi auttaa havainnoimaan muutosten laajuutta ja merkitystä. Julkisessa keskustelussa korostuvat työelämän epävarmuustekijät, erityisesti epätyypilliset työsuhteet, joiden kehitys ei kuitenkaan pitkällä aikavälillä ole niin dramaattinen kuin keskustelun volyyymistä voisi ymmärtää. Toisaalta yhtä aikaa on käynnissä toisenlainen epätyypillistymiske-

hitys, työaikojen polarisoituminen, joka on jäänyt vähemmälle huomiolle, mutta joka on jatkunut selvästi jo pari vuosikymmentä. Vasta pitkän aikavälin tarkastelussa tulee myös esiin naisten ja miesten työhön osallistumisen kehitys, jossa on sekä positiivisia piirteitä (naisten suurempi työllisyysaste) että negatiivisia piirteitä (miesten työllisyysasteen laskeminen).

Palkansaajayhteiskunnan tulevien muutosten kuvaamisen asettaa haasteen myös tilastojen tekijöille. Tiedon vertailukelpoisuus ajassa on yksi tärkeimmistä tilastojen tavoitteista, mutta samalla tulisi huolehtia siitä, että muutoksen kannalta merkittävät uudet ilmiöt saadaan tallennettua ja tietotarpeet tyydytettyä. Silti jatkossakin pitkien aikasarjojen tallentama historiatieto on keskeisessä osassa kun halutaan katsoa, mitä suomalaisessa työelämässä on todella tapahtunut.

Lähteet:

- Hulkko, L. & Tossavainen, P. (2009) Työtömyys ennen ja nyt. Teoksessa: Työelämän suurten muutosten vuosikymmenet. Toim. A. Pärnänen & K.-M. Okkonen. Tilastokeskus. Helsinki.
- Julkunen, R. (2009) Suomalainen palkkatyön yhteiskunta. Teoksessa: Työelämän suurten muutosten vuosikymmenet. Toim. A. Pärnänen & K.-M. Okkonen. Tilastokeskus. Helsinki.
- Keinänen, P. (2009a) Viisi vuosikymmentä työvoiman tilastointia. Työvoimatutkimuksen historiakatsaus. Tilastokeskus. Helsinki.
- Keinänen, P. (2009b) Elinkeinorakenteen muutos – maatalousvaltaisuudesta palkansaajien ja palveluiden yhteiskuntaan. Teoksessa: Työelämän suurten muutosten vuosikymmenet. Toim. A. Pärnänen & K.-M. Okkonen. Tilastokeskus. Helsinki.
- Keinänen, P. (2009c) Palkansaajien työajan muutokset ja työaikamuodot. Teoksessa: Työelämän suurten muutosten vuosikymmenet. Toim. A. Pärnänen & K.-M. Okkonen. Tilastokeskus. Helsinki.
- Myrskylä, P. (2009) Suomalaisten työhön osallistuminen. Teoksessa: Työelämän suurten muutosten vuosikymmenet. Toim. A. Pärnänen & K.-M. Okkonen. Tilastokeskus. Helsinki.
- Pärnänen, A. & Okkonen, K.-M. (2009) Työelämän suurten muutosten vuosikymmenet. Tilastokeskus. Helsinki.
- Pärnänen, A. & Sutela, H. (2009) Tyypillisestä epätyypilliseen? Muutokset erilaisissa työsuhteissa neljänä vuosikymmenenä. Teoksessa: Työelämän suurten muutosten vuosikymmenet. Toim. A. Pärnänen & K.-M. Okkonen. Tilastokeskus. Helsinki.

Työvoimatutkimus edistyksellisintä yhteiskuntatilastoa 70 vuotta, Suomessa 50 vuotta

Pekka Tiainen¹

Työvoimatutkimuksen historiaa ja tulevaisuutta koskevan tarkastelun tavoite

Kasvun, työllisyyden ja työvoiman kysymykset ovat muuttuneet paikallisista ensin kansallisiksi ja sitten laajoja alueita koskettaviksi ja globaaleiksi. Tämän artikkelin tavoite on kuvata työvoimatutkimuksen kehitystä ensin kansallisella ja sitten kansainvälisellä tasolla. Aiheen tähän antaa se, että koko työvoiman kattava otospohjainen työvoimatutkimus täytti vuonna 2009 50 vuotta ja kaiken kaikkiaan sen alusta on vuonna 2010 tullut kuluneeksi 70 vuotta.

Tarkastelu lähtee liikkeelle työvoimatutkimuksen alkuvaiheen kehityksestä. Suomessa tapahtunut kehitys kytetään tähän. Sit-

ten käsitellään kansainvälisen työjärjestön ILO:n merkittävää roolia ja kehitysvaiheita EU-alueella. Vertailukelpoisten työvoimatutkimusten aikaansaaminen lähes kaikissa maailman maissa on erittäin huikea saavutus. Lopuksi käsitellään laajennuksia ja kehittämismahdollisuuksia.

Tausta

Työvoimatutkimuksen juuret ulottuvat 1800-luvulle ja sitä kauemmaksikin. Tausalta löytyvät ammatissa toimivaa väestöä kuvaavat tilastot, elinkeino- ja sosiaaliset tutkimukset ja työttömyyden seuranta. 1930-luvun laman ja toisen maailmansodan synnyttämässä tilanteessa syntyi tarve pa-

---

¹ Pekka Tiainen, VTT, neuvotteleva virkamies, työ- ja elinkeinoministeriö.

rantaa ja nopeuttaa tiedon saantia. Tämän vuoksi Yhdysvalloissa otettiin vuonna 1940 käyttöön otospohjainen työllisyyden ja työvoiman seuranta, joka perustui otokseen ja henkilöhaastatteluun. Tämä on lähtökohta nykyiselle työvoimatutkimukselle.

Suomessa uuden tiedon tarve oli esillä jo 1940-luvun lopulla. Tietojen kerääminen käynnistettiin Lauri Heikinheimon ja hänen kanssaan työskennelleen Toini Ristimäen toimesta maaseudun työvoimatutkimuksilla 1950-luvulla. Suomen työvoimasta pääosa työskenteli maaseudulla. Ajatus oli, että tutkimalla otospohjaisesti Suomen metsätyövoima, saadaan selvitettyä koko maaseudun työvoimatilanne. Käytännössä jokainen maaseudun mies oli jossain vaiheessa vuotta jonkin aikaa myös metsätöissä ja näin saatiin selville myös perheiden tilanne. Tämä otospohjainen tutkimus laajennettiin vuonna 1959 koko työvoiman kattavaksi työvoimatutkimukseksi.

Työvoimatutkimukset ovat nykyisin laajentuneet maailmanlaajuisiksi ja nykyisin ne kattavat 172 maata. Niiden pohjalta voidaan seurata työvoimaa maakunnittain, alueittain, maakohteisesti ja maailmanlaajuisesti. Käyttöalue on laajentunut ja se muodostaa keskeisen pohjan myös työvoimaennakkoinnille.

Yhdessä kansantalouden tilinpidon ja muun yhteiskuntatilaston kanssa työvoimatutkimus muodostaa ratkaisevan askeleen, jolla voidaan seurata työllisyyttä, työvoimaa ja taloutta. Näin voidaan seurata maa-kohtaista ja globaalia talouskasvua. Samalla voidaan pyrkiä ratkaisemaan tuottavuuteen, työllisyyteen, sosiaalisiin ja ympäristökysymyksiin liittyviä kysymyksiä.

Artikkelin taustana on Suomen Työvoimatutkimuksen viisikymmenvuotisen historian johdosta tuotettu artikkeleista koostuva kirja (Pärnänen ja Okkonen, 2009) ja siinä oleva Työvoimatutkimuksen historiaa ja tulevaisuuden haasteita käsittelevä artikkeli (Tiainen

2009b) lähteineen sekä Päivi Keinäsen (2009) toimittama katsaus työvoimatutkimuksen historiaan. Taustana on myös syyskuussa 2009 Tilastokeskuksessa järjestetty seminaarituloisuus aiheesta. Tässä keskitytään sellaisiin teemoihin, jotka ovat vähemmällä näissä raporteissa ja kiinnostuneen lukijan kannattaa lukea kyseisiä julkaisuja.

Seuraavaksi käsitellään työvoimatutkimuksen alkuvaiheita ja kehitystä kansainvälisesti sekä Kansainvälisen työjärjestön ILO:n merkitystä menetelmän yhtenäistämässä ja käytön laajentamisessa.

Työvoimatutkimuksen alku Kanadassa, Yhdysvalloissa ja eräissä muissa maissa

Yhdysvallat ja tilastotoimessaan hyvin kehittynyt Kanada ovat työvoimatutkimuksen edelläkävijämaita. Yhdysvalloissa alettiin jo vuonna 1940 väestöstä poimittuun otokseen perustuva työvoimatutkimustilasto, Labour Force Survey. 1930-luvun suurtyöttömyys oli tehnyt tarpeelliseksi työttömyyden luonteesta ja laajuudesta saatavien jatkuvien tietojen tarpeen talouspolitiikkaa varten (Jaffe-Stuart (1951), Ristimäki (1971).

Työtilastointi aloitettiin Yhdysvalloissa ensimmäisen kerran jo vuonna 1888 ja sitä jatkettiin vuonna 1913 perustetussa työministeriön työtilastotoimistossa, joka oli perustettu vuonna 1884. Työvoimatilasto mahdollistui siksi, että työasioiden käsittelyllä oli Yhdysvalloissa pitkä historia. 1800-luvun lopun yhteiskunnallinen tilanne, voimakas siirtolaisuus, teollistuminen, metsätyöt sekä kaivostoiminta synnyttivät työväen kysymyksen ja tarpeen käsitellä näitä asioita.

Työtilastotoimiston tehtäväksi tuli kerätä, jalostaa, analysoida ja välittää olennaista tilastollista tietoa Yhdysvaltain kongressille, liittovaltion elimille, keskus- ja paikallishal-

lituksille, työmarkkinatoimijoille ja suurelle yleisölle. Kerättävien tietojen tuli täyttää lukuisia kriteereitä mukaan lukien taloudellisten ja sosiaalisten aiheiden merkitys, korkea tilastollinen laatu sekä puolueettomuus.

Toimialue on laajentunut kattamaan hintaseurannan, työllisyyden ja työttömyyden, palkka- ja työolosuhdeseurannan sekä tuottavuuden mittaamisen ja on siten paljon laajempi kuin Suomen työministeriössä oli. Työllisyyden ja työttömyyden seurannassa keskeisiksi ovat tulleet väestötutkimus, työllisyystilasto, 10 vuoden työllisyysprojektiot ammatin mukaan, työllisyystilasto ammatin mukaan ja joukkoirtisanomisia koskeva tilastotutkimus.

Kanadassa väestölaskenta tuotti tietoa työikäisestä väestöstä 1800-luvun jälkipuoliskolta alkaen. Vaikeutena oli määritelmien ja menetelmien vaihtelu väestölaskennasta toiseen. Kanadan työvoimatutkimus käynnistettiin marraskuussa 1945 ja tuotettiin neljännesvuosittaisena lokakuuhun 1952 saakka. Sen jälkeen se on tuotettu kuukausittain. Työvoiman, työllisten ja työttömyyden käsitteet ovat olleet yleisesti ottaen samoja vuoteen 1960 asti. Sen jälkeen lomautetut

alettiin sisällyttää työttömiin. Vuonna 1976 toteutettiin suurempi uudistus kyselyssä ja operationaalisissa määritelmässä. Työvoimatutkimusta on sittemmin kehitetty ja laajennettu.² Tärkeä murros tapahtui vuonna 1951, kun Kanadan väestölaskenta käytti vastaavaa työvoiman käsitettä kuin työvoimatutkimus. Aiemmissa väestölaskennoissa käytettiin käsitettä *hyötyä tuottavasti ammatissa toimiva* (gainfully occupied).

Nathan Keyfitz (1950) laati ensimmäisenä laskelman väestön luonnollisen lisäyksen (ilman maahanmuuttoa) työvoimasisällöstä käyttäen ikä- ja sukupuolijakaumia. Se koski aikaa ennen vuotta 1921. Vuonna 1957 Kanadan tilastokeskus julkaisi arviot ajanjaksolle 1921–1945. Työvoiman tarjontaa alettiin laskea sukupuolen mukaan taannehtivasti vuodesta 1901 ja kokonaistyövoiman osalta vuodesta 1851.³

Työvoimatutkimuksen rinnalla Kanadassa tuotetaan työllisyystutkimusta, joka perustuu työnantajiin, joilla on tietty minimimäärään työntekijöitä.

Japanissa työvoimatutkimus on toteutettu kuukausittaisena kesäkuusta 1947 syyskuussa 1946 alkaneen 10 kuukauden ko-

² Sarjat ajassa taaksepäin julkaistiin vuoden 1960 käsittein. Seuraava merkittävämpi uudistus toteutettiin vuonna 1997. Tammikuusta 1997 alkaen tutkimus tuottaa kuukausitietoa palkoista, työntekijöiden liittoon kuulumisesta sekä työn määräaikaisuudesta. Vuonna 2003 aloitettiin Albertassa alkuperäisväestöä koskeva tiedustelun osa, joka on tammikuusta 2007 laajennettu kaikkiin osavaltioihin. Tammikuusta 2006 on mukaan lisätty kysymyksiä, joilla selvitetään maahan muuttaneen väestön tietoa.

³ Tarkempia tietoja näistä laskelmista on Kanadan tilastokeskuksen julkaisussa (Statistics Canada, 1961). Ideana oli laskea työvoima taannehtivasti vuoteen 1901. Soveltaen työvoiman suhdetta hyödyllisesti ammatissa toimiviin vuonna 1901 laskettiin väestötilaston perusteella työvoima vuosille 1891 ja 1881. Siitä taaksepäin vuoteen 1851 hyödynnettiin vuoden 1921 työvoimaosuuksia. Konsistentin työvoiman pohjalta tehtiin arvioita iän ja sukupuolen mukaan Frank T. Dentonin ja Sylvia Ostryn toimesta vuodesta 1921. Denton ja Ostry laskivat kokonaistyövoiman soveltaen vuoden 1921 työvoimaosuuksia, jolloin kokonaistyövoiman ja kotimaisen tarjonnan erotuksena saatiin maahan muuton vaikutus työvoiman määrään myös ajassa taaksepäin. R. Marvin McInnis (1976) on työstänyt miesten ja naisten työllisyydestä toimialan ja maakunnan mukaan vuodesta 1911 sekä ammatin mukaan vuodesta 1891.

keilujakson jälkeen. Huhtikuussa 1950 se sisällytettiin tilastolakiin. Alueita lisättiin vuonna 1982. Tammikuussa 2002 laadittu työvoiman erityistutkimus integroitiin työvoimatutkimukseen, jotta voitiin julkistaa neljännesvuosittain yksityiskohtaisia tuloksia työllisyydestä ja työttömyydestä. Työvoimatutkimuksen tehtävä on tuottaa tietoa työllisyydestä ja työttömyydestä joka kuukausi. Vastuullinen organisaatio on sisäasiain- ja tietoliikenneministeriön tilastotoimisto, joka julkaisee raportit. Tulokset käsitellään kansallisen tilastokeskuksen toimesta. (Statistics Bureau & Statistical Research and Training Institute, Japan, 2009)

Israel oli työvoimatutkimuksen ensimmäisiä maita ja siellä se alkoi vuonna 1954. Vuonna 1981 tietojen kerääminen muuttui neljännesvuosittaiseksi. (Central Bureau of Statistics, Israel, 2009)

Ranskassa työvoimatutkimusta alettiin toteuttaa vuonna 1950. Siinä on tapahtunut muutoksia osana Euroopan Yhteisöissä tapahtunutta kehitystä. Vuosina 1992–1995 Ranskassa toteutettiin neljännesvuosikyselyä koskeva kokeilu. Vuodesta 2001 alkaen on toteutettu neljännesvuosikysely (INSEE, 3.7.2008).

Suomessa työtilastolla työllisyyden näkökulmasta on pitkä historiallinen tausta. Alakohtaista ja eri aihealueita koskevaa tutkimusta tehtiin teollisuushallituksen toimeksiannosta 16 tutkimuksen sarjassa jo ennen ensimmäistä maailmansotaa vuosina 1903–1914 (Teollisuushallitus, 1903–1914). G.R.Snellmanin oli tekijänä suurimmassa osassa tutkimuksia.

Virallisessa tilastossa julkaistut erityistutkimukset vuonna 1923 maaseutuväestön

oloista (SVT, 1923a) sekä metsätyöntekijöiden työoloista (SVT, 1923b) olivat jatkoa maattoman väestön tutkimukselle ennen ensimmäistä maailmasotaa. Väestötilaston yhteydessä alettiin kerätä tietoa ammatissa toimivasta väestöstä hyvin varhain niin, että Fougstedt G. ja Raivio A. (1953) saattoivat laatia Suomen väestön sääty- ja ammattiryhmittäytymisen vuosina 1751–1805. Vastaavia tilastoja on työstetty myöhemmiltä ajanjaksoilta. Itsenäisyyden alkuvuosikymmeninä kehittyi metsätyötä koskeva tutkimus. Erikseen tilastoitiin maatalouden työpanos ja teollisuuden työllisyys kuvattiin teollisuustilastossa.

Tämä historiallinen tausta mahdollisti sen, että Suomessa työvoimatiedustelun, nykyisen työvoimatutkimuksen, luomisesta syntyi ajatus jo 1940-luvun lopulla Helsingin yliopiston Metsätaloustieteellisellä laitoksella, kun pohdittiin mahdollisuutta metsätyövoiman tutkimiseen. Metsätyövoiman suuren kausivaihtelun takia ja siksi, että sama työvoima osallistui maatalouden ja maaseudun rakennustöihin, päädyttiin tekemään otos koko maaseudun miestyövoimasta (Heikinheimo, 1954) noudattaen kansainvälisiä otospohjaisen työvoimatutkimuksen esikuvia. Tämä johti maaseudun työvoimatutkimusten sarjaan (Metsätaloustieteellinen laitos, 1954–1956, sekä Heikinheimo ja Ristimäki, eri vuodet), joka oli lähtökohtana Suomen työvoimatutkimukselle.

Vuoden 1953 tilastokomitea päätyi tutkimuksen laajentamiseen koko maan käsittäväksi (Suomen yhteiskuntatilasto ... 1956). Heikinheimo (1954) totesi koko väestöön kohdistuvan poimintamenettelyn käyttökelpoisuuden. Hänestä tuli toimistopäällikkö ja Toini Ristimäestä⁴ tarkastaja Kulkulaitosten

⁴ Kun metsätyövoimatutkimuksen otos käsitti maaseudun miestyövoiman, on kiinnostavaa, että Toini Ristimäki (1962) toi esiin myös naisten työvoimaan osallistumisen näkökulman tutkimuksessaan äitien työvoimaan kuuluvuudesta ja lasten hoidosta äidin työssä ollessa. Aiemmin naisten asemaa oli tutkittu etenkin työolojen, kuten naisten yötyön, näkökulmasta.

ja yleisten töiden ministeriöön⁵ perustettuun työmarkkinatutkimustoimistoon. Tietojen keruu voitiin käynnistää maaseudun työvoimatutkimuksen kokemuksen pohjalta. Maaliskuussa 1957 selvitettiin mahdollisuus pyytää henkikirjoittajaa tekemään otos ja 11.3.1957 Tilastoneuvottelukunnan suunnitelujaoston kokous, jossa olivat läsnä puheenjohtaja Leo Törnqvist ja asiantuntijana Lauri Heikinheimo, antoi tukensa hankkeelle. Se voitiin käynnistää vuonna 1958.⁶ Suomen esimerkki kertoo, miten työvoimatutkimus on vähitellen levinnyt eri maihin niin, että Suomessa sitä toteutettiin kansainvälisessä vertailussa hyvin varhaisessa vaiheessa.

Myös muissa EY:n alkuperäisissä kuutosmaissa Saksassa, Italiassa, Hollannissa, Belgiassa ja Luxemburgissa, samoin kuin Suomen ohella muissa Pohjoismaissa ja Itävallassa työvoimatutkimuksella on pitkä historia.

Englannin ensimmäinen työvoimatutkimus toteutettiin yllättävän myöhään vuonna 1973, kun Englannista tuli EY:n jäsen. Tutkimus toteutettiin joka toinen vuosi vuoteen 1983. Vuodesta 1983 EY esitti jäsenmaille vaatimuksen toteuttaa tutkimus joka vuosi. Useiden vuosien ajan tutkimus toteutettiin kevättä, kesää, syksyä ja talvea koskien.

Vuonna 2004 Englannissa otettiin käyttöön vuotuinen väestötutkimus Annual Population Survey (APS), joka sisälsi myös työvoimatutkimuksen (LFS) tiedot, jolloin nimitys on ALALFS. Vasta tammikuusta 2006 tutkimus muuttui kuukausitutkimukseksi. Englannissa työvoimatutkimus kattaa terve-

ys- ja työkyvyttömyystietoja sekä brutto- ja nettotulotiedot pääasiallisessa ja sivutyössä.

Uusissa EY:n ja EU:n maissa työvoimatutkimus on alettu toteuttaa (Pohjoismaita ja Itävaltaa lukuun ottamatta, joissa on pidempi perinne) sitä mukaa kuin jäsenyyttä ollaan oltu valmistelemissa tai se on toteutettu. Sitten Itä-Euroopan uusissa jäsenmaissa työvoimatutkimus on käynnistynyt usein vasta 2000-luvun puolella, joskin osassa maita sillä on pidempää taustaa.

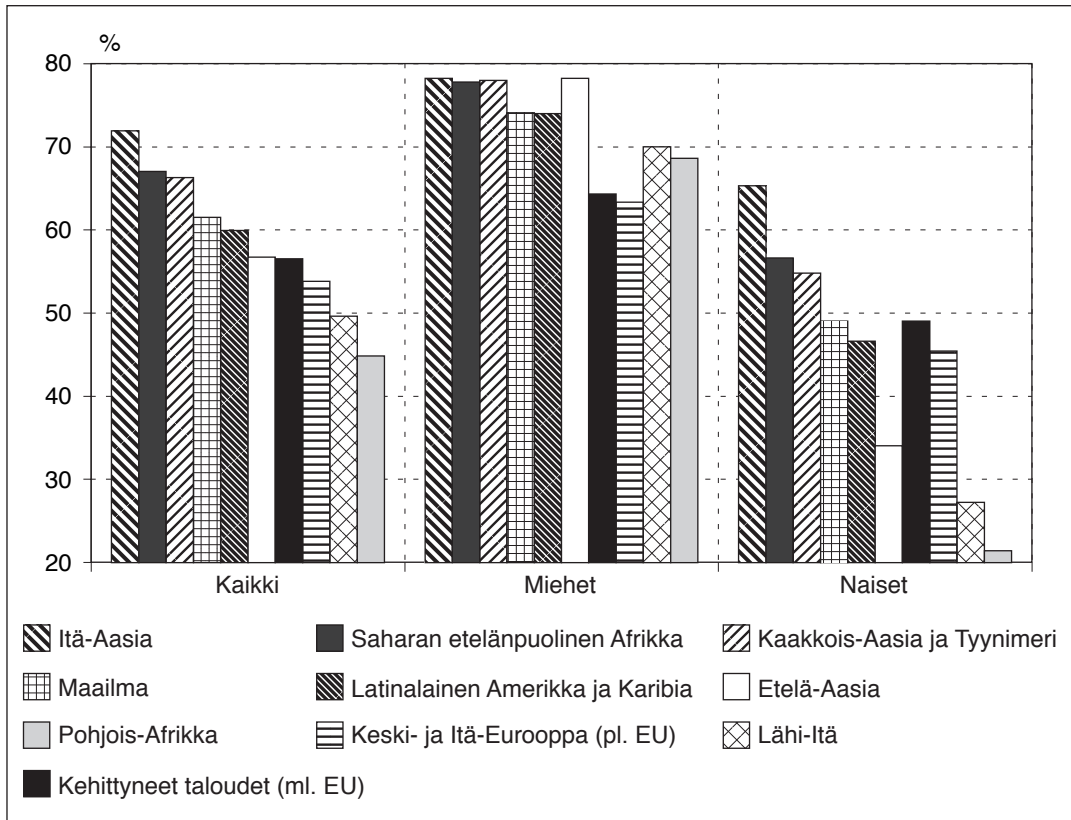
Kansainvälisen työjärjestön ILO:n keskeisyys

Kansainvälinen työjärjestö ILO:lla on ollut keskeinen rooli työvoimatutkimuksen käytön laajenemiselle. ILO perustettiin jo vuonna 1919 ensimmäisen maailmansodan jälkeen Versaillesin sopimuksella Geneveen perustetun Kansainliiton toimiyksiköksi. Kun Kansainliiton toiminta oli loppunut toisen maailmansodan ajaksi ja sen tilalle oli perustettu YK vuonna 1946, ILO:sta tuli YK:n ensimmäinen erikoistoimisto. Jo vuonna 1947 ILO järjesti työtilastoa käsitelleen kokouksen (ILO, 1947). Työvoimatutkimuksen käytön leviämisen kannalta keskeistä oli, että ILO hyväksyi määritelmät taloudellisesti aktiiviselle väestölle työtilastoja käsitelleessä 7. kongressissaan vuonna 1954 (ILO, 1954). Tällä kongressilla on ollut sysäävää vaikutusta työvoimatutkimuksen käynnistämiseen Suomessa ja Israelinkin työvoimatutkimus ajoittui juuri vuoteen 1954.

⁵ Työvoimaministeriön, sittemmin työministeriön (vuoden 2008 alusta osa työ- ja elinkeinoministeriötä), ja liikenne- ja viestintäministeriön edeltäjä.

⁶ Suomen erityispiirre on ollut metsätalouden keskeisyys, mikä näkyy työvoimatutkimuksen kehityksessä, sekä myös siinä, että kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriössä ja sitten työvoimaministeriössä oli virkamiehinä monia, joilla oli metsäalan koulutustausta. Työvoimatutkimuksen arkistot ovat tallennettuina tilastokeskuksessa.

Työllisten osuus väestöstä eri maanosissa

Lähde: Laskettu aineiston ILO (2008) perusteella

Tärkeä askel työvoimatutkimuksen kuten myös kansantalouden tilinpidon kannalta otettiin, kun YK otti käyttöön toimialaluokituksen kansainvälisen standardin (YK, 1958) ISIC:n (International Standard Industrial Classification of All Economic Activities), joka uudistettiin 10 vuotta myöhemmin (YK, 1968) ja jota on sittemmin kehitetty eteenpäin.

Työvoimatutkimuksen käsitteissä ja kansainvälisessä vertailtavuudessa osoittautui ajan oloon olevan tarvetta selvennyksiin. ILO:n piirissä tehtiin kehittämistyötä vuosien mittaan, mutta sitten kypsyivät edel-

lytykset käsitteitä ja menetelmiä koskevien ohjeiden kirjaamiseen yleiseksi aiempaa kattavammaksi suositukseksi. Tämä toteutui ILO:n työtilastoa käsitelleessä 13. kongressissa lokakuussa 1982 ja sen julistuksessa aktiivisen väestön, työllisyyden, työttömyyden ja alityöllisyyden tilastoinnista (ILO, 1982). Se vauhditti kehitystä mm. Euroopan yhteisöissä. Vuoden 1982 jälkeen ILO ei ole muuttanut perusmääritelmiään, mutta vuonna 2003 kyselyä muokattiin tarkoituksena päästä parempaan vertailtavuuteen EU:ssa toteutetun sovellutuksen kanssa.

ILO:n tärkeä tehtävä on tunnistaa glo-

baalit työllisyysaasteet ja talouskasvu ja työmahdollisuudet eri puolilla maailmaa. Aiemmin ILO julkaisi työvoimatilastoa niiden maiden osalta, joista tietoja oli saatavissa. Kun 2000-luvulla tilasto on saatu entistä kattavammin maailman maita koskeväksi, on alettu kyetä tuottamaan koko maailmaa koskevaa aiempaa laadukkaampaa työvoimatietoyhteenvetoa.⁷ Tehtävänsä mukaisesti ILO julkaisee maailman työllisyysraporttia (tuorein ILO, 2008a) ja julkaisee työtilastollista vuosikirjaa (tuorein ILO, 2008b). Sen lisäksi ILO tuottaa aineistoa globaaleista työllisyystrendeistä (tuorein ILO, 2009) sekä työohjelman avainmittareista (tuorein ILO, 2008c). Kaikissa näissä työvoimatutkimustieto on keskeinen. Työvoimatutkimus on myös mahdollistanut, että ILO on voinut tuottaa eri maita, maanosia ja koko maailmaa koskevia työvoimaprojektioita koskien tulevaisuutta (ILO, 1971, 1977, 1986, 2002, Tiainen ym. 2007). Tässä ILO on voinut tehdä yhteistyötä YK:n kanssa, joka puolestaan on tuottanut maailman väestöä koskevia ennusteita jo paljon pidemmän aikaa.

Työvoimatutkimus EU:ssa

Ensimmäinen yritys toteuttaa Euroopan Yhteisöjen silloiset kuutoset (Belgia, Saksa, Italia, Luxemburg, Hollanti) kattava työvoimatutkimus tapahtui vuonna 1960. Tätä pidettiin kokeiluna. Se toistettiin vasta vuonna 1968, jolloin toteutettiin ensimmäinen vuositutkimuksista, joka toistettiin neljän vuoden ajan. Kertaakaan kaikki kuusi jäsenmaata eivät olleet mukana, sillä Luxemburg puuttui vuonna 1968 ja Hollanti vuosina

1969–71. Kun Euroopan Yhteisöt laajeni vuonna 1973, alettiin tutkimus toteuttaa kahden vuoden välein, mutta vuonna 1973 ainoastaan Englanti uusista jäsenmaista tuli mukaan. Irlanti ja Tanska olivat mukana vuosina 1975, 1977, 1979 ja 1981. Vuonna 1981 Kreikka tuli tutkimukseen mukaan uutena, mutta Luxemburg puuttui.

Määritelmät näissä varhaisissa tutkimuksissa olivat jossain määrin epätäsmälliset, koska ei ollut kansainvälisesti hyväksyttyä terminologiaa. Kansainvälisen työjärjestön ILO:n 13. työllisyystilastokongressi Genevessä vuonna 1982 muutti tilanteen. Se hyväksyi päätöslauselman koskien taloudellisesti aktiivisen väestön, työllisyyden, työttömyyden ja alityöllisyyden tilastointia. Päätöslauselma sisälsi täsmällisesti määritelmät väestön eri kategorioille, joita työvoimatutkimuksella tuli mitata. EY:n jäsenmaat hyväksyivät lähtökohdan soveltaa suosituksia uusissa yhteisön työvoimatutkimusten sarjoissa, jotka tuotettiin vuosittain. Näiden sarjojen aikana vuosina 1983–1991 rakennettiin merkittävä ja koherentti työmarkkina-aineiston kokoamisen menettely siten, että Espanja ja Portugali tulivat mukaan vuodesta 1987. Hollanti ei ollut mukana vuosina 1984 ja 1986. ILO:n päätöslauselma ja selvennykset 14. työllisyystilastokongressissa vuonna 1987 saivat lisääntyvää hyväksyntää. Siihen vaikutti kansainvälisen vertailtavuuden tarve.

Vuonna 1992 käynnistyivät työvoimatutkimusten uudet sarjat. Tällöin mukaan sisällytettiin yhteismarkkinoiden kannalta merkityksellinen rajojen ylittävä työvoiman liikkuvuus, koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun osa-alue, tyypillisestä työnte-

⁷ ILO:n työtilaston vuosikirjoista ilmenee, että on edelleen yksittäisiä maita, joissa työvoimatutkimusta ei toteuteta ja niiden osalta ILO on hyödyntänyt muita tilastoja ja laatinut arvioita (ILO, 2007).

osta poikkeava työskentely sekä aktiivisen ja ei-aktiivisen työnhaun erottelu. Vuoden 1995 tutkimuksessa mukaan tulivat uudet jäsenmaat Suomi, Ruotsi ja Itävalta, joissa kaikissa oli kehittynyt työvoimatutkimus ennen jäsenyyttä. Kaikkien kohdalla työvoimatutkimukseen tehtiin muutoksia vertailtavuuden aikaansaamiseksi. Vuodesta 1995 myös Norja, Islanti ja vuodesta 1996 Sveitsi tuottivat aineistoa Euroopan Talousalue- (ETA) ja muun yhteistyön osana.

1990-luvun puolivälissä oli tilanteessa, jossa oli tarve ottaa huomioon aktivoituminen EU-tason työllisyyslinjaamisessa, tarve kehittää yksittäisten maiden työvoimatutkimuksia sekä tarve ottaa huomioon uusia työmarkkinoiden merkityksellisiä kehityspiirteitä, joita aiemmissa tutkimuksissa ei saatu riittävästi esille. Vuodesta 1973 yhteisötason säätely oli koskenut kunkin yksittäisen vuoden työvoimatutkimusta, mutta 1990-luvulla tilanne muuttui ja vuoden 1998 sopimuksen pohjalta toteutettiin uudistettu säätely summamalla kun tehtiin eri uudistuksia.

Taustana vuoden 1998 sopimukselle oli vuonna 1997 laadittu EU:n Amsterdamin sopimus, jossa EU:n perussopimukseen otettiin työllisyysosa ja vakiinnutettiin EU:n tasoinen työllisyysprosessi. Aiemmin työllisyysasiat olivat olleet EU-sopimuksissa vain hajanaisin maininnoin. Tarve työllisyysasioiden hoitoon johti Luxemburgin työllisyyshuippukokoukseen ja sitten sopimuskirjauksiin ja työllisyysasioiden liittämiseen osaksi EU:n kasvu- ja työllisyysstrategiaa. Varhaista taustaa selvitetään yksityiskohtaisemmin katsauksessa Tiainen (2002).

EY:n puitteissa käynnistettiin vuonna 1992 silloisten EY-maiden osalta tulevaisuuden työvoimaa koskeva arviointityö. Kun Euroopan Talousalue ETA perustettiin vuonna 1993 ja siihen tulivat EY:n lisäksi Suomi, Ruotsi, Norja ja Itävalta, tulevan työvoiman arviointi laajennettiin koskemaan myös näitä maita (Eurostat, 1991, 1993). Tätä hanketta jatkettiin vuoteen 1997⁸. Amsterdamin sopimuksella vakiinnutettiin EU:n työllisyyskomitean⁹ työ. Sen indikaattori-aostossa laadittiin sopivia indikaattoreita kuvaamaan eri maiden yleistä suoriutumiskykyä työllisyysnäkökulmasta sekä politiikkaindikaattoreita. Yleisen suoriutumiskyvyn mittareiden joukossa olivat työvoimatutkimuksesta johdetut keskeisimmät tunnusluvut. Suomen puolelta esitettiin yleisen suoriutumiskyvyn tarkasteluun myös mittareita, joiden perusteella voitaisiin seurata taloudellisen kasvun tekijöitä.¹⁰ Mukaan saatiin kokoaikayhteismitallista työllisyyttä kuvaava muuttuja, jotta työpanos saadaan mitatuksi paremmin kuin summamalla osa-aika- ja kokoaikatyölliset. Mukaan saatiin työtulomuuttuja ja BKT, jonka avulla voitiin seurata työn tuottavuutta. Sen sijaan kokonaistuottavuusseuranta ei tullut ohjelmaan, mutta se olisi edellyttänyt myös pääomapanoksen seuraamista. Myöhemmin EU:n talouspoliittisia asioita käsitellyt komitea otti tämän ohjelmaansa. Sen tuloksena eri EU-maille on ns. KLEMS-projektissa kokonaistuottavuuslaskelmat (ks. Timmer, M., 2007), jotka pohjautuvat ns. Jorgensonin sovellutukseen (ks. Tiainen 1994).

EU:n aktivoitumista työllisyysasioissa edesauttoi olennaisesti työvoimatutkimuksen

⁸ Edustaja Suomesta oli tässä työssä kaikki nämä vuodet Pekka Tiainen työministeriöstä

⁹ Nimi on sittemmin jonkin verran vaihdellut samoin kuin työskentelytapa.

¹⁰ Yleisen suoriutumiskyvyn mittareita esitti Pekka Tiainen ja työn painoutuessa politiikkamittareihin Ilkka Nio.

kehitys. Se on ollut tärkeä lähtökohta myös EU:n Lissabonin kasvu- ja työllisyysstrategian ja kansallisten työllisyysohjelmien kannalta. Ideana oli, että kansallisten ohjelmien pohjalta laadittiin työllisyysuuntaviivat talouspoliittisen komitean vastuulla valmistellun kasvu- ja vakausohjelman rinnalle. Lisäksi hyödynnettiin työllistytilastoa, jotta voitiin toteuttaa ennaltaehkäiseviä toimia, joita työllisyyskomitean alkuvuosien puheenjohtaja Allan Larsson painotti aktiivisen työvoimapolitiikan vaikuttavuuden edistämiseksi. Kasvu- ja työllisyysstrategialla haluttiin siten saada kokonaisvaltaisempi ote asioiden hoitamiseen. Ennen vuonna 2008 alkanutta lamaa työllisyys ehtikin kohentua sekä entisissä että 2000-luvulla EU:iin liittyneissä uusissa jäsenmaissa, mutta tavoitteista oltiin jäämässä ja laman myötä jäädään vielä lisää. Siten 2010-luvun linjaukset joudutaan käynnistämään huonontuneesta tilanteesta.

EU:n piirissä käynnistyi vuonna 2004 ns. Skillsnet-verkosto, jonka tausta ulottui 1990-luvun alkuun. Verkostossa alettiin laatia toimialapohjaisia ammattirakennusteita sekä laskelmia uuden työvoiman tarpeelle ottaen huomioon vaihtuvuus ja eläkepoistuma (ks. Cedefop, 2008) eri EU-maille sekä Norjalle ja Sveitsille samaan tapaan kuin Suomessa on menetelty 1990-luvulta alkaen¹¹. Suomessa sovellettuun tapaan mukaan on liitetty myös työvoima-arviot työvoiman kysynnän rinnalle. Hanke jatkuu vuosina 2009–2012.

Työvoimatiedustelujen kansainvälisessä vertailukelpoisuudessa keskeisiä ovat toisiaan vastaavat käsitelmäritelmät kaikille maille ja yhteiset luokitukset ja työvoima-

tiedustelun samanlaiset kyselyt ja menettelyt sekä suhde työllistytilastoon sekä kysymykseen väestölaskennan ammatissa toimivasta väestöstä ja työssäkäyntitilastosta.

Laajennuksia ja kehittämismahdollisuuksia työllisyyden ja työvoiman tulevaisuuden kannalta

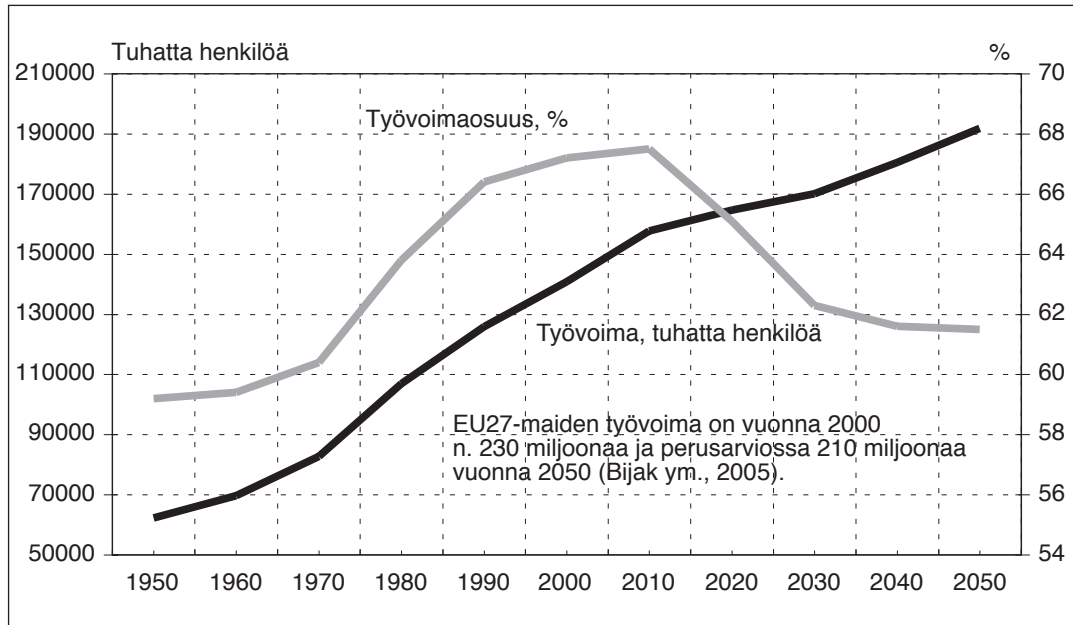
Työvoimatutkimuksen pitkä historia Kanadassa ja Yhdysvalloissa antaa mahdollisuuden tulevaisuutta koskevaan arviointiin. Yhdysvaltojen työvoiman määrän voidaan arvioida nousevan kolminkertaiseksi 100 vuodessa vuodesta 1950 vuoteen 2050. Lisäyksestä 2/3 on tapahtunut ensimmäisten noin 60 vuoden aikana ja runsas kolmannes tulevien 40 vuoden aikana. Nuoren ikärakenteen vuoksi työvoimaosuus työikäisistä 15–74-vuotiaista on noussut alle 60 %:sta liiki 68 %:iin, mutta se on ikääntymisen myötä laskemassa alle 62 %:iin kuluvan vuosisadan puolivälissä.

Vuonna 2000 Yhdysvaltojen työvoiman osuus nykyisen laajuisen EU:n (27 maata) työvoimasta oli 2/3, mutta nuoremman ikärakenteen johdosta Yhdysvaltojen osuus tulisi nousemaan 90 %:iin vuonna 2050. Silti työvoiman määrä kehittyneissä maissa on vähäinen verrattuna muuhun maailmaan ja lisäys on vielä vähäisempää.

Kansainvälinen työjärjestö ILO on aika ajoin laatinut projektioita työvoiman tulevaisuudesta maailmanlaajuisesti. Ensimmäiset näistä tuotettiin jo 1970-luvulla ensin koskien aikaväliä 1965–1985 (ILO, 1971) ja sitten

¹¹ Suomessa työvoimatutkimusten sarja, jossa tuorein raportti on Työvoima 2025-raportti vuodelta 2007 (Tiainen ym. 2007). Aihetta ja Suomen ennakoitua on käsitelty lähemmin artikkelissa Tiainen (2009a).

Työvoima ja työvoimaosuus Yhdysvalloissa

Lähde: Toossi, Mitra (2002) Bijak, ym., 2005 sekä työvoimatutkimus -tietojen perusteella

koskien aikaväliä 1980–2000 (ILO, 1977). 1980-luvulla ILO laati projektion aikavälille 1980–2025 (ILO, 1986). 2000-luvulla ILO on jatkanut projektioiden laadintaa (ILO, 2002, 2005). Niitä on hyödynnetty Suomessa laadituissa pitkän aikavälin arvioissa toimintaympäristön kuvauksissa (Tiainen ym. 2003, 2007)

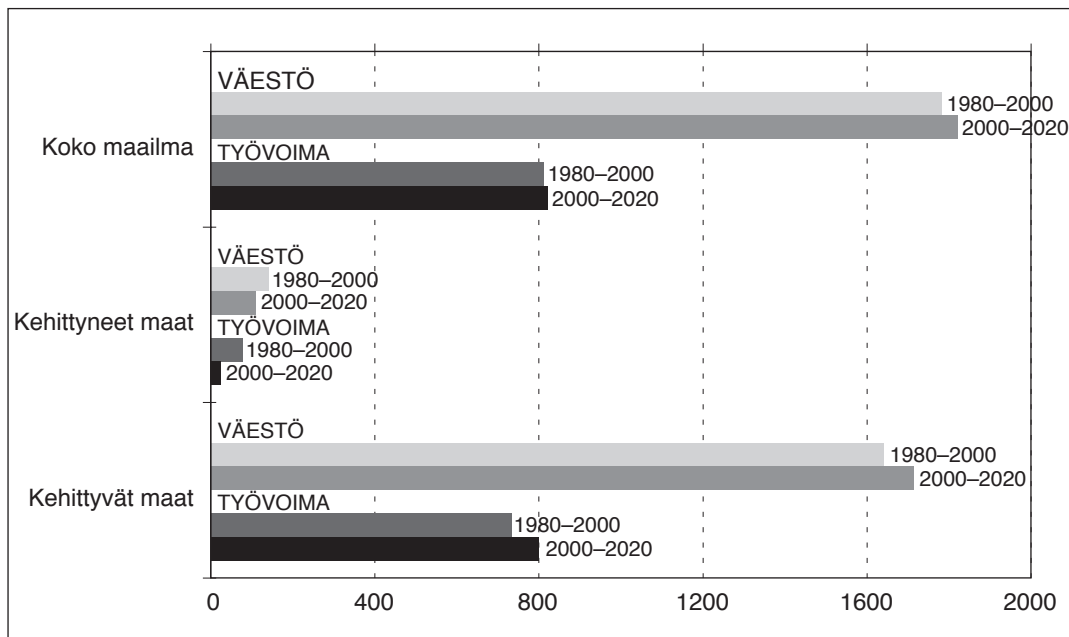
Tällaiset arviot ovat esimerkki siitä, miten työvoimatutkimusta voidaan käyttää globaalin kehityksen haasteiden selvittämiseen ratkaisuiden etsimiseksi niihin. Työvoimatutkimuksen saaminen kattavaksi globaalitasolla on vasta hyvin tuore asia kuten myös kattavan globaalituotannon mittaaminen. Siten tulevana vuosina on näissä arvioinneissa odotettavissa merkittävää edistystä sen ohella, että historiakuva saadaan aiempaa paremmaksi jatkamalla sarjoja ajassa taaksepäin. Tällainen kehittämistyö on erittäin

tärkeää, sillä globaalien työllisyys-, hyvinvoinnin ja sosiaalisten kysymysten sekä ympäristökysymysten ratkaiseminen edes tyydyttävästi on välttämätön edellytys kansojen hyvinvoinnille ja konfliktien ratkaisemiselle sodan ja väkivallan sijasta rauhanomaisesti tarjoamalla eri kansoille kehitysnäkymiä, jotka ratkaisevat vaikeat ongelmat positiivisella tavalla. On myös selvää, että tämä ei voi tapahtua jättämällä asioita säätelemättömän markkinatalouden varaan, missä yhteiskunnan toimijat vetäytyvät taka-alalle, vaan tarvitaan kansainvälistä yhteistyötä tietopohjan parantamiseksi ja ratkaisujen etsimiseksi.

Pitkälle menevää hyödyntämistä ennakoinnissa edustaa Suomessa tehty työ, jolla on ollut vaikutusta myös EU-tasolla ja laajemmin. Väestön ja työvoiman kehityksestä laati arvion Pulkkinen (1959) heti, kun kattava työvoimatutkimus käynnistyi. Sitten on ar-

Väestön ja työvoiman muutos eri maaryhmissä, miljoonaa henkilöä

vioita tehty liki 60 vuoden aikana. 14.2.1991 julkaistusta Työvoima 2000-raportista alkanut neljän vuoden välein toteutettu viiden työvoima-arvion sarja merkitsi menetelmällistä askelta työvoiman kysynnän ja tarjonnan tarkasteluun. Kehitetystä Pitkän ajan TyövoimaMallissa (PTM) sen tarjontaosiossa työvoiman tarjonta arvioidaan väestöennusteiden ja ennakoitujen työvoimaosuuksien perusteella viisivuotisikäluokittain. Kysyntäosiossa tuotanto, tehdyt työtunnit ja työllisyys sekä tuottavuus toimialoitain ja koko talouden tasolla ennakoidaan kansantalouden tilinpidon tasoissa. Työllisyys muunnetaan työvoimatutkimustasoihin ja voidaan laatia työvoimataseet, jotka sisältävät työikäisen väestön, työvoiman, työllisyyden, työttömyyden ja tarpeelliset muut tunnusluvut, kuten työvoimaosuuden ja työllisyys- ja työttömyysasteet. Luvut ovat vuosiaikasarjoina, jolloin eri ajankohtien vertailu ja jatkuva päivitys on mahdollista. Mukaan liitettiin vuoden 1996 Työvoima 2010-raportista alkaen ammattirakenne-ennusteet hyödyntäen toimialoittaisia työllisyysarvioita sekä toimialoittaista ammattirakennetta. Mukaan on liitetty koulutustasoa ja koulutustarpeita koskevat laskelmat (ks. tuorein Hanhijoki ym. 2009), Kun mukaan liitettiin laskelmat poistumasta ammattiteittain, voitiin tehdä arviot uuden työvoiman tarpeesta (ks. lähemmin Tiainen, 1999, 2007a,b, 20091). Tätä menettelyä on jatkettu seuraavissa raporteissa ja laskelmat on alueellistettu.

lisyiden, työttömyyden ja tarpeelliset muut tunnusluvut, kuten työvoimaosuuden ja työllisyys- ja työttömyysasteet. Luvut ovat vuosiaikasarjoina, jolloin eri ajankohtien vertailu ja jatkuva päivitys on mahdollista. Mukaan liitettiin vuoden 1996 Työvoima 2010-raportista alkaen ammattirakenne-ennusteet hyödyntäen toimialoittaisia työllisyysarvioita sekä toimialoittaista ammattirakennetta. Mukaan on liitetty koulutustasoa ja koulutustarpeita koskevat laskelmat (ks. tuorein Hanhijoki ym. 2009), Kun mukaan liitettiin laskelmat poistumasta ammattiteittain, voitiin tehdä arviot uuden työvoiman tarpeesta (ks. lähemmin Tiainen, 1999, 2007a,b, 20091). Tätä menettelyä on jatkettu seuraavissa raporteissa ja laskelmat on alueellistettu.

¹² Projektien loppuraportit ks. Tiainen ym. (1991, 1996, 1999, 2003, 2007).

EY:n piirissä 1990-luvun alussa (ks. Eurostat, 1991, 1993) työvoiman tulevaa kehitystä koskeva arviointihanke perustui pitkälle vietyyn kohorttilaskentaan. Valmistunut aineisto siirtyi Eurostatiin, joka on jatkanut työtä. Tuolloisissa arvioinneissa lähtökohdina olivat väestöennusteet ja työvoimaan osallistuvuutta koskevat arviot ja siten projektiot kattoivat työvoiman, eivät työllisiä eivätkä toimialoittaisia ja ammattialakohtaisia laskelmia.

Jo tuolloin oli ilmeinen tarve ottaa mukaan kysyntä. Taloudellisen kasvun tekijöiden ennakoinnin mukaan liittäminen (Timmer ym., 2007) sekä Euroopan Skillsnet-verkoston puitteissa tehty työ (Cedefop, 2008, Tiainen, 2009) ja näistä saatavat työvoiman kysyntä- ja tarjonta-arviot sekä kasvutekijälaskelmat tarjoavat mahdollisuuksia tulevaisuusanalyysiin.

Johtopäätöksiä: työvoimatutkimuksen kehittämisen osana kestävän kehityksen tulevaisuutta

Työvoiman tutkiminen on kehittynyt asteittain kansallistason seurannasta maailmanlaajuisesti työvoimaseurannaksi, josta on hyötyä talouden eri toimijoille. Hyödyntämällä kansantalouden tilinpito ja työvoimatilastointi sekä työvoima-arviot, toimialoittaiset ja ammattirakennekohtaiset työllisyysarviot sekä kasvutekijäanalyysit, voidaan rakentaa Euroopan kasvu- ja työllisyysstrategiaa entistä kehittyneemmälle analyttiselle perustalle ja vastaavanlaista strategiaa eri maille ja maanosille ja globaalitasolla ekologiset reunaehdot huomioon ottaen. Eurooppaan laajemmalla tasolla tärkeitä yhteistyölinkkejä ovat erityisesti mm. ILO, YK laajemmin, OECD, Maailmanpankki ja IMF. Työvoimatutkimus on tällaisessa työssä olennainen osa.

Erytystä merkitystä on sillä, että tällaisen edistyksellisen yhteiskuntatilaston ja siihen pohjautuvan ennakkoinnin kehittyminen tulee tärkeältä osaltaan erilaisten yhteiskunnallisten kysymysten ratkaisemista ja samalla auttaa pahimmoillaan väkivaltaisiksi ja sodiksi muuttuvien konfliktien ehkäisyä ja ratkaisemista sillä niiden juuret ovat usein vaikeissa yhteiskunnallisissa kysymyksissä. Tärkeää on, että kustannussäästöpainesta huolimatta edellytykset tällaiselle tilastotuotannolle ja sen hyödyntämiselle tulevat turvatuiksi.

Lähteet

- Cedefop (2008), Future Skill Needs in Europe. Focus on 2020. Office for Official Publication of the European Communities, Luxemburg.
- Central Bureau of Statistics, Israel (2009), aineistoa.
- Denton Frank T. ja Ostry Sylvia (1967), Historical Estimates of the Canadian Labour Force, 1961 Census Monograph.
- Denison, Edward F. (1962), "The Sources of Economic Growth in the United States and the Alternatives Before Us", Supplementary Paper No. 13, New York: Committee for Economic Development.
- EUROSTAT (1991), "Two Long-term Population Scenarios for the European Community", paper prepared for the International Conference "Human Resources in Europe at the Dawn of the 21st Century", Luxembourg, 27–29 November, Eurostat and the Luxembourg Government (mimeo), Luxembourg.
- EUROSTAT (1993), "Long-term population scenarios for the EFTA countries", mimeo.
- Fougstedt G. ja Raivio A. (1953), Suomen väestön sääty- ja ammattiryhmitys vuosi-

- na 1751–1805. Tilastollisia tiedonantoja. Tilastollinen päätoimisto. Helsinki.
- Hanhijoki Ilpo, Katajisto Jukka, Kimari Matti, Savioja Hannele (2009), Koulutus ja työvoiman kysyntä 2020. Tulevaisuuden työpaikat – osajia tarvitaan. Opetushallitus, Helsinki.
- Heikinheimo (1954, 1955), Heikinheimo ja Ristimäki (1956), ks. Maaseudun työvoimatutkimuksia.
- Heikinheimo, Lauri (1958), Yleinen jatkuva työllisyystilasto. Sosiaalinen aikakauskirja 1958: 1–2, Helsinki.
- Heikinheimo, Lauri (1960), Jatkuva työvoimatutkimus. Eripainos Väestön tutkimuksen vuosikirjassa VI 1960, Helsinki.
- Heikinheimo Lauri, Pulkkinen Terho ja Ristimäki Toini (1961), Jatkuva työvoimatutkimus. Tilastokatsauksia 1961:5. Tilastollinen päätoimisto, Helsinki.
- ILO (1947), The ILO International Conference of Labour Statistics. Geneva.
- ILO (Marraskuu 1954), International Statistical Classification of occupation groups: report 2 for statisticians. Geneve.
- ILO (1982), Extract of the declaration on statistics relating to the total active population, employment, unemployment and underemployment. Adopted by the International Conference of Labour Statisticians (Geneve, lokakuu 1982). Uusi versio tekstistä, joka hyväksyttiin 7. kongressissa vuonna 1954.
- ILO (2009), The Global Employment Trends (GET). <http://www.ilo.org.trends>. Geneve.
- INSEE (3.7.2008), Continuous Labour Force Survey. Selvitys. Ranska.
- Jaffe, A.J., Stuart Charles D. (1951), Manpower Resources and Utilization, New York – London.
- Keinänen, Päivi (2009), Viisi vuosikymmentä työvoiman tilastointia. Työvoimatutkimuksen historiakatsaus. Tilastokatsaus. Helsinki.
- Keyfitz, Nathan (1950), The Growth of Canadian Population, Population Studies, vol. IV, No 1, June 1950.
- Heikinheimo, Lauri (1954), Metsätyövoiman tutkimusmenetelmä. Maaseudun työvoiman tutkimuksia I. Helsingin yliopiston metsätaloustieteellisen laitoksen tutkimussarjassa.
- McInnis R. Marvin (1976), Notes to Accompany Tables of Working Population by Industry and Occupation Group, mimeographed, Queen's University, 1976.
- OECD (2008a), Labour Force Statistics 1986–2006. Pariisi.
- OECD (2008b), OECD Employment Outlook 2008. Pariisi.
- Pulkkinen, Leo (1959), Väestön ja työvoiman kehitys. Tutkimusraportti. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön työmarkkinatutkimustoimisto.
- Pärnänen Anna ja Okkonen Kaisa-Mari, toim. (2009), Työelämän suurten muutosten vuosikymmenet. Tilastokeskus. Työmarkkinat 2009. Helsinki.
- Ristimäki, Toini (1955, 1956), Ristimäki ym. (1956), ks. Maaseudun työvoimatutkimuksia.
- Ristimäki, Toini (1962), Äitien työvoimaan kuuluvuus ja lasten hoito äidin työssä ollessa. Väestötutkimuksen vuosikirja 1961–62. Vammala.
- Ristimäki, Toini (1971), Työvoimatiedustelu 1959–1969. Tilastollisia tiedonantoja. Tilastokeskus.
- Snellman, G. R. (1903), Työtilasto. Tutkimus Suomen tupakkateollisuudesta. Teollisuushallituksen toimeksiannosta. Helsinki. Ks. Teollisuushallitus (1903–1914). Statistics Bureau & Statistical Research and Training Institute, Japan (2009), aineistoa.

- Statistics Canada (1961), Historical Estimates of the Canadian Labour Force, 1961 Census Monograph. Catalogue 99–549.
- Suomen yhteiskuntatilasto ja sen kehittäminen (1956), Vuoden 1953 tilastokomitean mietintö 1956:6, Helsinki.
- SVT (1923a), Tutkimus Suomen maatalousväestön oloista vuonna 1919–1920, Sosiaalisia erikoistutkimuksia III, Suomen Virallinen Tilasto SVT XXXII, Helsinki.
- SVT (1923b), Metsätyöläistutkimus, Tutkimus metsä- ja uittotyöntekijöiden työoloista keväällä 1921, Sosiaalisia erikoistutkimuksia III, Suomen virallinen tilasto SVT XXXII, Helsinki.
- Teollisuushallitus (1903–1914), Työtilasto I – XVI. Tutkimuksia eri aloilta ja aiheista. Helsinki. Pääosa tutkimuksia Snellman G. R. (ks. 1903). Tilastotaulut vuodesta 1905.
- Tiainen, Pekka (1987), Taloudellisen kasvun tekijät Suomessa ja pitkän aikavälin aineistotietokanta. Julkaisematon käsikirjoitus.
- Tiainen, Pekka (1994), Taloudellisen kasvun tekijät Suomessa. Työvoiman, pääoman ja kokonaistuottavuuden osuus vuosina 1900–90. Kansantaloudellisia tutkimuksia. Väitöskirja. Helsinki. Luku V s. 169–200 sekä Liite Luku 5 L20–L50.
- Tiainen, Pekka (2002), Euroopan työllisyysstrategian käynnistyminen. Työpoliittinen Aikakauskirja 4/2002.
- Tiainen, Pekka (1999), Employment and Welfare in Finland in the Years 1860–2030. Labour Policy study 211, Ministry of Labour, Helsinki
- Tiainen, Pekka ym. (työryhmä) ja Työministeriö (14.2.1991), Työvoima 2000. Työvoiman kysynnän ja tarjonnan kehitys vuoteen 2000 ja arvioita vuoteen 2030.
- Tiainen, Pekka (2009a), Kestävän talouskasvun tekijät sekä työvoiman ja osaamisen lähivuosien ja pitkän ajan ennakointi. Työpoliittinen Aikakauskirja 1/2009.
- Tiainen, Pekka (2009b), Työvoimatutkimuksen historia ja tulevaisuuden haasteet. Artikkelijulkaisussa Pärnänen ja Okkonen (2009), toim.
- Timmer, M., van Moergastel, T., Stuivenwold, E., Ypma, G., O’Mahony, M. and Kangasniemi, M. (2007): “EU KLEMS Growth and Productivity Accounts, Version 1.0, Part I Methodology”, March, available at: http://www.euklems.net/data/EUKLEMS_Growth_and_Productivity_Accounts_Part_I_Methodology.pdf
- Työvoima 2025 (2007). Täystyöllisyys, korkea tuottavuus ja hyvät työpaikat hyvinvoinnin perustana työikäisen väestön vähentyessä. Työpoliittinen tutkimus 325, Helsinki.

Työ- ja elinkeinoministeriön konsernistrategia ei ole ”diipadaapaa”

Antti Joensuu¹

Kauppa- ja teollisuusministeriön ja työministeriön sekä sisäministeriön aluekehitysosaston fuusiosta syntyi työ- ja elinkeinoministeriö vuoden 2008 alussa. Yhteistyö hallinnonalan koko konsernin sisällä on lähtenyt hyvin käyntiin, mutta on selvää, että parannettavaa tältä osin tulee riittämään vielä pitkäksi aikaa. Laajan konsernin yhteistyön ja järkipärisen resurssien käytön varmistamiseksi ministeriön organisaatioon on sisällytetty yksiköt sekä strategiaa että konserniohjausta varten.

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) konsernistrategia on tällä haavaa yhdeksän sivun mittainen dokumentti, joka on kaikkien nähtävillä ministeriön kotisivuilla. Se on myös pohjana hallinnonalalla tehtäville tulossopimuksille.

Muutos ja strategia

Jack Welch (General Electricin pitkäaikainen pääjohtaja) totesi, että organisaatio lakkaa pian olemasta, jos se ei muutu yhtä nopeasti kuin ulkopuolinen maailma muuttuu. Tämä luonnonvalinta pätee varsin laajasti, mutta julkisella sektorilla huonommin. Ajastaan jälkeen jäänyt hallinto voi tehdä pahimmillaan arvaamatonta vahinkoa. Näin ollen virkamieskunnalla on aivan erityinen vastuu huolehtia tästä uusiutumisesta, veronmaksajien ja yhteisen edun nimissä.

Erityisen haastava tilanne on silloin, kun organisaatio on osoittanut olevansa menestyvä. Sokeus toimintaympäristön muutoksille kasvaa ja itsetyytyväisyys nostaa helposti päätään. Herkkyys menetetään ja kentältä

---

¹ Antti Joensuu, DI, teollisuusneuvos, työ- ja elinkeinoministeriö, konsernistrategiaryhmä

tulevia, muutoksesta kertovia heikkoja signaaleja kuunnellaan huonosti. Tyypillisesti tehdään oleellisesti samaa asiaa kuin aina ennenkin kehitystyön keskittyessä vain nopeuden, tehokkuuden, taloudellisuuden jne. inkrementaaliseen parantamiseen. Tällaisen yrityksen yhteys vanhoihin asiakkaisiin tiivistyy ja sen valmius kuvitella kokonaan uusia konsepteja ja tuotteita sekä uusia asiakkaita heikkenee. Toiminta siis keskittyy eksploitaatioon eksploraation kustannuksella.

Koko tätä oireyhtymää voi kuvata termillä *onnistumisen loukku tai onnistumisen ansa*. Tästä aihepiiristä löytyy hyvin tunnettuja esimerkkejä runsaasti. Ennen Swatch-yhtiön vastaiskua Sveitsi menetti kelloteollisuutensa Japanille, vaikka kvartsikello oli alunperin juuri sveitsiläistä alkuperää. Samaan ilmiöön törmäsi suomalainen neuvostokauppaan orientoitunut vientiteollisuus, ja metsäteollisuutemme on ainakin jossain määrin työstämässä parhaillaan samojen asioiden parissa. Monet analyytikot ovat vahvasti sitä mieltä, että Nokialle ilmiö on myös viime aikoina tullut tutuksi kilpailussa esim. Applen kanssa. Toivoa sopii, että Suomen taannoinen hyvä sijoittuminen kilpailukykyvertailuissa ei ole heikentänyt otettamme työ- ja elinkeinoelämän toimintaympäristön rakentamisessa. Äskettäin julkaistu Suomen innovaatioympäristön arviointi varoittaa nukahtamisesta ja patistaa sekin uusiutumaan.

Strategian tehtävä on hallita muutosta. Hyvä strategia pohjautuu analysoituihin havaintoihin toimintaympäristöstä ja erityisesti sen muutoksista. Se sisältää perusteltuja ja perustavaa laatua olevia valintoja, joihin koko organisaatio on sitoutunut. Selkeydellään se motivoi ja tehostaa toimintaa sekä kirkastaa ulkoista kuvaa. Organisaation tulee lopulta olla rakennettu tukemaan valitun strategian toimeenpanoa.

TEM:n konsernin rakentamisen tavoite

Taustana työ- ja elinkeinoministeriön rakentamisessa oli strateginen valinta lähentää työpoliittikkaa ja elinkeinopoliittikkaa toisiinsa. Tavoitteena oli saada aikaan paremmin kokonaisuoptimointiin pystyvä rakenne kuin erilliset hallinnonalat, jotka tyypillisesti pyrkivät osaoptimoimaan johtuen vähäisestä vuorovaikutuksesta eli ns. organisaatiosiiloista.

Kirjallisuudessa tunnistetaan useita helposti ymmärrettäviä konsernirakenteen etuja:

- Yhteiset resurssit ja konsernipalvelut osastoille ja yksiköille ja jaetut osaamiskeskukset tehostavat resurssien käyttöä
- Tehtävien kierrätys auttaa osaamisen leviittämisessä organisaation sisällä
- Johtamisen verkottaminen ja esim. yhteiset koulutusohjelmat lisäävät yhteisöllisyyttä

Erityisen suuria hyötyjä tiivistä konsernirakenteesta saadaan strategiaan liittyen:

- Yhteinen strateginen tavoite motivoi sisäisesti ja antaa selkeän ulkoisen kuvan
- Osastot ja yksiköt saavat apua strategian kehittämiseen
- Strategiset tavoitteenasetannat ja tulosten seuranta ovat johdonmukaisia
- Strategiat tulevat haastetuksi ja kehittyvät jatkuvasti

Ministeriön tapauksessa suurimmaksi mahdolliseksi hyödyksi muodostuu lopulta se, että politiikat ovat keskenään yhteensopivia ja niiden vaikutus kentällä on ristiriidaton. Tällöin eri politiikkalohkot tekevät työtä samaan suuntaan ja ristiriidat eivät nakerra haluttua vaikutusta.

Konsernistrategian tehtävä

Työ- ja elinkeinoministeriössä vaikuttaa hallitusohjelman lisäksi ja siitä lähtien useita erillisiä tiettyjen teemojen ympärille rakennettuja linjauksia l. substanssistrategioita. Näitä ovat esimerkiksi työllisyys- ja yritysstrategia, ilmasto- ja energiastrategia, innovaatiostrategia, aluekehittämisen strategia, asiakkuusstrategia, työelämän laadun kehittämisen strategia jne. Niiden kaikkien keskinäinen ristiriidattomuus on tietysti kaiken järkipärisen toiminnan edellytys. Muussa tapauksessa resurssien hukkaantuminen olisi väistämätön seuraus. Konsernistrategia tukee siis tavoitetta, että koko konserni kulkee erällä tavalla isamaan suuntaan.

Koherenssin pohjaksi ja ministeriön ja koko hallinnonalan ohjauksen helpottamiseksi on laadittu konsernistrategia iUudistuva suomalainen työ- ja elinkeinopolitiikka. Sen tehtävänä on taata linjausten ja toimien samansuuntaisuus eri osissa laajaa organisaatiota, lisätä reagointikykyä äkillisissä muutostilanteissa ja auttaa oman roolin ymmärtämisessä hallinnonalan sisällä ja koko valtiokonsernissa.

Konsernistrategian kuvaus TEM-konsernista

Konsernistrategia määrittelee ministeriön ja sen hallinnonalan tehtävän seuraavasti:

TEM-konserni on suomalaisen työ- ja elinkeinoelämän toimintaympäristön rakentaja. Konsernin tehtävänä on vahvistaa talouden ja alueiden kilpailukykyä tavalla, joka nostaa osaamista, tuottavuutta ja työllisyysastetta.

Samassa yhteydessä kuvataan tarkemmin tavoitteita, joina mainitaan kansainvälisesti

huippuluokkaa oleva kilpailukyky, korkea työllisyysaste, osaavat työntekijät ja uudistumiskykyiset yritykset, alueellisesti tasapainoinen ja kestävä kehitys sekä ilmastonmuutoksen hallinta ja energiahuollon turvaaminen. Työ- ja elinkeinoelämän kehittymistä edistetään niin, että siinä yhdistyvät korkea työn tuottavuus, luovuus ja innovaatiot. Läpileikkaavia tavoitteita ovat tasapainoinen aluekehitys ja kestävä kehitys.

Strategiassa todetaan, että TEM-konsernin kilpailijoita ovat muiden maiden vastaavaa työtä tekevät ministeriöt hallinnonaloineen. Ne ovat vertailukohteenä pyrittäessä eturivin toimintaan ja tuloksiin. TEM-konsernin ainutlaatuisuudesta kerrotaan, että konsernin osat toimivat yhteistyössä siten, että lopputulos on enemmän kuin vain osiensa summa. Tämä synergialauseke on oleellinen, koska se pitää sisällään kokonaisoptimoinnin idean sekä yhteistä tavoitetta palvelevien toimien tärkeyden, yhteistyön. Konserni on myös laaja havaintoverkosto sekä kotimaassa että maailmalla, joten sen tuottama tieto tulee saattaa yhteisen tekemisen pohjaksi.

Yhteistyön mahdollistamiseksi strategia kannustaa verkostoitumiseen myös hallinnonalojen yli, epäformaaleihin kontakteihin ja siirtymiseen tehtävästä toiseen. Mielenkiintoista on todeta, että strategia kannustaa myös itsensä kyseenalaistamiseen.

Nk. valistuneessa tuloskortissa on yleensä vain puolisen tusinaa tavoitetta. Tämä mielessä pitäen konsernistrategiassa on päädytty seuraaviin tavoitelinjauksiin:

Taluskriisin aikana huolehditaan elinkelpoisten yritysten rahoituksen saatavuudesta.

- Edistetään uutta, kasvavaa ja kansainvälistyvää yritystoimintaa.
- Vahvistetaan innovaatioiden kysyntää ja luodaan huippuluokan innovaatiokeskitymiä.

- Lisätään työvoiman osaamista ja nopeutetaan työllistymistä työnantajien tarpeisiin.
- Parannetaan tuottavuutta erityisesti julkisissa palveluissa ja parannetaan työelämän laatua.
- Edistetään uusiutuvan energian käyttöä.

Kaikilla näillä linjauksilla on myös edistettävä kaikkien alueiden kilpailukykyä ja kehitystä.

On tietysti selvää, että näin vähäisellä määrällä tavoitelinjauksia ei ole tarkoitus tuoda esiin kaikkea sitä runsasta tekemistä, mitä ministeriössä ja sen hallinnonalalla toteutetaan. Esiin on nostettu nämä valitut kohteet, joihin panostamalla uskotaan saatavan mahdollisimman hyviä lopputuloksia.

Uusi tapa kirjoittaa on saanut kiitosta

TEM:n konsernistrategia on kirjoitettu uudella tavalla, horisontaalisesti. Perinteellisesti vastaavat kokoavat dokumentit on koottu osastoilta ja yksiköistä saaduista kontribuutioista, ilman niiden keskinäistä vuorovaikutusta. Konsernistrategiaa tällä uudella tavalla kirjoitettaessa koottiin kaikki asiat alun perin kolmen megatrendin alle: ilmastonmuutos ja energia, globalisaatio sekä väestön ikääntyminen. Syksyllä 2008 aloitetussa päivityksessä mukaan tuli myös talouskriisi uutena asiakokonaisuutena (engl. *issue*), joka aiheuttaa konsernissa voimakasta yhteistä tekemistä.

Konsernistrategian kirjoitti osastojen ja yksiköiden edustajista koottu ryhmä, jonka jäsenten tuli huolehtia omien organisaation osiensa sitoutumisesta valmisteilla olevaan tekstiin, esim. tuomalla asia oman osaston tai yksikkönsä johtoryhmän käsittelyyn. Prosessin kuluessa järjestettiin koko konser-

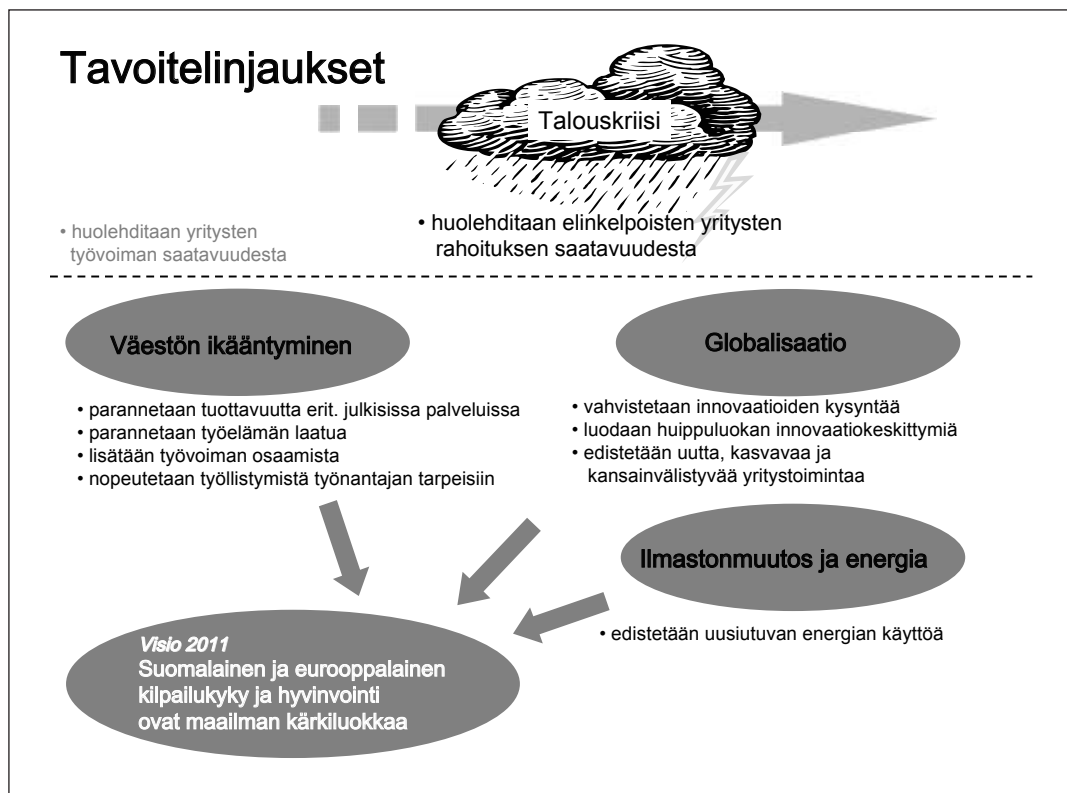
nin organisaatioille mahdollisuus osallistua strategian laatimiseen. Konserniohjausfoorumi (KOF) kokoontui koko konsernin edustajien yhteiseen tapaamiseen käsittelemään strategiaa kolmeen otteeseen. Lisäksi koko ministeriölle järjestettiin mahdollisuus osallistua erillisten työpajojen muodossa. Loppukevällä 2009 toteutettiin strategiaa koskeva verkkokysely, jossa kerättiin signaaleja otettavaksi huomioon seuraavassa päivityskierroksessa.

Horisontaalisen kirjoittamisen etu on ilmeinen. Sen avulla saadaan yhteiseen käsittelyyn asioita, jotka on tyypillisesti käsitelty vain osassa organisaatiota. Näin saatiin kirjoitusvaiheessa esille konflikteja, jotka ratkaistiin yhdessä. Erityisenä haasteena otettiin tekstin saattaminen sellaiseen muotoon, että se oli mahdollisimman laajalle lukijakunnalle ymmärrettävää. Lopputulos sisältää siis lukijaa koskettavia asioita pitkin matkaa, eikä vain asianomaisen organisaation osan laatimassa kappaleessa.

Megatrendiotsikoiden alle kirjoittaminen organisaatiojoon tyypillisen otsikoinnin sijaan on tuonut mukanaan ilmiön, jota voi kutsua vaikka *valokuva-albumiefektiksi*. Samoin kuin valokuvia selatessaan yksilö haluaa ensisijaisesti löytää kuvia itsestään, myös konsernissa työskentelevä haluaa löytää oman tekemisensä varsin eksplisiittisessä muodossa konsernistrategiassa, mielellään jopa tavoitelinjauksissa. Tämä odotus on kuitenkin mahdotonta toteuttaa. Lukijan tuleekin muistaa, että oma tekeminen ja odotukset sille syntyvät konsernistrategiaa seuraavissa vaiheissa, joissa määritellään konsernistrategiaan pohjautuen substanssistrategioita ja organisaation osien omia strategioita ja tuloskortteja. Tämä asioiden eräänlainen valuminen organisaation ja sen osien eri tasoille tunnetaan englanninkielessä nimellä *cascading*, viitaten portaittaiseen vesiputoukseen.

Kuva 1. TEM:n konsernistrategia

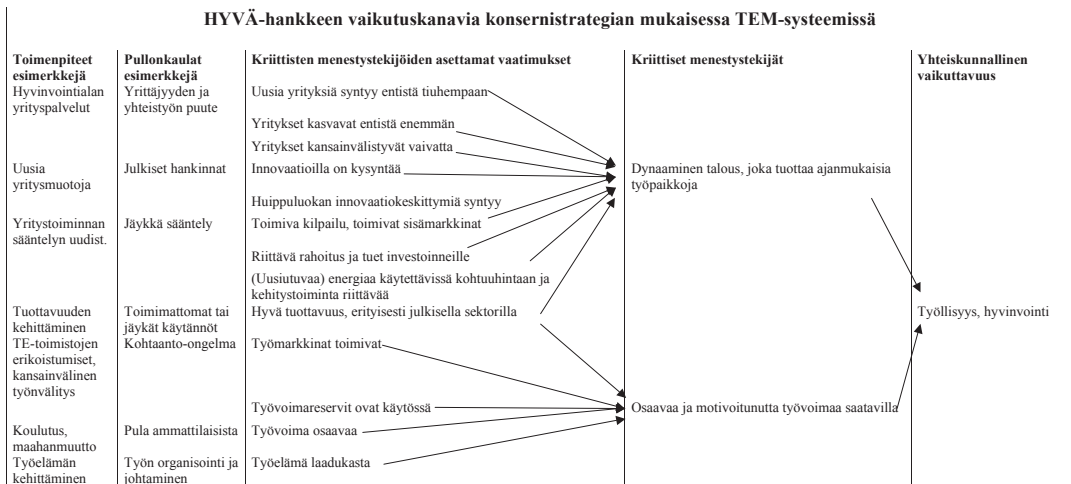

Systemin ymmärtäminen kehittämiskohteena

Systemi on kokonaisuus, jonka osat toimivat yhdessä saman päämäärän eteen. TEM:n konserni voidaan nähdä tällaisena systeminä, jonka osien erilaiset kombinaatiot tekevät yhdessä työtä erilaisten nimettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Systemille asetettavat tulostavoitteet ovat eritasoisia ja saattavat olla itse tekemisistä varsin irraltaankin.

Asiaa voi havainnollistaa yrityksen toiminnan avulla. Yrityksessähän ei varsinaisesti *tehdä* taloudellista lopputulosta, vaan tekemisen kohteet ovat muualla. Vasta seu-

rausvaikutusten kautta syntyy yrityksen taloudellinen tulos. On tärkeää ymmärtää näitä systemin syy-seuraussuhteita, jotta tekeminen kohdistuu oikeisiin asioihin. Eri-tyisesti on huolehdittava siitä, että ne ajurit eli kriittiset menestystekijät, jotka johtavat haluttuun lopputulokseen, ovat toiminnassa. Yksi tyypillinen yrityksen tulokseen vahvasti vaikuttava tekijä on asiakastyytyväisyys, jota voidaan pitää esimerkkinä yrityksen kriittisestä menestystekijästä. Mikäli siis pullonkaulatekijöitä asiakaspalvelussa löytyy (esim. riittävään palvelunopeuteen ei päästä tai puhelinlinjoja tai asiakaspalvelijoita ei ole tarpeeksi), tulee niihin luonnollisesti puuttua.

Kuva 2. TEM-systeemi, jossa esitetty HYVÄ-hankkeen¹ vaikutuskanavia

TEM:n konsernin systeemin toimintaa voidaan hahmottaa kuvan 2 tapaan konsernistrategian mukaisesti (konsernistrategian käsittelemän talouskriisin vaikutus on tässä yksinkertaistetussa kaaviossa jätetty pois). Systeemin lopulliseksi tavoitteeksi on kuvassa asetettu työllisyys (joka on tietysti kiinteästi liitoksissa hyvinvointiin ja vaurauteen). Tähän johtavina kriittisinä menestystekijöinä voidaan nähdä dynaaminen (ja siten ajanmukaisia työpaikkoja luova) talous sekä osaavan ja motivoituneen työvoiman saatavuus. Näiden kriittisten menestystekijöiden olemassaolo asettaa tiettyjä vaatimuksia. Esimerkiksi dynaaminen talous edellyttää mm. innovaatioympäristön ja energiainfrastruktuurin pitämistä kunnossa. Myös kilpailun toimivuudesta on huolehdittava menestystekijän asettamana ehtona. Jos rajoitteita ilmenee, ne tulee pyrkiä pur-

kamaan toimenpitein. Tässä konsernistrategiaan perustuvassa kuvassa on esitetty niitä toimenpiteitä, joihin hyvinvointialan työ- ja elinkeinopoliittinen kehittämishanke keskittyy, joten esim. energian tarjonnassa olevat rajoitteet eivät ole relevantteja.

Konsernin tavoitelinjauksiin perustuvat tulostavoitteet on määritelty edellä esitettyyn tapaan. Esimerkiksi voidaan ottaa työmarkkinoiden toimintaa haittaava äkillisten rakennemuutosten hallinnan puute. Korjauksiksi toimenpiteiksi on määritelty seuraavat syksyn 2009 tulosneuvotteluissa eri tahoille vastuutetut asiat:

- TE-toimistojen palveluja kytetään vahvemmin seudullisiin yrityspalveluihin
- Työnhakijoille tarjotaan työpaikkoja koko maan alueelta ja kannustetaan liikkuvuuteen

² Hyvinvointialan työ- ja elinkeinopoliittinen kehittämishanke

- Äkillisiin alueellisiin rakennemuutoksiin reagoidaan joustavasti ja nopeasti laajapohjaisessa yhteistyössä, erityisesti metsäala huomioiden
- Muutosturvaa laajennetaan määräaikaisiin ja lomautettuihin työntekijöihin ja toimintamallia kehitetään ennakoivammaksi
- Alueellista ennakointia ja työnantajayhteistyötä lisätään yritysharavoinnilla

Systemin analysointi substanssistrategioiden ja organisaation eri osien toiminnan

jäsentämisessä näyttää lupaavalta. Substanssistrategioiden roolia kokonaisuudessa on hahmotettu käyttäen edellä esitettyä logiikkaa. Havainnollistaminen tulee olemaan konsernistrategian jatkokehittämisessä tärkeässä asemassa. Konsernistrategian ja konsernin systeemin ymmärtämisen avulla yhteistyötä organisaatiokaavioiden rajojen yli voidaan jatkuvasti parantaa. Parhaaseen kokonaisoptimoitituloskeeseen päästään vain yhteisellä ymmärryksellä syistä ja seurauksista ja sitä kautta itse kunkin rooleista.

Työpoliittisen aikakauskirjan profiili ja sen kehittäminen

Heikki Räisänen¹

Tämä Työpoliittisen aikakauskirjan profiilia käsittelevä katsaus perustuu vuosien 2001–2009 (numeroon 2 saakka) metatiedostoon, joka on laadittu TEM:n tutkimus- ja ennakointiryhmässä². Tämä artikkelitietokanta sisältää tiedot kaikkiaan 304 artikkelista, pääkirjoituksesta, katsausartikkelista ja kirjallisuusarviosta. Katsaus on tiivistetty lehden toimitusneuvostolle laaditusta laajemmasta muistiosta.

Katsauksen tarkoitus on hahmottaa ajassa tapahtuvia muutoksia, seurata toimituspolitiikan toteutumista ja ennen kaikkea luoda edellytyksiä lehden roolia ja sen kehittämistä koskevalle keskustelulle.

Tarkastelujakson 2001–2009 yleisprofiili

”Työpoliittisen aikakauskirjan tarkoituksena on edistää työpolitiikkaan liittyvää tutkimukseen ja asiantuntemukseen perustuvaa keskustelua sekä tukea työ- ja elinkeinoministeriön strategiatyötä”, kuten lehden toimitusneuvosto on asian ilmaissut. Lehdellä on siten sekä tutkimuksellisempi että hallinnollisempi rooli ja se toimii tavallaan linkkinä tutkimusmaailman ja hallinnon välillä. Eri kirjoitustyyppeihin voidaan ajatella heijastelevan näitä tehtäviä: artikkelit ovat kirjoittajaohjeiden mukaan ”tieteellisen artikkelin

¹ Heikki Räisänen, VTT, dosentti, tutkimusjohtaja, työ- ja elinkeinoministeriö, tutkimus- ja ennakointiryhmä

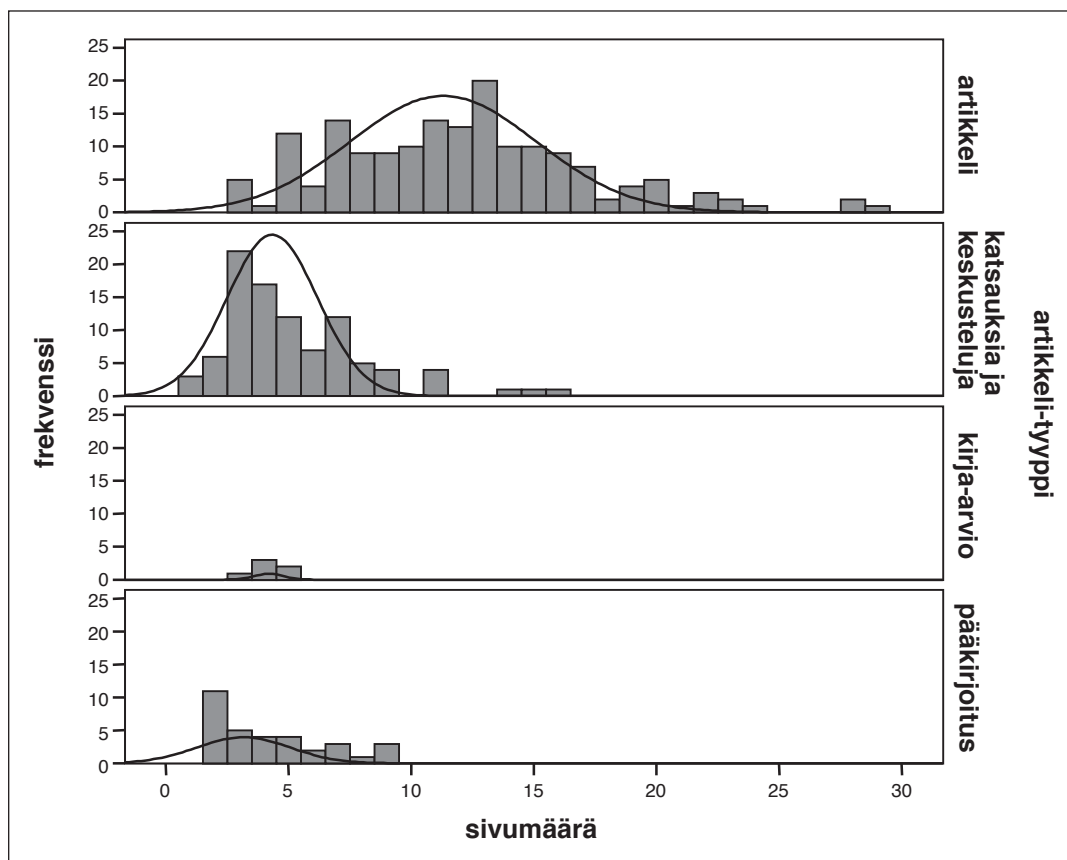
² Paula Sardar on laatinut tiedoston, mistä parhaat kiitokset.

tyyppisiä, aiemmin julkaisemattomia esityksiä, lähdeviitteet on mainittava”. Katsauksia ja keskusteluja -kirjoituksissa lähdeviitteiden käyttöä ei edellytetä. Lisäksi julkaistaan pääkirjoituksia sekä KK-osastossa kirjallisuusarvioita. Kuitenkin lehden toimitustyössä raja katsausartikkelin ja artikkelin välillä on joskus liukuva.

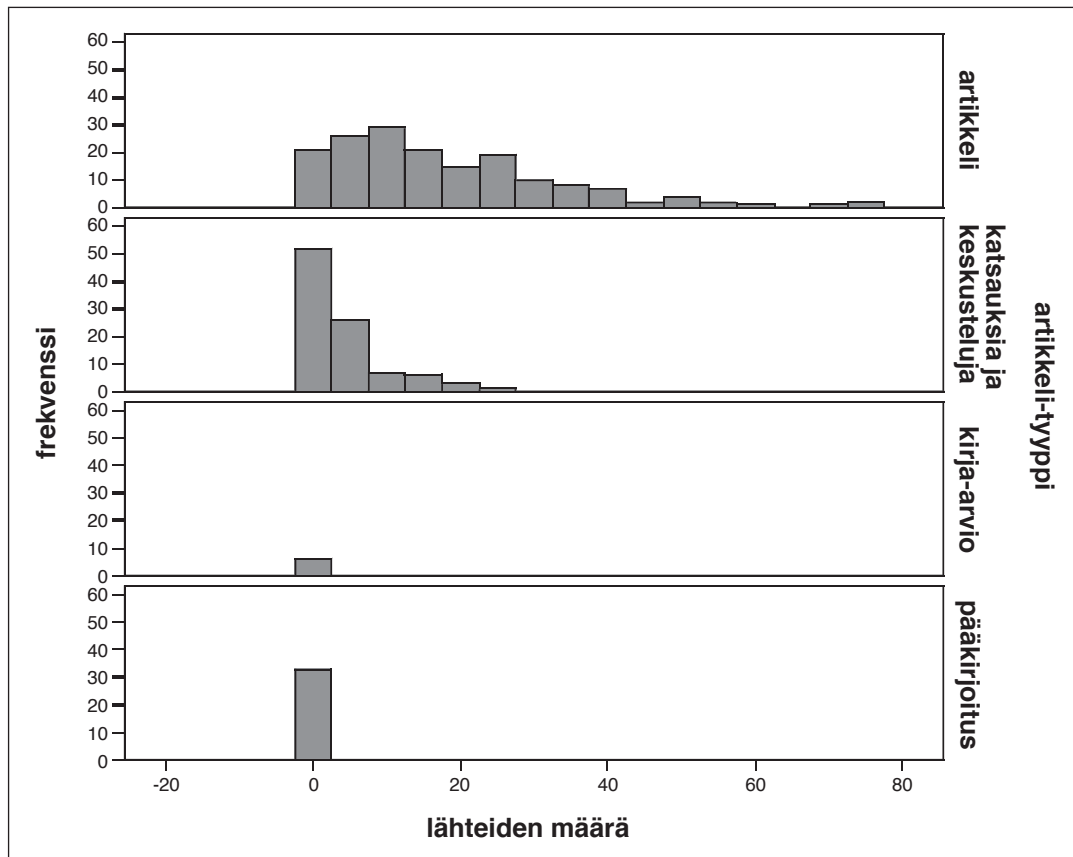
Artikkelien pituudet vaihtelevat suuresti. Tarkasteluperiodilla on julkaistu kymmeniä artikkeleita, jotka ylittävät suositellun 15 liuskan pituuden (tarkkaan ottaen suo-

situs on 1,5 rivivälillä kirjoitettu liuska, ei taittovalmis sivu). Oheisen histogrammin jakauman huippu on kuitenkin n. 12 sivun kohdalla. Katsausartikkelien pituusjakauma noudattaa melko miellyttävästi ohjeistusta (nykyisin enintään 6 liuskaa), joskin muutama yksittäinen ylipitkä katsaus on julkaistu. Kirjallisuusarvioita on julkaistu erittäin niukasti ja ne ovat tiiviitä. Pääkirjoituksissa on esiintynyt myös useita hämmästyttävän pitkiä, jopa 6–9 sivuisia esityksiä.

Kuvio 1.

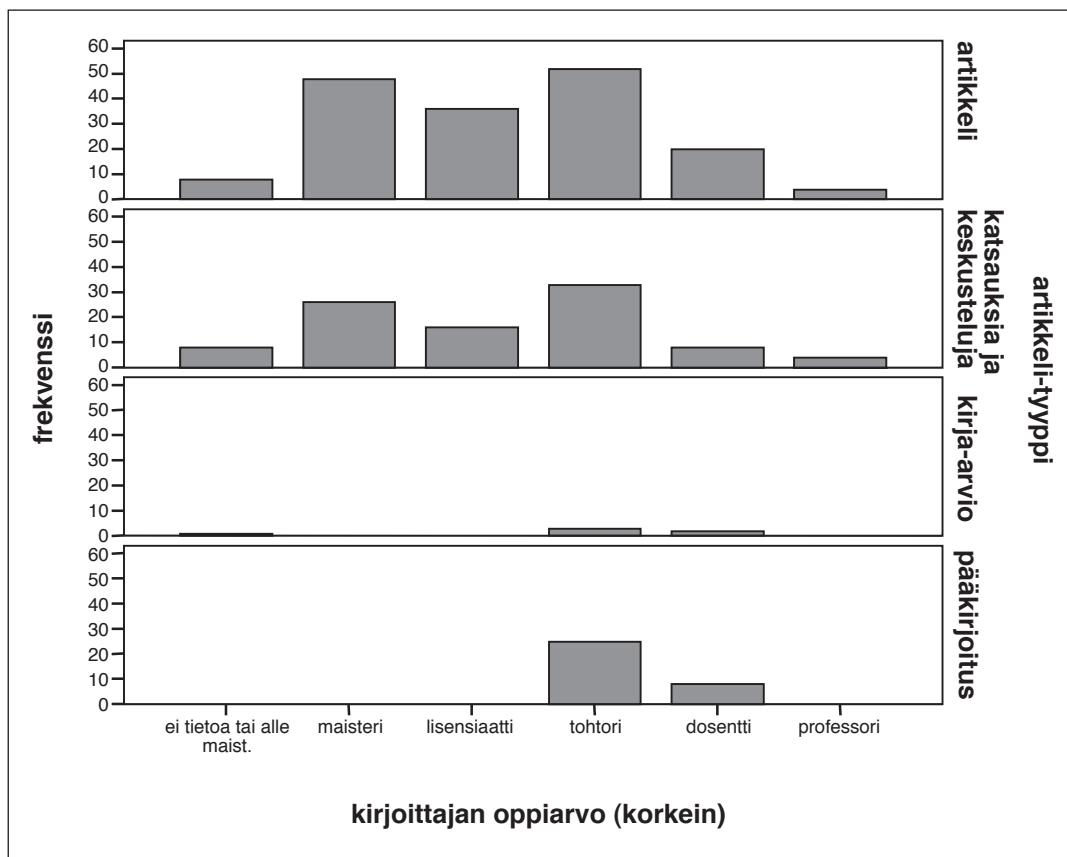
Kuvio 2.

Lähteiden käytön vaihtelu on myös suurta. Artikkeleissa esiintyy yllättävän paljon hyvin niukkalähteisiä kirjoituksia, mutta myös jonkin verran yli 50 lähdetä käsitäviä on julkaistu. Hyvään tieteelliseen artikkeliin kuuluvat kunnolliset lähdeviitteet, joita voi vain poikkeuksellisessa tapauksessa olla vain muutama. Ilahduttavaa on, että

myös katsausartikkeleissa noin puolessa on lähteitä, osassa runsaastikin. Ulkomaisten lähteiden määrä on yleensä artikkeleissakin suhteellisen vähäinen, joten voidaan arvioida, ettei artikkeleita ole kovin eksplisiittisesti tai tiiviisti liitetty alan kansainväliseen kirjallisuuteen. Hyviä esimerkkejäkin tosin löytyy.

Kuvio 3.

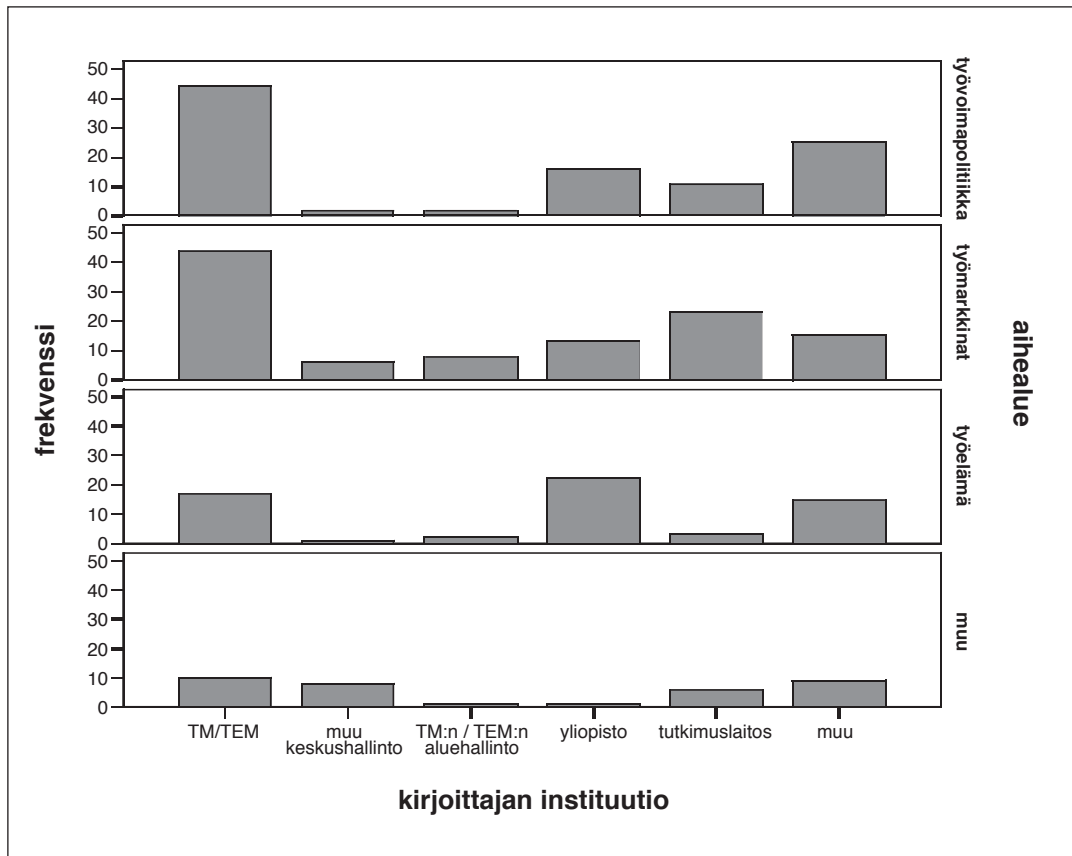

Kirjoittajien tieteellinen pätevyys on luokiteltu siten, että huomioon on yhteisartikkeleissa otettu korkein pätevyys, joka kirjoittajilla esiintyy. Profili on sikäli lehden luonne huomioon ottaen oikeantyyppinen, että kirjoittajilla on yleensä vähintään maisteritaso. Huomattava osa kirjoittajista on kuitenkin väitelleitä ja myös dosenttien laatimia kirjoituksia on paljon. Sen sijaan professorit kirjoittavat TAK:iin vähän. Artikkeleista vajaa puolet on väitelleiden laatimia. Hauska yksityiskohta on sekin, että pääkirjoitusten

laatijat ovat tieteellisesti pätevin kirjoittajakunta, sillä tarkastelujakson 2001–2009 kaikki päätoimittajat (3 henkilöä) ovat vähintään väitelleitä.

Tohtorit ja lisensiaatit kirjoittavat tyypillisimmin työmarkkinoista ja sen jälkeen työvoimapolitiikasta työelämäkysymysten käsittelyn ollessa vähäisempää. Dosenteilla ja maistereilla jakauma kolmen pääaihealueen kesken on varsin tasainen. Myös professoreilla aihejakauma on melko tasainen.

Kuvio 4.

Lehden erityisluonne ja varmaan operatiiviset toimitukselliset ratkaisut näkyvät kirjoittajakunnan instituutioissa: eri aihealueiden kirjoituksista työvoimapolitiikkaa, työmarkkinoita ja muut -aihe ryhmää käsittelevissä kirjoituksissa TM/TEM on tyypillisin kirjoittajatausta, mutta työelämäaiheissa yliopisto. Kokonaisuutena yliopistot ja tutkimuslaitokset ovat melko hyvin edustettuina ja myös muiden tahojen (esim. yksittäiset tutkijat ja konsultit, työmarkkinajärjestöjen ja yritysten edustajat) ovat kirjoittaneet ilahduttavan usein TAK:iin. Alaisen ja muun hallinnon osuus on kuitenkin melko vähäinen.

Tältä osin voi kysyä, onko kynnys lehteen kirjoittamiseen korkea?

Kehitys ajassa v. 2001–2009

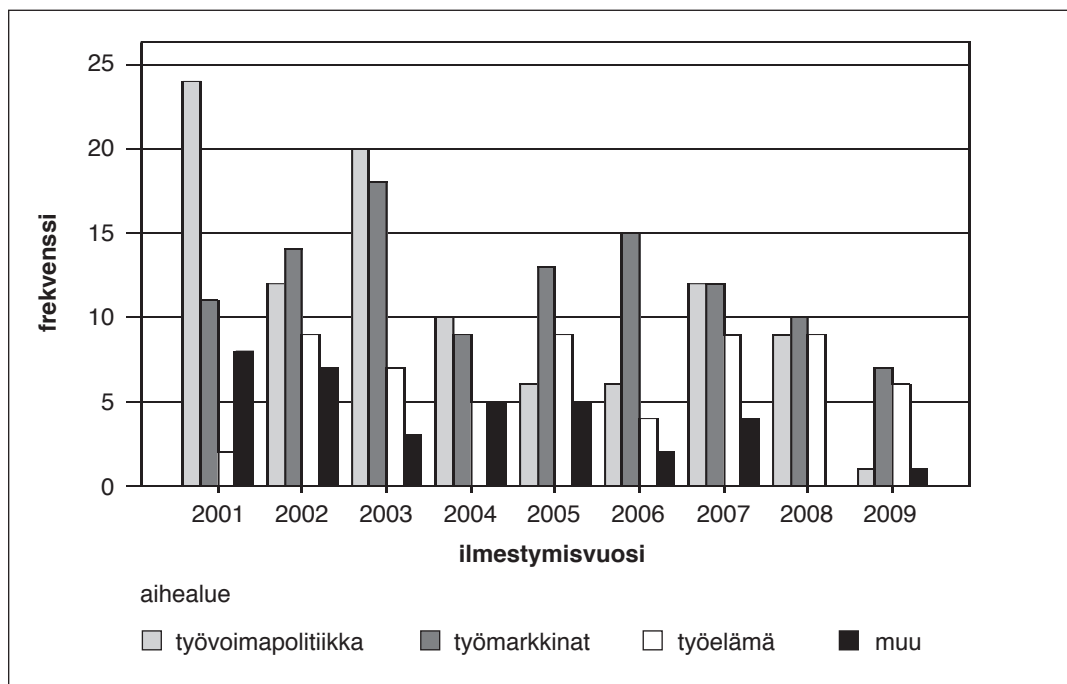
Lehden käsittelemissä aiheissa on yllättävän suurta vuotuista vaihtelua, minkä voi ajatella toisaalta heijastavan jossain mielessä vakiintumatonta profiilia tai tarjonnan vaihtelua, toisaalta taas tuovan lukijalle mielenkiintoa ja vaihtelua aihevalikoimassa. Jaksolla on myös tapahtunut eräitä suuriakin painotusmuutoksia: työvoimapolitiikka on ollut joi-

nain vuosina (n=3) suurin aiheryhmä, työmarkkinat kuitenkin useammin (n=5), yhteinä vuonna kumpiakin ilmestyi yhtä paljon. Työelämäkysymyksiä käsittelevien kirjoitusten määrä on myös vaihdellut, joskin se aivan viime vuosina näyttäisi vakiintuneemmalta.

Vuodet 2007 ja 2008 ja myös 2002 ovat aihejakaumaltaan tasaisimmat. Teemanumeroilla voi olla osaltaan vaikutusta aihejakaumaan, vaikka teemoittelu koskeekin yleensä vain artikkeliosastoa.

Kuvio 5.

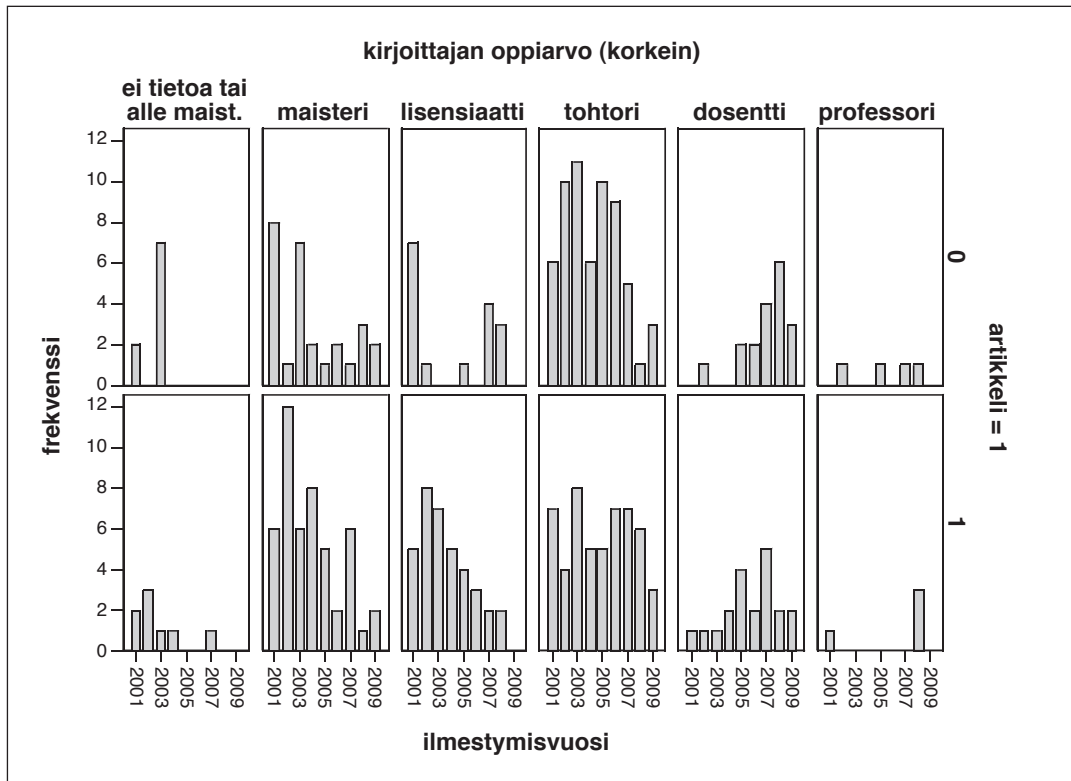

Vaikka otsikkoon perustuva aihealue-luokittelu voi olla yksityiskohdissaan tulokinnanvarainen, antaa se silti yleiskuvan kehityskulusta.

Kirjoittajien pätevyystaso näyttäisi viime vuosina etenkin artikkeliosastossa nousseen: vähintään väitelleitä on aiempaa enemmän. Vastaavasti maisterit ja lisensiaatit artikkelin kirjoittajina ovat vähentyneet. Vuonna 2008 oli myös joitain professorien kirjoittamia artikkeleita.

Kirjoittajien lukumäärässä kirjoitusta kohden on eri vuosien välillä jonkin verran vaihtelua: jaksos keskiarvon 1,21 ylittävät vuodet 2001, 2003, sekä 2007–9. Jaksos 8,9 sivun keskipituuden ylittävät vuodet 2002, 2004–2005 sekä 2008–9. Erot eivät ole kuitenkaan kovin suuria. Lähteitä on jaksolla ollut keskimäärin 11,2, mikä ylittyy vuosina 2002, 2004, 2005 ja 2008–9. Vuodesta 2005 vuoteen 2006 lähteiden määrä kirjoitusta kohden lähes puolittui, mikä vaikuttaa

Kuvio 6.

yllättävältä. Viimeisen puolentoista vuoden aikana lähteiden määrä on ollut suhteellisen korkea. Ulkomaisten lähteiden käytön perusteella kytkentä alan kansainväliseen tutkimukseen jää kuitenkin melko ohueksi.

Vuosien 2008 ja 2009 kehityskuvaa on

suhteutettu koko tarkastelujakson profiiliin kuuden numeron tietojen avulla (2/2009 viimeisin).

Kirjoittajien määrä näyttää olevan pitemmän aikavälin keskiarvon yläpuolella vuonna 2009, kasvua on 5 %. Kirjoitusten

Taulukko. Vuosien 2008 ja 2009 poikkeamia koko tarkastelujakson keskimääräisestä profiilista, %

	kirjoittajien määrä (koko jakso 1,21)	kirjoituksen sivu- määrä (8,89)	lähteiden määrä (11,23)	ulkomaisten lähteiden määrä (4,83)
2008	0	+3	+32	+77
2009	+5	+5	+37	+20

sivumäärä on ollut lievästi keskiarvon yläpuolella kumpanakin vuonna. Selkeä profiiliero pitemmän aikavälin kehityskuvaan on kuitenkin muodostunut lähteiden käytössä: sekä lähteiden määrä yleensä että myös ulkomaisten lähteiden määrä on suhteellisen voimakkaasti noussut vuosien 2001–2009 keskiarvon yläpuolelle. Vuonna 2008 ulkomaisissa lähteissä esiintyy melkoinen piikki, mutta myös 2009 kahden ensimmäisen numeron ulkomaisten lähteiden määrä on viidenneksen keskiarvon yläpuolella.

Johtopäätöksiä

Työpoliittinen aikakauskirja näyttää profiilinsa perusteella juuri siltä, millaiseksi sen tehtävä on määriteltykin: se toimii hallinnon ja tutkimuksen välissä ja luotaa kumpaakin kenttää. Toisaalta lehdessä esiintyvien kolmen pääaihealueen välillä esiintyy kiinnostavia eroja määrällisessä painotuksessa, joskin viime vuosina on havaittavissa jonkinlaista vakiintumista. Työelämäkysymysten käsittely on jossain määrin laajentunut ja työvoimapolitiikan vähentynyt. Kun työelämäkysymyksiä käsittelevät muutkin kotimaiset aikakauskirjat, mutta varsinaisesti työvoimapolitiikkaa ei mikään muu, kannattaa asiaan kiinnittää huomiota. Tämä koskee erityisesti artikkeliosastoa, kokonaisuutena työvoima-

politiikkaa on lehdessä käsitelty kohtuullisesti. Osaltaan kyse voi olla myös otsikko- ja luokituksen hienoisesta epävarmuudesta.

Joidenkin vuosien välillä esiintyy yllättävän suuria äkillisiä vaihteluja esimerkiksi lähteiden käytössä ja eri aihealueiden painotuksissa. Ne eivät ilmeisesti kaikilta osin perustu pitkäjänteiseen kehitystyöhön, vaan osaltaan satunnaisen tarjonnan ja toimituksen kysynnän perusteella toteutuvaan lopputulokseen.

Lehden kirjoittajien tieteelliseen pätevyyteen ja tutkimusmaailman edustajien esiintymiseen lehdessä on syytä olla tyytyväinen. Pitemmällä aikavälillä vähintään väitelleiden kirjoittajien osuus on noussut. Viime vuosina myös lähteiden käyttö on kasvanut, myös ulkomaisten lähteiden osalta. Ministeriön asiantuntijat ovat hyvin edustettuina kirjoittajakunnassa, minkä pitäisi auttaa politiikkarelevantin tutkimustiedon esille tuomisessa.

Nyt luotua artikkelitietokantaa kannattaa hyödyntää jatkossakin TAK:n toimituspoliittisten linjausten seurannan pohjana. Tietokantaa kannattaa käyttää nimenomaan laadullisen arvioinnin kanssa, eikä tehdä vain nyt saatavilla olevien harvojen muuttujien perusteella liian syvällisiä päätelmiä. Yleisprofiilin ja ajallisen kehityksen kuvaamiseen 304:n kirjoituksen metatiedosto antaa kuitenkin hyvän pohjan.

Uutta työ- ja yrittäjyystutkimuksen alalta

Tässä osastossa julkaistaan tiivistelmiä TEM:n Työ- ja yrittäjyys teemaan liittyvistä julkaisuista.

Anu Tenhunen, Soili Keskinen ja Reijo Siltala (2009). Opetuksen innovaatiot ja innovatiivisuus opetuksessa. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 41/2009.

Kirjassa määritellään empiirisen kyselyaineiston kautta kasvatus- ja opetusalan innovatiivisuuskäsitysten sisältöjä (OSA1), hahmotellaan kirjallisuuden avulla innovatiivisuudelle ja innovaatioille suotuisaa toimintaympäristöä kouluihin ja oppilaitoksiin (OSA 2) sekä kuvaillaan innovatiivisia toimintatapoja (OSA 3).

Empiirinen aineisto kerättiin Likert-tyyppisellä kyselylomakkeella. Harkinnanvaraisessa näytteessä (N= 485) oli mukana opettajaksi opiskelevia, perus- ja toisen asteen (lukion) opettajia sekä ammattikorkeakoulun ja opettajankoulutuslaitoksen opettajia.

Taustamuuttujina kartoitettiin vastaajan ammattiasema, sukupuoli, ikä sekä opettaja- ja työkokemuksen määrä. Aineisto kerättiin vuoden 2008 aikana Etelä- ja Länsi-Suomesta.

Vastaajien mielestä innovatiivisesti työskentelevä opettaja on uudistumiskykyinen ja pedagogisesti ammattitaitoinen toimija, joka käyttää monipuolisesti opetusmenetelmiä ja toimii vuorovaikutustilanteissa joustavasti ja oppijalähtöisesti. Huonoimmin innovatiivisesti työskentelevää opettajaa kuvasivat vastaajien mielestä opettajajohtoinen sekä tieteellistaloudellisuutta korostava toimintatapa.

Miesten ja naisten ero opetuksen innovatiivisuusmäärityksissä oli systemaattinen: naiset liittivät innovatiivisen opetuksen kuvaukseen miehiä voimakkaammin uudistuskykyisyyden, ammattitaitoisuuden ja didaktisen monipuolisuuden. Korkeakouluopettajien käsityksissä tieteellis- taloudellinen toimin-

tatapa yhdistyi innovatiiviseen opettajan toimintaan selkeämmin kuin muiden vastaajien näkemyksissä. Perusasteen opettajien innovatiivisuuskäsitykset olivat muiden vastaajaryhmien käsityksiä vaatimattomampia – innovatiivisena toimintana pidettiin myös muutoksiin sopeutumista. Yhteistoiminnallinen oppiminen nähtiin osana innovatiivista opetusta, vaikkakin käsitys sen painoarvosta vaihteli sekä vastaajan ammattiaseman että opettajakokemuksen myötä. Mitä kokeneempi opettaja oli, sitä enemmän hän korosti innovatiivisessa opettamisessa opettajan sitoutuneisuutta, päämäärätietoisuutta, pedagogista kekseliäisyyttä, oppijalähtöisyyttä ja tieteellis-taloudellista toimintaa.

Opetuksen innovaatioiden ja innovatiivisen opetuksen organisatoriset edellytykset – kuten johtajuuden jakaminen, kyvykkyys riskinottoon ja vähäinen byrokraattisuus – palautuvat johtajuuteen ja sen laatuun. Tämä luo kehittämistarpeita erityisesti rehtorikoulutukselle mutta myös opettajankoulutukselle yleisesti, sillä myös opetustyötä voi lähestyä johtajuuden näkökulmasta: onhan opettaja luokassaan tilannejohtaja.

Lopuksi kirjassa esitetään pohdintakysymyksiä opettajille, koulujen ja oppilaitosten johtajille, opettajankoulutuksesta ja opettajien täydennyskoulutuksesta vastaaville, tieteellistä tutkimusta toteuttaville ja päättäjille sekä kunnallisella että valtakunnallisella tasolla.

Elina Moisio, Tea Lempiälä ja Timo Haukko (2009). Palkitseminen ja innovatiivisuus – Tutkimustuloksia ja havaintoja rahallisesta palkitsemisesta innovatiivisilla työpaikoilla. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja Työ ja yrittäjyys 47/2009.

Tässä tutkimusraportissa tarkastellaan rahallista palkitsemista innovatiivisilla työpaikoilla. Innovatiivisuus on tärkeä tekijä niin organisaatioiden kilpailukyvyyn kuin Suomen kansantalouden kannalta, joten siihen vaikuttavista tekijöistä tarvitaan tietoa. Eräs tällainen tekijä on palkitseminen, jonka vaikutuksia innovatiivisuuteen ei vielä tunneta kovin hyvin. Lisäksi palkitseminen on Suomessa muuttunut paljon viime vuosina, mikä luo tarpeen uuden tiedon tuottamiselle.

Raportissa esitetään katsaus aiheeseen liittyviin käsitteisiin, teorioihin ja aiempiin tutkimustuloksiin sekä kuvataan uusien tapaustutkimusten avulla erilaisia käytännön haasteita, joita asiaan liittyy. Raportin teoriaosassa käydään läpi innovatiivisuuden ja luovuuden olemusta sekä niihin vaikuttavia tekijöitä organisaation ja yksilön tasolla. Palkitsemisesta esitellään keskeisiä peruskäsitteitä sekä teorioita. Viitekehyksenä on TKK:n tutkijoiden kehittämä palkitsemisen toimivuusmalli. Suomessa yleisesti käytettävistä rahallisista palkitsemistavoista kerrataan perustietoja sekä arvioidaan niiden yleisiä käyttömahdollisuuksia innovatiivisuuden tukemiseksi. Tapauskuvauksissa esitetään peruspalkkaukseen, tulospalkkaukseen, keksintöpalkkioihin, aloite- ja ideapalkkioihin sekä erillispalkkioihin liittyviä havaintoja. Kuvaukset perustuvat tutkimushankkeen aikana kerättyjen innovatiivisten suomalaisten organisaatioiden kokemuksiin.

Aineiston perusteella todetaan, että palkitseminen on erityisen haastavaa innova-

tiivisella työpaikalla. Vaikka periaatteessa kaikissa eri palkitsemistavoissa on mahdollisuuksia tukea innovatiivisuutta, on käytännön toteutus yllättävänkin vaikeaa. Innovaatiot syntyvät monen tekijän vaikutuksesta osin kaoottisessa ja syklisessä prosessissa, pitkän ajan kuluessa ja yleensä monen henkilön vuorovaikutuksessa. Sopivien mittareiden määrittely suoritus- ja tulosperusteiselle palkitsemiselle on erityinen haaste. Mittarit eivät saisi urauttaa toimintaa liiaksi, mutta niiden pitäisi kuitenkin toimia tavoitteiden viestinnän välineinä. Erityisen keskeisiä tekijöitä ovat palkitsemisen viestinnällinen selkeys sekä koettu oikeudenmukaisuus. Innovatiivisella työpaikalla rahallisessa palkitsemisessa kannattaa pyrkiä yksinkertaisiin käytäntöihin ja kehittää palkitsemisen kokonaisuutta eli myös aineetonta palkitsemista. Palkitsemista tulisi tarkastella osana innovaatioprosessien ja niiden mittarien kehittämistä, jotta yhteensopivuus olisi mahdollisimman hyvä.

Anna-Liisa Elo, Jenni Ervasti, Mia Teräsaho, Petri Hemmilä, Jukka Lipponen ja Aino Salimäki (2009). Oikeudenmukaisella palkitsemisella kohti hyvinvointia ja tuloksellisuutta: tutkimus kahdessa yliopistossa. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 50/2009.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten palkitsemisen oikeudenmukaisuus on yhteydessä organisaation toiminnan tuloksellisuuteen ja työntekijöiden hyvinvointiin. Samalla selvitettiin, miten työntekijät kokevat uuden työn vaativuuteen ja yksilön pätevyteen ja suoriutumiseen perustuvan palkkausjärjes-

telmän. Tutkimus tehtiin sähköisenä kyselynä (n=1649, vastausprosentti 43 %) kahdessa yliopistossa (monialayliopisto ja teknillinen yliopisto), joissa myös arvioitiin järjestelmällisesti toiminnan tuloksellisuutta. Toiminnan tuloksellisuutta tutkittiin sekä objektiivisella mittarilla (laitosten tulospisteet) että itsearviointiin perustuvalla kyselymenetelmällä. Myös palkkauksen oikeudenmukaisuutta, psykososiaalisia työoloja sekä koettua hyvinvointia tutkittiin kyselyllä. Analyysimenetelmänä yhteyksiä selittävässä malleissa oli lineaarinen hierarkkinen regressioanalyysi. Frekvenssijakaumiin perustuvat kuvailevat tulokset osoittivat, että noin viidesosa vastaajista suhtautui uuteen palkkausjärjestelmään myönteisesti ja puolet suhtautui siihen kielteisesti ja koki sen epäoikeudenmukaiseksi. Palkitsemisen oikeudenmukaisuuskokemukset olivat lievästi yhteydessä toiminnan tuloksellisuuteen. Kuitenkin organisaation päätöksenteon menettelytapojen oikeudenmukaisuus oli koettuun tuloksellisuuteen voimakkaammin yhteydessä.

Stressioireita koettiin paljon. Hyvinvointi, eli koettu terveydentila, stressioireet tai myönteinen työn imu ei ollut yhteydessä palkitsemisen oikeudenmukaisuuteen. Hyvinvointi oli sen sijaan yhteydessä organisaation päätöksenteon menettelytapojen oikeudenmukaisuuteen ja lisäksi työn vaatimukseen ja työntekijän vaikutusmahdollisuuksiin. Organisaation päätöksenteon menettelytapojen oikeudenmukaisuus osoittautui keskeiseksi tekijäksi sekä tuloksellisuuden että hyvinvoinnin selittäjänä. Sen kehittäminen olisikin avainasia. Työyhteisöissä ja koko yliopistolla kannattaa panostaa sekä toiminnan tuloksellisuuden että hyvinvoinnin vuoksi oikean tiedon jakamiseen organisaation asioista, päätösvirheiden avoimeen korjaamiseen, johdonmukaisuuteen ja kaikkien kuulemiseen. Se lisännee myös kokemuksia palkitsemisen oikeudenmukaisuudesta

Anne Alvesalo ja Terhi Hakamo (2009). Valvontaa ja vastuuta ulkopuolisen työvoiman käyttöön – tutkimus tilaajavastuulain toteutumisesta. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 51/2009.

Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006) eli ns. tilaajavastuulaki tuli voimaan 1.1.2007. Tämän tutkimuksen avulla on haettu vastauksia mm. seuraaviin kysymyksiin: Miten laki yleensä tunnetaan ja miten sitä noudatetaan sekä minkälaisia kokemuksia ja näkemyksiä työnantajilla (tilaajina ja sopimusosapuolina) ja valvontaviranomaisilla on laista ja sen vaikutuksista.

Vastaajien arvioiden perusteella tietoisuus lain olemassaolosta on suhteellisen laajaa, mutta Suomesta löytyy myös täysin laista tietämättömiä yrityksiä. Lisäksi vajaa puolet (42 %) vastaajista arvioi lain sisällön tuntemuksen omalla toimialallaan olevan melko tai erittäin huonoa. Monet tulkintaongelmat vaivaavat niin tarkastajia kuin tilaajiakin. Tarkastus on ollut tärkeä lakia koskeva tiedonsaantikanava

Yleisesti lakia pidettiin kyselyyn vastanneiden keskuudessa toimivana. Ainoastaan joka kymmenes vastaaja oli sitä mieltä, että laki tulisi lakkauttaa kokonaan, koska se ei palvele tarkoitustaan. Osa julkishallinnon vastaajista toi avokommenteissaan esille sen, että he pitävät tilaajavastuulakia turhana. Puolet vastaajista (48 %) koki lain aiheuttaneen tilaajayrityksille turhaa lisätyötä. Alle puolet vastaajista (39 %) koki, että laki on aiheuttanut alihankintaa ja vuokratyövoimaa tarjoaville yrityksille kustannuksia.

Valvontaresurssien lisäämiseen ja työsuojelutarkastajien toimintaan suhtauduttiin kuitenkin myönteisesti. Tarkastajat saivat

tarkastuksen kohteena olleilta vastaajilta keskimäärin hyviä kouluarvosanoja. Työnantajat uskovat lain parantavan yritysten toimintatapoja, edistävän tervettä kilpailua ja torjuvan harmaata taloutta yleisellä tasolla. Konkreettisten muutosten osalta oltiin epäileväisimpiä: niihin ei uskottu yhtä laajasti tai niitä ei osattu arvioida. Noin joka kolmas vastaaja tunnisti mahdollisuuden kiertää tilaajavastuulakia. Lain valvonnan tärkein tulos näyttää olevan tietoisuuden lisääminen ja tulkintaongelmien selventäminen, ei niinkään epärehellisesti toimivien yritysten paljastaminen.

Tilaajayrityksistä vajaa puolet ilmoitti valvovansa vain harvoin tai ei koskaan vuokrausyritysten ja alihankkijoiden työntekijöiden työehtojen toteutumista. Alihankkijavastaajat uskoivat lain työehtosopimusten vähimmäisehtojen noudattamisen pikemminkin pysyvän ennallaan kuin parantuneen omalla toimialallaan lain säätämisen jälkeen. Kaikista vastaajista runsas neljännes uskoi työturvallisuuden, ja kolmannes työntekijöiden tasavertaisen kohtelun lisääntyneen. Alihankkijoiden keskuudessa lain arvioitiin vaikuttavan myönteisesti verojen tilittämisen ja eläkevakuutusten ottamiseen ja maksamiseen.

Tilaajan selvitysvelvollisuuden noudattaminen on tutkimusajankohtana ollut osin puutteellista. Kyselyyn vastaajat uskoivat kuitenkin lain parantavan tilaajien toimintatapoja.

Henkilöstön tiedonsaantioikeuden käyttäminen on ollut vähäistä: Puolet tilaajavastaajista ilmoitti, ettei henkilöstön edustaja ole koskaan pyytänyt näitä tietoja ja kolmanneksen mukaan tietoja on pyydetty vain harvoin tai joskus.

Kalevi Tourunen (2009). Perheyrietykset kansantaloudessa – yritysten omistus, toiminnan laajuus ja kannattavuus Suomessa 2000-luvun alussa. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 53/2009.

Tutkimus lähti haasteesta selvittää perheyrietysten määrä, toimialarakenne ja taloudellinen merkitys Suomessa. Tällaista kokonaisselvitystä ei ole aiemmin tehty. Selvitystyössä käytettiin perheyrietyismääritelmää, joka esitettiin perheyrietystyöryhmän raportissa (KTM 16/2005) ”Perheyrietyttäjäyys – perheyrietykset jatkuvuuden, uusiutumisen ja kasvuhakuisuuden moottorina”. Suomen kaikista suurista yrityksistä 30 prosenttia oli perheyrietyksiä vuonna 2005. Kaikista keskisuurista yrityksistä 46 prosenttia oli perheyrietyksiä vuonna 2003. Vähintään yhden palkatun henkilön pienistä yrityksistä 74 prosenttia oli perheyrietyksiä vuonna 2006. Lähes kaikki perheyrietykset toimivat teollisuudessa, kaupassa, rakentamisessa, kuljetuksessa, varastoinnissa, tietoliikenteessä tai liike-elämän palveluissa. Suuret perheyrietykset tekivät vertailutoimialojensa liikevaihdosta 16 prosenttia ja työllisyydestä 22 prosenttia. Keskisuuret perheyrietykset tekivät vertailutoimialojensa liikevaihdosta 41 prosenttia ja työllisyydestä 49 prosenttia. Vähintään yhden palkatun henkilön työllistävät pienet perheyrietykset tekivät vertailutoimialojensa liikevaihdosta 56 prosenttia ja työllisyydestä 68 prosenttia.

Vuonna 2005 kaikkien perheyrietysten osuus yrityssektorin arvonnäistä oli 35 prosenttia ja työllisyydestä 42 prosenttia. Perheyrietysten osuus perushintaisesta bruttokansantuotteesta oli tuolloin 20 prosenttia ja kokonaistyöllisyydestä 23 prosenttia.

Kokonaisuutena sekä keskisuuret että

suuret perheyrietykset olivat hieman kannattavampia kuin vastaavankokoiset muulla tavoin omistetut yritykset. Molemmista kokoluokissa ensimmäisen polven perheyrietykset olivat kannattavimpia. Vähintään yhden palkatun henkilön työllistävät pienet perheyrietykset olivat selvästi kannattavampia kuin vastaavankokoiset muulla tavoin omistetut yritykset.

Työ- ja elinkeinoministeriö (2009). Yrittäjyyskatsaus 2009. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 54/2009.

Yrittäjyyskatsauksen tavoitteena on luoda yleiskuva yrittäjyyden ja yritystoiminnan toimintaedellytyksistä ja kehitystrendeistä Suomessa, ja antaa taustatietoa yritys politiikan kehittämiseksi. Katsaus on ilmestynyt vuosittain vuodesta 2003 lähtien.

Yrittäjyyskatsaukseen 2009 on aiempien vuosien tapaan kerätty tietoa yrittäjien ja yritysten määrästä, taloudellisesta asemasta sekä liiketoiminnasta toimialoittain ja alueittain. Tiedot perustuvat pääosin vuoden 2008 lopun tilanteeseen. Eräiltä osin katsaukseen sisältyy tietoa myös vuoden 2009 ensimmäisen ja toisen neljänneksen osalta. Meillä olevan poikkeuksellisen syvän taloudellisen taantuman vaikutukset tarkastelun kohteisiin eivät monilta osin vielä selvästi näy vuoden 2008 luvuissa. Tästä syystä katsauksessa on selvitetty myös vuoden 2009 alkuvuoden kehitystä, siltä osin kuin tietoja on ollut saatavissa.

Erityistemoina ovat tänä vuonna kasvu-

yrittäjyys, naisyrittäjyys, luovien alojen yrittäjyys ja hyvinvointialojen (yksityiset terveys- ja sosiaalipalvelut) yrittäjyys.

Työ- ja elinkeinoministeriön arvion mukaan Suomessa toimi vuoden 2008 lopussa noin 262 000 yritystä. Kasvua edelliseen vuoteen nähden oli 3,6 %. Tuhatta henkilöä kohti Suomessa oli lähes 49 yritystä, mikä on enemmän kuin koskaan aiemmin. Uusien yritysten rekisteröintien määrän kasvu on kuitenkin selvästi hidastunut vuoden 2008 lopussa ja vuoden 2009 alussa.

Yrityskannan vuosittainen kokonaisvaihtuvuus on kohonnut Suomessa vuodesta 2002 lukien. Suhdannekäännä näkyy vuoden 2008 luvuissa, jolloin aloittaneiden yritys-

ten määrä ei enää lisääntynyt, mutta lopettaneiden yritysten määrä kasvoi edellisvuosia nopeammin.

Yrittäjiä oli Suomessa vuoden 2008 lopussa noin 240 000 ilman maa- ja metsätalouden harjoittajia, eli yhdeksän prosenttia työllisistä. Yksinyrittäjiä heistä oli 65 %. Naisyrittäjiä oli vuoden 2008 lopussa noin 80 000, eli kolmannes kaikista yrittäjistä. Naisyrittäjien määrä on kasvanut jatkuvasti 2000-luvulla. Yli puolet yrittäjistä on 35–54-vuotiaita. Alle 35-vuotiaiden osuus yrittäjistä on Suomessa suhteellisen pieni. Yrittäjien yleinen koulutustaso on kohonnut 1990-luvun lopusta, mutta on edelleen alempi kuin palkansaajilla keskimäärin.

Nytt inom arbets- och entreprenörskapsforskning

Anu Tenhunen, Soili Keskinen och Reijo Siltala (2009). Undervisningens innovationer och innovativitet i undervisning. Arbets- och näringsministeriets publikationer, Arbete och företagsamhet 41/2009.

I boken definierar man, via ett empiriskt frågeundersökningsmaterial, innehåll för innovationsuppfattningar i pedagogik och undervisningsområdet (DEL 1), med hjälp av litteratur konturerar man gynnsamma förhållanden för innovation i skolor och läroanstalter (DEL 2) och innovativa metoder beskrivs i detalj (DEL 3).

Det empiriska materialet samlades med en frågeformulär av Likert-typ. Till det övervägda urvalet (N=485) hörde lärarstudenter, grunskole- och gymnasielärare och lärare i yrkeshögsskolor och lärarutbildning. Som

bakgrundsparemeter kartlagdes profession, kön, ålder och erfarenhet som lärare och i arbetslivet generellt. Materialet samlades in under 2008 i södra och västra Finland.

De svarande tyckte att en innovativ lärare är nyskapande och pedagogiskt yrkeskunnig, hon använder undervisningsmetoder mångsidigt och agerar flexibelt och ur elevens synpunkt i interaktionssituationer. Sämst tycktes en innovativt arbetande lärare beskrivas med lärardriven undervisning och ekonomiskt-vetenskapliga metoder.

Skillnaden mellan män och kvinnor i definieringen av innovation var systematisk: kvinnor framhöll, mer än män, i sin beskrivning om innovativ undervisning förmågan att förnya sig, yrkeskunnighet och didaktisk mångsidighet. Bland yrkeshögsskolelärare anslöts ekonomiskt-vetenskapliga metoder till en innovativt arbetande lärare tydligare än hos andra grupper. Grundskolelärare hade mer anspråkslösa uppfattningar om inno-

vation än andra svarande. Även förmågan att anpassa sig till nya omständigheter ansågs som innovativitet. Kollaborativ inlärning sågs som en del av innovativ undervisning, även om uppfattningarna om dess vikt varierade med både svararens yrkesposition och arbetserfarenhet. Ju mer erfaren en lärare var, desto mer betonade hon engagemang, målinriktning, pedagogisk finurlighet, elevcentrering och ekonomiskt-vetenskapliga metoder hos en lärare.

Organisatoriska förutsättningar för innovation och innovativ undervisning – liksom uppdelning av ledarskap, riskvillighet och nedskärd byråkrati – kommer alla ned till managementet och dess kvalité. Detta skapar utvecklingsbehov speciellt för rektorsutbildningen men också för lärarutbildningen allmänt. Undervisning kan ju också ses ur synvinkeln av ledarskap: läraren är ändå en situationsledare i klassen.

I slutet av boken ställs frågor att reflektera över till lärare, ledare för skolor och läroanstalter, ansvariga för lärarundervisning och vidareutbildning, forskare samt beslutsfattare på både kommunal och statlig nivå.

Elina Moisio, Tea Lempiälä och Timo Haukola (2009). Belöning och innovativitet. Forskningsresultat och iakttagelser rörande monetär belöning på innovativa arbetsplatser. Arbets- och näringsministeriets publikationer Arbete och företagssamhet 47/2009.

I denna forskningsrapport granskas monetär belöning på innovativa arbetsplatser. Innovativitet är av betydelse för såväl organisatio-

nernas konkurrenskraft som den finländska nationalekonomin och därför behövs kunskap om faktorer som påverkar den. En sådan faktor är belöning, vars effekt på innovativiteten inte ännu är så välkänd. Belöningsformerna i Finland har dessutom förändrats mycket under de senaste åren, vilket lett till ett behov att skapa ny kunskap.

I rapporten presenteras en överblick av begrepp som ansluter sig till ämnet, teorier och tidigare forskningsresultat. Därtill beskrivs med hjälp av nya exempel olika praktiska utmaningar som hänför sig till saken. Rapportens teoridel omfattar begreppen innovativitet och kreativitet samt faktorer som påverkar dem på organisations- och individnivå. Avsnittet om belöning upptar centrala grundbegrepp och teorier. Som referensram används belöningsens funktionalitetsmodell som utvecklats av Tekniska högskolans forskare. Vi presenterar de i Finland mest använda monetära belöningsformerna och vi utvärderar deras användningsmöjligheter för stödjandet av innovativitet. I case-fallen presenteras iakttagelser som anknyter sig till grundlön, resultatlön, uppfinnararvoden, premier för initiativ och idéer samt specialbelöningar. Beskrivningarna baserar sig på under forskningsprojektet insamlade erfarenheter i innovativa finländska organisationer.

På basen av materialet kan konstateras att belöning är speciellt utmanande på innovativa arbetsplatser. Trots att alla olika belöningsformer i teorin har möjligheter att stöda innovativitet så är implementeringen i praktiken överraskande svår. Innovationer föds under påverkan av flere faktorer och delvis i kaotiska och cykliska processer, under en lång tidsperiod och ofta i interaction mellan flere personer. Att definiera bra mätare för prestations- och resultatbaserad belöning är speciellt krävande.

Mätarna borde inte styra verksamheten för mycket, men borde ändå vara redskap

som kommunicerar målsättningarna. Speciellt viktigt är att belöningen kommuniceras tydligt och att den upplevs rättvis. På den innovativa arbetsplatsen lönar det sig att sträva efter enkla metoder i den monetära belöningen och att utveckla belöningens helhet, dvs. även den immateriella belöningen. Belöningen bör granskas som en del av utvecklandet av innovationsprocessen och dess mätare, så att kompatibiliteten blir så god som möjligt.

Anna-Liisa Elo, Jenni Ervasti, Mia Teräsaho, Petri Hemmilä, Jukka Lipponen och Aino Salimäki (2009). Rättvis belöning som ett medel för att öka personalens välbefinnande och organisationens prestation: en studie av situationen vid två universitet. Arbets- och näringsministeriets publikationer, Arbete och företagsamhet 50/2009.

Syftet med denna studie var att utreda sambandet mellan rättvis belöning samt organisationens prestation och personalens välbefinnande. Samtidigt kartlades personalens inställning till universitetens nya lönesystem, som baserar sig på arbetets kravnivå samt den anställdas kompetens och prestation. Studien omfattade situationen vid två universitet, ett tekniskt universitet och ett mångdisciplinärt universitet. För bedömningen av organisationens prestation användes både ett objektiva mätinstrument (institutionernas prestationspoäng) och ett självskattningsinstrument (en elektronisk personalenkät, n=1649, svarsprocent 43 %). Enkäten användes också för att kartlägga belöningens rättvishet, den

psykosociala arbetsmiljön och det upplevda välbefinnandet. Med hjälp av linjär hierarkisk regressionsanalys analyserades olika modeller för förklaring av sambanden. En deskriptiv frekvensanalys gav vid handen att cirka en femtedel av svarspersonerna förhöll sig positivt till det nya lönesystemet, medan hälften förhöll sig negativt och upplevde systemet som orättvist. De anställdas uppfattning om belöningens rättvishet visade sig ha endast svagt samband med organisationens prestation. Ett starkare samband konstaterades mellan personalens uppfattning om beslutsprocessernas rättvishet och deras bedömning av organisationens prestation.

En stor del av svarspersonerna uppgav att de led av stressymtom. Något samband mellan de anställdas välbefinnande (självsattat hälsotillstånd, stressymtom och positivt arbetsengagemang) och deras uppfattning om belöningens rättvishet kunde inte konstateras. Välbefinnandet hade däremot samband med arbetskraven och de anställdas påverkansmöjligheter samt deras uppfattning om beslutsprocessernas rättvishet. Studien visade att rättvisa beslutsprocesser har central betydelse både för organisationens prestation och för de anställdas välbefinnande. Resultatet framhäver vikten av att man både på institutions- och universitetsnivå satsar på rättvisa beslutsprocesser som kännetecknas av konsekvens och öppenhet för revision, öppen informationsgång och möjlighet för alla att bli hörda. Detta främjar både organisationens prestation och personalens välbefinnande, vilket kan antas leda till att belöningen upplevs som mer rättvis.

Anne Alvesalo och Terhi Hakamo (2009). Verkställandet och effekter av lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitanande av utomstående arbetskraft. Arbets- och näringsministeriets publikationer, Arbete och företagsamhet 51/2009.

Lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitanande av utomstående arbetskraft (233/2006), även kallad lagen om beställarens ansvar, trädde i kraft den 1 januari 2007. Syftet med denna undersökning är att hitta svar på bl.a. följande frågor: hur väl man i allmänhet känner till lagen, hur väl den efterlevs och vilka erfarenheter och synpunkter arbetsgivarna (i egenskap av beställare och avtalsparter) och tillsynsmyndigheterna har om lagen och dess konsekvenser.

Slutsatsen på basis av svaren är att man i Finland är medveten om lagen i relativt bred omfattning, men det finns också finländska företag som är fullkomligt omedvetna om den. Strax under hälften (42 procent) av de som svarade ansåg dessutom att kunskaperna och medvetenheten om lagens innehåll är rätt så dåliga eller mycket dåliga i deras bransch. Tolkningsproblemen är många och de orsakar svårigheter för såväl inspektörer som beställare. Inspektionerna har varit ett viktigt medium för spridning av information om lagen.

Största delen av dem som svarade ansåg att lagen fungerar bra. Endast var tionde deltagare ansåg att lagen inte tjänar sitt syfte och borde slopas. Vissa aktörer i den offentliga förvaltningen uttryckte som fri kommentar att lagen om beställarens ansvar är onödig. Hälften (48 procent) upplevde att lagen har medfört onödigt extra arbete för beställande företag. Under hälften (39 procent) upplevde

att lagen har medfört kostnader för företag som sysslar med underentreprenad och uthyrning av arbetskraft.

Man ställde sig dock positivt till en utökning av tillsynsresurserna och till arbetarskyddsinspektörernas arbete. Inspektörerna fick i medeltal goda skolvitsord av dem som hade blivit inspekterade. Arbetsgivarna tror på att lagen hjälper förbättra tillvägagångssätten i företagen och att den främjar en sund konkurrens och motverkar den grå ekonomin på en allmän nivå. När det gällde konkreta förändringar var deltagarna dock mer tveksamma. De trodde inte på dem i lika stor utsträckning eller kunde inte bedöma vilka de är. Omkring var tredje av dem som svarade identifierade en möjlighet att kringgå lagen. Det viktigaste resultatet av tillsynsverksamheten ser ut att vara att medvetenheten om lagen har ökat och att olika tolkningsproblem har retts ut, inte att oärliga företag har avslöjats.

Inemot hälften av de beställande företagen uppgav att de aldrig eller bara sällan kontrollerar att anställningsvillkoren för uthyrd personal eller personal hos underleverantörer uppfylls. De som var underleverantörer trodde att efterlevnaden av minimikraven för kollektivavtal enligt lagen inte har förbättrats utan att de efterlevs i samma grad inom deras bransch sedan lagen stiftades. Drygt en fjärdedel av deltagarna trodde att arbetarsäkerheten har förbättrats och en tredjedel att likabehandlingen av arbetstagare har förbättrats. Underleverantörerna ansåg att lagen har en positiv effekt på betalningen av skatter och på tecknandet och betalningen av pensionsförsäkringar.

Vid den tidpunkt undersökningen gjordes fanns vissa brister i efterlevnaden av beställarens utredningsskyldighet. De som svarade på enkäten trodde dock att lagen kommer att medföra förbättringar i beställarnas verksamhet.

Rätten till information för anställda har återopats i liten utsträckning: hälften av dem som var beställare uppgav att dessa uppgifter aldrig har begärts av en personalrepresentant och en tredjedel uppgav att de har begärts sällan eller bara ibland.

Kalevi Tourunen (2009). Familjeföretagens betydelse för nationalekonomin – Företagens ägarstruktur, verksamhetens storlek och lönsamhet i Finland i början av 2000-talet. Arbets- och näringsministeriets publikationer Arbete och företagsamhet 53/2009.

Den här undersökningen svarar på utmaningen att reda ut familjeföretagens antal, branschstruktur och ekonomiska betydelse i Finland. En dylik helhetsutredning har inte tidigare gjorts. I utredningen har familjeföretagsarbetsgruppens definition av familjeföretag använts. Definitionen presenterades i familjeföretagsarbetsgruppens rapport (HIM 16/2005) ”Familjeföretagande: familjeföretagen som motor för kontinuitet, förnyelse och tillväxtintresse”.

Av alla stora företag i Finland var 30 procent familjeföretag år 2005. Av alla medelstora företag var 46 procent familjeföretag år 2003. Av alla små företag där lön utbetalas till minst en person var 74 procent familjeföretag år 2006. Nästan alla familjeföretag verkar inom industrin, handeln, byggbranschen, transporten, magasineringen, telekommunikationen eller inom affärslivets servicesektor. Vid en jämförelse utgjorde de stora familjeföretagens omsättning 16 procent och sysselsättning 22 procent av de

ovannämnda branschernas totala omsättning respektive sysselsättning. Motsvarande tal för de medelstora familjeföretagen var för omsättningens del 41 procent och för sysselsättningens del 49 procent. I små familjeföretag där lön utbetalas till minst en person var dessa procenttal 56 för omsättningen och 68 för sysselsättningen.

År 2005 utgjorde familjeföretagens mervärdesskatt 35 procent av hela företagssektorns mervärdesskatt, och familjeföretagen sysselsatte 42 procent av de anställda. Familjeföretagens andel av bruttonationalprodukten var 20 procent och av hela sysselsättningen 23 procent år 2005.

Både de medelstora och de stora familjeföretagen var något lönsammare än motsvarande icke familjeägda företag. I de båda storleksklasserna var första generationens företag mera lönsamma. Små familjeföretag där lön utbetalas till minst en person var betydligt lönsammare än motsvarande icke-familjeägda företag. I den här klassen gick det inte heller att skönja någon skillnad mellan familjeföretag ägda i första generation och familjeföretag som redan genomgått ett eller flera generationsskiften.

Arbets- och näringsministeriet (2009). Översikt över företagsamheten 2009. Arbets- och näringsministeriets publikationer, Arbete och företagsamhet 54/2009.

Syftet med företagsamhetsöversikten är att ge en överblick över företagsamhetens och företagsverksamhetens verksamhetsbetingelser och utvecklingstrender i Finland. Dessutom ges bakgrundsfakta för utvecklingen

av företagspolitiken. Översikten har getts ut årligen från och med år 2003.

I översikten 2009 har det, på samma sätt som under tidigare år, samlats information om antalet företagare och företag, deras ekonomiska ställning samt uppgifter om affärsverksamhet per bransch och per region. Uppgifterna baserar sig huvudsakligen på situationen i slutet av 2008. Till vissa delar finns i översikten också uppgifter som hänför sig till det första och andra kvartalet år 2009. De konsekvenser som den pågående exceptionellt djupa ekonomiska recessionen har för de analyserade objekten syns till många delar inte ännu i siffrorna för 2008. Av denna orsak analyseras i översikten också utvecklingen i början av år 2009, till den del det har funnits uppgifter tillgängliga.

Särskilda teman i år är tillväxtföretagande, kvinnornas företagsamhet, företagsamhet inom kreativa branscher och företagsamhet inom välfärdsbranscherna (privata social- och hälsovårdstjänster). Enligt arbets- och näringsministeriet uppskattning fanns i Finland i slutet av 2008 cirka 262 000 företag verksamma. Tillväxten i förhållande till fjol-

året var 3,6 procent. Det fanns nästan 49 företag per tusen personer i Finland, vilket är mer än någonsin. Ökningen av antalet nya registrerade företag avmattades dock i slutet av 2008 och i början av 2009.

Den årliga totalomsättningen i företagsbeståndet har ökat i Finland allt sedan 2002. Konjunktursvängningen syns i siffrorna för år 2008, då antalet startade företag inte längre ökade, men antalet nedlagda företag ökade i snabbare takt än under de föregående åren.

I slutet av 2008 fanns det i Finland cirka 240 000 företagare, exklusive dem som bedriver jord- och skogsbruk, dvs. nio procent av de sysselsatta. Av dem var 65 procent ensamföretagare. I slutet av 2008 fanns cirka 80 000 kvinnliga företagare, dvs. en tredjedel av samtliga företagare. Antalet kvinnliga företagare har kontinuerligt ökat på 2000-talet. Över hälften av företagarna är i åldern 35–54 år. I Finland är andelen företagare som inte fyllt 35 år relativt liten. Företagarnas

allmänna utbildningsnivå har höjts sedan slutet av 1990-talet, med år fortfarande lägre än genomsnittet för löntagare.

English Summaries

DO PEOPLE WITH DISABILITIES AND LONG-TERM ILLNESSES DROP OUT FROM THE INTERMEDIATE LABOUR MARKET, ALSO

Pauliina Lampinen, Master in Soc.Sc.,
Development Manager, VATES Founda-
tion

In this article I argue that the current development of intermediate labour market activities in Finland tends to leave people with disabilities and long-term illnesses out of employment services. The intermediate labour market has its roots in the transitional labour market theory, but instead of supporting various transitions the Finnish version concentrates on transitions from unemployment to employment. This results a system that leaves out those people who are

already receiving some kind of incapacity benefit due to a disability or illness. In order to get intermediate labour market services one would have to have a status of an unemployed person which can be difficult to obtain when already receiving incapacity benefit.

Those people who already receive incapacity benefit could receive services by the vocational rehabilitation system. However the Finnish system of vocational rehabilitation has become more exclusive over the recent years and the threshold to vocational rehabilitation services has become more difficult to overcome. There is a danger that those people who already receive an incapacity benefit are left out of vocational rehabilitation services as well.

If we want to develop intermediate labour market that would be inclusive and serve all people who need support in order to enter paid work, we should pay more attention

to the way the system and its actors, both employment and vocational rehabilitation, work in interaction. Otherwise there is a danger that our system becomes even more exclusive leaving people with disabilities and long term illnesses in the margins of employment services.

EU 2020 STRATEGY TO CONTINUE THE LISBON STRATEGY FOR GROWTH AND JOBS

Heli Saijets, M.Ph., Ministerial Adviser, Ministry of Employment and the Economy

The sharp decline in European economic activity is coming to a halt but there is no room for complacency, particularly in view of the increase in unemployment levels. Supporting policies should not be withdrawn until the recovery is fully secured. At the same time, it is necessary to prepare a coordinated strategy for exiting from the stimulus policies and to generate new sources of growth and higher employment in the future. The European Council is looking forward to discussing a new European strategy for jobs and growth as part of the upcoming review of the Lisbon Strategy (Conclusions of the European Council, October 2009).

The article presents the overview of the Lisbon Strategy since it was launched by the Lisbon European Council in 2000. The Council did not create any new process to add to Luxembourg (employment), Cardiff (micro economy) and Cologne (macro economy) processes, but instead set an overarch-

ing strategic goal for the union to become 'the most competitive and dynamic knowledge-based economy in the world capable of sustainable economic growth with more and better jobs and greater social cohesion'. To reach an employment rate of 70 per cent and investment in R&D of at least 3 per cent of GDP in 2010 were the main targets set in the strategy. José Barroso, President of the European Commission, stated in September 2009 that we need a new integrated vision for a coherent European strategy, an 'EU 2020' strategy.

The EU Member States were approaching Lisbon targets in 2006–2008, but the economic crisis has deteriorated performance of the Member States. During the last 12 months the EU has lost as many jobs as were created during the three previous years. Young people, immigrants and those with fixed term contract, have been most affected.

Finland reached all the targets set in the employment guidelines except to increase by five years of the effective average exit age from the labour market by 2010 compared to 2001. The employment rate exceeded the 70 per cent target in 2007 and 2008 but it is expected to remain around 66 per cent in 2011.

The EU Member States quite agree on the challenges of the new strategy: ageing of the population, transition to low carbon, eco-efficient economy and globalisation. The Finnish Government has expressed ideas for a new strategy for sustainable growth and jobs (Post-2010 Lisbon Strategy):

- New long-term strategy necessary to enhance Europe's competitiveness;
- Growth must be geared towards an eco-efficient and low carbon economy;
- The Internal Market is the basis of Europe's competitiveness;
- The external dimension should better used to boost dynamism of our economies;

- Europe must invest heavily in knowledge and innovation;
- Job creation and job quality are prime factors of well being;
- Well balanced development of society with active social and health policies is a precondition for growth and jobs;
- The long-term sustainability of public finances is vital;
- The governance of the strategy should be streamlined.

HALF A CENTURY OF WORKING LIFE KNOWLEDGE

Kaisa-Mari Okkonen, M.Soc. Sc., Special editor, Statistics Finland

Finnish work life has changed significantly in the past 50 years – an era that has also been documented in the time series of Finnish Labour Force Survey. Some of these great changes have been collected in a new book *‘Työelämän suurten muutosten vuosikymmenet’* (The Decades of Great Changes in Work Life) in which the work life experts of Statistic Finland cover a wide range of work life history from the point of view of official statistics.

Discussion about the changes in work life usually revolves around themes that are considered to be new and rapid in nature such as the increase in part-time and fixed-time employment. However, changes in work life seem a bit different when the perspective is long and covers several decades.

One of the major themes of work life change during the past decades has been the participation of women in paid work. Since the 1970s men’s employment rate in each age group has decreased significantly, whereas women’s employment rate has increased rapidly so that by 2008 the employment rates of men and women have become even. At the same time period unemployment has become a permanent feature of work life as unemployment peaks rapidly during economical recessions but drops much slower, never reaching the level before recession.

When it comes to part-time and fixed-time employment – one of the popular themes of work life discussion – the change is not so clear. Even though the amount of employed in these ‘atypical’ forms of employment has increased, their share of the labour force has stayed approximately the same.

At the same time another feature of atypical employment has come about. Even though normal weekly working hours (35 to 40 hours) persist, approximately 17 percent of upper-level employees work over 40 hours per week which has increased with 10 percent points since 1989. Short weekly working hours (less than 35) have increased amongst lower-level employees and manual workers.

The main point in the article is to show with some examples that long time series are the best way to show what has really happened in the work life and that even though statistics need to be sensitive to the changes in the society, only long periods of time can show, which of the changes are significant.

LABOUR FORCE SURVEY: 70 YEARS OF MOST PROGRESSIVE SOCIAL AND ECONOMIC STATISTICS, 50 YEARS IN FINLAND**Pekka Tiainen**, Dr.Pol.Sc., Ministerial Adviser, Ministry of Employment and the Economy

The need to define issues concerning employment and labour force as well as phenomena of the labour market dates back to many centuries. The compilation of social statistics started with population development follow-ups which were then followed by advancing and diversifying working life statistics. Later on, occupational follow-ups were appended to the population statistics.

Industrialization, rural structural change and unemployment boosted the need of statistical monitoring. The monitoring wasn't sufficient in itself, and studies on labour on

different branches were started to answer topical questions. This led to a need of a follow-up covering all branches. Thus, an extensive, sample-based labour force survey was first developed in the United States and Canada in the 1940s. In Europe, the labour force survey has covered different countries, but little by little there has been reached a Europe-wide survey, which enables gaining results at EU-level. By the turn of the 21st century, the labour force survey covered basically every country in the world. The International Labour Organization ILO has been in center stage in developing comparable concepts and methods. The comparability enables summarizing the labour force surveys worldwide.

This article discusses the development and future of the labour force survey from the starting point that Finnish sample-based labour force survey covering all branches turns 50 years in 2009. The corresponding labour force survey was started in the United States in 1940.

Recent Employment and Entrepreneurship Studies

Anu Tenhunen, Soili Keskinen and Reijo Siltala (2009). Innovation and innovativeness in teaching. Publications of the Ministry of Employment and the Economy, Employment and entrepreneurship 41/2009.

This book presents definitions of innovativeness in education and teaching through empirical inquiry data (PART 1), outlines an operational environment for schools and educational institutions which is favorable for innovativeness and innovation (PART 2) and describes innovative ways of working (PART 3).

The empirical data was collected using a Likert-type questionnaire. The discretionary sample (N=485) included prospective teachers, elementary school and secondary school teachers as well as polytechnic teach-

ers and teachers of the Department of teacher education. The respondents' professional status, gender, age and amount of teaching and other work experience were recorded as variables. The data was collected during the year 2008 in the provinces of Southern and Western Finland.

In the respondents' view, a teacher who works innovatively is a pedagogical professional with regenerative ability who uses a variety of teaching methods and interacts in a flexible and learner centered way. The respondents found that teacher-led or scientific-economically emphasized ways of working were the least descriptive of a teacher who works innovatively.

A systematic difference in the definitions of innovativeness in teaching between males and females was discovered: women associated the description of innovative teaching with reformation capability, professionalism and didactic versatility more than men did.

University level teachers affiliated scientific-economic ways of working with innovative teaching more explicitly than other respondents. Elementary school level teachers had simpler views on innovativeness – among this group, adaptation to change was also seen as innovativeness. Cooperative learning was viewed as part of innovative teaching, although views of its importance varied in compliance with the respondent's professional status and teaching experience. The more experienced the respondent was as a teacher, the more emphasis they placed on the teacher's commitment, sense of direction, pedagogical resourcefulness and focus on the learner as well as scientific-economic ways of working.

The organizational requirements for innovations and innovativeness in teaching – such as the sharing of leadership, risk-taking ability and low amount of bureaucracy – derive from leadership and its quality. This creates need for development in principals' education especially, but in teacher education in general as well, since teaching can be viewed as a kind of leadership: the teacher is, after all, a situational manager in the classroom.

Elina Moisio, Tea Lempiälä and Timo Haukola (2009). Rewards and innovativeness. Research results and observations on monetary rewards in innovative organizations. Publications of the Ministry of Employment and the Economy, Employment and entrepreneurship 47/2009.

The focus of this research report is on monetary rewards in innovative organizations.

Innovativeness is an important source of competitiveness for Finnish national economy and Finnish organizations. Therefore knowledge of factors that influence innovativeness is important. Among these factors are also reward practices in organizations, but their effects on innovativeness are not yet known well enough. Another need for new knowledge arises from the recent changes in reward practices in Finland.

The report presents concepts, theories and previous research on the topic as well as new case studies to illustrate the practical challenges in the matter. The literature review on innovativeness focuses on innovations, innovativeness and creativity and their antecedents on organizational and individual level. Literature review on reward practices covers key concepts and theories through a framework of functionality of reward practices – a framework developed in TKK Research program of reward practices. The most commonly used reward practices are introduced as well as their potential use within innovative organizations. Several examples are presented including cases for base pay, results-oriented pay, invention rewards, idea rewards and special rewards. These examples are based on material collected in Finnish innovative organizations.

Based on the literature and our empirical material we conclude that rewarding is particularly challenging in an innovative organization. Even though various reward practices can be used to enhance innovativeness the challenge lies in their implementation. The innovation process is influenced by many factors. It is also partially chaotic and cyclical, takes a long time and requires cooperation between various people. Finding appropriate measures for reward practices is thus particularly challenging. The measures should not limit the innovation activities but rather communicate their goals. Key issues

for reward management in an innovative organization are communication, fairness, and simplicity. Reward practices and the measures used for them should also be in line with the innovation process. Even though our focus is on monetary rewards, we also remind of the importance of non-monetary rewards.

Anna-Liisa Elo, Jenni Ervasti, Mia Teräsaho, Petri Hemmilä, Jukka Lipponen, Aino Salimäki (2009). Towards better well-being and organizational performance by justice of remuneration. A study in two universities. Publications of the Ministry of Employment and the Economy, Employment and entrepreneurship 50/2009.

The purpose of the study was to investigate the relationships between the justice of remuneration, especially of the new pay system, organizational performance, and employee well-being. In addition, we explored how university employees perceived the new merit pay system based on job demands and individual performance and competence. The study group comprised all the employees of both a technical university and a multidisciplinary university. The data were collected using an electronic questionnaire survey (n=1649, response rate 43%) and from the department level performance ratings of the universities. We used the questionnaire data to study organizational and individual performance, the justice of the pay system, the psychosocial work environment, and employee well-being. The data were fairly representative of the personnel

of both universities. A slight overrepresentation of those having a guaranteed pay level based on the old pay system could be observed. Descriptive results showed that one fifth of the respondents perceived the merit pay system positively, and that half of the respondents perceived it negatively and considered it unfair. There were no large differences between men and women, age groups, employment status groups, or professions in their perceptions of the new pay system. Those with guaranteed pay perceived the new system slightly more negatively than those who had received a pay increase. Linear hierarchical regression analyses showed that justice of pay procedures and distributive justice of pay were associated with organizational performance. However, justice of organizational decision making procedures had the strongest explanatory power in organizational performance.

Stress symptoms were very common in the study group, especially among teachers and researchers. Employee well-being (perceived health, stress symptoms, and work engagement) was not associated with the justice of the pay system or its application. Well-being was explained by the procedural justice of an organization, job control, and a lack of quantitative overload. The justice of the decision-making procedures seems most important when aiming at better well-being and performance. Investing the sharing of accurate information, the open correction of wrong decisions, consistency, and employees' voice in decision-making are crucial. This would most likely also enhance the justice of remuneration and the new pay system.

Anne Alvesalo and Terhi Hakamo (2009). Implementation and impacts of the Act on the Contractor's Obligations and Liability when Work is Contracted Out. Publications of the Ministry of Employment and the Economy, Employment and entrepreneurship 51/2009.

The Act on the Contractor's Obligations and Liability when Work is Contracted Out (1233/2006) entered into force on 1 January 2007. The purpose of this study is to find out how familiar those concerned are with the act, how well it is complied with and how employers (both as contractors and contracting parties) and supervisory authorities view the act and its impacts.

According to the respondents, most Finnish enterprises know about the act but there are also businesses that are completely unaware of its existence. Furthermore, almost half (42 %) of the respondents were of the view that enterprises in their sector are only vaguely familiar with the act's content. At the same time, interpreting its provisions is a problem for both inspectors and contractors. Inspections have functioned as an important source of information on the act.

Most respondents were satisfied with the way the act works. Only one respondent in ten was of the opinion that the act should be abolished altogether as it does not serve its purpose. A number of respondents representing the public sector submitted open comments stating that the act is unnecessary. Half of the respondents (48 %) expressed an opinion that the act has imposed unnecessary work on enterprises acting as contractors. Less than half of the respondents (39 %) were of the view that the act has imposed costs on enterprises providing subcontracted and temporary agency workers.

Most respondents were, however satisfied with the increased supervisory resources and the way the labour inspectors operate. On average, inspectors received good grades from respondents whose establishments they had visited. Employers are of the view that the act will help enterprises to improve their operating approaches, promote healthy competition and, on general level, combat the phenomenon of black economy. The respondents were more doubtful about concrete changes as they were less convinced that the act would have any impact on daily practices or were unable to make any predictions. Roughly one third of the respondents were aware of the ways to circumvent the act. It seems that increasing awareness and the sorting out of interpretation problems, rather than the uncovering of dishonest enterprises, have been the most important results of the inspections carried out as part of the act.

Almost half of the enterprises acting as contractors told the survey that they rarely or never check how well the employment terms and conditions of their subcontracted or temporary agency workers are implemented. Subcontractor respondents believed that in their sector there has been little change in the adherence to the legal provisions on minimum conditions of collective agreements since the introduction of the act. A slightly more than a quarter of all respondents believed that occupational safety has improved, while one respondent in three was of the view that employees are now more equally treated. Subcontractors were of the opinion that the act will have a positive impact on the payment of taxes and the way pension insurance policies are taken and paid.

At the time of the survey, there were deficiencies in the manner contractors adhered to their obligations and liabilities. However, respondents were of the view that the act will improve the situation.

Little use has been made of the provision under which the personnel have a right to receive information. Half of the contractors responding to the survey said that personnel representatives have never requested such information, while one respondent in three reported that there has been only a small number of information requests.

Kalevi Tourunen (2009). The Economic Significance of Family Firms – Ownership, Contribution and Profitability of Firms in Finland at beginning of 2000s. Publications of the Ministry of Employment and the Economy, Employment and entrepreneurship 53/2009.

The goal of this study is a family business contribution analysis, an examination of the number, industrial structure and economic effect of family businesses in Finland. No such analysis of the significance of family businesses has been made earlier. The identifications of the ownership of firms were made using the family business definition introduced by the family business task force (KTM, 2005) in their study “Family Entrepreneurship: Family Enterprises as the Engines of Continuity, Renewal and Growth-intensiveness”.

The results of the study show that 30 % of all large-sized companies were family firms in Finland in 2005. Further it was observed that 46 % of all middle-sized companies were family firms in 2003. Families were present in 74 % of those small-sized companies that employed at least one person in

2006. Almost all family firms operated in manufacturing, construction, trade, transportation, storage, communication, information and business services. In these industries, large-sized family firms contributed 16 % and middle-sized family firms 41 % to the total annual net sales of the corresponding size group. The personnel figures were 22 % and 49 % respectively. Small-sized family firms that employed at least one person contributed 56 % to the total annual net sales and 68 % to personnel of the corresponding size group.

Family businesses as a total contributed 35 % to the added value and 42 % to employment of all business in Finland in 2005. Further, family businesses as a total contributed 20 % to total production and 23 % to total employment in Finland in 2005.

The study suggests that middle-sized and large-sized family businesses were at least as profitable as their non family counterparts. A moderate profitability outperformance of first generation middle-sized and large-sized family firms was observed when compared to both non family firms and family firms that had completed one or more generation transfers.

Small-sized family firms that employed at least one person were significantly more profitable than non family firms in this size group and no profitability difference was observed between first generation family firms and family firms that had completed one or more generation transfers.

Ministry of Employment and the Economy (2009). Entrepreneurship Review 2009. Publications of the Ministry of Employment and the Economy, Employment and entrepreneurship 54/2009.

The Entrepreneurship Review aims to provide an overview of operating conditions and trends in entrepreneurship and entrepreneurial activity in Finland, and background information for the further development of enterprise policy. The Review has been published annually since 2003.

As in previous years, information on the numbers of entrepreneurs and enterprises, their financial position and business activities by line of business and area, has been collated for the Review. The information is primarily based on the situation at the end of 2008, but certain parts of the Review also include information on Q1 and Q2 2009. The impact of the current, exceptionally severe economic recession on the subjects reviewed are in many respects not yet clearly reflected in 2008 figures. Therefore, the Review reflects trends in the first part of the year 2009 only in-sofar as information has been available.

This year's special themes include growth entrepreneurship, female entrepreneurship, entrepreneurship in the creative industries and in the welfare sector (private health and social services).

According to Ministry of Employment and the Economy's estimate, the total number of enterprises active in Finland was approximately 262,000 at the end of 2008, up by 3.6 per cent year-on-year. The number of enterprises in Finland per 1,000 people was almost 49, more than ever before. However, the increase in the number of registrations of new enterprises clearly slowed at the end of 2008 and early in 2009.

The annual turnover rate in the number of enterprises has as been rising in Finland since 2002. The change in the economic climate is evident in 2008 figures, as the number of start-ups no longer increased, while the number of enterprises that had finished operating grew faster than in previous years.

At the end of 2008, the total number of entrepreneurs in Finland was approximately 240,000, excluding agriculture and forestry, i.e. nine per cent of the employed. Of these, 65 per cent were private entrepreneurs. At the end of 2008, there were some 80,000 female entrepreneurs, one third of all entrepreneurs. In fact, the number of female entrepreneurs has increased constantly since 2000. Over half of entrepreneurs are aged between 35 and 54, and the share represented by under 35-year-olds is relatively low in Finland. Entrepreneurs' general level of education has risen since the late 1990s, but it still remains below the average for wage and salary earners.

KUVIOIDEN LUETTELO

	Sivu
1. Työvoima ja työvoimaosuudet	4*
2. Työvoimaosuudet sukupuolen mukaan	4*
3. Työlliset ja työllisyysasteet	5*
4. Työllisyysasteet sukupuolen mukaan ..	5*
5. Työllisyysasteet TE-keskuksittain	6*
6. Työlliset toimialoittain	7*
7. Työttömyysasteet työvoimatutkimuksen mukaan.....	8*
8. Työttömät työvoimatutkimuksen sekä työnvälitystilaston mukaan. Kausipuhdistetut neljännesvuosiluvut	8*
9. Työttömät työnhakijat työnvälityksessä kuukausittain	9*
10. Työttömät työvoimatutkimuksen mukaan kuukausittain.....	9*
11. Työttömät työnhakijat ja avoimet paikat työnvälityksessä kuukausittain ja kausitasoitettuina.....	10*
12. Työttömät työnhakijat työnvälityksessä kuukausittain sukupuolen mukaan	10*
13. Työttömät työnhakijat työnvälityksessä ikäryhmittäin, neljännesvuosittain	11*
14. Työttömät työnhakijat työttömyyden keston mukaan, kesto viikkoina	11*
15. Kuukauden uudet työnhakijat ja uudet työttömät työnvälityksessä neljännesvuosittain	12*
16. Avoimet työpaikat kuukauden aikana sekä näistä uudet avoimet työpaikat työnvälityksessä neljännesvuosittain...	12*
17. Koulutus- ja tukitoimenpiteillä sijoitetut.....	13*
18. Työ- ja elinkeinokeskusten alueet	14*
19. Työttömyysasteet työ- ja elinkeinokeskusalueittain vuonna 2008, työvoimatutkimuksen mukaan	15*

LIST OF CHARTS

	Page
1. Labour force and labour force participation rates	4*
2. Labour force participation rates by sex	4*
3. Employed persons and employment rates	5*
4. Employment rates by sex.....	5*
5. Employment rates by administrative district.....	6*
6. Employed persons by industry	7*
7. Unemployment rates by Labour Force Survey	8*
8. Unemployed persons according to the Labour Force Survey and Employment Service Statistics. Seasonally adjusted quarterly figures	8*
9. Unemployed persons seeking work at the Employment Service. Original monthly figures.....	9*
10. Unemployed persons according to the Labour Force Survey. Original monthly figures.....	9*
11. Unemployed persons seeking work and unfilled vacancies at the Employment Service, orig. monthly figures and seasonally adjusted fig.....	10*
12. Unemployed persons seeking work at the Employment Service by sex, monthly figures.....	10*
13. Unemployed jobseekers at the Employment Service by age, quart.fig.....	11*
14. Unemployed persons seeking jobs at the Employment Service by duration of unemployment (in weeks)	11*
15. New jobseekers and new unemployed during a month at the Employment Service, quarterly figures	12*
16. Vacancies during a month and of these new vacancies at the Employment Service, quarterly figures	12*
17. Participants in different measures	13*
18. Administrative districts of Ministry of Employment and the Economy	14*
19. Unemployment rates by administrative districts in the year 2008, according to the Labour Force Survey	15*

TAULUKOIDEN LUETTELO

VÄESTÖ JA TYÖVOIMA

	Sivu
1. 15–74-vuotias väestö iän ja sukupuolen mukaan	16*
2. 15–74-vuotias väestö työvoimaan kuulumisen mukaan	17*
3. Työvoima iän ja sukupuolen mukaan ..	18*
4. Työvoimaosuudet iän ja sukupuolen mukaan	19*

TYÖLLISET

5. Työlliset toimialoittain, molemmat sukupuolet (supistettu luokitus)	20*
6. Työlliset toimialoittain, miehet (supistettu luokitus).....	21*
7. Työlliset toimialoittain, naiset (supistettu luokitus).....	22*
8. Työlliset toimialoittain	23*
9. Työlliset ammattiaseman mukaan	25*
10. Työlliset normaalin työajan mukaan ...	26*

TYÖTTÖMYYS

11. Työttömyys ja työttömyysasteet työvoimatutkimuksen mukaan	27*
12. Työttömyysasteet iän ja sukupuolen mukaan, työvoimatutkimuksen perusteella	28*
13. Työttömät työnhakijat työnvälityksessä sukupuolen mukaan sekä lomautetut ja lyhennetyllä työviikolla olevat	29*
14. Työttömät työnhakijat iän ja sukupuolen mukaan	30*
15. Työttömät työnhakijat työnvälityksessä ammattittain.....	31*
16. Työttömät työnhakijat työttömyyden keston mukaan.....	34*
17. Päättäneiden työttömyysjaksojen keskimääräinen kesto iän ja sukupuolen mukaan	35*

LIST OF TABLES

POPULATION AND LABOUR FORCE

	Page
1. Population from 15 to 74 years by age and sex.....	16*
2. Population from 15 to 74 years by activity.....	17*
3. Labour force by age and sex	18*
4. Labour force participation by age and sex	19*

EMPLOYED PERSONS

5. Employed persons by industry, both sexes (condensed classification).....	20*
6. Employed persons by industry, males (condensed classification)	21*
7. Employed persons by industry, females (condensed classification)	22*
8. Employed persons by industry	23*
9. Employed persons by industrial status	25*
10. Employed persons by normal hours of work.....	26*

UNEMPLOYMENT

11. Unemployment and unemployment rates according to the Labour Force Survey	27*
12. Unemployment rates by age and sex according to the Labour Force Survey	28*
13. Unemployed jobseekers at the Employment Service by sex, and persons laid off and on reduced working week	29*
14. Unemployed jobseekers at the Employment Service by age and sex	30*
15. Unemployed jobseekers at the Employment Service by occupation	31*
16. Unemployed jobseekers at the Employment Service by duration of unemployment.....	34*
17. Average duration of the completed spells of unemployment by age and sex	35*

TYÖNVÄLITYSTOIMINTA

18. Avoimet työpaikat työnvälityksessä ammateittain	36*
19. Työnvälitystoiminta: työnhakijat	39*
20. Työnvälitystoiminta: avoimet työpai- kat	40*

EMPLOYMENT SERVICE

18. Vacancies at the Employment Service by occupation	36*
19. Employment Service: jobseekers	39*
20. Employment Service: vacancies.....	40*

TYÖVOIMAPOLIITTISET TOIMENPITEET

21. Koulutus- ja tukitoimenpiteillä sijoitetut	41*
22. Työvoimakoulutus	42*
23. Työttömien toimeentuloturva	43*

LABOUR MARKET POLICY MEASURES

21. Participants in different measures	41*
22. Labour market training	42*
23. Unemployment security	43*

KANSAINVÄLISTÄ TILASTOA

24. Siirtolaisuus	44*
25. Työttömyysasteet eräissä OECD- maissa	45*

INTERNATIONAL STATISTICS

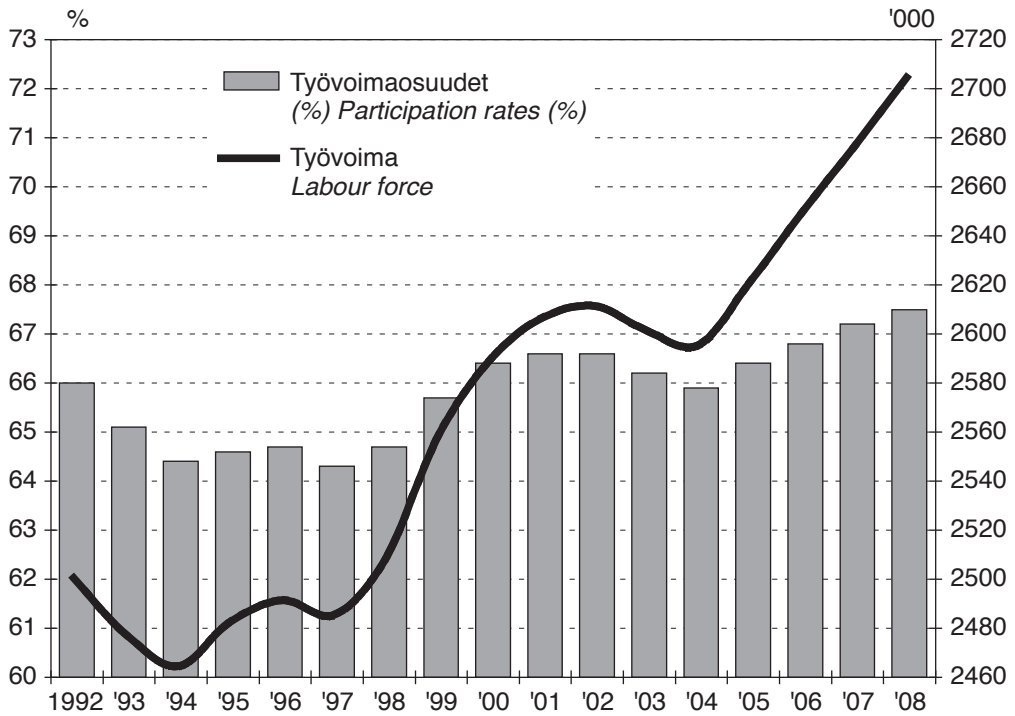
24. Migrations to and from Finland	44*
25. Unemployment rates in some OECD countries	45*

ALUEELLISET TAULUKOT

26. Työvoima TE-keskusalueittain	46*
27. Työlliset TE-keskusalueittain	47*
28. Työllisyysasteet TE-keskusalueittain työvoimatutkimuksen perusteella.....	48*
29. Avoimet työpaikat työnvälityksessä TE-keskusalueittain	49*
30. Työttömyysasteet TE-keskusalueit- tain työvoimatutkimuksen perusteella	51*
31. Työttömät työnhakijat työnvälitykses- sä TE-keskusalueittain.....	52*
32. Työttömyyden kesto keskimäärin TE-keskusalueittain	54*
33. Yli vuoden työttömänä olleiden osuus kaikista työttömistä TE-keskusalueit- tain	55*

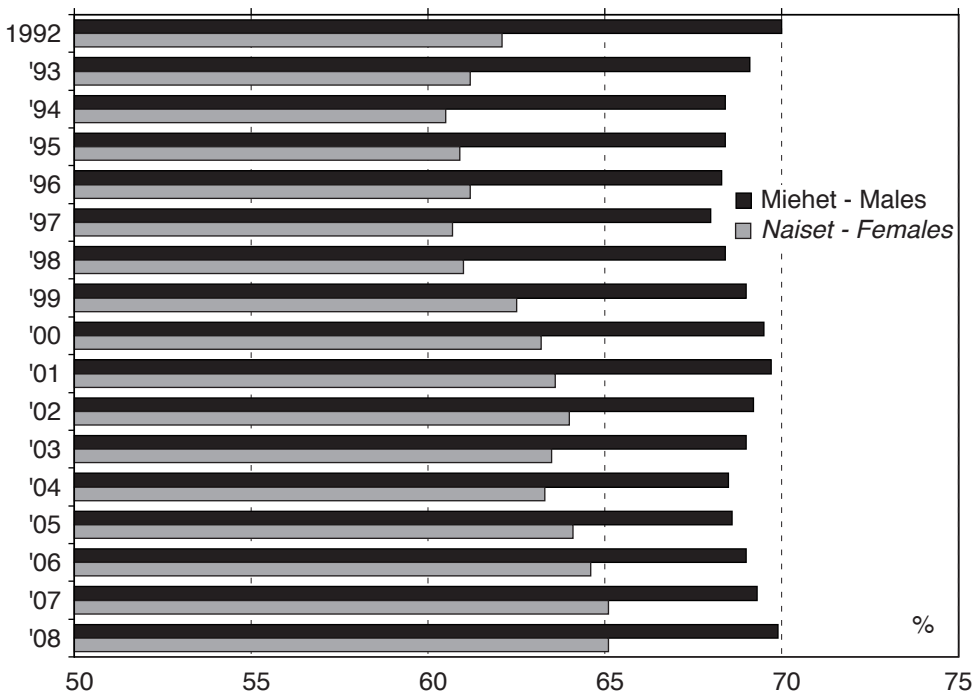
TABLES BY DISTRICT

26. Labour force by administrative district	46*
27. Employed persons by administrative district.....	47*
28. Employment rates by administrative district according to the Labour Force Survey	48*
29. Vacancies at the Employment Service by administrative district	49*
30. Unemployment rates by administrative district according to the Labour Force Survey	51*
31. Unemployed jobseekers at the Em- ployment Service by administrative district.....	52*
32. The average duration of unemploy- ment by administrative district	54*
33. Jobseekers unemployed over a year, proportion of all unemployed, by ad- ministrative district.....	55*

Kuvio 1. Työvoima ja työvoimaosuudet

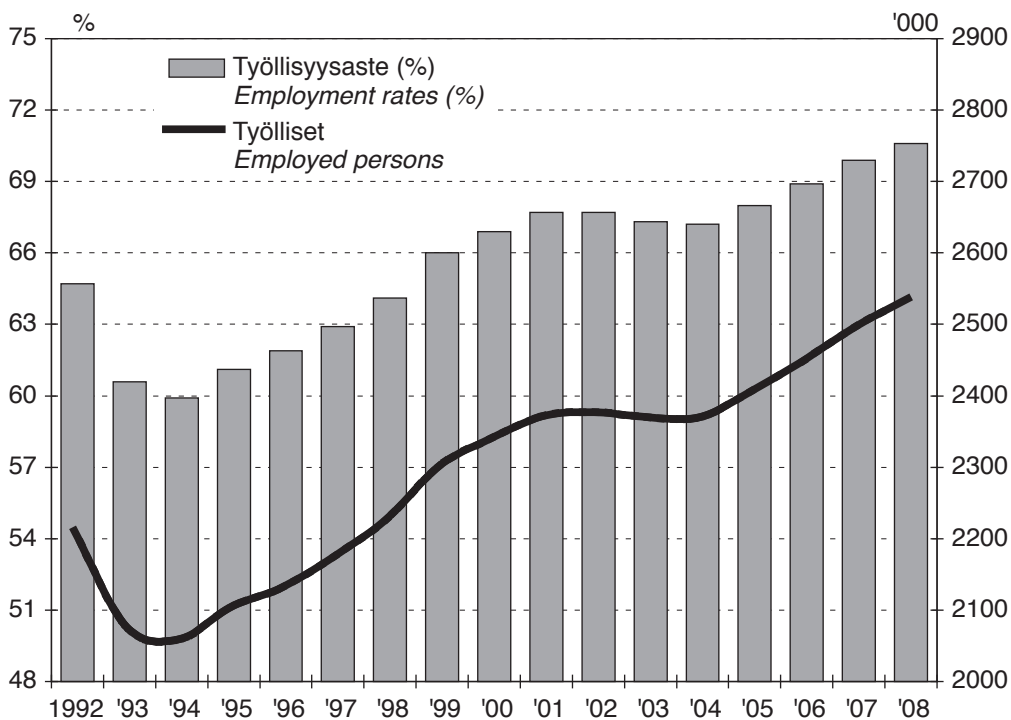
Chart 1. Labour force and labour force participation rates

Kuvio 2. Työvoimaosuudet sukupuolen mukaan

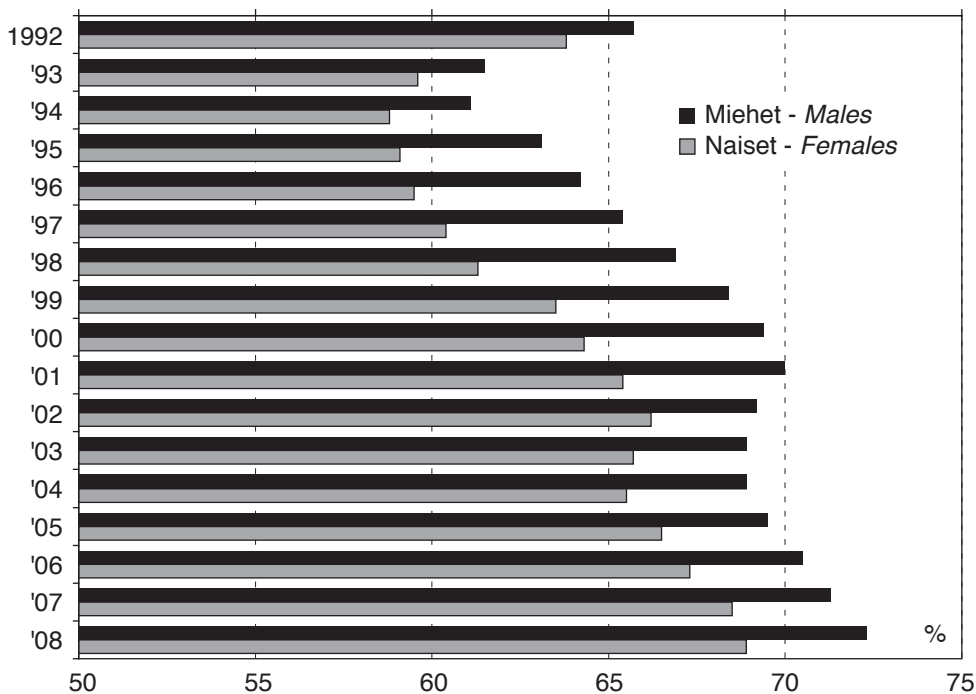
Chart 2. Labour force participation rates by sex

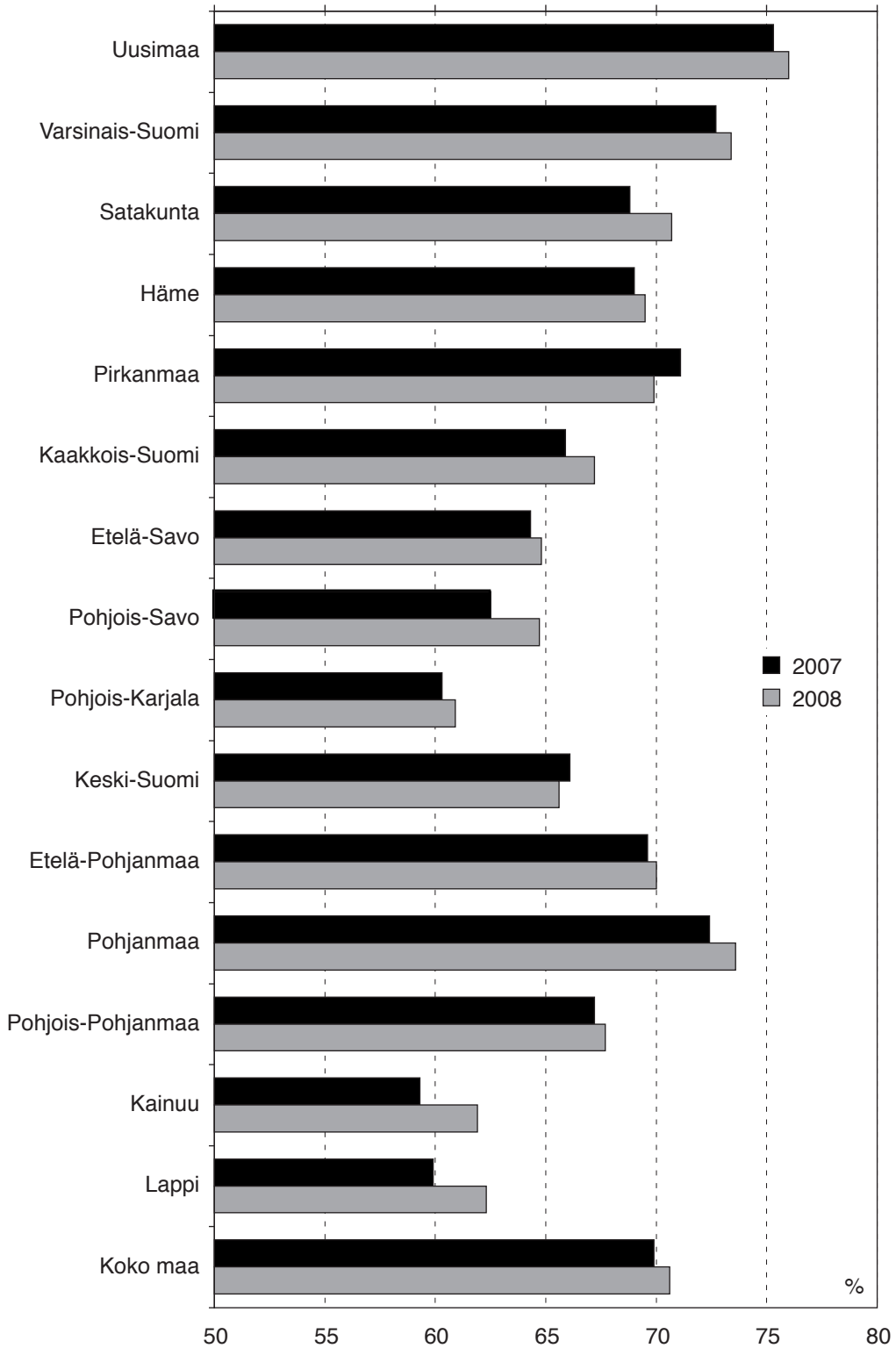
Kuvio 3. Työlliset ja työllisyysasteet

Chart 3. Employed persons and employment rates

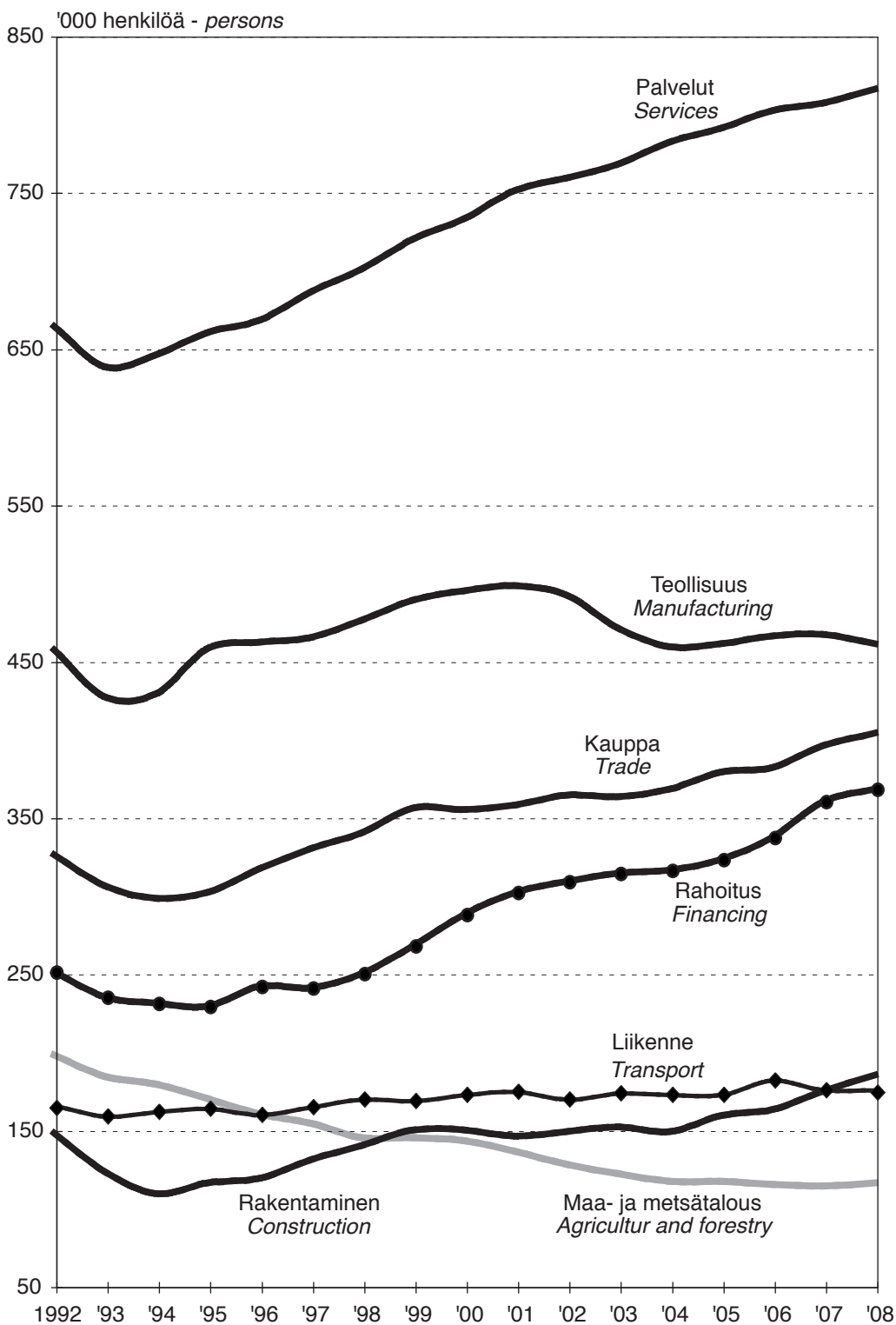
Kuvio 4. Työllisyysasteet sukupuolen mukaan

Chart 4. Employment rates by sex

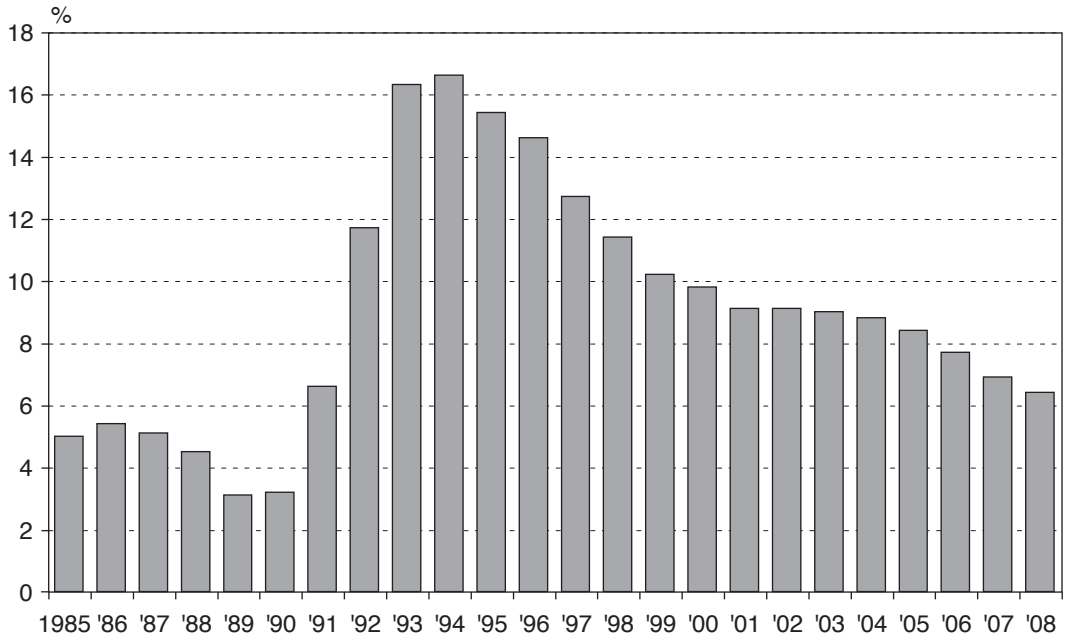
Kuvio 5. Työllisyysasteet TE-keskuksittain

Chart 5. Employment rates by administrative district

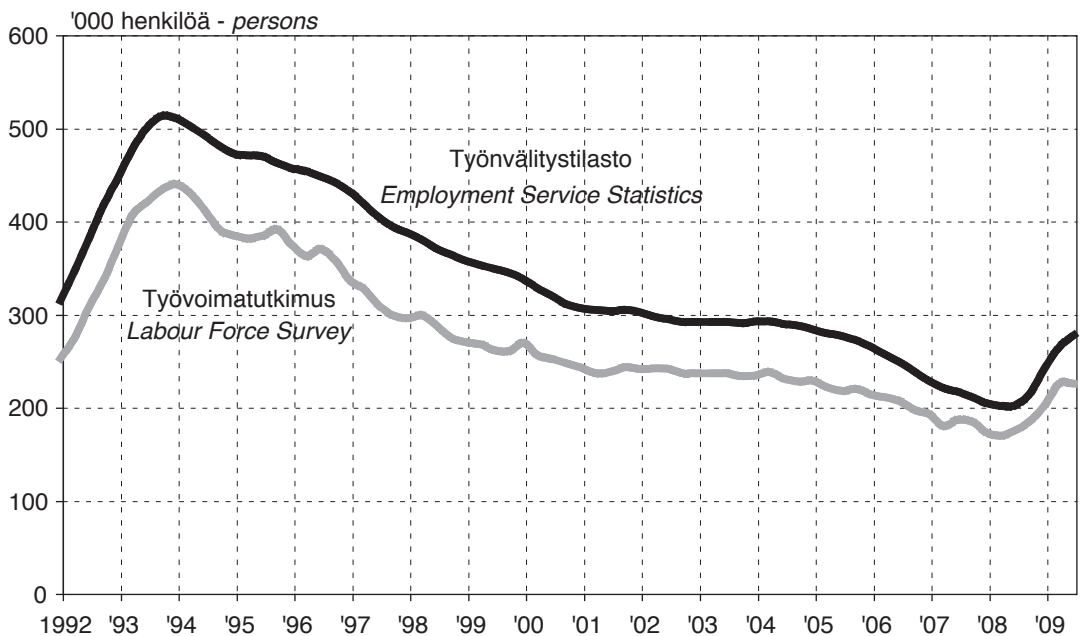
Kuvio 6. Työlliset toimialoittain

Chart 6. Employed persons by industry

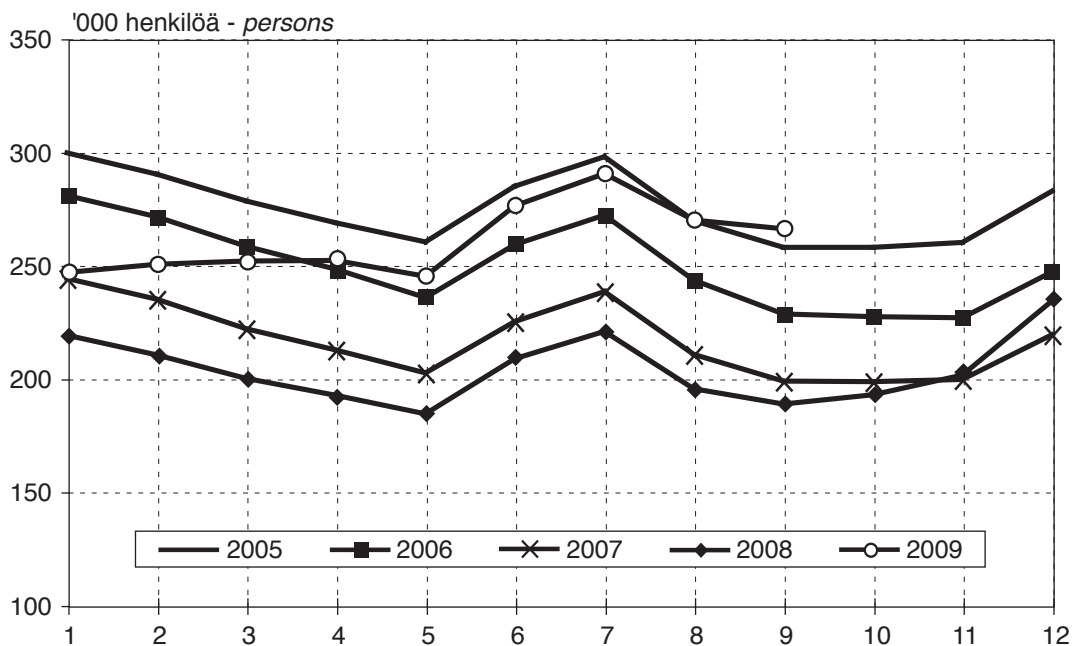
Kuvio 7. Työttömyysasteet työvoimatutkimuksen mukaan. Vuodesta 1989 alkaen ILO/EU-määritelmän mukaan

Chart 7. Unemployment rates by Labour Force Survey. From 1989, according to ILO/EU definition

Kuvio 8. Työttömät työvoimatutkimuksen sekä työnvälitystilaston mukaan. Kausipuhdistetut neljännesvuosiluvut

Chart 8. Unemployed persons according to the Labour Force Survey and according to the Employment Service Statistics. Seasonally adjusted quarterly figures

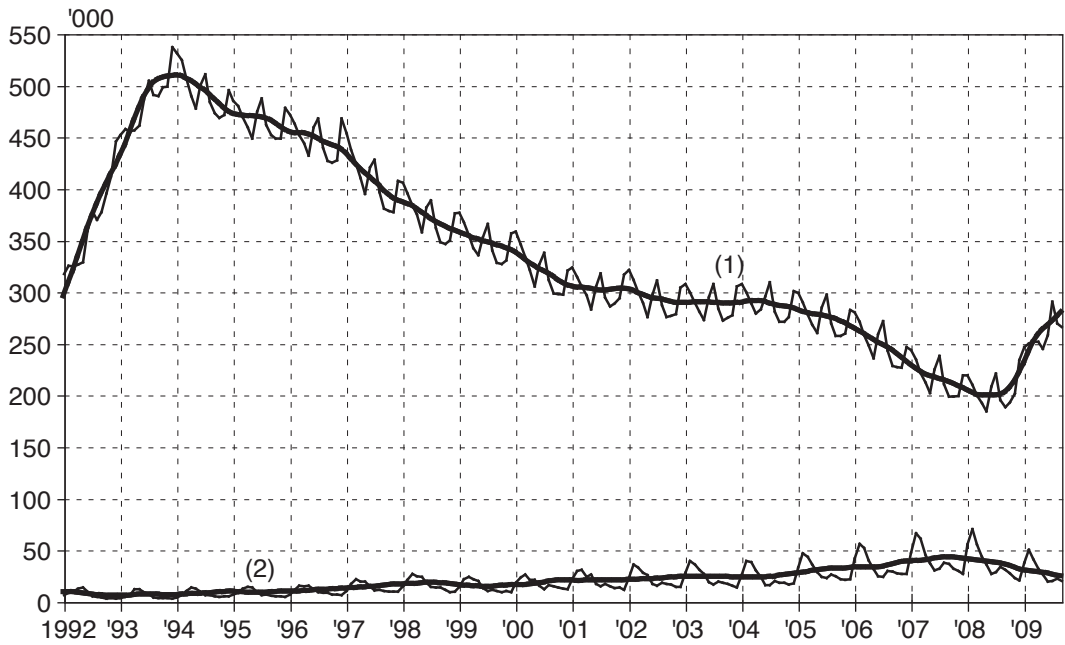
Kuvio 9. Työttömät työnhakijat työnvälityksessä kuukausittain

Chart 9. Unemployed persons seeking work at the Employment Service. Original monthly figures

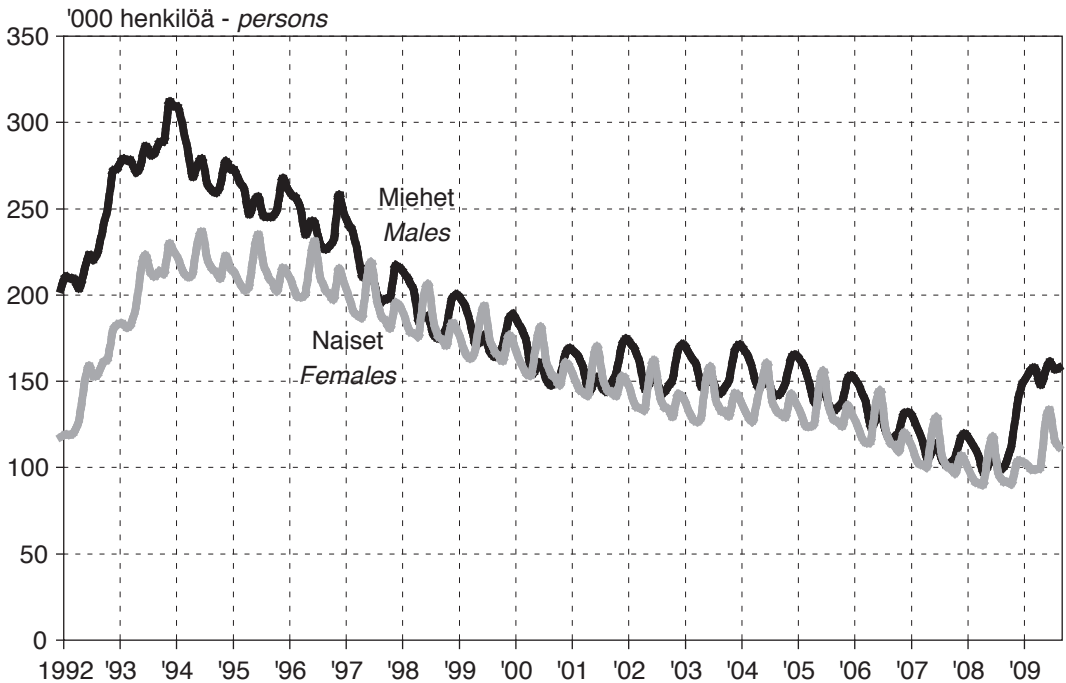
Kuvio 10. Työttömät työvoimatutkimuksen mukaan kuukausittain

Chart 10. Unemployed persons according to the Labour Force Survey. Original monthly figures

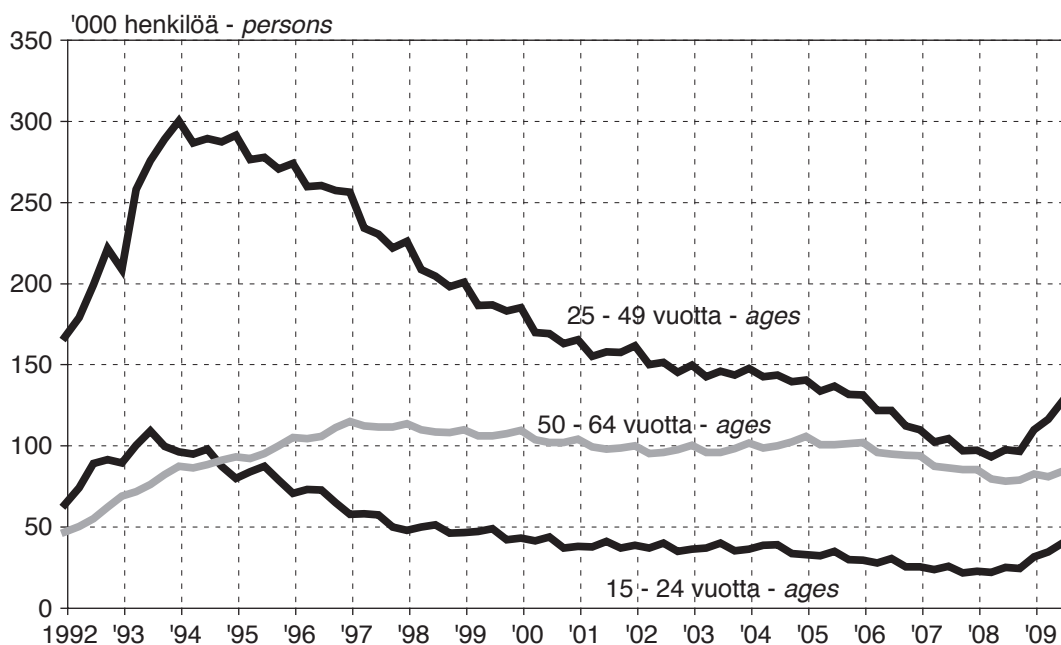
Kuvio 11. Työttömät työnhakijat (1) ja avoimet paikat (2) työnvälityksessä kuukausittain ja kausitasoitettuina

Chart 11. Unemployed persons seeking work (1) and unfilled vacancies (2) at the Employment Service, original monthly figures and seasonally adjusted figures

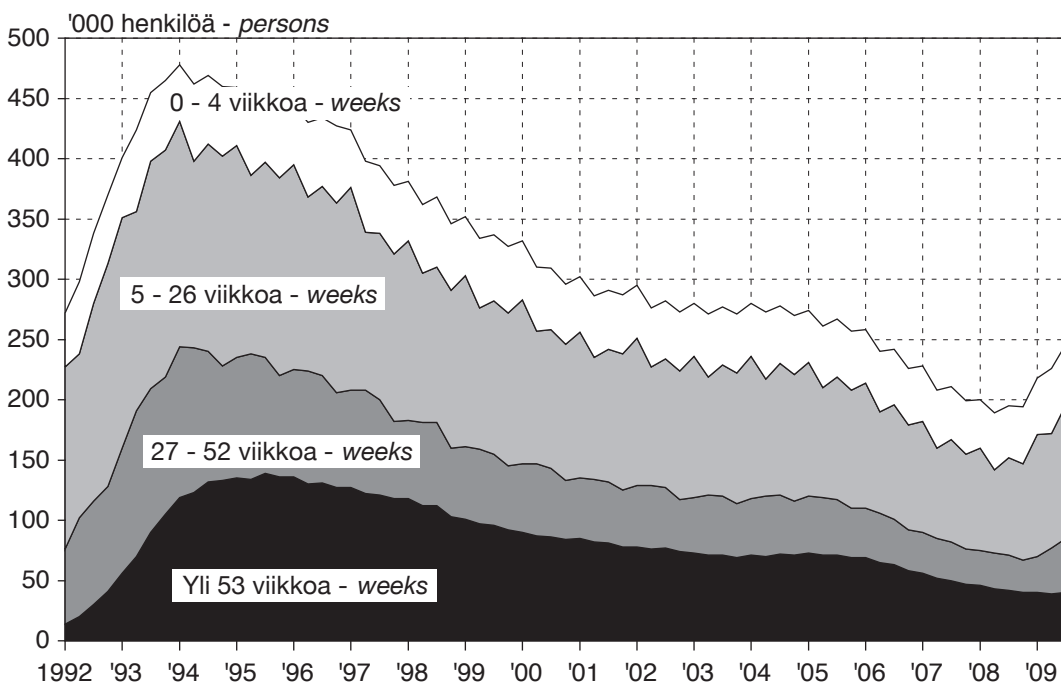
Kuvio 12. Työttömät työnhakijat työnvälityksessä kuukausittain sukupuolen mukaan

Chart 12. Unemployed persons seeking work at the Employment Service by sex, monthly figures

Kuvio 13. Työttömät työnhakijat työnvälityksessä ikäryhmittäin, neljännesvuosittain

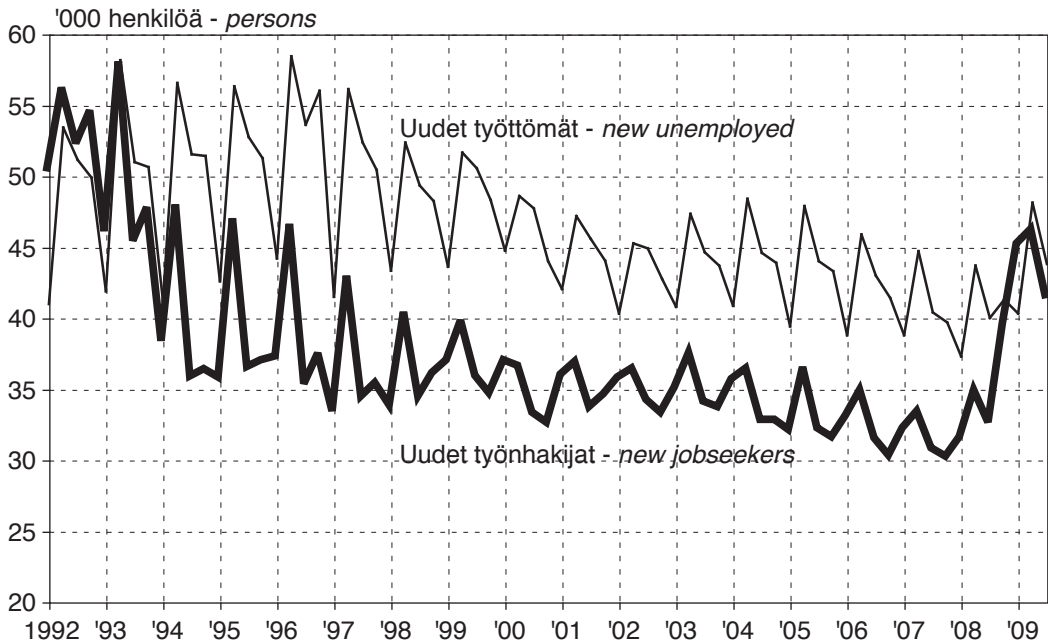
Chart 13. Unemployed jobseekers at the Employment Service by age, quarterly figures

Kuvio 14. Työttömät työnhakijat työttömyyden keston mukaan, kesto viikkoina

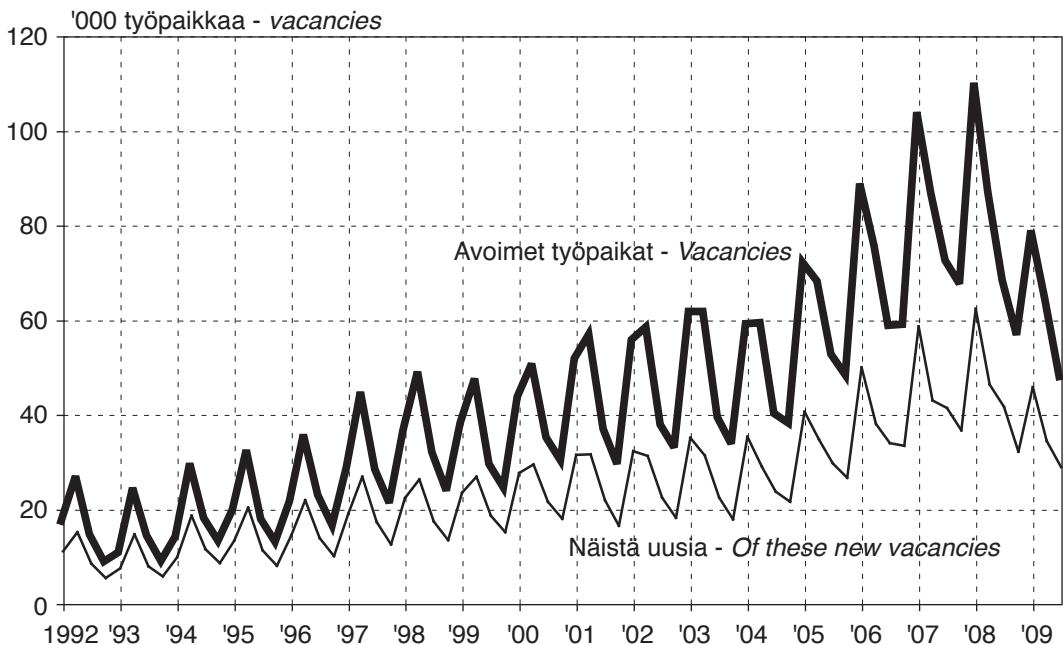
Chart 14. Unemployed persons seeking jobs at the Employment Service by duration of unemployment, duration in weeks

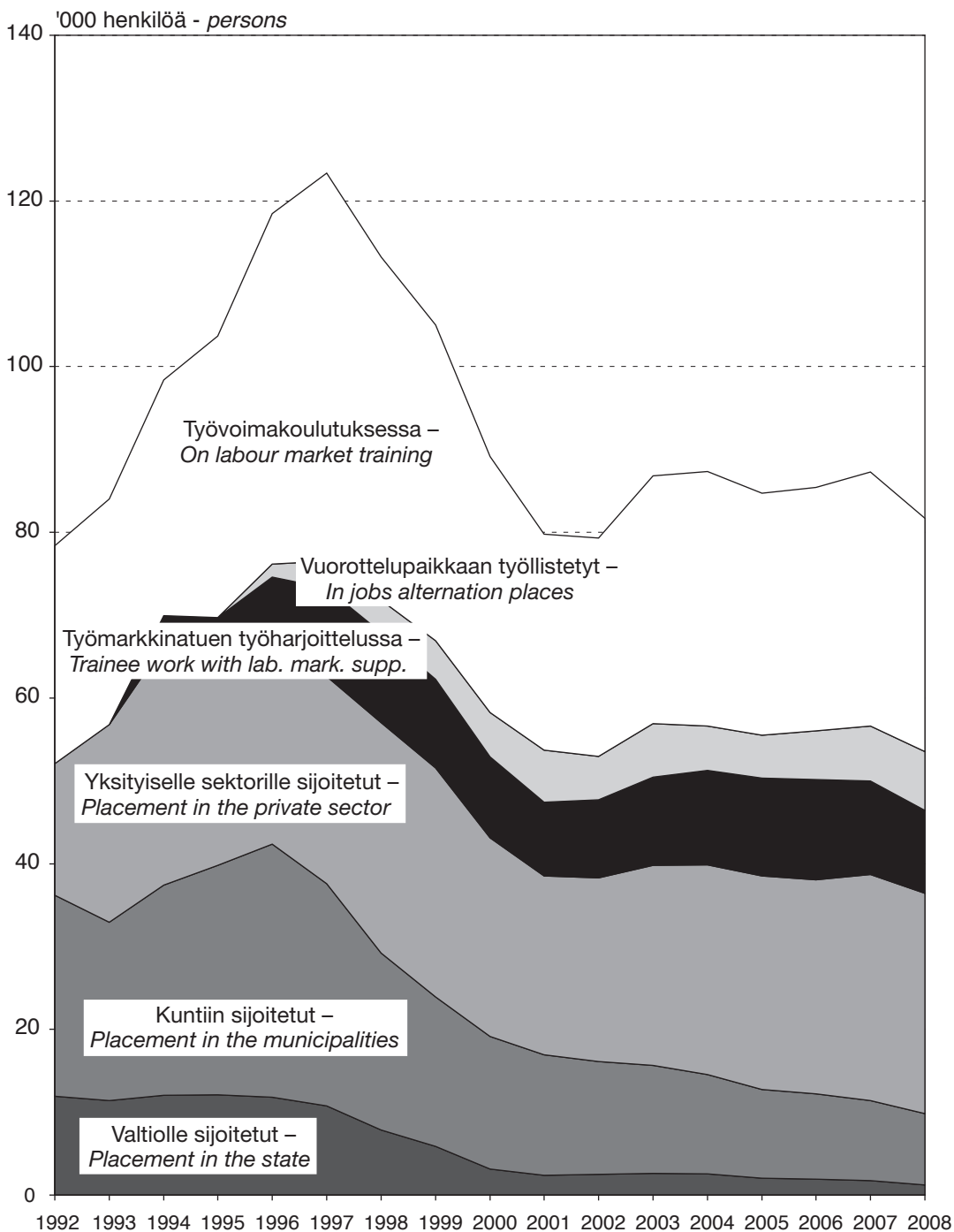
Kuvio 15. Kuukauden uudet työnhakijat ja uudet työttömät työnvälityksessä neljännesvuosittain

Chart 15. New jobseekers and new unemployed during a month at the Employment Service, quarterly figures

Kuvio 16. Avoimet työpaikat kuukauden aikana sekä näistä uudet avoimet työpaikat työnvälityksessä neljännesvuosittain

Chart 16. Vacancies during a month and of these new vacancies at the Employment Service, quarterly figures

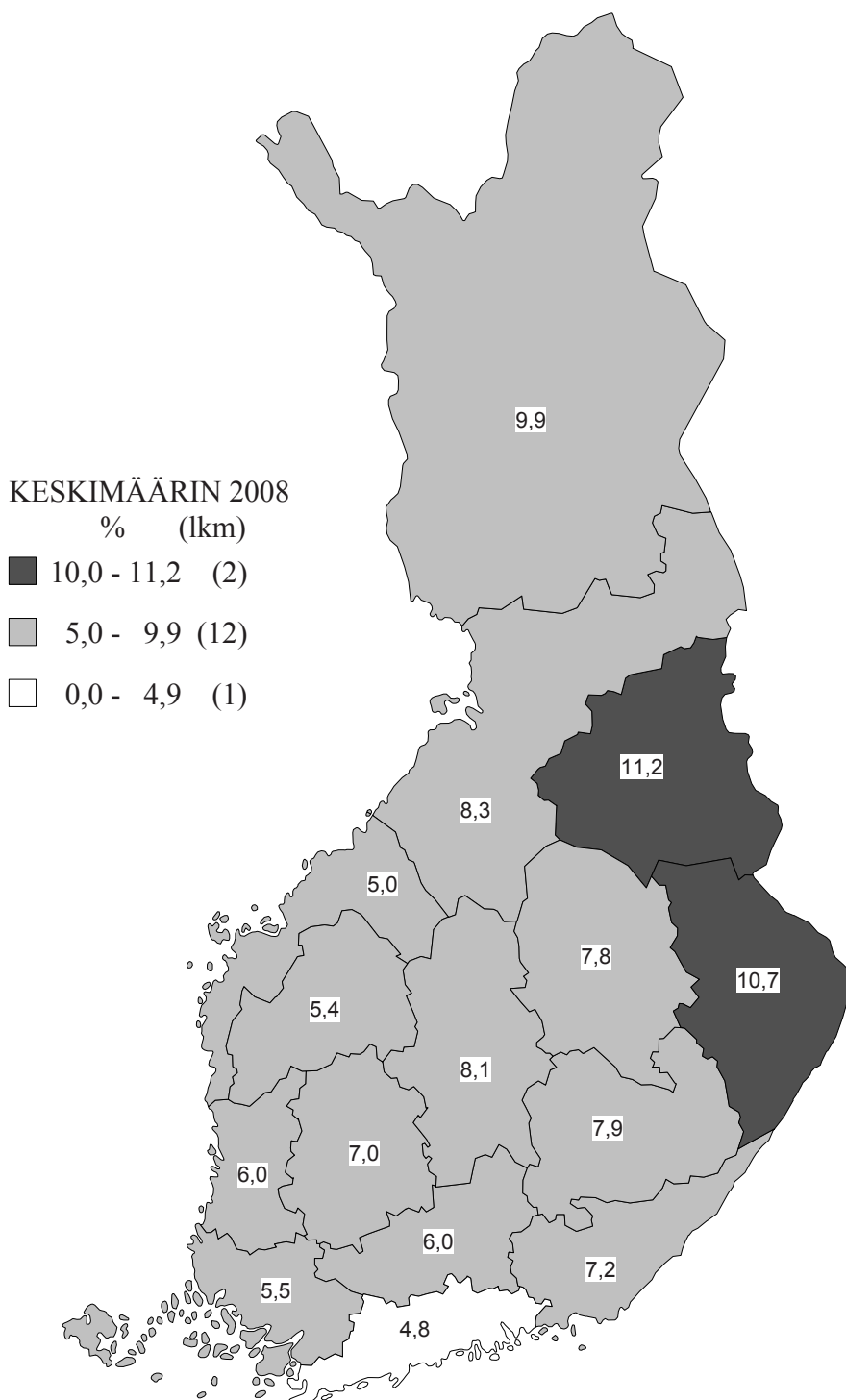
Kuvio 17. Työhallinnon toimenpiteillä sijoitetut

Chart 17. Subsidized employment

Kuvio 18. Työ- ja elinkeinokeskusten alueet

Chart 18. Administrative districts of Ministry of Employment and the Economy

Kuvio 19. Työttömyysasteet työ- ja elinkeinokeskusalueittain vuonna 2008, työvoimatutkimuksen mukaan

Chart 19. Unemployment rates by administrative districts in the year 2008, according to the Labour Force Survey

1. 15 - 74-VUOTIAS VÄESTÖ IÄN JA SUKUPUOLEN MUKAAN
POPULATION FROM 15 TO 74 YEARS BY AGE AND SEX

Vuosi ja neljännes	Ikä - Age											Yhteensä
	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-74	
Year and quarter	1 000 henkilöä - persons											Total
<i>Molemmat sukupuolet - Both sexes</i>												
1991	306	338	376	381	405	438	333	284	252	255	394	3 761
1992	313	327	375	379	402	430	360	291	251	254	401	3 784
1993	321	312	372	380	396	422	394	288	257	250	409	3 802
1994	327	304	364	382	391	413	420	291	266	245	422	3 825
1995	328	304	353	381	387	407	440	296	272	242	430	3 839
1996	326	308	341	379	382	404	433	326	276	240	434	3 850
1997	326	314	328	376	379	400	426	353	283	241	437	3 862
1998	329	322	314	372	380	394	417	387	280	246	437	3 878
1999	331	327	305	364	381	389	408	412	283	255	435	3 890
2000	332	328	305	353	380	385	402	432	288	261	436	3 901
2001	331	326	309	341	378	380	399	425	317	265	437	3 909
2002	326	326	315	329	375	378	396	418	343	272	439	3 918
2003	322	329	324	315	371	378	390	410	377	269	442	3 926
2004	318	332	329	307	363	380	385	401	401	272	447	3 935
2005	319	333	331	307	353	379	381	395	421	276	452	3 948
2006	323	333	331	312	342	377	377	392	414	305	456	3 963
2007	328	330	332	319	331	375	375	390	407	330	464	3 981
2008	333	326	337	329	318	372	376	384	400	362	468	4 004
2008	I	332	327	335	325	323	373	375	387	403	352	3 995
	II	333	326	337	327	319	372	376	385	401	359	4 001
	III	333	326	338	330	316	371	376	383	399	366	4 007
	IV	333	326	339	332	313	370	378	382	396	372	4 012
2009	I	333	325	341	334	311	368	378	381	394	377	4 017
	II	334	324	342	335	311	365	379	380	392	383	4 022
	III	335	324	342	336	310	363	378	379	390	390	4 028
<i>Miehet - Male</i>												
1991	157	172	192	195	207	224	169	141	122	118	156	1 853
1992	160	167	192	194	205	220	183	145	122	119	161	1 867
1993	164	160	190	194	202	216	201	143	126	117	166	1 878
1994	167	156	186	196	199	211	214	146	130	115	173	1 891
1995	167	155	180	195	197	207	224	149	133	115	178	1 900
1996	166	157	174	194	195	205	221	164	136	114	183	1 908
1997	166	161	168	192	193	203	217	178	139	115	186	1 917
1998	167	166	162	188	194	200	215	192	138	118	188	1 927
1999	169	168	158	183	192	200	211	204	141	120	189	1 935
2000	171	166	157	179	194	195	207	214	141	127	192	1 942
2001	170	166	162	170	196	189	202	214	154	131	193	1 948
2002	167	167	163	166	195	187	198	213	166	136	195	1 954
2003	162	170	165	161	191	190	194	210	187	130	198	1 959
2004	163	170	170	156	184	193	190	206	201	131	202	1 965
2005	165	169	173	154	180	192	190	200	210	135	205	1 972
2006	168	168	173	156	172	194	189	198	208	148	208	1 981
2007	172	164	173	161	169	190	192	192	206	159	213	1 990
2008	173	164	175	167	165	186	190	192	201	176	215	2 003
2008	I	173	164	180	158	167	187	189	193	204	170	1 998
	II	173	163	175	166	167	184	191	192	201	174	2 002
	III	173	164	172	170	164	186	190	191	201	178	2 005
	IV	172	165	173	172	161	186	189	192	200	180	2 007
2009	I	170	166	176	171	161	185	190	191	199	182	2 010
	II	170	167	175	173	159	185	192	189	198	186	2 013
	III	168	169	177	171	157	185	189	192	194	191	2 015
<i>Naiset - Female</i>												
1991	150	166	184	186	198	213	164	143	129	137	238	1 908
1992	153	160	183	185	197	210	177	146	129	136	241	1 917
1993	157	153	182	186	194	206	194	145	132	133	243	1 924
1994	160	149	178	187	192	202	206	146	136	129	249	1 933
1995	160	148	173	186	190	200	216	147	139	127	251	1 938
1996	160	150	167	185	187	199	212	162	141	126	251	1 941
1997	159	153	161	184	186	197	209	175	144	126	250	1 945
1998	161	156	151	184	186	194	202	195	143	129	249	1 951
1999	162	160	147	180	189	189	198	208	142	135	245	1 955
2000	161	161	148	174	186	190	194	218	147	134	244	1 958
2001	161	160	147	171	182	191	197	211	163	134	244	1 961
2002	160	159	152	163	180	190	198	205	177	136	244	1 964
2003	159	159	158	153	180	188	196	200	189	139	244	1 967
2004	156	162	160	151	179	187	195	196	200	141	245	1 970
2005	154	165	159	153	173	187	190	195	211	142	247	1 975
2006	155	166	157	156	171	183	188	195	206	157	248	1 982
2007	156	166	159	158	162	185	183	198	201	171	251	1 990
2008	160	162	162	162	153	186	187	192	198	187	252	2 001
2008	I	159	164	155	166	156	186	186	193	199	182	1 997
	II	159	163	162	161	152	188	185	194	200	184	2 000
	III	161	162	166	160	152	185	186	192	198	188	2 003
	IV	161	161	167	161	152	183	189	189	196	192	2 005
2009	I	163	159	165	164	151	183	188	190	195	195	2 007
	II	164	157	167	163	152	180	186	191	194	198	2 010
	III	167	155	165	166	153	178	189	187	196	198	2 012

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

2. 15 - 74-VUOTIAS VÄESTÖ TYÖVOIMAAN KUULUMISEN MUKAAN
POPULATION FROM 15 TO 74 YEARS BY ACTIVITY

Vuosi ja neljännes	15 -74- vuotias väestö	Työvoima - <i>Labour force</i>			Työvoimaan kuulumattomat - <i>Persons not in labour force</i>		
		Yhteensä	Työlliset	Työttömät	Yhteensä	Koululaiset, opiskelijat	Kotitaloustyötä tekevät
<i>Year and quarter</i>	<i>Population from 15 to 74 years</i>	<i>Total</i>	<i>Employed</i>	<i>Unemployed</i>	<i>Total</i>	<i>Students</i>	<i>Performing domestic work</i>
1 000 henkilöä - <i>persons</i>							
1961	3 133	2 147	2 121	26	986	..	..
1962	3 187	2 160	2 132	28	1 027	..	..
1963	3 240	2 158	2 126	32	1 082	..	..
1964	3 291	2 186	2 153	33	1 105	..	..
1965 ¹	3 215	2 185	2 155	30	1 030	..	..
1966	3 249	2 192	2 159	33	1 057	..	..
1967	3 288	2 177	2 114	63	1 111	..	..
1968	3 324	2 158	2 073	85	1 166	..	..
1969	3 341	2 158	2 097	61	1 183	..	..
1970 ¹	3 349	2 263	2 217	46	1 086	..	..
1971	3 379	2 270	2 215	55	1 109	298	328
1972	3 422	2 277	2 215	62	1 145	310	310
1973	3 461	2 322	2 265	57	1 139	316	272
1974	3 495	2 370	2 326	44	1 125	329	231
1975	3 522	2 374	2 312	62	1 148	339	213
1976	3 542	2 370	2 278	92	1 172	303	225
1977	3 560	2 371	2 232	140	1 189	311	206
1978	3 579	2 372	2 200	172	1 207	319	207
1979	3 597	2 399	2 256	143	1 198	318	192
1980	3 616	2 442	2 328	114	1 174	310	181
1981	3 636	2 474	2 353	121	1 162	313	169
1982	3 659	2 512	2 377	135	1 147	324	149
1983	3 681	2 528	2 390	138	1 153	326	149
1984	3 697	2 546	2 413	133	1 152	319	141
1985	3 708	2 566	2 437	129	1 142	308	130
1986	3 716	2 569	2 431	138	1 148	304	119
1987	3 720	2 554	2 423	130	1 167	300	106
1988	3 720	2 546	2 431	116	1 174	298	104
1989 ¹	3 725	2 588	2 507	80	1 138	273	105
1990	3 737	2 586	2 504	82	1 151	282	107
1991	3 761	2 544	2 375	169	1 217	308	114
1992	3 784	2 499	2 206	292	1 285	349	117
1993	3 802	2 476	2 071	405	1 326	366	117
1994	3 825	2 463	2 054	408	1 362	384	117
1995	3 839	2 481	2 099	382	1 358	375	116
1996	3 850	2 490	2 127	363	1 360	383	113
1997	3 862	2 484	2 170	314	1 379	358	105
1998	3 878	2 507	2 222	285	1 370	354	109
1999	3 890	2 557	2 296	261	1 333	325	100
2000	3 901	2 588	2 335	253	1 312	316	97
2001	3 909	2 605	2 367	238	1 304	318	95
2002	3 918	2 610	2 372	237	1 308	324	84
2003	3 926	2 600	2 365	235	1 327	332	88
2004	3 935	2 594	2 365	229	1 342	334	96
2005	3 948	2 620	2 401	220	1 327	332	91
2006	3 963	2 648	2 444	204	1 315	325	93
2007	3 981	2 675	2 492	183	1 306	318	91
2008	4 004	2 703	2 531	172	1 301	..	..
2007 I	3 973	2 613	2 415	198	1 360	371	89
2007 II	3 978	2 735	2 524	210	1 243	255	95
2007 III	3 983	2 705	2 542	164	1 278	283	93
2007 IV	3 989	2 646	2 485	161	1 343	363	88
2008 I	3 995	2 650	2 474	176	1 345	..	..
2008 II	4 001	2 776	2 574	202	1 225	..	..
2008 III	4 007	2 717	2 566	151	1 290	..	..
2008 IV	4 012	2 669	2 509	159	1 344	..	..
2009 I	4 017	2 650	2 448	202	1 367	..	..
2009 II	4 022	2 762	2 497	264	1 261	..	..
2009 III	4 028	2 679	2 476	202	1 349	..	..

1. Luvut eivät ole vertailukelpoisia aikaisempien vuosien kanssa työvoimatutkimuksessa tapahtuneiden menetelmämuutosten ja aikasarjojen korjausten vuoksi. - *Due to changes in method and corrections of timeseries in the labour force survey, the figures are not comparable with the figures for earlier years.*

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - *Source: Statistics Finland, Labour Force Survey*

3. TYÖVOIMA IÄN JA SUKUPUOLEN MUKAAN
LABOUR FORCE BY AGE AND SEX

Vuosi ja neljännes	Ikä - Age										Yhteensä		
	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64		65-74	
Year and quarter	1 000 henkilöä - persons										Total		
<i>Molemmat sukupuolet - Both sexes</i>													
1991	110	232	321	338	367	402	300	237	153	64	20	2 544	
1992	96	213	310	332	360	392	324	244	152	60	16	2 499	
1993	88	198	302	330	353	384	352	242	158	52	16	2 476	
1994	82	184	293	332	347	379	375	245	165	46	15	2 463	
1995	85	177	286	332	348	370	395	251	173	49	15	2 481	
1996	81	181	276	330	345	364	388	278	180	53	14	2 490	
1997	91	194	266	325	340	359	379	296	170	50	15	2 484	
1998	93	206	255	321	342	356	373	327	169	52	15	2 507	
1999	108	217	253	317	343	353	364	351	177	59	15	2 557	
2000	111	224	253	307	341	350	362	370	190	64	17	2 588	
2001	108	223	258	298	341	345	356	366	222	71	17	2 605	
2002	106	220	268	288	337	341	353	358	246	75	18	2 610	
2003	99	221	270	274	329	342	347	350	270	77	20	2 600	
2004	95	217	273	267	321	345	346	341	286	83	20	2 594	
2005	96	225	279	265	313	341	345	339	298	96	23	2 620	
2006	99	229	277	270	303	343	340	338	302	119	28	2 648	
2007	107	234	280	278	295	341	338	336	298	135	33	2 675	
2008	108	232	286	287	286	337	341	336	300	155	34	2 703	
2008	I	82	220	279	283	292	338	340	337	296	147	34	2 650
	II	156	251	288	285	287	341	341	339	301	154	33	2 776
	III	108	242	292	289	283	337	340	333	301	158	32	2 717
	IV	88	216	284	292	282	333	342	333	300	161	36	2 669
2009	I	80	217	280	292	280	335	341	336	297	158	35	2 650
	II	152	246	292	296	282	331	338	330	300	159	35	2 762
	III	95	224	287	294	277	331	343	329	306	160	33	2 679
<i>Miehet - Male</i>													
1991	56	119	174	185	194	210	152	118	75	36	12	1 330	
1992	48	110	170	180	192	204	165	121	74	33	10	1 308	
1993	44	106	165	180	188	200	181	119	77	28	11	1 298	
1994	42	98	161	182	184	196	192	122	82	26	10	1 294	
1995	43	96	158	183	184	190	201	125	84	27	10	1 300	
1996	42	98	152	181	182	186	198	138	89	29	9	1 303	
1997	44	105	146	178	180	185	193	148	85	28	11	1 303	
1998	44	111	143	174	182	184	194	162	85	29	11	1 317	
1999	52	115	142	171	180	185	188	173	89	30	11	1 336	
2000	52	118	140	168	181	180	187	184	92	36	12	1 350	
2001	50	117	146	160	186	174	180	185	107	39	13	1 357	
2002	47	116	147	156	182	173	177	182	118	42	13	1 352	
2003	45	116	147	151	176	175	173	177	133	42	15	1 351	
2004	44	113	153	144	172	178	170	172	141	43	15	1 346	
2005	45	115	155	143	167	176	172	169	145	51	15	1 353	
2006	47	118	155	145	159	180	170	168	148	61	17	1 367	
2007	50	119	154	151	158	176	173	163	147	69	22	1 380	
2008	50	119	157	157	155	172	172	166	149	79	24	1 400	
2008	I	34	113	159	150	156	171	171	166	147	76	25	1 368
	II	76	128	157	158	158	173	173	166	150	80	24	1 444
	III	51	122	159	160	154	173	172	164	150	81	22	1 408
	IV	37	111	153	162	151	172	172	167	150	80	24	1 379
2009	I	33	112	154	157	151	172	172	164	147	77	22	1 361
	II	70	128	157	163	151	171	172	163	148	80	22	1 425
	III	40	117	157	160	147	171	172	165	149	78	23	1 379
<i>Naiset - Female</i>													
1991	54	113	147	154	172	192	148	119	78	29	8	1 214	
1992	47	103	140	152	168	188	159	123	78	27	6	1 191	
1993	45	93	137	150	165	184	171	122	81	24	5	1 178	
1994	41	86	133	150	163	183	183	123	83	20	5	1 169	
1995	41	81	128	149	163	181	194	126	88	23	6	1 181	
1996	39	84	125	149	162	178	191	140	90	25	5	1 187	
1997	47	89	120	147	160	174	186	148	85	22	4	1 181	
1998	48	95	112	147	160	173	179	165	85	23	4	1 190	
1999	56	102	112	146	164	168	176	177	88	29	5	1 221	
2000	59	105	112	139	160	170	175	186	98	29	5	1 239	
2001	58	105	112	138	155	171	176	182	115	32	5	1 248	
2002	59	104	122	133	155	168	176	176	127	33	5	1 258	
2003	54	104	123	123	153	167	174	172	137	35	5	1 248	
2004	51	104	120	122	149	167	175	169	145	40	5	1 247	
2005	51	110	124	122	146	165	173	170	153	46	8	1 267	
2006	52	112	122	125	144	164	170	170	154	57	11	1 281	
2007	58	115	126	127	137	166	165	173	151	66	11	1 295	
2008	59	114	129	130	131	165	169	170	151	76	10	1 303	
2008	I	48	107	120	134	136	167	169	172	149	72	10	1 282
	II	80	123	131	128	129	168	168	173	151	74	9	1 333
	III	57	119	133	129	129	165	168	170	151	78	10	1 309
	IV	50	105	131	130	131	161	170	167	151	80	12	1 290
2009	I	47	105	126	134	129	163	170	171	151	81	13	1 289
	II	82	118	135	133	130	160	166	167	152	80	13	1 336
	III	55	107	130	134	130	160	172	164	156	82	11	1 300

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

4. TYÖVOIMAOSUDET IÄN JA SUKUPUOLEN MUKAAN
LABOUR FORCE PARTICIPATION BY AGE AND SEX

Vuosi ja neljännes	Ikä - Age												
	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	15-64	15-74	
Year and quarter	1 000 henkilöä - persons												
Molemmat sukupuolet - Both sexes													
1991	35,9	68,5	85,4	88,7	90,5	91,9	90,3	83,6	60,9	25,2	75,0	67,6	
1992	30,6	65,2	82,7	87,4	89,5	91,1	89,9	83,9	60,5	23,7	73,4	66,0	
1993	27,4	63,5	81,3	86,9	89,2	90,9	89,4	83,9	61,6	20,7	72,5	65,1	
1994	25,2	60,6	80,6	86,8	88,8	91,7	89,3	84,1	62,0	18,8	71,9	64,4	
1995	25,9	58,3	81,0	87,1	89,8	91,1	89,8	84,7	63,4	20,4	72,3	64,6	
1996	25,0	58,6	80,9	87,0	90,2	90,3	89,7	85,3	65,0	22,1	72,5	64,7	
1997	27,9	61,7	81,1	86,3	89,5	89,7	89,0	83,7	60,0	21,0	72,1	64,3	
1998	28,2	63,9	81,2	86,2	90,0	90,5	89,2	84,5	60,5	20,9	72,4	64,7	
1999	32,6	66,2	83,0	87,3	90,0	90,9	89,2	85,0	62,4	23,1	73,6	65,7	
2000	33,3	68,2	82,9	87,0	89,8	91,1	90,0	85,6	66,2	24,7	74,2	66,4	
2001	32,7	68,4	83,4	87,2	90,2	90,7	89,3	86,2	70,0	26,8	74,5	66,6	
2002	32,4	67,5	85,0	87,6	89,9	90,3	89,1	85,7	71,6	27,5	74,5	66,6	
2003	30,8	67,1	83,6	87,1	88,6	90,5	89,1	85,2	71,7	28,5	74,0	66,2	
2004	29,9	65,5	82,9	86,9	88,2	90,8	89,8	85,0	71,4	30,5	73,8	65,9	
2005	29,9	67,5	84,1	86,3	88,7	90,0	90,5	85,8	70,9	34,9	74,3	66,4	
2006	30,7	68,7	83,7	86,5	88,5	91,0	90,3	86,1	73,0	38,9	74,7	66,8	
2007	32,7	70,9	84,3	87,1	89,1	91,1	90,2	86,2	73,3	40,8	75,1	67,2	
2008	32,6	71,2	84,7	87,5	90,1	90,8	90,6	87,4	75,0	42,8	75,5	67,5	
2008	I	24,5	67,3	83,2	87,3	90,5	90,5	90,9	87,2	73,5	41,8	74,1	66,3
	II	46,9	77,0	85,5	87,1	90,1	91,6	90,8	87,9	75,0	42,8	77,6	69,4
	III	32,5	74,2	86,5	87,6	89,8	90,9	90,3	87,0	75,6	43,3	75,9	67,8
	IV	26,3	66,5	83,7	87,9	90,2	90,2	90,6	87,3	75,9	43,1	74,3	66,5
2009	I	23,9	66,6	82,0	87,2	89,8	91,2	90,3	88,1	75,5	41,8	73,8	66,0
	II	45,7	76,0	85,5	88,2	90,6	90,5	89,3	86,8	76,5	41,5	76,9	68,7
	III	28,3	69,0	83,8	87,4	89,3	91,2	90,8	86,8	78,3	41,1	74,6	66,5
Miehet - Male													
1991	35,5	69,0	90,7	94,9	94,3	93,9	90,3	83,8	61,4	29,8	77,7	71,8	
1992	30,1	66,2	89,0	93,2	94,0	93,1	90,3	83,7	60,5	27,8	76,2	70,0	
1993	26,3	66,7	87,3	92,9	93,2	92,6	90,2	83,4	61,5	23,9	75,3	69,1	
1994	24,9	63,7	86,8	93,3	92,6	93,0	89,7	83,8	62,8	22,2	74,8	68,4	
1995	25,7	62,3	88,0	94,2	93,5	92,0	89,8	83,8	63,2	23,1	75,0	68,4	
1996	25,1	62,0	87,2	93,7	93,7	91,0	89,7	84,1	65,9	24,9	75,0	68,3	
1997	26,5	65,2	87,3	92,8	93,2	91,0	89,1	83,0	60,9	24,5	74,6	68,0	
1998	26,5	67,1	88,0	92,5	94,0	92,1	90,0	84,0	61,5	24,2	75,1	68,4	
1999	30,9	68,5	89,9	93,5	93,5	92,7	89,5	84,9	62,6	24,9	75,9	69,0	
2000	30,3	71,0	89,5	94,0	93,6	92,1	90,1	85,7	65,8	28,1	76,4	69,5	
2001	29,7	70,9	89,7	94,0	94,6	92,1	89,4	86,2	69,4	30,0	76,6	69,7	
2002	28,2	69,9	89,6	93,7	93,0	92,3	89,4	85,5	71,4	30,5	76,2	69,2	
2003	27,5	68,4	89,2	93,7	92,3	92,1	89,4	84,6	71,3	32,3	75,9	69,0	
2004	27,2	66,7	90,0	92,8	93,2	92,3	89,7	83,6	70,4	32,8	75,5	68,5	
2005	27,1	68,3	89,6	92,6	93,2	91,8	90,3	84,8	69,3	37,6	75,7	68,6	
2006	28,1	70,2	89,3	92,9	92,9	92,4	90,0	84,8	71,2	41,5	76,2	69,0	
2007	28,8	72,5	88,7	94,0	93,3	92,5	90,2	84,6	71,3	43,2	76,4	69,3	
2008	28,8	72,5	89,9	94,4	94,0	92,7	90,7	86,2	74,1	45,1	77,0	69,9	
2008	I	19,5	69,1	88,5	94,7	93,9	91,6	90,6	85,7	72,0	44,4	75,2	68,4
	II	44,1	78,8	90,1	94,8	94,5	93,7	90,8	86,7	74,6	45,7	79,5	72,1
	III	29,8	74,7	92,3	94,0	94,0	92,9	90,4	85,7	74,7	45,6	77,5	70,3
	IV	21,7	67,4	88,7	94,2	93,7	92,4	91,0	86,7	75,0	44,7	75,7	68,7
2009	I	19,2	67,1	87,4	92,3	93,9	93,3	90,1	86,2	73,7	42,2	74,7	67,7
	II	41,4	76,6	89,8	94,2	95,3	92,2	89,4	86,5	74,8	42,9	78,3	70,8
	III	23,6	69,3	88,6	93,7	93,4	92,2	91,1	86,1	76,9	40,9	75,6	68,4
Naiset - Female													
1991	36,2	67,9	79,8	82,3	86,6	89,7	90,2	83,4	60,4	21,2	72,2	63,6	
1992	31,2	64,0	76,2	81,4	84,9	89,1	89,6	84,1	60,5	20,0	70,6	62,1	
1993	28,6	60,2	75,2	80,5	85,0	89,1	88,5	84,4	61,6	17,9	69,7	61,2	
1994	25,5	57,4	74,1	80,0	84,9	90,4	88,8	84,4	61,2	15,7	69,1	60,5	
1995	26,0	54,3	73,8	79,8	86,1	90,2	89,7	85,6	63,6	17,9	69,6	60,9	
1996	24,9	55,2	74,3	79,9	86,5	89,5	89,7	86,4	64,2	19,5	69,9	61,2	
1997	29,3	58,1	74,6	79,5	85,6	88,3	89,0	84,5	59,0	17,7	69,4	60,7	
1998	29,8	60,5	74,0	79,8	85,8	88,8	88,4	84,9	59,5	17,9	69,7	61,0	
1999	34,4	63,8	75,6	80,9	86,4	89,0	89,0	85,1	62,3	21,4	71,2	62,5	
2000	36,5	65,3	76,0	79,8	85,8	89,9	89,9	85,5	66,6	21,5	72,0	63,2	
2001	35,9	65,7	76,4	80,5	85,5	89,3	89,2	86,3	70,6	23,6	72,4	63,6	
2002	36,7	65,0	79,9	81,3	86,4	88,4	88,9	85,9	71,8	24,5	72,8	64,0	
2003	34,1	65,8	77,8	80,2	84,8	88,9	88,8	85,9	72,2	25,0	72,1	63,5	
2004	32,8	64,2	75,4	80,8	83,1	89,1	89,9	86,4	72,4	28,5	72,0	63,3	
2005	32,9	66,8	78,3	79,9	84,2	88,2	90,7	86,9	72,5	32,4	72,8	64,1	
2006	33,6	67,3	77,5	80,2	84,0	89,6	90,6	87,4	74,8	36,4	73,3	64,6	
2007	36,9	69,2	79,4	80,1	84,7	89,6	90,2	87,7	75,3	38,6	73,8	65,1	
2008	36,7	69,9	79,2	80,3	86,0	88,9	90,5	88,5	75,9	40,6	73,9	65,1	
2008	I	30,0	65,4	77,2	80,2	86,9	89,5	91,1	88,7	75,0	39,4	72,8	64,2
	II	50,0	75,2	80,6	79,2	85,3	89,4	90,8	89,1	75,5	40,0	75,7	66,6
	III	35,4	73,7	80,4	80,8	85,2	88,9	90,1	88,3	76,6	41,2	74,2	65,4
	IV	31,2	65,5	78,7	81,1	86,5	87,9	90,1	88,0	76,7	41,7	72,9	64,3
2009	I	28,8	66,2	76,3	81,9	85,4	89,1	90,4	90,1	77,3	41,4	72,8	64,2
	II	50,0	75,4	80,9	81,8	85,7	88,7	89,2	87,0	78,2	40,3	75,5	66,5
	III	32,9	68,7	78,6	80,8	85,1	90,1	90,6	87,6	79,6	41,3	73,5	64,6

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

5. TYÖLLISET TOIMIALOITTAIN, MOLEMMAT SUKUPUOLET (Supistettu luokitus)
EMPLOYED PERSONS BY INDUSTRY, BOTH SEXES (Condensed classifications)

Vuosi ja neljännes	Kaikki toimialat ¹	Alkutuotanto	Jalostus	Palveluelinkeinot
Year and quarter	All industries ¹	Primary industries	Secondary industries	Tertiary industries
1 000 henkilöä - persons				
1966	2 159	623	725	811
1967	2 114	567	725	822
1968	2 073	532	705	836
1969	2 097	505	728	864
1970 ²	2 217	538	752	928
1971	2 215	508	765	942
1972	2 215	461	772	982
1973	2 265	432	793	1 041
1974	2 326	424	822	1 079
1975	2 312	391	812	1 104
1976	2 278	367	790	1 109
1977	2 232	336	775	1 113
1978	2 200	316	757	1 121
1979	2 256	309	779	1 159
1980	2 328	314	803	1 201
1981	2 353	305	821	1 221
1982	2 377	312	801	1 258
1983	2 390	302	789	1 295
1984	2 413	293	784	1 335
1985	2 437	279	776	1 378
1986	2 431	266	774	1 388
1987	2 423	251	753	1 417
1988	2 431	238	741	1 450
1989 ²	2 507	233	760	1 512
1990	2 504	222	757	1 522
1991	2 375	210	681	1 481
1992	2 206	197	603	1 403
1993	2 071	183	548	1 334
1994	2 054	178	536	1 333
1995	2 099	170	572	1 351
1996	2 127	159	579	1 383
1997	2 170	153	594	1 417
1998	2 222	144	613	1 457
1999	2 296	144	637	1 509
2000	2 335	144	642	1 544
2001	2 367	135	642	1 583
2002	2 372	127	639	1 599
2003	2 365	120	620	1 616
2004	2 365	116	606	1 635
2005	2 401	116	618	1 662
2006	2 444	114	627	1 699
2007	2 492	113	639	1 734
2008	2 531	119	628	1 771
2006 I	2 381	110	604	1 664
2006 II	2 461	118	631	1 707
2006 III	2 494	123	652	1 716
2006 IV	2 438	106	620	1 708
2007 I	2 415	105	611	1 694
2007 II	2 524	117	647	1 754
2007 III	2 542	120	662	1 753
2007 IV	2 485	109	637	1 733
2008 I	2 474	111	609	1 743
2008 II	2 574	123	646	1 794
2008 III	2 566	124	650	1 780
2008 IV	2 509	118	610	1 771
2009 I	2 448	115	586	1 738
2009 II	2 497	122	592	1 772
2009 III	2 476	121	586	1 760

1. Ryhmä "tuntematon" mukaanlukien. - Including the category "unknown".

2. Katso alaviite taulukkoon 2. - See note to table 2.

Vuodesta 2008 lähtien uuden toimialaluokituksen TOL2008 mukaan -
 From 2008 based on new industrial classification TOL2008

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

6. TYÖLLISET TOIMIALOITTAIN, MIEHET (Supistettu luokitus)
EMPLOYED PERSONS BY INDUSTRY, MALES (Condensed classifications)

Vuosi ja neljännes	Kaikki toimialat ¹	Alkutuotanto	Jalostus	Palveluelinkeinot
<i>Year and quarter</i>	<i>All industries¹</i>	<i>Primary industries</i>	<i>Secondary industries</i>	<i>Tertiary industries</i>
1 000 henkilöä - <i>persons</i>				
1966	1 221	344	530	347
1967	1 193	310	535	348
1968	1 152	293	509	350
1969	<u>1 173</u>	<u>279</u>	<u>532</u>	<u>362</u>
1970 ²	1 236	307	514	415
1971	1 228	290	527	410
1972	1 217	261	531	427
1973	1 240	249	543	447
1974	1 266	244	562	461
1975	1 247	220	559	469
1976	1 220	215	535	459
1977	1 181	198	528	450
1978	1 164	188	519	453
1979	1 197	182	539	469
1980	1 240	186	555	492
1981	1 244	184	569	487
1982	1 248	193	556	494
1983	1 249	185	554	507
1984	1 262	179	552	528
1985	1 264	173	547	542
1986	1 263	169	546	547
1987	1 260	161	534	564
1988	<u>1 264</u>	<u>153</u>	<u>532</u>	<u>578</u>
1989 ²	1 311	153	553	604
1990	1 308	143	553	611
1991	1 224	134	497	591
1992	1 130	130	439	560
1993	1 063	123	401	536
1994	1 059	117	397	541
1995	1 096	112	430	551
1996	1 116	106	439	568
1997	1 143	103	451	584
1998	1 174	97	465	608
1999	1 206	98	481	623
2000	1 228	99	489	637
2001	1 240	93	487	657
2002	1 229	85	486	654
2003	1 227	83	478	662
2004	1 229	82	466	676
2005	1 243	82	476	683
2006	1 266	81	487	696
2007	1 290	82	501	703
2008	1 315	86	502	720
2006 I	1 224	79	464	681
2006 II	1 271	83	490	697
2006 III	1 305	86	508	709
2006 IV	1 263	76	487	698
2007 I	1 236	76	472	686
2007 II	1 310	84	508	714
2007 III	1 327	88	522	713
2007 IV	1 284	78	502	700
2008 I	1 280	80	484	708
2008 II	1 342	88	517	730
2008 III	1 339	89	523	721
2008 IV	1 298	85	488	718
2009 I	1 247	82	468	692
2009 II	1 275	87	471	714
2009 III	1 272	85	465	716

1. Ryhmä "tunteamaton" mukaanlukien. - Including the category "unknown".

2. Katso alaviite taulukkoon 2. - See note to table 2.

Vuodesta 2008 lähtien uuden toimialaluokituksen TOL2008 mukaan -
 From 2008 based on new industrial classification TOL2008

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

7. TYÖLLISET TOIMIALOITTAIN, NAISET (Supistettu luokitus)
EMPLOYED PERSONS BY INDUSTRY, FEMALES (Condensed classifications)

Vuosi ja neljännes	Kaikki toimialat ¹	Alkutuotanto	Jalostus	Palveluelinkeinot
Year and quarter	All industries ¹	Primary industries	Secondary industries	Tertiary industries
1 000 henkilöä - persons				
1966	938	278	195	465
1967	921	257	190	474
1968	921	238	197	486
1969	924	225	198	501
1970 ²	980	230	238	513
1971	986	219	237	530
1972	997	200	242	556
1973	1 025	184	243	597
1974	1 059	180	261	617
1975	1 065	171	260	634
1976	1 059	152	253	649
1977	1 050	138	248	662
1978	1 035	128	237	668
1979	1 058	126	241	689
1980	1 088	127	249	708
1981	1 109	121	253	734
1982	1 129	119	245	762
1983	1 141	117	234	787
1984	1 152	114	230	806
1985	1 173	106	230	836
1986	1 167	97	228	841
1987	1 163	90	219	853
1988	1 166	84	209	871
1989 ²	1 196	80	208	907
1990	1 196	79	204	912
1991	1 151	76	184	890
1992	1 077	68	164	844
1993	1 008	60	147	798
1994	996	61	140	792
1995	1 003	57	142	801
1996	1 011	53	140	815
1997	1 028	50	142	833
1998	1 048	47	148	850
1999	1 090	46	156	886
2000	1 108	43	154	908
2001	1 127	42	155	926
2002	1 144	41	154	946
2003	1 138	38	142	954
2004	1 136	34	141	958
2005	1 158	34	142	979
2006	1 178	33	140	1 003
2007	1 202	31	138	1 031
2008	1 216	33	126	1 052
2006	I	1 156	31	983
	II	1 190	35	1 010
	III	1 190	37	1 007
	IV	1 174	29	1 010
2007	I	1 179	29	1 009
	II	1 214	33	1 040
	III	1 214	32	1 040
	IV	1 201	31	1 033
2008	I	1 194	31	1 033
	II	1 232	35	1 064
	III	1 228	34	1 060
	IV	1 211	33	1 050
2009	I	1 201	33	1 047
	II	1 222	36	1 059
	III	1 204	36	1 042

1. Ryhmä "tuntematon" mukaanlukien. - Including the category "unknown".

2. Katso alaviite taulukkoon 2. - See note to table 2.

Vuodesta 2008 lähtien uuden toimialaluokituksen TOL2008 mukaan -
 From 2008 based on new industrial classification TOL2008

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

8. TYÖLLISET TOIMIALOITTAIN
EMPLOYED PERSONS BY INDUSTRY

Jatkuu -Continued						
Vuosi ja neljännes	Kaikki toimialat	Maatalous	Metsätalous	Teollisuus	Talonrakennus	
Year and quarter	Employed persons total	Agriculture	Forestry	Manufacturing	Construction of buildings	
1 000 henkilöä - persons						
1966	2 159	526	96	526	127	
1967	2 114	485	82	528	123	
1968	2 073	449	82	522	112	
1969	<u>2 097</u>	<u>425</u>	<u>79</u>	<u>541</u>	<u>122</u>	
1970 ¹	2 217	451	91	552	143	
1971	2 215	424	88	568	145	
1972	2 215	389	74	579	140	
1973	2 265	354	79	594	145	
1974	2 326	353	73	622	145	
1975	2 312	327	66	616	145	
1976	2 278	306	61	602	130	
1977	2 232	278	57	595	127	
1978	2 200	261	55	579	125	
1979	2 256	251	58	601	124	
1980	2 328	251	63	627	128	
1981	2 353	250	55	636	133	
1982	2 377	255	57	618	133	
1983	2 390	246	56	606	140	
1984	2 413	242	52	601	143	
1985	2 437	228	52	598	137	
1986	2 431	218	47	589	142	
1987	2 423	206	45	569	143	
1988	<u>2 431</u>	<u>197</u>	<u>41</u>	<u>553</u>	<u>145</u>	
1989 ¹	2 507	192	41	563	155	
1990	2 504	183	39	556	161	
1991	2 375	177	33	505	137	
1992	2 206	166	31	456	111	
1993	2 071	154	29	426	89	
1994	2 054	153	25	428	80	
1995	2 099	141	28	457	87	
1996	2 127	133	26	461	88	
1997	2 170	130	23	464	101	
1998	2 222	120	24	475	107	
1999	2 296	121	23	488	117	
2000	2 335	118	24	494	122	
2001	2 367	112	23	497	115	
2002	2 372	106	21	491	117	
2003	2 365	99	22	470	118	
2004	2 365	93	23	458	115	
2005	2 401	93	23	460	122	
2006	2 444	91	23	465	124	
2007	2 492	89	24	466	132	
2008	2 531	88	31	442	165	
2006	I	2 381	89	21	457	113
	II	2 461	95	24	467	128
	III	2 494	100	23	480	130
	IV	2 438	82	24	454	127
2007	I	2 415	82	23	456	117
	II	2 524	93	24	473	131
	III	2 542	96	25	472	145
	IV	2 485	86	23	460	134
2008	I	2 474	81	30	435	155
	II	2 574	91	32	455	169
	III	2 566	91	33	454	173
	IV	2 509	88	30	427	162
2009	I	2 448	87	28	414	148
	II	2 497	92	30	415	154
	III	2 476	87	34	407	157

1. Katso alaviite taulukkoon 2. - See note to table 2.

Vuodesta 2008 lähtien uuden toimialaluokituksen TOL2008 mukaan -
 From 2008 based on new industrial classification TOL2008

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

8. TYÖLLISET TOIMIALOITTAIN
EMPLOYED PERSONS BY INDUSTRY
Jatkoa - *Continued*

Vuosi ja neljännes	Maa- ja vesi-rakennus	Kauppa	Liikenne	Rahoitus- ja vakuutus	Palvelukset	
<i>Year and quarter</i>	<i>Other construction</i>	<i>Trade</i>	<i>Transport</i>	<i>Financing, insurance</i>	<i>Services</i>	
1 000 henkilöä - <i>persons</i>						
1966	72	300	143	..	369	
1967	74	303	140	..	379	
1968	72	306	141	..	389	
1969	67	305	146	..	412	
1970 ¹	58	294 ²	165	84 ²	385	
1971	53	298	160	84	400	
1972	54	305	166	90	421	
1973	54	326	167	99	449	
1974	56	334	170	109	466	
1975	58	329	177	118	480	
1976	57	333	173	117	486	
1977	54	320	170	117	506	
1978	52	313	174	117	517	
1979	53	318	179	120	542	
1980	48	328	184	127	562	
1981	51	326	184	130	581	
1982	50	326	180	136	616	
1983	43	337	177	135	646	
1984	40	343	180	148	664	
1985	41	355	186	156	681	
1986	43	355	183	160	690	
1987	41	348	182	177	710	
1988	43	354	182	190	724	
1989 ¹	42	388	178	262	684	
1990	39	395	179	268	681	
1991	39	364	175	263	679	
1992	36	325	165	250	663	
1993	33	305	158	234	637	
1994	28	297	161	230	645	
1995	28	301	163	228	659	
1996	30	316	159	241	667	
1997	29	329	164	240	685	
1998	32	339	169	249	700	
1999	32	355	168	267	719	
2000	27	354	172	287	732	
2001	30	357	174	301	750	
2002	31	363	169	308	758	
2003	33	362	173	313	767	
2004	33	367	172	315	781	
2005	36	378	172	322	790	
2006	38	381	181	336	801	
2007	42	395	175	359	806	
2008	21	399	154	419	800	
2006	I	34	365	178	321	800
	II	37	384	181	336	806
	III	41	390	184	345	797
	IV	39	385	181	342	800
2007	I	38	376	170	339	809
	II	42	406	172	362	814
	III	45	404	177	368	804
	IV	42	394	179	365	795
2008	I	19	387	149	413	795
	II	22	414	154	424	802
	III	23	402	153	425	800
	IV	21	393	155	419	803
2009	I	24	381	154	404	799
	II	23	387	154	413	818
	III	22	386	151	411	812

1. Katso alaviite taulukkoon 2. - See note to table 2.

2. Vuosina 1961 - 1969 "rahoitus- ja vakuustustoiminnan" luvut sisältyvät "kaupan" lukuihin. -

In the years 1961 - 1969 the figures for "financing and insurance" include in the figures for "trade".

Vuodesta 2008 lähtien uuden toimialaluokituksen TOL2008 mukaan -

From 2008 based on new industrial classification TOL2008

9. TYÖLLISET AMMATTIASEMAN MUKAAN
EMPLOYED PERSONS BY INDUSTRIAL STATUS

Vuosi ja neljännes	Työlliset yhteensä	Palkansaajat - <i>Salary and wage earners</i>			Yrittäjät ja yrittäjäperheenjäsenet	
		Yhteensä	Työntekijät	Toimihenkilöt		
<i>Year and quarter</i>	<i>Employed total</i>	<i>Total</i>	<i>Wage earners</i>	<i>Salaried employees</i>	<i>Employers and unpaid family workers</i>	
1 000 henkilöä - <i>persons</i>						
1966	2 159	1 524	896	628	635	
1967	2 114	1 533	883	650	581	
1968	2 073	1 529	888	641	544	
1969	2 097	1 569	905	664	528	
1970	2 126	1 626	930	696	500	
1971	2 123	1 639	916	723	484	
1972	2 118	1 672	906	766	446	
1973	2 164	1 750	938	812	414	
1974	2 229	1 826	967	859	403	
1975	<u>2 221</u>	<u>1 846</u>	<u>939</u>	<u>907</u>	<u>375</u>	
1976 ¹	2 278	1 819	947	856	437	
1977	2 232	1 823	925	886	395	
1978	2 200	1 812	921	880	374	
1979	2 256	1 865	953	901	375	
1980	2 328	1 930	991	928	379	
1981	2 353	1 962	988	966	375	
1982	2 377	1 990	968	1 014	377	
1983	2 390	2 004	961	1 040	386	
1984	2 413	2 035	960	1 073	378	
1985	2 437	2 077	957	1 117	360	
1986	2 431	2 071	941	1 127	359	
1987	2 423	2 051	919	1 130	372	
1988	<u>2 431</u>	<u>2 062</u>	<u>912</u>	<u>1 148</u>	<u>368</u>	
1989 ¹	2 507	2 112	932	1 177	395	
1990	2 504	2 116	914	1 199	388	
1991	2 375	2 012	832	1 177	363	
1992	2 206	1 862	738	1 120	344	
1993	2 071	1 742	679	1 054	329	
1994	2 054	1 722	671	1 041	332	
1995	2 099	1 773	696	1 068	325	
1996	2 127	1 803	692	1 098	324	
1997	2 170	1 845	695	1 141	323	
1998	2 222	1 905	727	1 170	317	
1999	2 296	1 975	745	1 225	321	
2000	2 335	2 016	749	1 264	319	
2001	2 367	2 060	767	1 289	307	
2002	2 372	2 068	758	1 307	304	
2003	2 365	2 061	748	1 310	304	
2004	2 365	2 064	733	1 328	301	
2005	2 401	2 098	736	1 360	303	
2006	2 444	2 129	746	1 382	314	
2007	2 492	2 178	761	1 413	314	
2008	2 531	2 207	764	1 437	324	
2006	I	2 381	2 072	713	1 358	309
	II	2 461	2 140	748	1 390	321
	III	2 494	2 176	786	1 388	319
	IV	2 438	2 130	736	1 393	308
2007	I	2 415	2 105	711	1 392	310
	II	2 524	2 203	776	1 422	322
	III	2 542	2 222	801	1 415	319
	IV	2 485	2 182	755	1 421	303
2008	I	2 474	2 160	722	1 432	313
	II	2 574	2 249	800	1 439	326
	III	2 566	2 241	794	1 439	325
	IV	2 509	2 177	735	1 437	332
2009	I	2 448	2 114	686	1 422	334
	II	2 497	2 161	723	1 431	337
	III	2 476	2 145	722	1 416	331

1. Katso alaviite taulukkoon 2. - See note to table 2.

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

10. TYÖLLISET NORMAALIN TYÖAJAN MUKAAN
EMPLOYED PERSONS BY NORMAL HOURS OF WORK

Vuosi ja neljännes	Työlliset - <i>Employed</i>					Osa-aikaisten osuus työllisistä <i>Proportion of part-time employed</i>	
	Yhteensä	Tuntia viikossa - <i>Hours per week</i>					
<i>Year and quarter</i>	<i>Total</i>	1 - 29	30 - 40	41 -	Tuntematon <i>Unknown</i>		
	1 000 henkilöä - <i>persons</i>						
1981	2 353	173	1 852	316	12	7,4	
1982	2 377	181	1 859	322	15	7,6	
1983	2 390	197	1 847	321	24	8,2	
1984	2 413	201	1 874	312	26	8,3	
1985	2 437	201	1 896	310	30	8,2	
1986	2 431	195	1 895	308	32	8,0	
1987	2 423	194	1 882	315	32	8,0	
1988	2 431	177	1 907	319	28	7,3	
1989 ¹	2 507	192	1 956	328	32	9,8	
1990	2 504	186	1 959	328	32	9,5	
1991	2 375	185	1 856	298	36	10,1	
1992	2 206	176	1 711	285	34	10,5	
1993	2 071	181	1 583	271	36	11,4	
1994	2 054	180	1 556	280	39	11,5	
1995	2 099	176	1 586	283	54	11,7	
1996	2 127	174	1 603	298	52	11,5	
1997	2 170	203	1 612	339	16	11,0	
1998	2 222	213	1 639	358	12	11,4	
1999	2 296	226	1 682	371	17	12,1	
2000	2 335	240	1 701	372	22	12,3	
2001	2 367	246	1 735	364	23	12,2	
2002	2 372	260	1 736	358	19	12,7	
2003	2 365	266	1 730	352	17	13,0	
2004	2 365	266	1 739	344	16	13,5	
2005	2 401	269	1 768	346	18	13,7	
2006	2 444	278	1 800	345	20	14,0	
2007	2 492	288	1 840	345	18	14,1	
2008	2 531	290	1 855	372	13	13,4	
2003	I	2 319	287	1 667	345	20	13,9
	II	2 401	263	1 769	353	16	12,9
	III	2 416	243	1 794	364	15	11,8
	IV	2 324	271	1 691	347	15	13,4
2004	I	2 301	277	1 675	336	13	13,6
	II	2 384	258	1 765	344	17	13,1
	III	2 425	249	1 810	347	19	13,0
	IV	2 349	279	1 707	347	16	14,4
2005	I	2 337	278	1 708	334	17	14,5
	II	2 425	267	1 791	349	19	13,6
	III	2 444	250	1 815	360	19	12,7
	IV	2 398	281	1 758	341	17	14,1
2006	I	2 381	283	1 743	336	19	14,4
	II	2 461	270	1 808	363	20	13,6
	III	2 494	259	1 864	352	19	13,2
	IV	2 438	301	1 786	328	24	15,0
2007	I	2 415	304	1 769	324	18	14,7
	II	2 524	274	1 873	358	19	13,6
	III	2 542	264	1 903	356	18	13,0
	IV	2 485	311	1 816	340	19	15,1
2008	I	2 474	311	1 790	358	15	14,2
	II	2 574	278	1 906	378	13	12,9
	III	2 566	260	1 911	383	12	12,0
	IV	2 509	309	1 818	370	13	14,2
2009	I	2 448	314	1 775	347	12	14,6
	II	2 497	284	1 837	363	12	13,3
	III	2 476	280	1 841	344	10	13,1

1. Katso alaviite taulukkoon 2. - See note to table 2.

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

11. TYÖTTÖMYYS JA TYÖTTÖMYYSASTEET TYÖVOIMATUTKIMUKSEN MUKAAN
UNEMPLOYMENT AND UNEMPLOYMENT RATES ACCORDING TO THE LABOUR FORCE SURVEY

Vuosi ja neljännes	Työttömät - <i>Unemployed persons</i>			Työttömyysasteet - <i>Unemployment rates</i>		
	Mol. sukupuoli	Miehet	Naiset	Mol. sukupuoli	Miehet	Naiset
Year and quarter	<i>Both sexes</i>	<i>Male</i>	<i>Female</i>	<i>Both sexes</i>	<i>Male</i>	<i>Female</i>
	1 000 henkilöä - <i>persons</i>			Prosenttia - <i>Per cent</i>		
1961	26	18	8	1,2	1,5	0,8
1962	28	20	7	1,3	1,7	0,8
1963	32	24	8	1,5	2,0	0,8
1964	33	27	7	1,5	2,2	0,6
1965 ¹	30	20	10	1,4	1,6	1,0
1966	33	22	11	1,5	1,8	1,2
1967	63	52	11	2,9	4,2	1,2
1968	85	70	15	3,9	5,7	1,6
1969	61	46	15	2,8	3,8	1,6
1970 ¹	46	35	11	2,0	2,7	1,1
1971	55	38	17	2,4	3,0	1,6
1972	62	42	20	2,7	3,3	1,9
1973	57	32	25	2,4	2,5	2,3
1974	44	21	23	1,8	1,6	2,1
1975	62	35	27	2,6	2,7	2,4
1976	92	60	32	3,9	4,7	2,9
1977	140	88	52	5,9	6,9	4,7
1978	172	106	66	7,3	8,4	6,0
1979	143	82	61	6,0	6,4	5,4
1980	114	61	53	4,7	4,7	4,7
1981	121	67	54	4,9	5,1	4,6
1982	135	73	62	5,4	5,5	5,2
1983	138	76	62	5,5	5,7	5,2
1984	133	72	61	5,2	5,4	5,0
1985	129	73	56	5,0	5,5	4,6
1986	138	82	56	5,4	6,1	4,6
1987	130	78	53	5,1	5,8	4,3
1988	116	68	48	4,5	5,1	4,0
1989 ¹	80	43	38	3,1	3,2	3,1
1990	82	49	33	3,2	3,6	2,7
1991	169	106	63	6,6	8,0	5,2
1992	292	178	114	11,7	13,6	9,6
1993	405	235	170	16,3	18,1	14,4
1994	408	235	174	16,6	18,2	14,9
1995	382	204	178	15,4	15,7	15,1
1996	363	186	176	14,6	14,3	14,8
1997	314	160	154	12,7	12,3	13,0
1998	285	143	142	11,4	10,9	12,0
1999	261	130	131	10,2	9,8	10,7
2000	253	122	131	9,8	9,1	10,6
2001	238	117	121	9,1	8,6	9,7
2002	237	123	114	9,1	9,1	9,1
2003	235	124	111	9,0	9,2	8,9
2004	229	118	111	8,8	8,7	8,9
2005	220	111	109	8,4	8,2	8,6
2006	204	101	103	7,7	7,4	8,1
2007	183	90	93	6,9	6,5	7,2
2008	172	85	87	6,4	6,1	6,7
2006 I	219	112	106	8,4	8,4	8,4
2006 II	241	122	120	8,9	8,7	9,1
2006 III	181	84	97	6,8	6,1	7,5
2006 IV	176	85	92	6,8	6,3	7,2
2007 I	198	101	98	7,6	7,5	7,6
2007 II	210	104	106	7,7	7,4	8,0
2007 III	164	76	88	6,0	5,4	6,7
2007 IV	161	80	81	6,1	5,9	6,3
2008 I	176	88	88	6,6	6,4	6,9
2008 II	202	102	100	7,3	7,0	7,5
2008 III	151	70	81	5,6	5,0	6,2
2008 IV	159	81	79	6,0	5,8	6,1
2009 I	202	114	89	7,6	8,4	6,9
2009 II	264	150	114	9,6	10,5	8,5
2009 III	202	106	96	7,5	7,7	7,4

1. Katso alaviite taulukkoon 2. - See note to table 2.

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

12. TYÖTÖMYYSSASTEET IÄN JA SUKUPUOLEN MUKAAN, TYÖVOIMATUTKIMUKSEN PERUSTEELLA
UNEMPLOYMENT RATES BY AGE AND SEX, ACCORDING TO THE LABOUR FORCE SURVEY

Vuosi ja neljännes	Ikä - Age											Keski-määrin
	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	15-24	
Year and quarter	Prosenttia - Per cent											Weighted mean
Molemmat sukupuolet - Both sexes												
1991	23,2	13,0	6,8	5,4	4,9	5,0	4,1	4,6	5,9	3,4	16,3	6,6
1992	33,4	23,2	12,8	10,2	9,2	8,8	8,2	8,3	11,9	8,4	26,4	11,7
1993	41,3	30,2	19,1	15,0	14,0	12,9	11,9	11,8	17,3	9,6	33,6	16,3
1994	41,3	30,7	19,1	15,0	13,5	12,9	12,2	12,4	21,4	9,9	34,0	16,6
1995	35,7	26,9	17,3	13,8	12,8	12,2	11,5	11,7	22,9	9,4	29,7	15,4
1996	34,5	25,0	15,2	13,0	11,2	11,2	11,1	12,0	23,4	12,7	28,0	14,6
1997	33,6	21,3	14,8	10,8	9,6	9,7	9,4	11,0	16,9	7,6	25,2	12,7
1998	32,2	19,6	12,5	9,8	8,5	9,3	8,5	8,8	15,4	6,3	23,5	11,4
1999	31,5	16,4	11,2	8,6	7,9	8,1	7,8	7,7	11,5	6,4	21,5	10,2
2000	30,5	16,8	10,7	8,8	7,0	7,7	7,2	7,4	10,4	5,4	21,4	9,8
2001	28,3	15,6	9,4	8,6	6,4	7,1	6,7	7,0	10,2	5,8	19,8	9,1
2002	31,9	15,8	10,2	7,6	6,2	6,7	6,7	7,2	9,1	5,1	21,0	9,1
2003	31,3	17,5	9,9	7,6	6,6	6,5	6,7	6,8	8,5	4,4	21,8	9,0
2004	30,4	16,5	9,6	7,2	6,9	6,7	7,2	6,3	8,0	4,5	20,7	8,8
2005	29,5	16,1	8,6	6,6	6,2	6,9	6,2	6,6	7,8	4,2	20,1	8,4
2006	27,6	14,9	7,7	6,1	5,3	5,5	6,2	6,1	7,7	4,4	18,7	7,7
2007	25,7	12,3	7,0	5,3	4,9	5,0	4,7	5,3	7,3	4,2	16,5	6,9
2008	26,6	11,7	6,7	5,0	4,6	4,4	4,0	4,9	6,3	3,6	16,5	6,4
2008 I	28,4	12,9	6,7	5,0	4,7	5,2	4,6	5,7	6,8	3,1	17,1	6,6
2008 II	36,2	13,4	6,9	4,3	4,9	4,0	3,8	4,6	6,1	3,1	22,2	7,3
2008 III	15,9	9,1	6,2	5,6	4,3	4,5	3,1	4,6	6,1	3,5	11,2	5,6
2008 IV	20,9	11,5	6,9	4,9	4,4	3,8	4,6	4,6	6,1	4,7	14,2	6,0
2009 I	26,3	16,4	9,6	6,6	4,6	6,1	5,8	6,1	6,3	4,6	19,1	7,6
2009 II	42,4	19,6	11,3	6,9	5,7	5,5	5,3	5,8	6,5	4,5	28,3	9,6
2009 III	22,0	13,8	8,8	6,4	5,4	5,7	6,2	6,2	7,5	4,8	16,3	7,5
Miehet - Male												
1991	25,6	15,9	8,5	6,6	6,1	6,2	5,5	5,6	6,4	3,8	19,0	8,0
1992	36,6	27,2	14,5	11,7	11,1	10,5	9,8	10,6	13,8	8,7	30,1	13,6
1993	42,6	33,8	21,5	16,3	15,5	14,6	13,3	13,9	19,0	8,2	36,4	18,1
1994	44,0	34,3	20,9	15,8	14,9	13,9	13,9	14,1	24,2	8,1	37,2	18,1
1995	37,2	27,7	17,0	12,9	12,6	12,6	12,2	12,3	25,6	7,7	30,7	15,7
1996	37,2	26,2	13,7	12,1	10,2	11,3	11,4	11,8	23,7	10,8	29,5	14,3
1997	33,4	22,0	13,3	9,6	8,9	10,2	9,2	11,5	17,1	7,1	25,4	12,3
1998	31,1	19,4	11,3	8,3	7,7	8,3	8,3	8,8	15,9	6,2	22,8	10,9
1999	30,4	16,4	9,7	7,7	6,7	7,8	8,2	7,9	12,6	6,5	20,8	9,8
2000	30,7	16,9	9,3	7,1	5,5	7,1	7,3	7,3	10,8	5,0	21,1	9,1
2001	29,1	15,5	7,6	7,5	5,3	6,8	7,0	7,2	10,6	5,5	19,6	8,6
2002	32,6	16,6	9,7	6,9	6,2	7,2	7,3	7,4	9,6	5,6	21,9	9,1
2003	31,6	18,2	9,8	7,4	6,5	6,8	7,3	7,6	9,0	3,7	21,9	9,2
2004	31,8	18,2	9,5	6,5	6,0	6,4	7,0	6,8	8,3	4,7	22,0	8,7
2005	28,5	17,6	8,0	6,1	5,8	6,6	6,2	6,0	8,4	3,6	20,6	8,2
2006	28,9	15,1	7,0	5,1	4,2	4,9	6,4	6,2	7,7	4,9	19,0	7,4
2007	27,4	11,9	6,7	4,4	3,3	4,8	4,8	5,6	8,1	4,1	16,4	6,5
2008	28,7	12,3	6,4	4,1	3,6	3,6	3,8	4,7	6,9	3,6	17,1	6,1
2008 I	33,2	12,7	6,1	4,9	3,7	4,8	4,6	5,6	7,7	3,5	17,4	6,4
2008 II	39,2	13,8	7,1	3,6	4,1	3,0	3,2	4,2	7,0	2,9	23,3	7,0
2008 III	15,7	9,4	5,2	3,7	3,1	3,6	2,6	4,6	6,5	3,6	11,2	5,0
2008 IV	20,9	13,4	7,0	4,3	3,7	3,1	4,7	4,5	6,5	4,5	15,3	5,8
2009 I	32,2	21,2	9,5	6,7	4,1	5,9	6,7	7,2	6,7	6,2	23,7	8,4
2009 II	46,4	22,9	12,7	7,1	6,9	5,5	5,8	7,1	7,3	5,8	31,2	10,5
2009 III	24,6	14,6	8,6	6,0	6,1	6,1	6,1	6,4	7,4	5,8	17,1	7,7
Naiset - Female												
1991	20,7	9,9	4,9	4,1	3,5	3,8	2,7	3,5	5,5	3,0	13,4	5,1
1992	30,2	19,0	10,7	8,4	7,0	6,9	6,5	6,2	10,1	8,1	22,5	9,6
1993	40,0	26,1	16,2	13,5	12,3	11,0	10,4	9,6	15,6	11,2	30,6	14,4
1994	38,6	26,6	16,8	14,1	12,0	11,8	10,5	10,7	18,6	12,3	30,4	14,8
1995	34,0	25,9	17,7	15,0	13,1	11,7	10,8	11,0	20,3	11,5	28,6	15,1
1996	31,6	23,7	17,0	14,1	12,3	11,1	10,7	12,3	23,1	14,8	26,3	14,9
1997	33,8	20,5	16,6	12,2	10,5	9,1	9,5	10,6	16,8	8,3	25,1	13,0
1998	33,2	19,9	14,1	11,6	9,3	9,1	8,8	8,7	14,8	6,3	24,3	12,0
1999	32,5	16,4	13,2	9,7	9,2	8,6	7,4	7,5	10,5	6,3	22,1	10,7
2000	30,3	16,8	12,5	10,9	8,7	8,4	7,1	7,5	10,1	5,8	21,6	10,6
2001	27,7	15,7	11,6	10,0	7,6	7,4	6,3	6,8	9,8	6,0	20,0	9,7
2002	31,4	14,9	10,8	8,5	6,2	6,3	6,1	7,0	8,6	4,6	20,9	9,1
2003	31,2	16,6	10,0	7,9	6,7	6,3	6,1	5,9	8,1	5,3	21,6	8,9
2004	29,1	14,6	9,7	8,1	7,9	7,0	7,5	5,8	7,8	4,4	19,4	8,9
2005	30,4	14,5	9,4	7,1	6,5	7,1	6,2	7,2	7,1	4,9	19,5	8,6
2006	26,4	14,7	8,7	7,2	6,4	6,1	6,0	6,0	7,7	3,8	18,4	8,1
2007	24,2	12,7	7,4	6,4	6,8	5,2	4,7	5,0	6,6	4,3	16,6	7,2
2008	24,8	11,1	7,0	6,0	5,7	5,2	4,3	5,0	5,7	3,7	15,8	6,7
2008 I	25,1	13,1	7,5	5,1	5,9	5,7	4,7	5,7	6,0	2,8	16,8	6,9
2008 II	33,3	13,1	6,7	5,2	5,9	5,0	4,3	4,9	5,3	3,4	21,0	7,5
2008 III	16,1	8,9	7,3	7,9	5,6	5,5	3,6	4,6	5,6	3,5	11,2	6,2
2008 IV	20,9	9,4	6,7	5,7	5,1	4,5	4,5	4,7	5,7	4,9	13,1	6,1
2009 I	22,2	11,4	9,8	6,5	5,1	6,3	4,9	5,1	5,9	3,2	14,7	6,9
2009 II	39,0	16,1	9,7	6,5	4,3	5,5	4,9	4,5	5,7	3,3	25,5	8,5
2009 III	20,1	13,0	9,1	6,8	4,6	5,1	6,3	5,9	7,6	3,9	15,4	7,4

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

13. TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT TYÖNVÄLITYKSESSÄ SUKUPUOLEN MUKAAN SEKÄ LOMAUTETUT JA LYHENNETYLLÄ TYÖVIIKOLLA OLEVAT
UNEMPLOYED JOBSEEKERS AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY SEX, AND PERSONS LAID OFF AND ON REDUCED WORKING WEEK

Vuosi ja neljännes <i>Year and quarter</i>	Työttömät työnhakijat - <i>Unemployed jobseekers</i>					Lomautetut <i>Laid off</i>	Lyhennetyllä työviikolla <i>On reduced working week</i>	
	Yhteensä	Miehet	Naiset	Alle 25-vuotiaat ¹	Yli vuoden työttömänä			
	<i>Total</i>	<i>Male</i>	<i>Female</i>	<i>Under 25 years old¹</i>	<i>Unemployed over a year</i>			
Henkilöä - <i>Persons</i>								
1971	44 100	27 000	17 100	..	..	4 300	2 000	
1972	59 500	36 800	22 700	..	..	4 700	2 100	
1973	50 200	28 700	21 500	..	..	4 500	1 800	
1974	40 100	20 300	19 800	..	..	4 300	2 100	
1975	50 900	29 500	21 400	..	..	7 500	6 900	
1976	80 200	51 400	28 800	..	..	10 800	8 900	
1977	132 500	82 700	49 900	..	..	19 900	21 600	
1978	175 200	106 800	68 400	..	..	17 000	24 700	
1979	150 300	87 200	63 200	..	..	9 500	8 000	
1980	109 500	58 300	51 200	..	..	6 600	5 000	
1981	115 400	61 200	54 200	35 700	11 500	11 400	10 200	
1982	138 100	75 000	63 100	40 900	14 000	15 600	14 200	
1983	143 900	80 000	63 900	40 800	17 100	14 900	10 600	
1984	135 300	76 100	59 200	37 600	15 500	11 400	7 800	
1985	141 400	79 600	61 800	36 700	13 200	11 900	6 500	
1986	150 700	87 100	63 600	36 900	14 800	14 800	5 300	
1987	140 500	81 100	59 400	33 800	16 700	10 000	3 800	
1988	127 600	71 100	56 500	28 600	12 100	8 300	3 400	
1989	103 400	54 800	48 700	22 100	6 400	6 700	2 700	
1990	103 200	59 500	43 700	21 800	3 000	9 700	2 400	
1991	213 200	134 600	78 600	45 800	5 300	32 300	5 900	
1992	363 100	221 500	141 600	77 800	29 200	43 600	11 000	
1993	482 200	280 700	201 400	97 700	86 000	45 900	14 400	
1994	494 200	276 900	217 300	92 200	133 600	26 800	12 900	
1995	466 000	254 900	211 100	80 500	140 200	15 100	9 200	
1996	448 000	241 400	206 600	68 600	134 900	13 900	8 000	
1997	409 000	214 900	194 000	53 900	124 600	10 700	6 300	
1998	372 400	190 200	182 200	46 900	112 600	10 000	4 900	
1999	348 100	177 200	170 900	44 300	98 000	11 100	4 100	
2000	321 100	161 600	159 500	39 300	89 000	9 500	3 200	
2001	302 200	153 400	148 700	36 600	82 700	10 400	2 700	
2002	294 000	154 500	139 500	35 800	77 700	12 700	2 400	
2003	288 800	153 500	135 400	35 200	72 400	14 200	2 300	
2004	288 400	152 200	136 200	34 900	73 000	13 200	2 100	
2005	275 300	144 100	131 200	30 500	72 400	10 600	1 700	
2006	249 500	129 300	120 200	26 400	64 800	8 300	1 400	
2007	216 900	111 100	105 700	22 200	52 000	6 800	1 100	
2008	203 800	107 500	96 200	21 700	43 600	9 200	1 100	
2004	I	298 500	165 700	132 800	34 300	72 400	18 900	2 500
	II	285 900	148 300	137 600	36 700	72 500	11 800	2 200
	III	286 800	144 500	142 300	37 100	73 800	9 800	1 800
	IV	282 400	150 200	132 300	31 600	73 400	12 500	2 000
2005	I	289 000	159 400	129 600	31 000	74 100	15 400	2 000
	II	271 000	140 700	130 200	30 300	72 700	9 700	1 700
	III	274 700	136 700	138 100	33 100	72 700	7 800	1 500
	IV	266 600	139 600	126 900	27 800	70 000	9 500	1 600
2006	I	269 800	147 000	122 800	27 700	69 800	12 400	1 600
	II	247 400	127 500	119 900	26 000	66 000	7 300	1 400
	III	247 600	121 600	126 000	28 600	64 000	5 900	1 200
	IV	233 300	121 300	112 100	23 500	59 300	7 400	1 300
2007	I	233 300	125 500	107 800	23 500	56 600	9 800	1 300
	II	213 100	107 700	105 300	21 800	52 800	5 500	1 100
	III	215 600	104 800	110 800	23 800	51 000	5 000	940
	IV	205 500	106 500	99 000	19 800	47 800	6 900	990
2008	I	209 500	113 700	95 800	20 800	46 600	9 600	1 000
	II	194 900	99 600	95 200	20 200	44 100	5 900	940
	III	201 400	100 700	100 700	23 200	42 900	6 300	900
	IV	209 200	116 000	93 200	22 600	41 000	14 900	1 400
2009	I	249 300	149 800	99 400	29 600	40 400	31 100	2 800
	II	257 500	151 500	106 000	32 800	40 100	31 300	3 700
	III	275 200	156 700	118 400	38 100	41 300	29 200	3 700

1. Lomautetut pois lukien. - *Excluding laid offs.*

14. TYÖTÖTTÄMÄT TYÖNHAKIJAT (LOMAUTETUT PL.) IÄN JA SUKUPUOLEN MUKAAN
UNEMPLOYED JOBSEEKERS AT THE EMPLOYMENT SERVICE (LAID OFFS EXCL.) BY AGE AND SEX

Vuosi ja neljännes	Ikä - Age										Yhteensä
	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	
Year and quarter	Henkilöä - persons										Total
Molemmat sukupuolet - Both sexes											
1991	14 600	31 200	25 300	21 900	22 200	22 000	14 600	13 200	12 300	3 600	180 900
1992	23 700	54 100	46 200	38 700	38 000	38 300	28 600	22 900	21 800	7 100	319 500
1993	29 700	68 000	63 300	54 100	51 800	52 500	44 100	31 300	33 300	8 200	436 300
1994	27 500	64 700	65 200	58 900	55 800	56 300	52 600	35 100	43 400	7 800	467 500
1995	23 600	56 900	58 300	56 200	53 300	54 300	55 000	36 400	49 500	7 300	450 900
1996	16 000	52 600	52 600	52 700	50 100	51 900	53 600	40 500	55 100	9 100	434 100
1997	12 200	41 700	44 500	47 000	45 200	47 400	49 500	41 800	59 100	9 800	398 300
1998	11 100	35 800	37 700	41 400	41 100	42 400	44 800	40 500	57 200	10 400	362 500
1999	10 900	33 400	33 100	37 200	37 700	38 400	40 900	40 300	53 900	11 300	337 100
2000	10 000	29 300	29 100	33 200	34 700	35 300	37 500	40 000	50 300	12 200	311 700
2001	9 700	26 900	26 600	29 600	32 400	32 900	35 500	38 000	47 300	12 900	291 800
2002	9 200	26 600	26 200	27 400	31 300	31 500	33 800	36 300	46 500	12 300	281 300
2003	8 600	26 600	26 200	25 300	29 800	30 400	31 900	34 100	49 200	12 300	274 600
2004	8 200	26 700	26 700	24 400	29 200	30 300	30 800	32 900	52 500	13 200	275 200
2005	6 700	23 800	24 900	22 900	27 100	29 200	29 500	31 600	55 500	13 200	264 700
2006	5 800	20 600	22 400	20 900	23 700	26 400	26 500	28 600	51 300	14 900	241 300
2007	5 100	17 100	19 200	17 900	19 400	22 300	22 700	24 800	45 100	16 400	210 100
2008	5 300	16 400	18 400	17 100	17 000	20 500	21 200	23 000	38 000	17 500	194 600
2008 I	4 200	16 600	17 900	16 800	17 500	21 200	22 100	24 400	41 800	17 300	200 000
2008 II	4 800	15 400	17 600	16 600	16 700	19 800	20 400	22 200	38 000	17 400	189 000
2008 III	6 400	16 800	19 100	17 800	17 400	20 400	20 900	22 200	36 200	17 600	195 000
2008 IV	5 600	17 000	18 900	17 200	16 600	20 500	21 500	23 200	35 900	17 700	194 300
2009 I	5 800	23 800	22 800	19 800	18 500	22 900	23 800	25 700	36 600	18 300	218 200
2009 II	7 800	25 000	24 800	21 700	19 900	23 700	24 400	25 400	34 900	18 600	226 200
2009 III	10 800	27 300	27 400	24 000	22 000	25 800	26 300	26 900	35 400	20 000	246 000
Miehet - Male											
1991	8 300	19 000	15 500	13 400	13 700	13 800	9 000	7 500	6 000	1 600	107 800
1992	13 400	32 100	27 600	22 800	22 600	23 200	17 100	12 900	11 100	3 600	186 400
1993	15 700	39 800	36 700	30 500	29 200	30 300	25 300	17 200	16 900	3 800	245 400
1994	15 000	37 700	36 700	32 300	30 500	31 500	29 500	18 800	21 600	3 200	256 900
1995	12 800	33 100	32 300	30 400	28 500	29 900	30 400	19 100	24 300	3 000	243 900
1996	8 700	30 100	28 400	28 000	26 600	28 200	29 400	21 100	26 600	3 800	231 000
1997	6 400	23 200	23 400	24 300	23 400	25 200	26 800	21 600	28 300	4 200	206 900
1998	5 700	19 000	19 100	20 700	20 500	21 900	23 700	20 500	27 100	4 600	182 800
1999	5 700	17 500	16 500	18 300	18 800	19 600	21 400	20 500	25 500	4 900	168 600
2000	5 000	15 200	14 300	16 100	17 000	17 800	19 500	20 100	24 000	5 400	154 400
2001	4 900	14 100	13 200	14 400	16 000	16 600	18 500	19 300	22 600	5 900	145 600
2002	4 700	14 800	13 700	13 800	15 900	16 400	18 000	19 100	22 500	5 600	144 300
2003	4 400	15 000	13 800	12 800	15 200	15 800	17 000	18 100	24 100	5 700	142 000
2004	4 100	14 800	14 100	12 100	14 600	15 700	16 300	17 300	25 900	6 400	141 500
2005	3 400	13 200	13 200	11 300	13 500	15 100	15 600	16 600	27 200	6 300	135 600
2006	2 900	11 500	11 800	10 300	11 800	13 500	14 000	14 900	25 100	7 100	122 800
2007	2 600	9 400	9 900	8 700	9 400	11 200	11 700	12 800	22 200	7 800	105 900
2008	2 900	9 400	9 700	8 500	8 500	10 500	11 200	12 000	18 900	8 400	100 200
2008 I	2 300	9 900	9 800	8 700	9 000	11 200	11 900	13 100	21 100	8 400	105 500
2008 II	2 500	8 400	9 000	8 000	8 100	9 900	10 600	11 500	18 800	8 300	95 100
2008 III	3 400	9 200	9 500	8 400	8 100	9 900	10 600	11 100	17 600	8 400	96 200
2008 IV	3 300	10 300	10 500	9 000	8 700	10 800	11 700	12 400	18 200	8 600	103 700
2009 I	3 300	16 000	13 500	11 000	10 200	12 600	13 600	14 300	19 300	9 100	123 000
2009 II	4 500	16 100	14 300	11 700	10 500	12 700	13 700	14 000	18 200	9 400	125 200
2009 III	6 200	17 100	15 300	12 700	11 200	13 400	14 200	14 500	18 200	10 200	133 100
Naiset - Female											
1991	6 300	12 100	9 800	8 500	8 400	8 100	5 700	5 700	6 300	1 900	72 900
1992	10 300	22 000	18 500	16 000	15 400	15 100	11 500	10 000	10 800	3 500	133 100
1993	14 000	28 200	26 600	23 600	22 600	22 200	18 700	14 200	16 400	4 300	190 900
1994	12 500	27 000	28 500	26 600	25 400	24 900	23 100	16 200	21 800	4 600	210 600
1995	10 800	23 800	26 000	25 700	24 800	24 400	24 600	17 200	25 200	4 300	207 000
1996	7 300	22 400	24 200	24 700	23 500	23 700	24 200	19 400	28 500	5 300	203 100
1997	5 800	18 500	21 100	22 600	21 800	22 200	22 700	20 300	30 800	5 600	191 400
1998	5 400	16 800	18 600	20 700	20 600	20 600	21 100	19 900	30 100	5 800	179 700
1999	5 300	15 900	16 600	18 900	18 900	19 900	19 500	19 800	28 400	6 300	168 500
2000	5 000	14 200	14 900	17 100	17 600	17 500	18 000	19 900	26 300	6 700	157 200
2001	4 800	12 800	13 400	15 200	16 400	16 200	17 100	18 600	24 600	7 000	146 200
2002	4 400	11 800	12 500	13 700	15 400	15 200	15 800	17 300	24 000	6 700	137 000
2003	4 300	11 700	12 400	12 500	14 700	14 500	14 800	16 000	25 100	6 600	132 600
2004	4 200	11 900	12 600	12 300	14 600	14 600	14 500	15 500	26 600	6 800	133 700
2005	3 300	10 600	11 800	11 600	13 600	14 100	13 900	15 000	28 200	6 800	129 100
2006	2 900	9 200	10 600	10 600	11 900	12 900	12 600	13 700	26 200	7 800	118 500
2007	2 600	7 700	9 300	9 200	9 900	11 100	10 900	12 000	22 900	8 600	104 200
2008	2 400	7 000	8 700	8 600	8 600	10 000	10 000	11 000	19 000	9 100	94 400
2008 I	2 000	6 700	8 100	8 100	8 500	9 900	10 200	11 300	20 700	8 900	94 500
2008 II	2 300	7 000	8 600	8 600	8 600	9 800	9 800	10 700	19 200	9 100	93 900
2008 III	3 100	7 600	9 600	9 400	9 200	10 600	10 300	11 100	18 600	9 200	98 800
2008 IV	2 300	6 700	8 300	8 200	7 900	9 700	9 800	10 900	17 700	9 100	90 600
2009 I	2 500	7 800	9 200	8 800	8 300	10 200	10 200	11 400	17 300	9 200	95 100
2009 II	3 300	8 900	10 500	10 000	9 400	10 900	10 700	11 400	16 600	9 300	100 900
2009 III	4 600	10 200	12 100	11 300	10 700	12 400	12 000	12 400	17 200	9 800	112 900

15. TYÖTÖMÄT TYÖNHAKIJAT TYÖNVÄLITYKSESSÄ AMMATEITTAIN ¹
 UNEMPLOYED JOBSEEKERS AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY OCCUPATION ¹

Jatkuu - Continued

Vuosi ja neljännes	Ammatti - Occupation				
	Tieteellinen, tekninen, yhteiskunnallinen sekä terveydenhuoltotyö	Hallinto- ja toimistotyö	Kaupallinen työ	Maa- ja metsätaloustyö	
Year and quarter	Professional, technical and related work and sanitary work	Clerical and related work	Sales work	Agricultural and forestry work	
Henkilöä - persons					
1971	980	1 300	1 600	5 300	
1972	1 500	1 500	2 200	7 800	
1973	1 200	1 300	1 900	6 300	
1974	980	1 100	1 600	4 300	
1975	1 200	1 300	1 500	4 300	
1976	2 600	2 300	2 400	5 200	
1977	5 500	4 900	4 300	6 700	
1978	8 000	7 200	6 700	8 700	
1979	7 300	6 400	6 500	7 100	
1980	7 300	6 100	5 100	5 500	
1981	6 500	6 400	5 100	5 600	
1982	7 400	7 600	6 000	6 400	
1983	7 800	8 100	6 100	7 600	
1984	7 800	8 000	6 100	7 200	
1985	8 600	9 100	7 000	7 200	
1986	9 400	9 500	7 400	7 500	
1987	12 500	9 000	7 500	7 300	
1988	12 000	9 100	7 200	6 700	
1989	10 700	8 100	6 300	5 400	
1990	10 000	7 800	5 900	5 300	
1991	19 800	16 100	12 200	7 900	
1992	42 100	31 800	23 100	12 900	
1993	66 600	47 200	32 800	16 100	
1994	75 500	51 000	36 600	16 800	
1995	71 500	49 600	35 500	16 600	
1996	69 500	49 200	34 300	16 800	
1997	65 500	46 700	31 900	16 000	
1998	63 100	41 900	28 500	14 600	
1999	60 700	37 900	25 800	13 600	
2000	56 500	35 600	23 800	12 600	
2001	51 600	33 000	22 600	11 800	
2002	48 900	31 700	21 700	10 900	
2003	48 500	31 900	21 400	10 100	
2004	50 300	33 000	21 500	9 600	
2005	50 000	32 900	20 800	9 300	
2006	46 500	30 700	19 200	8 500	
2007	41 600	26 600	16 700	7 300	
2008	38 900	23 800	14 900	6 700	
2004	I	48 000	32 500	21 700	11 500
	II	51 300	32 700	21 300	8 600
	III	53 400	34 000	21 700	8 200
	IV	48 400	32 700	21 200	10 100
2005	I	48 000	33 000	21 300	11 200
	II	50 100	32 600	20 600	8 300
	III	53 800	34 000	21 100	7 900
	IV	48 100	32 200	20 200	9 800
2006	I	46 100	31 800	20 200	10 700
	II	46 900	30 600	19 200	7 700
	III	50 100	31 400	19 300	7 000
	IV	42 800	28 900	18 100	8 700
2007	I	40 500	28 100	17 700	9 400
	II	42 200	26 500	16 500	6 300
	III	45 100	27 000	16 800	5 900
	IV	38 600	24 900	15 700	7 600
2008	I	37 000	24 500	15 400	8 500
	II	39 400	23 600	14 500	5 700
	III	42 500	24 100	14 900	5 300
	IV	36 600	23 200	14 700	7 300
2009	I	38 200	24 700	16 200	8 700
	II	43 300	25 900	17 000	6 300
	III	49 700	28 300	18 700	6 200

1. Pohjoismaisen ammattiluokituksen mukaan. - According to Nordic Classification of Occupations (NYK).

15. TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT TYÖNVÄLITYKSESSÄ AMMATEITTAIN
UNEMPLOYED JOBSEEKERS AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY OCCUPATION

Jatkuu - Continued

Ammatti - Occupation						
Vuosi ja neljännes <i>Year and quarter</i>	Kuljetus- ja liikennetyö <i>Transport equipment operators</i>	Teollinen työ - Production and related			Teollinen työ yhteensä <i>Production and related work, total</i>	
		Talonrakennukseen liittyvä työ <i>Occupations related to construction of buildings</i>	Muuhun rakennustoimintaan liittyvä työ <i>Occupations related to other construction</i>	Muut teollisen työn ryhmät <i>Other work of the major group production etc.</i>		
Henkilöä - persons						
1971	1 500	10 100	1 200	8 900	20 200	
1972	1 800	10 500	1 400	12 800	24 700	
1973	1 400	7 600	1 200	10 500	19 200	
1974	1 300	5 500	810	7 800	14 200	
1975	1 600	8 900	880	10 600	20 300	
1976	2 800	13 900	1 300	18 400	33 600	
1977	4 300	17 100	1 600	31 600	50 400	
1978	6 200	21 000	2 000	47 000	69 900	
1979	5 500	17 100	1 700	40 400	59 200	
1980	3 900	10 600	1 200	28 300	40 200	
1981	3 600	8 600	1 400	29 500	39 500	
1982	4 300	9 100	1 500	36 600	47 200	
1983	4 600	8 700	1 700	39 000	49 400	
1984	4 300	9 000	1 800	36 100	46 900	
1985	4 800	9 500	1 800	35 800	47 100	
1986	5 000	10 500	1 900	37 900	50 300	
1987	4 800	9 800	2 500	33 900	46 200	
1988	4 400	8 500	2 300	30 100	40 800	
1989	3 400	5 900	1 800	23 000	30 700	
1990	3 300	7 400	1 800	22 700	31 900	
1991	7 100	18 800	3 300	45 600	67 700	
1992	12 600	33 400	5 500	76 700	115 600	
1993	17 600	42 600	6 900	100 400	149 900	
1994	18 700	44 700	7 200	104 800	156 700	
1995	18 000	42 800	7 100	98 700	148 600	
1996	17 600	38 700	6 800	97 000	142 500	
1997	16 200	32 000	6 200	90 500	128 700	
1998	14 400	26 500	5 300	81 400	113 200	
1999	12 900	23 200	4 700	76 500	104 400	
2000	11 800	19 900	4 200	70 000	94 100	
2001	11 100	18 800	3 900	65 100	87 800	
2002	10 600	18 400	3 600	63 800	85 800	
2003	10 300	17 300	3 500	62 800	83 600	
2004	10 100	16 600	3 400	61 800	81 800	
2005	9 700	16 100	3 300	58 400	77 700	
2006	8 700	14 200	3 000	51 900	69 100	
2007	7 200	12 100	2 500	43 700	58 200	
2008	6 200	12 000	2 200	39 700	53 900	
2004	I	10 700	19 300	4 100	64 000	87 400
	II	9 900	15 900	3 100	61 000	80 000
	III	9 700	14 600	2 800	61 100	78 500
	IV	10 100	16 500	3 400	61 200	81 100
2005	I	10 500	18 900	4 000	61 800	84 700
	II	9 600	15 500	3 100	57 300	75 900
	III	9 300	14 200	2 700	57 400	74 200
	IV	9 500	15 700	3 400	56 900	76 000
2006	I	9 700	17 200	3 900	56 900	78 000
	II	8 600	13 900	2 800	51 500	68 200
	III	8 200	12 400	2 300	50 500	65 200
	IV	8 300	13 300	2 900	48 600	64 800
2007	I	8 200	14 400	3 300	47 900	65 700
	II	7 100	11 600	2 300	42 800	56 700
	III	6 800	10 600	1 900	42 400	54 900
	IV	6 700	11 700	2 400	41 400	55 500
2008	I	6 800	13 200	2 900	41 500	57 600
	II	6 000	10 900	1 900	37 700	50 500
	III	5 800	10 700	1 700	38 300	50 700
	IV	6 300	13 400	2 400	41 100	57 000
2009	I	7 400	16 900	3 300	48 000	68 200
	II	7 600	16 000	2 700	49 700	68 400
	III	7 900	15 900	2 400	54 300	72 700

15. TYÖTÖMÄT TYÖNHAKIJAT TYÖNVÄLITYKSESSÄ AMMATEITTAIN
UNEMPLOYED JOBSEEKERS AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY OCCUPATION

Jatkoa - Continued

		Ammatti - Occupation			
Vuosi ja neljännes	Palvelutyö	Muualla luokittelematon työ	Lomautetut	Yhteensä	
Year and quarter	Service work	Work not classifiable by occupation	Laid off	Total	
Henkilöä - persons					
1971	4 300	4 800	4 300	44 100	
1972	6 100	9 200	4 700	59 500	
1973	6 200	8 100	4 500	50 200	
1974	5 700	6 600	4 300	40 100	
1975	5 400	7 800	7 500	50 900	
1976	7 300	13 300	10 800	80 200	
1977	11 200	25 000	19 900	132 500	
1978	17 500	34 000	17 000	175 200	
1979	18 200	30 600	9 500	150 300	
1980	16 600	18 300	6 600	109 500	
1981	16 500	20 900	11 400	115 400	
1982	18 400	25 300	15 600	138 100	
1983	18 200	27 200	14 900	143 900	
1984	17 000	26 500	11 400	135 300	
1985	17 600	28 100	11 900	141 500	
1986	17 400	29 400	14 800	150 700	
1987	13 300	30 000	10 000	140 500	
1988	12 300	26 800	8 300	127 600	
1989	10 500	21 500	6 700	103 400	
1990	9 800	19 400	9 700	103 200	
1991	17 300	32 800	32 300	213 200	
1992	31 000	50 400	43 600	363 100	
1993	44 400	61 700	45 900	482 200	
1994	51 000	61 200	26 800	494 200	
1995	50 900	60 300	15 100	466 000	
1996	50 600	53 500	13 900	448 000	
1997	48 100	45 200	10 700	409 000	
1998	45 300	41 400	10 000	372 400	
1999	42 400	39 300	11 100	348 100	
2000	39 100	38 100	9 500	321 100	
2001	36 300	37 600	10 400	302 200	
2002	33 800	37 900	12 700	294 000	
2003	32 000	36 900	14 200	288 800	
2004	31 600	37 400	13 200	288 400	
2005	29 900	34 400	10 600	275 300	
2006	27 100	31 500	8 300	249 500	
2007	23 600	28 800	6 800	216 900	
2008	21 100	29 000	9 200	203 800	
2004	I	31 500	36 400	18 900	298 500
	II	31 500	38 700	11 800	285 900
	III	32 000	39 500	9 800	286 800
	IV	31 300	34 900	12 500	282 400
2005	I	30 200	34 600	15 400	289 000
	II	29 500	34 700	9 700	271 000
	III	30 300	36 300	7 800	274 700
	IV	29 400	31 800	9 500	266 600
2006	I	28 400	32 600	12 400	269 800
	II	26 900	32 000	7 300	247 400
	III	27 400	33 000	5 900	247 600
	IV	25 800	28 500	7 400	233 300
2007	I	24 800	29 200	9 800	233 300
	II	23 300	28 900	5 500	213 100
	III	23 700	30 400	5 000	215 600
	IV	22 600	26 900	6 900	205 500
2008	I	21 600	28 600	9 600	209 500
	II	20 700	28 600	5 900	194 900
	III	21 100	30 600	6 300	201 400
	IV	20 800	28 400	14 900	209 200
2009	I	22 000	32 700	31 100	249 300
	II	22 600	35 000	31 300	257 500
	III	24 200	38 300	29 200	275 200

16. TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT (LOMAUTETUT PL.) TYÖTTÖMYYDEN KESTON MUKAAN
UNEMPLOYED JOBSEEKERS AT THE EMPLOYMENT SERVICE (LAID OFFS EXCL.)
BY DURATION OF UNEMPLOYMENT

Vuosi ja neljännes	Työttömyyden kesto, viikkoa - <i>Duration of unemployment, weeks</i>						Yhteensä <i>Total</i>	Keskimäärin <i>Average</i>	
	0 - 4	5 - 12	13 - 26	27 - 52	53 - 104	Yli 104			
<i>Year and quarter</i>	<i>Henkilöä - Persons</i>							<i>Viikkoa Weeks</i>	
1981	28 000	27 100	22 500	15 000	7 200	4 300	104 000	24	
1982	30 600	30 100	27 500	18 200	9 700	4 400	122 400	25	
1983	30 000	31 200	28 400	22 300	11 400	5 700	129 000	27	
1984	29 900	29 800	27 400	21 300	9 900	5 700	123 900	27	
1985	30 900	32 200	30 000	23 400	8 800	4 400	129 500	25	
1986	29 600	33 400	31 400	26 800	10 900	3 900	136 000	25	
1987	29 800	31 900	29 200	22 900	11 700	5 000	130 500	26	
1988	29 700	31 100	26 400	20 000	7 800	4 300	119 300	24	
1989	27 200	26 500	21 600	15 000	4 400	2 000	96 700	20	
1990	29 300	28 000	20 500	12 500	2 300	710	93 500	15	
1991	44 900	52 800	47 800	30 400	4 400	540	180 900	16	
1992	54 900	70 700	88 300	79 400	24 900	1 300	319 500	22	
1993	58 200	77 000	106 100	114 700	70 100	10 100	436 300	30	
1994	56 700	73 500	98 400	112 000	94 100	32 700	467 500	39	
1995	56 200	71 600	91 000	96 200	82 200	53 600	450 900	45	
1996	58 100	71 100	86 000	87 800	72 000	59 000	434 100	48	
1997	55 000	67 300	76 700	77 300	65 000	57 000	398 300	51	
1998	53 600	62 900	70 900	64 200	56 200	54 700	362 500	52	
1999	54 000	61 600	66 400	58 700	45 800	50 600	337 100	52	
2000	50 700	56 000	62 500	55 700	43 300	43 500	311 700	51	
2001	48 900	54 100	57 400	50 100	42 100	39 200	291 800	51	
2002	47 400	52 600	55 700	49 200	39 900	36 400	281 300	50	
2003	48 300	52 900	55 100	47 300	37 700	33 300	274 600	47	
2004	49 400	51 000	56 000	47 900	39 000	31 800	275 200	46	
2005	47 600	49 400	51 200	45 500	39 500	31 400	264 700	47	
2006	46 400	46 500	46 000	38 600	34 900	28 900	241 300	46	
2007	44 500	42 800	39 800	31 700	26 300	24 900	210 100	44	
2008	44 200	41 400	37 600	28 800	22 600	19 900	194 600	42	
2001	I	46 100	58 400	62 800	49 900	43 700	41 000	302 000	51
	II	50 700	45 900	55 500	52 400	42 300	39 400	286 300	52
	III	49 500	56 100	53 800	51 200	42 200	38 700	291 400	51
	IV	49 400	55 900	57 400	46 900	40 200	37 800	287 500	50
2002	I	44 100	57 000	64 800	50 200	40 500	37 700	294 400	49
	II	49 000	44 500	53 600	53 300	39 700	36 500	276 600	51
	III	47 800	54 500	52 200	50 200	40 700	36 300	281 700	50
	IV	48 900	54 300	52 400	43 000	38 800	35 100	272 400	49
2003	I	44 400	55 900	61 400	45 700	38 400	34 900	280 700	48
	II	52 000	44 400	53 200	49 800	37 200	33 500	270 100	48
	III	47 500	56 500	52 500	49 100	37 900	33 000	276 500	47
	IV	49 400	54 600	53 300	44 500	37 400	32 000	271 200	46
2004	I	44 500	55 100	62 600	46 800	38 700	32 000	279 700	46
	II	56 500	43 700	53 600	50 300	38 700	31 400	274 100	46
	III	47 700	53 700	55 000	49 200	39 700	31 800	277 000	46
	IV	49 000	51 600	53 000	45 300	39 000	31 900	269 900	47
2005	I	42 800	53 400	57 800	47 000	40 100	32 400	273 600	47
	II	50 900	41 600	49 700	47 900	39 600	31 500	261 200	46
	III	47 600	53 200	48 900	46 000	40 000	31 300	266 900	46
	IV	49 200	49 300	48 500	41 300	38 400	30 400	257 100	46
2006	I	43 600	50 400	53 300	41 400	38 400	30 400	257 400	46
	II	49 500	40 300	44 200	41 200	35 700	29 100	240 000	47
	III	45 700	49 500	45 200	38 200	34 400	28 700	241 700	45
	IV	46 900	45 800	41 200	33 600	31 100	27 300	225 900	45
2007	I	42 100	46 300	45 900	33 700	28 600	27 100	223 600	45
	II	47 700	37 300	37 600	33 100	26 600	25 400	207 600	45
	III	44 000	45 900	38 900	31 700	25 700	24 500	210 600	44
	IV	44 200	41 800	37 000	28 600	24 100	22 800	198 600	44
2008	I	40 300	41 700	43 400	29 000	23 800	21 800	200 000	43
	II	47 100	34 500	34 800	29 600	22 500	20 500	189 000	43
	III	42 600	45 000	36 400	29 300	22 400	19 400	195 000	41
	IV	46 900	44 300	36 000	27 400	21 700	18 000	194 300	40
2009	I	46 700	53 600	47 900	30 300	22 500	17 200	218 200	37
	II	53 600	45 000	50 100	38 200	23 100	16 100	226 200	36
	III	49 600	56 000	54 900	45 100	25 400	14 900	246 000	34

17. PÄÄTTYNEIDEN TYÖTTÖMYYSJAKSOJEN KESKIMÄÄRÄINEN KESTO IÄN JA SUKUPUOLEN MUKAAN
AVERAGE DURATION OF THE COMPLETED SPELLS OF UNEMPLOYMENT BY AGE AND SEX

Vuosi Year	Ikä - Age										Yhteensä Total
	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	
Viikkoa - Weeks											
Molemmat sukupuolet - Both sexes											
1986	9	11	15	18	19	20	22	26	40	41	17
1987	8	11	15	17	19	20	23	26	31	36	15
1988	7	10	14	17	19	21	23	28	34	32	16
1989	6	8	12	14	16	17	19	23	32	38	14
1990	6	8	10	11	13	13	15	18	24	36	12
1991	8	10	12	13	14	14	15	17	20	43	13
1992	11	16	18	18	19	19	20	21	22	45	18
1993	15	18	20	21	22	22	23	25	28	53	21
1994	16	21	24	26	26	27	28	31	34	65	25
1995	13	19	22	25	26	27	28	31	38	92	25
1996	11	17	20	24	25	26	28	30	43	109	24
1997	8	14	17	21	22	24	26	28	46	119	22
1998	8	12	16	19	20	22	23	25	43	128	21
1999	7	11	14	17	18	20	21	23	39	131	19
2000	7	10	13	16	17	18	19	21	34	125	18
2001	7	9	12	15	16	16	17	18	28	130	18
2002	7	10	12	15	16	16	18	18	24	112	17
2003	6	9	12	14	15	15	17	17	22	104	16
2004	6	9	12	14	15	15	16	17	21	82	16
2005	6	8	12	14	15	16	16	17	24	85	16
2006	5	7	11	13	15	16	17	18	21	69	16
2007	5	7	10	12	13	14	15	16	20	65	14
2008	5	6	9	11	12	13	13	14	18	63	14
Miehet - Male											
1986	10	12	15	18	20	21	23	26	38	37	17
1987	9	11	15	18	20	22	24	26	29	33	16
1988	8	10	14	18	21	23	26	29	34	31	17
1989	6	9	12	15	17	19	22	25	32	37	15
1990	7	8	10	12	13	15	16	19	26	32	12
1991	9	11	13	14	15	16	17	19	22	41	14
1992	12	17	20	20	21	22	23	24	26	44	20
1993	16	20	23	23	25	26	27	29	33	52	24
1994	16	24	28	28	30	31	32	35	40	67	28
1995	14	21	27	29	31	32	34	37	44	97	28
1996	12	19	25	29	30	33	34	36	50	113	28
1997	9	16	22	26	28	30	34	36	52	122	27
1998	8	14	21	24	26	29	31	34	49	129	26
1999	8	13	19	22	25	28	30	31	46	130	25
2000	8	12	18	21	23	25	27	30	41	126	24
2001	8	11	17	20	22	24	26	28	36	129	23
2002	8	11	17	20	22	24	26	27	33	114	22
2003	7	11	15	19	21	23	25	27	32	110	22
2004	7	11	15	19	21	22	24	26	30	90	21
2005	7	10	15	19	21	22	23	25	37	95	21
2006	6	8	14	17	21	22	25	27	31	77	20
2007	5	8	12	15	17	19	21	23	30	75	18
2008	5	7	11	15	17	19	19	21	27	75	17
Naiset - Female											
1986	8	11	15	18	18	19	22	27	41	43	16
1987	7	10	14	17	18	19	21	26	33	38	15
1988	7	9	14	17	17	19	21	27	34	34	15
1989	6	8	12	14	15	15	17	21	31	39	13
1990	6	8	10	11	12	12	13	16	23	38	11
1991	7	9	11	12	12	11	12	14	18	44	11
1992	10	13	16	16	17	17	17	18	19	46	16
1993	14	16	17	18	19	18	20	21	24	54	18
1994	15	18	20	23	23	24	25	27	29	64	22
1995	13	16	18	22	23	23	24	27	33	89	22
1996	10	14	16	20	21	21	23	25	37	106	20
1997	7	12	14	17	17	18	20	23	40	116	18
1998	7	10	12	15	16	17	17	19	37	128	17
1999	7	9	11	14	14	15	16	17	34	132	16
2000	7	9	10	13	13	13	14	16	29	124	15
2001	6	8	10	12	12	12	13	13	23	131	14
2002	6	8	10	11	12	12	13	13	19	111	14
2003	6	7	9	11	12	11	12	12	17	100	13
2004	5	7	9	11	11	11	12	12	15	76	12
2005	5	7	9	11	11	12	11	12	16	77	13
2006	5	6	9	11	12	12	12	13	15	62	12
2007	4	6	8	10	10	11	11	11	14	58	12
2008	4	6	8	9	10	10	10	10	13	55	11

18. AVOIMET TYÖPAIKAT TYÖNVÄLITYKSESSÄ AMMATEITTAIN¹
VACANCIES AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY OCCUPATION¹

Jatkuu - *Continued*

Ammatti - <i>Occupation</i>				
Vuosi ja neljännes	Tieteellinen, tekninen, yhteiskunnallinen sekä terveydenhuoltotyö	Hallinto- ja toimistotyö	Kaupallinen työ	Maa- ja metsätaloustyö
<i>Year and quarter</i>	<i>Professional, technical and related work and sanitary work</i>	<i>Clerical and related work</i>	<i>Sales work</i>	<i>Agricultural and forestry work</i>
Avoimet työpaikat - <i>Vacancies</i>				
1971	750	570	670	480
1972	910	830	950	470
1973	1 500	1 300	1 200	490
1974	2 300	1 800	1 400	990
1975	2 400	1 600	1 100	440
1976	2 000	810	660	360
1977	1 700	420	450	210
1978	1 300	420	430	270
1979	1 500	570	560	280
1980	1 800	870	670	500
1981	2 000	970	890	740
1982	2 100	810	890	810
1983	2 200	900	890	620
1984	2 100	890	870	780
1985	2 000	880	920	770
1986	2 100	910	890	1 400
1987	2 900	740	880	850
1988	4 000	1 000	1 300	1 300
1989	6 200	1 700	2 000	3 100
1990	6 500	1 400	1 800	3 500
1991	4 500	630	1 300	2 800
1992	1 500	400	1 200	1 800
1993	900	350	1 000	1 800
1994	1 200	400	1 100	1 500
1995	1 700	570	1 200	1 300
1996	2 100	670	1 600	1 800
1997	2 600	940	2 100	2 100
1998	3 100	1 300	2 400	2 400
1999	2 900	1 100	1 800	2 200
2000	4 000	1 300	2 100	2 100
2001	4 700	1 300	2 700	2 300
2002	5 200	1 300	3 100	2 500
2003	5 200	1 300	4 100	2 800
2004	5 200	1 300	3 300	2 100
2005	6 600	1 500	4 600	1 900
2006	7 900	1 900	5 200	1 800
2007	9 000	2 400	6 000	2 000
2008	9 100	2 600	6 400	1 800
2004	I 6 600	1 500	4 200	4 000
	II 5 600	1 100	2 900	3 400
	III 4 200	1 200	3 000	600
	IV 4 400	1 200	3 000	340
2005	I 8 400	1 700	5 500	4 300
	II 7 700	1 300	4 200	2 500
	III 5 200	1 500	4 700	500
	IV 5 100	1 400	4 200	230
2006	I 10 900	2 100	6 900	4 600
	II 7 900	1 700	4 500	2 100
	III 6 200	1 900	4 600	370
	IV 6 800	2 000	4 700	310
2007	I 13 800	2 500	7 500	4 600
	II 8 600	2 200	5 100	2 400
	III 7 000	2 500	6 200	520
	IV 6 500	2 300	5 300	320
2008	I 12 900	3 300	8 800	4 800
	II 8 700	2 400	5 700	1 900
	III 7 500	2 600	6 000	510
	IV 7 200	2 000	5 100	210
2009	I 11 900	2 500	8 300	4 100
	II 8 000	1 600	6 300	1 400
	III 6 000	1 700	5 800	220

1. Katso alaviitta taulukkoon 15. - *See note to table 15.*

18. AVOIMET TYÖPAIKAT TYÖNVÄLITYKSESSÄ AMMATEITTAIN
VACANCIES AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY OCCUPATION
Jatkuu - *Continued*

Ammatti - <i>Occupation</i>					
Vuosi ja neljännes <i>Year and quarter</i>	Teollinen työ - <i>Production and related work</i>				
	Talonrakennukseen liittyvä työ <i>Occupations related to construction of buildings</i>	Muuhun rakennustointintaan liittyvä työ <i>Occupations related to other construction</i>	Muut teollisen työn ryhmät <i>Other work of the major group production etc.</i>	Teollinen työ yhteensä <i>Production and related work, total</i>	
Avoimet työpaikat - <i>Vacancies</i>					
1971	1 300	130	4 100	5 500	
1972	1 700	180	5 100	7 000	
1973	2 900	200	9 000	12 000	
1974	3 400	290	12 500	16 100	
1975	740	90	6 800	7 700	
1976	590	60	3 400	4 100	
1977	310	40	1 400	1 700	
1978	280	50	940	1 300	
1979	530	50	2 600	3 200	
1980	940	110	4 300	5 300	
1981	980	160	3 700	4 800	
1982	960	150	2 600	3 700	
1983	1 100	130	2 500	3 700	
1984	910	150	2 700	3 800	
1985	910	120	3 000	4 000	
1986	790	110	2 700	3 600	
1987	730	150	3 200	4 100	
1988	1 000	180	4 400	5 600	
1989	1 500	340	8 200	10 000	
1990	770	250	5 800	6 800	
1991	280	90	1 300	1 700	
1992	180	50	760	1 000	
1993	140	40	770	950	
1994	230	60	1 700	2 000	
1995	210	60	1 700	2 000	
1996	270	80	1 600	2 000	
1997	490	130	2 600	3 200	
1998	620	170	3 100	3 900	
1999	600	130	2 500	3 200	
2000	660	110	3 400	4 200	
2001	730	120	3 600	4 500	
2002	810	170	3 600	4 600	
2003	1 000	200	3 500	4 700	
2004	1 200	230	4 500	5 900	
2005	1 700	300	5 900	7 900	
2006	2 000	350	6 900	9 200	
2007	2 000	520	8 700	11 200	
2008	1 100	410	6 600	8 100	
2004	I	770	270	8 500	9 500
	II	1 300	290	3 400	5 000
	III	1 400	230	3 100	4 700
	IV	1 200	140	3 000	4 300
2005	I	1 400	310	10 200	11 900
	II	2 000	410	4 800	7 200
	III	1 800	320	5 100	7 200
	IV	1 600	180	3 700	5 500
2006	I	2 600	300	11 600	14 500
	II	2 100	460	5 300	7 900
	III	1 800	390	5 400	7 600
	IV	1 400	240	5 300	7 000
2007	I	1 800	450	15 000	17 300
	II	2 400	720	7 000	10 100
	III	2 300	520	7 200	10 000
	IV	1 400	370	5 500	7 300
2008	I	1 300	510	14 400	16 200
	II	1 500	640	5 100	7 300
	III	1 100	350	4 600	6 000
	IV	410	130	2 300	2 800
2009	I	450	220	6 200	6 900
	II	720	260	1 800	2 800
	III	610	190	1 400	2 200

18. AVOIMET TYÖPAIKAT TYÖNVÄLITYKSESSÄ AMMATEITTAIN
VACANCIES AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY OCCUPATION
Jatkoa - *Continued*

		Ammatti - <i>Occupation</i>			
Vuosi ja neljännes	Kuljetus- ja liikennetyö	Palvelutyö	Muulla luokittelamaton työ	Yhteensä	
<i>Year and quarter</i>	<i>Transport equipment operators</i>	<i>Service work</i>	<i>Work not classifiable by occupation</i>	<i>Total</i>	
Avoimia työpaikkoja - <i>Vacancies</i>					
1971	330	3 100	360	11 700	
1972	710	4 200	660	15 800	
1973	1 100	4 800	950	23 400	
1974	1 500	5 100	650	29 800	
1975	780	4 100	480	18 500	
1976	310	2 700	320	11 200	
1977	180	1 600	130	6 400	
1978	140	1 400	120	5 500	
1979	250	1 900	110	8 300	
1980	330	2 700	80	12 200	
1981	380	3 100	50	13 000	
1982	270	2 600	40	11 300	
1983	300	3 100	30	11 800	
1984	300	3 300	20	12 000	
1985	330	3 300	20	12 200	
1986	300	3 300	20	12 400	
1987	280	2 700	10	12 400	
1988	380	3 400	310	17 400	
1989	760	5 500	1 200	30 400	
1990	680	4 900	1 400	26 900	
1991	310	1 900	170	13 400	
1992	100	1 000	80	7 100	
1993	80	680	80	5 900	
1994	150	900	150	7 400	
1995	170	1 200	310	8 300	
1996	180	1 500	360	10 100	
1997	330	2 100	410	13 700	
1998	410	2 700	520	16 800	
1999	410	2 700	300	14 600	
2000	540	2 800	130	17 100	
2001	530	3 600	140	19 600	
2002	500	4 200	200	21 600	
2003	650	4 300	200	23 300	
2004	780	4 600	270	23 500	
2005	940	5 500	220	29 100	
2006	1 400	6 400	100	34 000	
2007	2 100	7 500	80	40 200	
2008	1 800	7 700	20	37 500	
2004	I	840	7 000	900	34 600
	II	950	4 300	180	23 600
	III	670	3 800	0	18 200
	IV	660	3 500	0	17 500
2005	I	890	7 800	690	41 100
	II	1 200	5 200	170	29 300
	III	860	4 800	0	24 600
	IV	820	4 100	0	21 400
2006	I	1 500	9 000	350	49 800
	II	1 500	6 200	40	31 800
	III	1 300	5 500	0	27 500
	IV	1 200	4 900	0	26 900
2007	I	1 900	10 400	260	58 400
	II	2 100	6 900	70	37 500
	III	2 300	6 700	0	35 300
	IV	1 900	5 900	0	29 500
2008	I	2 100	12 100	20	60 100
	II	2 100	7 100	50	35 300
	III	1 700	6 600	0	30 900
	IV	1 400	4 900	0	23 600
2009	I	1 000	8 000	90	42 800
	II	1 100	4 500	90	25 800
	III	670	4 100	0	20 700

19. TYÖNVÄLITYSTOIMINTA: TYÖNHAKIJAT
EMPLOYMENT SERVICE: JOBSEEKERS

Vuosi ja neljännes	Työnhakijat kuukauden aikana	Näistä työttömiä ¹	Uudet työnhakijat kuukauden aikana	Näistä työttömiä ¹	Päättyneet työnhaut
<i>Year and quarter</i>	<i>Jobseekers during a month</i>	<i>Of these unemployed¹</i>	<i>New jobseekers during a month</i>	<i>Of these unemployed¹</i>	<i>Ended jobseekings</i>
Henkilöä - Persons					
1981	205 200	128 800	40 900	27 400	31 600
1982	234 300	147 500	42 800	29 200	36 200
1983	251 100	154 000	38 400	26 500	36 300
1984	260 300	150 300	38 300	26 500	36 800
1985	273 400	155 100	38 400	26 900	37 000
1986	292 500	160 500	36 200	25 400	36 000
1987	298 600	156 300	35 000	25 000	36 600
1988	287 000	146 100	34 200	23 700	37 500
1989	260 300	122 100	33 500	21 800	36 100
1990	259 600	116 800	38 000	22 500	36 500
1991	396 300	208 400	52 400	25 800	38 300
1992	572 100	351 300	53 300	25 400	41 200
1993	714 000	470 800	49 200	23 400	41 800
1994	755 400	509 400	39 500	21 600	42 000
1995	729 200	513 700	39 000	21 400	42 100
1996	724 400	479 400	39 100	21 100	43 000
1997	691 700	444 300	36 400	19 700	47 400
1998	642 900	404 800	36 100	20 400	42 100
1999	618 800	377 700	36 700	20 100	42 200
2000	584 100	352 700	34 800	19 100	43 300
2001	556 000	329 700	35 200	19 100	41 600
2002	553 200	319 200	34 800	18 400	40 400
2003	552 400	311 500	35 000	18 100	40 700
2004	553 200	312 400	34 300	17 900	40 500
2005	534 200	301 900	33 000	17 600	42 400
2006	506 100	279 800	32 400	17 600	44 400
2007	468 700	247 200	31 600	17 500	44 500
2008	443 800	229 000	34 600	18 600	43 100
2001	I 565 100	342 300	35 900	18 400	39 000
	II 569 800	325 400	36 800	18 800	43 900
	III 553 000	335 600	33 600	20 400	53 300
	IV 535 900	315 300	34 500	19 100	30 200
2002	I 561 300	333 200	35 700	17 800	38 000
	II 565 400	315 300	36 300	17 900	43 100
	III 551 400	326 200	34 100	20 000	50 600
	IV 534 500	302 100	33 200	17 700	29 900
2003	I 557 600	320 900	35 000	17 200	38 300
	II 562 800	307 700	37 400	18 200	42 500
	III 551 500	317 500	34 000	19 400	50 700
	IV 537 700	299 800	33 600	17 500	31 200
2004	I 561 800	320 000	35 600	17 200	38 200
	II 564 900	310 200	36 300	18 100	42 200
	III 552 100	321 400	32 700	19 100	50 200
	IV 534 100	298 200	32 700	17 200	31 400
2005	I 549 000	312 900	32 000	16 000	38 600
	II 545 900	298 700	36 400	18 100	43 500
	III 531 700	309 000	32 100	18 900	53 300
	IV 510 300	286 900	31 500	17 300	34 500
2006	I 523 900	297 600	33 000	16 900	42 600
	II 517 300	278 600	34 800	17 900	46 500
	III 502 600	285 800	31 400	18 800	52 400
	IV 480 500	257 300	30 200	16 700	36 000
2007	I 488 400	264 500	32 100	16 800	43 100
	II 478 400	244 900	33 300	17 800	45 700
	III 465 000	253 300	30 700	18 500	52 700
	IV 442 900	226 300	30 100	16 700	36 700
2008	I 450 900	238 300	31 500	17 300	43 000
	II 445 100	224 200	34 800	18 600	44 900
	III 438 800	232 900	32 500	19 300	49 500
	IV 440 200	220 400	39 500	19 300	35 000
2009	I 491 200	253 800	45 100	20 200	43 300
	II 520 800	258 700	46 100	21 600	48 800
	III 531 400	285 700	41 500	21 100	55 700

1. Lomautetut poisluokit - Excluding laid offs

20. TYÖNVÄLITYSTOIMINTA: AVOIMET TYÖPAIKAT
EMPLOYMENT SERVICE: VACANCIES

Vuosi ja neljännes	Avoimet työpaikat kuukauden aikana	Näistä uusia	Täyttyneet työpaikat	Näistä TE-toimiston hakijalla	Avoinnaolon kesto keskimäärin
<i>Year and quarter</i>	<i>Vacancies during a month</i>	<i>Of these new vacancies</i>	<i>Vacancies filled during a month</i>	<i>Of these filled with job-seekers at the Employment service</i>	<i>Average duration of vacancy</i>
	Työpaikkaa - Vacancies				Päivää - Days
1981	30 900	17 200	17 100	11 400	21
1982	27 600	16 400	16 200	11 100	19
1983	28 400	16 900	16 400	11 300	18
1984	28 700	16 900	16 500	11 400	18
1985	28 900	16 700	16 600	11 600	20
1986	26 000	14 100	13 700	9 000	23
1987	28 300	16 200	15 500	10 100	21
1988	37 200	22 500	19 100	10 900	20
1989	56 000	27 500	23 900	11 800	27
1990	51 000	24 400	22 500	10 500	30
1991	27 800	15 000	14 200	7 400	22
1992	16 500	10 000	9 500	5 400	16
1993	14 200	8 900	8 300	4 600	17
1994	18 300	12 100	11 100	6 300	16
1995	20 400	13 200	12 400	7 000	16
1996	23 800	15 000	14 100	8 300	17
1997	30 400	18 900	17 700	9 900	18
1998	35 000	19 900	18 900	10 300	21
1999	34 500	20 900	20 000	10 800	19
2000	39 500	24 100	23 200	11 900	20
2001	43 400	25 300	24 600	12 300	21
2002	45 800	26 000	25 200	12 100	22
2003	48 800	26 600	25 900	12 100	24
2004	48 800	27 400	26 300	11 200	24
2005	59 900	32 900	31 300	12 600	24
2006	70 100	38 800	36 800	14 300	24
2007	82 200	44 900	42 600	18 800	25
2008	80 100	45 600	42 900	18 100	23
2001 I	51 400	31 400	25 500	11 400	21
2001 II	56 500	31 500	34 800	17 400	21
2001 III	36 500	21 900	21 800	12 500	21
2001 IV	29 100	16 400	16 100	7 800	21
2002 I	55 300	32 200	25 800	11 000	22
2002 II	58 000	31 200	35 300	17 000	24
2002 III	37 400	22 400	21 200	11 600	21
2002 IV	32 600	18 100	18 300	8 800	23
2003 I	61 300	35 000	27 100	12 400	23
2003 II	61 300	31 300	36 800	17 000	25
2003 III	39 000	22 400	21 500	10 800	26
2003 IV	33 400	17 800	18 300	8 300	23
2004 I	58 700	35 300	26 600	11 400	23
2004 II	58 900	29 000	35 700	15 500	26
2004 III	39 800	23 700	21 900	10 000	23
2004 IV	37 800	21 500	21 000	8 100	22
2005 I	71 700	40 600	31 400	11 700	23
2005 II	67 700	34 700	39 500	16 100	26
2005 III	52 300	29 600	27 800	11 500	23
2005 IV	47 900	26 600	26 500	10 900	24
2006 I	88 300	49 900	39 000	15 000	24
2006 II	75 200	38 000	45 100	17 400	26
2006 III	58 400	33 900	31 300	12 200	24
2006 IV	58 600	33 400	31 900	12 500	22
2007 I	103 400	58 600	46 900	19 200	23
2007 II	86 400	42 900	49 400	22 400	28
2007 III	72 100	41 400	36 900	17 100	24
2007 IV	67 100	36 600	37 100	16 300	23
2008 I	109 600	62 300	49 900	20 800	24
2008 II	86 700	46 300	52 000	22 400	26
2008 III	67 900	41 600	37 400	16 200	21
2008 IV	56 300	32 100	32 400	12 900	21
2009 I	78 400	45 800	37 400	13 200	23
2009 II	63 900	34 400	38 600	15 100	24
2009 III	47 500	28 900	26 300	10 300	21

21. KOULUTUS- JA TUOTOIMENPITEILLÄ SUOJITETUT
PARTICIPANTS IN DIFFERENT MEASURES

Vuosi ja neljännes Year and quarter	Työllistämistukitoimenpiteet - Employment subsidy measures										Työvoimakoulutus Labour market training	Työmarkkinatuenn työharjoittelun työelämävalm. Trainee work/coaching for working life with lab.mark.supp.	Vuorotteluvapaa paikkaan sijoitetut In job alternation places	Toimenpiteet yhteensä Measures Total
	Kunnallinen palkkatuki Municipalities' wage subsidy	Yksityis-sektorin palkkatuki Private companies' wage subsidy	Palkkatuki yhteensä Wage subsidy Total	Työllistämistuki valtiolle Employment subsidy to the state	Startti-rahlat Start-up grants	Muut työll. tuki toimenpiteet Other employment subsidy measures	Työllistämistuki toimenpiteet yhteensä Employment subsidy measures Total	Työvoimakoulutus Labour market training	Työmarkkinatuenn työharjoittelun työelämävalm. Trainee work/coaching for working life with lab.mark.supp.	Vuorotteluvapaa paikkaan sijoitetut In job alternation places				
1981	15 000	13 500	-	6 900	-	1 100	36 500	14 900	-	-	27 400			
1982	19 900	9 700	-	6 300	-	1 500	34 400	16 900	-	-	40 200			
1983	17 800	11 000	-	6 500	-	2 100	37 400	18 100	-	-	42 400			
1984	16 400	9 500	-	6 700	-	3 100	36 900	17 400	-	-	54 300			
1985	18 100	7 300	1 200	6 000	1 200	3 400	39 200	16 000	-	-	52 200			
1986	17 800	3 600	-	6 300	1 800	2 200	31 700	15 400	-	-	47 100			
1987	20 100	4 100	-	6 700	2 500	2 200	35 700	15 900	-	-	51 500			
1988	19 900	6 400	-	6 600	2 900	1 000	39 800	15 600	-	-	52 400			
1989	18 800	5 700	-	7 400	2 000	610	34 500	15 600	-	-	50 100			
1990	16 400	4 500	-	7 900	1 500	280	30 500	16 800	-	-	47 300			
1991	20 800	12 900	-	11 100	6 400	440	40 300	17 300	-	-	57 600			
1992	24 300	6 200	-	11 900	2 700	460	52 100	26 300	-	-	78 400			
1993	21 500	15 800	-	11 400	5 100	5 000	56 800	27 200	-	-	84 000			
1994	25 400	19 200	-	12 000	4 900	5 100	69 400	28 400	-	-	98 400			
1995	27 700	15 600	-	12 100	3 500	4 800	63 600	33 900	-	-	103 700			
1996	30 500	12 900	-	11 800	2 800	6 500	64 600	42 300	10 000	1 600	118 500			
1997	26 800	14 300	-	10 800	2 700	8 000	62 600	46 800	10 700	3 300	123 400			
1998	21 400	17 000	-	7 800	2 500	8 400	57 000	41 400	10 800	3 900	113 300			
1999	18 100	18 600	-	5 900	2 200	10 700	51 600	38 100	10 700	4 600	105 000			
2000	16 000	17 600	-	3 200	1 900	4 500	43 100	30 900	9 800	5 400	89 200			
2001	14 600	16 200	-	2 400	1 700	3 600	38 500	26 100	8 900	6 200	79 800			
2002	13 600	17 000	-	2 500	1 800	3 300	38 300	26 300	9 400	5 200	79 300			
2003	13 000	18 700	-	2 600	2 000	3 500	39 800	29 900	10 700	6 400	86 800			
2004	12 000	19 200	-	2 500	2 600	3 400	39 900	30 700	11 400	5 400	87 300			
2005	10 700	18 800	-	2 000	3 800	3 200	38 500	29 200	11 800	5 200	84 800			
2006	10 300	18 400	28 600	1 900	4 200	3 300	38 100	29 400	12 100	5 900	85 400			
2007	9 600	20 000	29 600	1 800	4 500	2 800	38 700	30 700	11 300	6 600	87 300			
2008	8 600	19 300	27 900	1 200	4 800	2 400	36 400	28 200	10 000	7 100	81 700			
2007 I	10 400	19 700	30 100	1 700	4 700	3 700	40 100	34 200	12 800	5 600	92 800			
2007 II	10 200	21 100	31 200	2 000	5 000	3 300	41 600	30 700	11 600	6 900	90 800			
2007 III	9 100	20 400	29 500	2 000	4 500	2 200	38 200	25 600	9 400	7 400	80 600			
2007 IV	8 700	18 800	27 500	1 300	3 900	2 200	35 000	32 200	11 400	6 500	85 100			
2008 I	8 500	18 500	27 000	1 000	4 200	2 600	34 800	31 600	11 300	6 000	83 700			
2008 II	8 800	20 100	28 800	1 300	4 800	2 500	37 500	27 700	10 500	7 500	83 200			
2008 III	8 400	19 900	28 300	1 400	5 000	2 000	36 800	24 000	8 400	8 000	77 300			
2008 IV	8 700	18 800	27 500	1 200	5 200	2 600	36 500	29 400	9 900	6 800	82 600			
2009 I	8 200	17 400	25 600	960	5 300	2 700	34 600	30 100	10 500	5 500	80 700			
2009 II	8 000	17 800	25 800	1 300	5 400	2 700	35 400	29 200	11 700	6 200	81 700			
2009 III	7 200	17 100	24 200	1 400	5 100	2 100	32 800	25 600	9 500	6 400	74 300			

**22. TYÖVOIMAKOULUTUKSEEN HAKEMUKSIA, KURSSIN ALOITTANEET, SUORITTANEET TAI KESKEYTTÄNEET
KUUKAUDEN AIKANA KESKIMÄÄRIN SEKÄ TYÖVOIMAKOULUTUKSESSA OLEVAT KUUKAUDEN LOPUSSA
APPLICATIONS FOR LABOUR MARKET TRAINING AND MONTHLY AVERAGE OF PERSONS WHO
STARTED, COMPLETED OR DROPPED-OUT TRAINING AND PERSONS ATTENDING LABOUR MARKET
TRAINING AT THE END OF THE MONTH**

Vuosi ja neljännes	Koulutukseen hakemuksia	Koulutuksen aloittaneet	Koulutuksen suorittaneet	Koulutuksen keskeyttäneet	Työvoimakoulutuksessa olevat	
<i>Year and quarter</i>	<i>Applications for Labour market training</i>	<i>Started training</i>	<i>Completed training</i>	<i>Dropped-out training</i>	<i>On Labour market training</i>	
Henkilöä - Persons						
1981	5 400	2 900	2 200	480	14 800	
1982	6 000	3 200	2 400	480	16 900	
1983	6 000	3 200	2 500	510	18 100	
1984	5 000	2 800	2 200	420	17 400	
1985	4 800	2 600	1 900	390	16 000	
1986	4 700	2 500	2 000	370	15 400	
1987	4 800	2 600	2 100	410	15 900	
1988	3 700	2 500	2 100	360	15 600	
1989	3 800	2 500	2 000	350	15 600	
1990	4 300	2 800	2 100	340	16 800	
1991	8 000	4 000	3 000	350	17 300	
1992	11 600	5 700	4 100	370	26 300	
1993	12 100	5 300	4 900	350	27 200	
1994	14 300	6 900	5 600	570	28 400	
1995	16 100	7 300	5 300	590	33 900	
1996	18 200	8 400	7 000	760	42 300	
1997	20 500	9 300	8 100	870	46 800	
1998	18 100	7 500	6 600	760	41 400	
1999	17 600	7 300	6 000	850	38 100	
2000	17 000	6 400	5 500	820	30 900	
2001	14 100	5 600	4 600	760	26 100	
2002	14 300	6 000	4 300	720	26 300	
2003	13 600	5 900	4 900	780	29 900	
2004	14 900	6 100	5 000	850	30 700	
2005	14 400	5 800	5 000	780	29 200	
2006	15 800	6 200	4 800	850	29 400	
2007	15 300	6 100	4 900	950	30 700	
2008	14 100	5 500	4 500	920	28 200	
2001	I	18 500	7 300	4 400	830	29 300
	II	9 100	3 800	5 800	900	27 200
	III	13 500	5 300	3 300	560	20 100
	IV	15 500	6 100	5 000	740	27 800
2002	I	15 000	6 500	3 700	690	25 800
	II	8 700	3 600	5 300	800	25 100
	III	16 100	6 600	3 100	560	20 900
	IV	17 300	7 400	5 300	850	33 600
2003	I	16 400	7 700	4 800	960	33 300
	II	7 900	3 400	6 400	840	29 300
	III	15 100	6 300	3 000	570	23 900
	IV	14 900	6 000	5 400	730	33 000
2004	I	19 000	8 300	4 200	930	33 500
	II	8 200	3 700	6 600	960	30 700
	III	16 300	6 500	3 400	660	25 400
	IV	16 200	6 000	5 800	840	33 100
2005	I	18 300	7 800	4 400	830	33 000
	II	8 900	3 900	6 900	870	29 200
	III	14 900	5 900	3 300	630	23 900
	IV	15 400	5 600	5 600	790	30 700
2006	I	19 200	8 100	4 300	950	31 000
	II	9 300	3 800	6 100	890	29 000
	III	17 400	6 500	3 000	720	24 700
	IV	17 300	6 300	5 900	850	32 800
2007	I	20 200	8 700	4 900	1 100	34 200
	II	9 700	4 100	6 500	1 000	30 700
	III	15 200	6 100	3 100	760	25 600
	IV	16 100	5 700	5 300	940	32 200
2008	I	18 200	7 600	4 100	1 000	31 600
	II	8 600	3 700	6 000	1 000	27 700
	III	14 500	5 800	2 800	740	24 000
	IV	15 000	5 000	5 000	900	29 400
2009	I	17 300	7 200	3 800	900	30 100
	II	10 400	4 100	5 900	780	29 200
	III	18 200	6 200	2 900	620	25 600

23. TYÖTTÖMIEN TOIMEENTULOTURVA
UNEMPLOYMENT SECURITY

Vuosi ja neljännes	Työttömät työnhakijat	Työttömät kassan jäsenet	Työttömyyspe- ¹ ruspäivärahan saajat	Työmarkkina- ¹ tuen saajat	Työttömyyseläkkeellä olevat	
<i>Year and quarter</i>	<i>Unemployed jobseekers</i>	<i>Unemployed members of insurance funds</i>	<i>Recipients of¹ basic unemployment allowance</i>	<i>Recipients of¹ labour market support</i>	<i>Recipients of unemployment pension</i>	
Henkilöä - <i>Persons</i>						
1971	44 100	23 700	1 700	-	300	
1972	59 500	28 100	9 500	-	500	
1973	50 200	24 500	7 600	-	1 000	
1974	40 100	20 600	4 500	-	1 300	
1975	50 900	27 800	5 900	-	1 300	
1976	80 200	41 000	16 900	-	1 600	
1977	132 500	59 300	37 300	-	1 900	
1978	175 200	71 500	61 200	-	3 800	
1979	150 300	54 900	56 600	-	6 700	
1980	109 500	37 400	42 400	-	13 200 ³	
1981	115 400	49 600 ²	44 200	-	16 800	
1982	138 100	61 600	53 000	-	21 600	
1983	143 900	64 700	55 500	-	30 000	
1984	135 300	60 100	51 400	-	41 000	
1985	141 400	64 000	71 000 ⁴	-	50 200	
1986	150 700	70 800	73 600	-	61 400	
1987	140 500	42 500	72 800	-	68 800	
1988	127 600	56 900	59 600	-	68 700	
1989	103 400	46 900	39 200	-	65 200	
1990	103 200	47 500	35 500	-	59 300	
1991	213 200	109 500	87 700	-	52 000	
1992	363 100	194 400	150 500	-	46 500	
1993	482 200	268 200	195 900	-	45 500	
1994	494 200	264 000	165 300	53 300	44 800	
1995	466 000	238 700	76 400	142 700	39 800	
1996	448 000	237 100	28 700	178 300	37 900	
1997	409 000	208 500	25 500	173 300	41 100	
1998	372 400	169 900	19 200	180 500	44 900	
1999	348 100	150 000	16 700	175 900	48 000	
2000	321 100	135 700	15 900	159 600	50 900	
2001	302 200	122 400	15 800	153 500	52 700	
2002	294 000	118 200	17 200	150 600	54 700	
2003	288 800	121 600	19 100	144 400	53 000	
2004	288 400	124 800	20 600	141 900	50 700	
2005	275 300	122 100	19 800	134 200	47 600	
2006	249 500	111 500	18 000	121 600	45 800	
2007	216 900	97 300	15 600	105 200	45 700	
2008	203 800	90 600	15 800	94 100	47 900	
2006	I	269 800	123 300	20 400	130 700	47 500
	II	247 400	109 200	17 700	122 700	46 100
	III	247 600	107 600	17 200	117 800	44 900
	IV	233 300	105 900	16 900	115 200	44 500
2007	I	233 300	107 400	17 400	113 400	44 200
	II	213 100	94 800	14 900	105 600	45 200
	III	215 600	93 900	14 900	101 500	46 300
	IV	205 500	93 200	15 000	100 200	47 000
2008	I	209 500	95 400	16 100	99 200	47 300
	II	194 900	85 200	14 400	93 000	47 500
	III	201 400	86 200	15 200	91 100	48 100
	IV	209 200	95 700	17 500	92 900	48 700
2009	I	249 300	118 900	24 000	98 600	49 100
	II	257 500	121 000	24 800	100 600	49 400
	III	275 200	128 200	..	..	49 600

1. Kansaneläkelaitoksen tilaston mukaan. - *According to the statistics of the Social Insurance Institution.*

2. Vuoteen 1980 asti työttömyyskassatodistuksen saajat. - *Up to 1980 recipients of certificates for unemployment insurance funds.*

3. Vuoteen 1979 asti Kansaneläkelaitoksen tilaston mukaan. - *Up to 1979 according to the statistics of the Social Insurance Institution.*

4. Vuoteen 1984 asti työttömyyskorvauksen saajat. Vuodesta 1985 alkaen Kansaneläkelaitoksen tilaston mukaan. *Since 1985 according to the statistics of the Social Insurance Institution.*

24. SIIRTOLAISUUS
MIGRATIONS TO AND FROM FINLAND

Vuosi ja neljännes <i>Year and quarter</i>	Maahan muuttaneet <i>Immigrants</i>		Maasta muuttaneet <i>Emigrants</i>		Nettomaahanmuutto <i>Net immigration</i>
	Yhteensä <i>Total</i>	Pohjoismaista <i>From Nordic countries</i>	Yhteensä <i>Total</i>	Pohjoismaihin <i>To Nordic countries</i>	
1981	15 800	13 000	10 000	7 500	5 700
1982	14 700	11 800	7 400	5 200	7 300
1983	13 600	10 200	6 800	4 600	6 800
1984	11 700	8 500	7 500	5 100	4 200
1985	10 500	7 500	7 700	5 400	2 700
1986	9 900	6 800	8 300	5 900	1 700
1987	9 100	5 800	8 500	5 900	670
1988	9 700	6 000	8 400	6 000	1 300
1989	11 200	6 500	7 400	5 100	3 800
1990	13 600	6 600	6 500	4 500	7 100
1991	19 000	5 200	6 000	3 800	13 000
1992	14 600	3 700	6 100	3 500	8 500
1993	14 800	3 300	6 400	3 400	8 400
1994	11 600	3 400	8 700	4 100	2 900
1995	12 200	3 900	9 000	4 000	3 300
1996	13 300	4 300	10 600	4 000	2 700
1997	13 600	4 000	9 900	4 600	3 700
1998	14 200	4 500	10 800	5 200	3 400
1999	14 700	4 600	12 000	5 500	2 800
2000	16 900	4 700	14 300	5 500	2 600
2001	19 000	5 000	13 200	5 300	5 800
2002	18 100	4 700	12 900	5 200	5 200
2003	17 800	4 900	12 100	4 800	5 800
2004	20 300	5 000	13 700	4 200	6 700
2005	21 400	5 100	12 400	4 300	9 000
2006	22 500	4 500	12 100	4 100	10 300
2007	26 000	4 400	12 400	4 100	13 600
2008	29 100	4 900	13 700	4 200	15 500
2001 I	4 100	1 000	3 100	1 300	1 000
2001 II	4 800	1 300	2 800	1 100	1 900
2001 III	5 800	1 700	4 500	1 900	1 400
2001 IV	4 300	1 000	2 800	1 000	1 500
2002 I	4 200	960	2 900	1 200	1 300
2002 II	4 600	1 200	2 700	1 100	1 900
2002 III	5 600	1 600	4 200	1 900	1 400
2002 IV	3 700	950	3 100	960	640
2003 I	4 000	950	2 800	1 200	1 100
2003 II	4 300	1 300	2 500	930	1 800
2003 III	5 700	1 600	4 100	1 800	1 500
2003 IV	3 900	1 000	2 600	900	1 300
2004 I	4 300	1 100	3 200	920	1 000
2004 II	5 200	1 300	3 000	780	2 200
2004 III	6 500	1 600	4 600	1 700	1 900
2004 IV	4 400	1 000	2 900	760	1 500
2005 I	4 300	960	2 800	940	1 500
2005 II	5 500	1 500	2 500	780	3 000
2005 III	6 800	1 600	4 300	1 800	2 500
2005 IV	4 700	1 100	2 700	780	2 000
2006 I	4 800	1 000	2 700	910	2 200
2006 II	5 400	1 300	2 400	740	3 000
2006 III	7 100	1 400	4 200	1 700	2 900
2006 IV	5 100	890	2 800	790	2 300
2007 I	5 300	950	2 800	820	2 400
2007 II	6 100	1 200	2 700	820	3 300
2007 III	8 500	1 400	4 200	1 600	4 300
2007 IV	6 200	900	2 600	860	3 500
2008 I	6 600	1 100	2 900	990	3 600
2008 II	7 100	1 400	2 800	700	4 200
2008 III	9 400	1 500	5 100	1 700	4 300
2008 IV	6 100	900	2 800	810	3 300
2009* I	5 800	980	2 900	860	2 900
2009* II	5 800	1 100	2 500	700	3 300

* Ennakkotieto - *Advance notice*Lähde : Tilastokeskus, Väestötilasto - *Source: Statistics Finland, Population statistics*

25. TYÖTTÖMYYSASTEET ERÄISSÄ OECD-MAISSA
UNEMPLOYMENT RATES IN SOME OECD COUNTRIES

Vuosi ja neljännes	Suomi <i>Finland</i>	Ruotsi <i>Sweden</i>	Norja <i>Norway</i>	Tanska <i>Denmark</i>	Itävalta <i>Austria</i>	Ranska <i>France</i>
<i>Year and quarter</i>	Prosenttia - <i>Per cent</i>					
1991	6,6	2,9	5,5	10,5	5,8	9,4
1992	11,7	5,3	5,9	11,2	6,0	10,3
1993	16,3	8,2	6,0	12,3	6,8	11,7
1994	16,6	8,0	5,4	12,1	6,5	12,3
1995	15,2	7,7	4,9	10,2	6,6	11,6
1996	14,4	8,0	4,8	8,7	7,0	12,3
1997	12,4	8,0	4,1	7,8	7,1	12,5
1998	11,4	6,5	3,2	6,5	7,2	11,6
1999	10,2	5,6	3,2	5,6	6,7	10,8
2000	9,8	4,7	3,5	5,3	5,8	9,5
2001	9,1	4,0	3,6	5,1	6,1	8,7
2002	9,1	4,0	3,9	5,1	6,9	9,1
2003	9,0	4,9	4,5	5,5 ¹	4,3 ¹	9,9 ¹
2004	8,8	5,5	4,5	5,7	5,0	8,9
2005	8,3	7,3	4,5	4,8	5,2	9,3
2006	7,7	7,0	3,4	3,9	4,7	9,3
2007	6,8	6,2	2,6	3,8	4,4	8,3
2008	6,4	6,1	2,5	3,4	3,9	7,9
2008 I	6,3	5,9	2,4	3,2	4,0	7,6
2008 II	6,3	5,7	2,5	3,1	3,6	7,7
2008 III	6,4	6,0	2,4	3,3	3,7	7,9
2008 IV	6,7	6,9	2,8	3,8	4,1	8,3
2009 I	7,4	7,6	3,1	4,8	4,3	8,8
2009 II	8,3	8,7	..	5,9	4,4	9,3

Vuosi ja neljännes	Saksa <i>Germany</i>	Iso-Britannia <i>United Kingdom</i>	USA <i>USA</i>	Kanada <i>Canada</i>	Japani <i>Japan</i>	Australia <i>Australia</i>
<i>Year and quarter</i>	Prosenttia - <i>Per cent</i>					
1991	7,3	8,0	6,7	10,4	2,1	9,6
1992	7,7	9,7	7,4	11,3	2,2	10,8
1993	8,9	10,3	6,8	11,3	2,5	10,9
1994	9,6	9,3	6,1	10,4	2,9	9,7
1995	9,4	8,0	5,6	9,6	3,1	8,5
1996	10,4	7,3	5,4	9,7	3,4	8,5
1997	11,5	5,3	4,9	9,2	3,4	8,3
1998	11,1	4,5	4,5	8,3	4,1	7,7
1999	10,5	4,2	4,2	7,6	4,7	7,0
2000	9,6	3,6	4,0	6,8	4,7	6,3
2001	9,4	5,1 ¹	4,7	7,2	5,0	6,8
2002	9,8	5,2	5,8	7,7	5,4	6,4
2003	10,5	5,0	6,0	7,6	5,3	6,1
2004	10,6	4,8	5,5	7,2	4,7	5,5
2005	10,6 ¹	4,8	5,1	6,8	4,4	5,0
2006	9,8	5,4	4,6	6,3	4,1	4,8
2007	8,4	5,3	4,6	6,0	3,9	4,4
2008	7,3	5,6	5,8	6,1	4,0	4,2
2008 I	7,6	5,1	4,9	5,9	3,9	4,0
2008 II	7,4	5,3	5,4	6,1	4,0	4,2
2008 III	7,2	5,8	6,0	6,1	4,0	4,2
2008 IV	7,1	6,3	6,9	6,4	4,0	4,5
2009 I	7,3	7,0	8,1	7,6	4,5	5,3
2009 II	7,7	..	9,2	8,4	5,2	5,7

Lähde: OECD - *Source: OECD*Vuodesta 2005 lähtien kaikkien maiden tiedot ovat kausitasoitettuja lukuja työvoimatutkimuksesta. - *From 2005 all figures are seasonally adjusted figures from Labour force survey.*1. Lähde muuttunut rekisteröidystä työttömyydestä työvoimatutkimukseen. - *Source changed from registered unemployment to Labour force survey.*

**26. TYÖVOIMA TYÖ- JA ELINKEINOKESKUSALUEITTAIN
LABOUR FORCE BY ADMINISTRATIVE DISTRICT**

Vuosi ja neljännes Year and quarter	Työ- ja elinkeinokeskusalue - Administrative district															
	Koko maa Whole country	Uusimaa	Varsinais-Suomi	Satakunta	Häme	Pirkanmaa	Kaakkois-Suomi	Etelä-Savo	Pohj.-Savo	Pohj.-Karjala	Keskisuomi	Et.-Pohjanmaa	Pohjanmaa	P.-Pohjanmaa	Kainuu	Lappi
1 000 henkilöä - persons																
1991	2 544	690	227	123	184	218	163	86	124	83	123	96	120	164	44	98
1992	2 499	695	225	117	180	212	160	85	121	81	122	95	115	165	41	95
1993	2 476	677	221	119	180	213	159	81	118	79	120	95	115	162	41	96
1994	2 463	678	220	120	174	213	157	80	115	79	120	95	113	159	42	95
1995	2 481	693	224	118	172	216	157	80	117	79	120	94	112	164	42	93
1996	2 490	704	223	117	173	214	156	79	116	78	122	94	115	166	42	91
1997	2 484	710	229	117	171	216	151	77	112	77	117	93	114	166	42	91
1998	2 507	725	234	116	173	218	153	75	112	77	119	92	115	168	41	89
1999	2 557	752	238	115	179	224	153	76	115	77	119	92	115	172	40	90
2000	2 588	772	241	115	180	227	152	77	116	77	120	90	118	173	40	90
2001	2 605	784	241	114	181	227	152	75	115	78	126	90	119	176	40	89
2002	2 610	790	244	112	179	229	152	74	114	78	124	90	119	178	39	88
2003	2 600	788	244	112	180	226	151	74	115	76	125	89	117	179	38	86
2004	2 594	788	240	110	178	230	150	74	115	75	124	90	118	178	38	86
2005	2 620	798	246	110	178	234	151	73	116	77	125	90	119	181	39	84
2006	2 648	810	251	109	178	234	150	74	116	78	128	92	120	182	39	85
2007	2 675	824	252	110	181	242	150	72	114	77	130	93	122	185	38	83
2008	2 703	840	255	112	183	243	151	71	115	76	129	93	124	188	38	85
2005 I	2 572	786	239	105	176	232	150	70	114	75	122	88	115	178	37	85
2005 II	2 682	810	250	114	182	240	155	78	117	78	128	93	124	189	41	85
2005 III	2 633	801	248	112	176	237	150	71	117	79	126	92	121	182	38	82
2005 IV	2 594	796	248	111	176	230	149	71	116	76	122	87	116	176	38	83
2006 I	2 600	792	249	109	179	229	148	73	114	77	123	89	116	180	37	85
2006 II	2 702	822	252	114	179	240	155	76	114	80	130	95	121	190	39	86
2006 III	2 675	817	254	109	179	236	153	74	121	79	129	94	124	182	40	85
2006 IV	2 614	808	251	105	177	233	144	71	112	76	128	91	119	178	39	82
2007 I	2 613	809	246	108	176	234	144	73	112	76	126	90	119	182	36	82
2007 II	2 735	856	259	114	184	246	154	75	117	80	131	96	128	190	41	85
2007 III	2 705	828	257	109	183	248	152	73	116	77	133	95	122	190	39	83
2007 IV	2 646	823	247	109	180	242	150	69	112	73	130	92	121	180	38	81
2008 I	2 650	828	251	108	180	236	147	70	114	74	124	91	123	185	37	83
2008 II	2 776	855	261	117	188	250	156	75	119	77	131	97	129	196	40	87
2008 III	2 717	835	258	112	183	248	154	72	114	77	133	94	126	186	38	88
2008 IV	2 669	843	250	110	179	239	149	68	113	75	127	91	120	184	37	83
2009 I	2 650	828	255	108	176	236	150	68	114	74	130	89	120	181	37	83
2009 II	2 761	854	259	113	182	256	154	73	119	76	135	95	128	192	37	88
2009 III	2 679	834	248	109	183	249	149	68	115	73	131	95	120	187	37	83

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

**27. TYÖLLISET TYÖ- JA ELINKEINOKESKUSALUEITTAIN
EMPLOYED PERSONS BY ADMINISTRATIVE DISTRICT**

Vuosi ja neljännes Year and quarter	Koko maa Whole country	Työ- ja elinkeinokeskusalue - Administrative district														
		Uusimaa	Varsinais-Suomi	Satakunta	Häme	Pirkanmaa	Kaakkois-Suomi	Etelä-Savo	Pohj.-Savo	Pohj.-Karjala	Keskisuomi	Et.-Pohjanmaa	Pohjanmaa	P.-Pohjanmaa	Kainuu	Lappi
1 000 henkilöä - persons																
1991	2 375	660	216	113	171	202	151	79	115	75	112	89	112	150	40	90
1992	2 206	623	203	101	156	184	141	74	106	69	104	84	104	142	34	80
1993	2 048	585	187	97	144	177	132	67	96	62	97	78	97	128	32	74
1994	2 054	584	190	99	142	174	129	66	95	63	96	79	97	130	33	74
1995	2 099	609	194	98	144	180	132	66	96	63	97	80	97	136	33	73
1996	2 127	625	197	99	145	178	133	66	96	63	99	80	101	140	32	72
1997	2 170	643	205	101	149	188	132	67	94	65	99	79	105	140	32	73
1998	2 222	670	212	101	152	193	133	65	96	65	101	81	105	143	34	71
1999	2 296	704	216	101	159	201	133	66	101	65	103	81	105	149	34	75
2000	2 335	723	223	102	161	204	135	66	102	65	106	81	107	153	33	74
2001	2 367	741	222	102	163	206	138	65	100	66	111	82	110	155	33	74
2002	2 372	744	226	102	163	207	136	66	101	66	110	82	111	155	32	74
2003	2 365	737	225	102	164	203	136	67	102	64	111	82	109	159	32	72
2004	2 365	737	220	99	163	210	136	66	103	64	109	83	109	159	31	75
2005	2 401	750	230	100	162	214	137	65	104	67	110	84	111	163	32	72
2006	2 444	767	235	101	164	216	136	65	105	70	115	86	112	164	32	74
2007	2 492	782	237	103	169	227	138	66	103	67	119	88	116	170	32	74
2008	2 531	800	241	105	172	226	141	65	106	67	118	88	118	172	34	77
2005 I	2 337	733	221	94	161	210	134	63	100	64	107	81	107	159	31	73
2005 II	2 425	756	231	103	164	216	140	69	105	66	110	85	113	165	34	70
2005 III	2 444	756	232	103	163	219	139	67	108	70	113	88	115	166	32	72
2005 IV	2 398	733	234	101	161	210	136	63	106	68	110	82	108	161	32	72
2006 I	2 381	747	232	100	164	211	133	64	99	69	108	83	109	161	31	72
2006 II	2 461	769	235	104	164	218	137	67	105	71	119	87	113	169	33	75
2006 III	2 494	779	239	102	168	218	141	66	111	72	117	88	116	169	33	76
2006 IV	2 438	771	235	98	162	216	134	62	105	69	117	85	112	165	32	74
2007 I	2 415	762	228	100	163	217	130	66	101	66	115	84	113	166	30	73
2007 II	2 524	787	242	106	169	231	141	68	105	68	118	90	118	170	34	76
2007 III	2 542	792	243	102	173	234	141	68	105	69	122	90	117	177	34	76
2007 IV	2 485	788	234	102	171	228	141	63	101	64	120	87	116	168	31	72
2008 I	2 474	790	238	102	169	220	135	62	103	64	113	86	116	170	32	74
2008 II	2 574	807	245	108	175	230	144	68	108	68	121	91	121	177	37	77
2008 III	2 566	798	244	106	173	232	144	68	107	70	124	90	121	174	34	81
2008 IV	2 509	806	236	104	169	224	139	64	107	68	116	86	115	168	32	74
2009 I	2 448	782	238	101	164	216	137	62	101	64	115	83	114	166	32	73
2009 II	2 497	790	238	104	166	227	139	65	103	65	117	87	119	168	32	76
2009 III	2 476	786	232	102	169	224	137	62	104	65	118	86	114	168	35	75

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

28. TYÖLLISYYSASTEET TYÖ- JA ELINKEINOKESKUSALUEITTAIN TYÖVOIMATUTKIMUKSEN PERUSTEELLA
EMPLOYMENT RATES BY ADMINISTRATIVE DISTRICT ACCORDING TO THE LABOUR FORCE SURVEY

Vuosi ja neljännes Year and quarter	Koko maa Whole country	Työ- ja elinkeinokeskusalue - Administrative district														
		Uusimaa Suomi	Varsinais-Suomi	Satakunta	Häme	Pirkanmaa	Kaakkois-Suomi	Etelä-Savo	Pohjo-Savo	Pohjo-Karjala	Kesk-Suomi	Et.-Pohjanmaa	Pohjanmaa	P.-Pohjanmaa	Kainuu	Lappi
Prosenttia - Per cent																
1991	70.0	75.8	72.0	67.0	70.1	69.6	66.6	66.7	66.9	64.2	66.0	68.3	70.5	66.1	62.0	65.8
1992	64.7	70.8	66.9	61.4	63.9	62.9	63.1	63.1	61.8	58.6	61.7	64.2	64.9	61.6	54.6	58.8
1993	60.6	66.1	62.7	58.5	60.0	59.7	59.0	57.3	55.9	53.4	57.7	59.8	62.9	56.5	55.0	55.0
1994	59.9	64.9	63.0	59.0	58.7	60.2	57.1	57.1	56.3	53.8	56.4	59.0	61.4	55.7	52.8	54.4
1995	61.1	66.9	64.1	58.7	60.6	60.3	59.5	57.7	55.3	54.0	57.0	60.6	61.2	57.8	53.2	53.9
1996	61.9	67.9	64.8	60.2	60.8	60.4	60.2	57.7	56.4	55.2	57.7	61.3	63.3	59.4	51.9	53.4
1997	62.9	68.9	66.8	61.7	62.3	63.2	60.2	58.6	55.5	54.7	57.3	61.3	63.8	59.4	51.2	54.4
1998	64.1	70.8	67.8	62.8	63.1	64.8	61.0	58.1	56.6	56.8	58.6	63.2	60.1	62.1	56.1	53.6
1999	66.0	73.4	69.3	63.2	66.0	67.0	61.5	59.3	60.0	56.9	59.6	65.1	65.1	62.1	56.4	57.0
2000	66.9	74.3	70.2	64.6	66.5	67.5	62.6	60.6	61.3	57.2	61.0	64.2	67.0	63.3	54.6	57.2
2001	67.7	75.3	70.0	64.7	67.5	68.0	64.2	60.1	59.8	58.6	62.8	64.8	69.1	63.7	56.5	57.8
2002	67.7	74.9	70.6	65.2	67.7	67.8	63.6	61.1	60.4	58.6	62.2	65.1	69.5	63.4	58.2	58.2
2003	67.3	73.5	70.0	65.9	68.1	66.1	64.0	63.0	61.6	57.4	62.5	65.8	68.3	64.5	55.3	57.9
2004	67.2	73.2	68.3	64.6	67.6	67.9	64.1	63.1	62.1	57.4	61.2	66.1	68.9	64.2	54.3	60.2
2005	68.0	73.9	71.1	66.2	66.9	68.1	65.0	63.0	63.3	60.0	61.5	66.8	69.8	65.1	56.9	58.1
2006	68.9	74.7	72.6	66.8	67.6	68.2	64.7	62.7	63.8	62.6	64.5	68.4	70.6	65.2	58.0	59.9
2007	69.9	75.3	72.7	68.8	69.0	71.1	65.9	64.3	62.5	60.3	66.1	69.6	72.4	67.2	59.3	59.9
2008	70.6	76.0	73.4	70.7	69.5	69.9	67.2	64.8	64.7	60.9	65.6	70.0	73.6	67.7	61.9	62.3
2005 I	66.3	72.6	68.7	62.1	66.3	67.3	63.3	60.3	60.0	57.7	60.0	64.2	67.6	63.8	54.0	59.3
2005 II	68.8	74.6	71.7	67.7	67.8	69.0	66.3	66.6	63.6	59.1	61.5	67.6	71.1	66.0	60.7	56.1
2005 III	69.2	74.4	72.0	66.3	67.1	69.5	66.0	64.4	63.5	62.4	63.6	69.7	72.7	66.5	57.1	58.5
2005 IV	67.7	73.8	72.2	66.9	66.3	66.7	64.6	60.6	64.0	60.7	61.1	65.5	67.9	64.2	55.9	58.4
2006 I	67.2	73.0	71.9	66.0	67.5	66.9	62.9	62.2	60.2	61.5	60.5	66.2	68.5	63.7	55.7	57.7
2006 II	69.4	75.0	72.7	68.3	69.2	69.2	65.0	64.5	63.9	63.2	66.6	69.7	71.0	64.9	59.5	60.9
2006 III	70.3	75.9	74.0	67.4	69.0	68.8	67.0	63.9	64.1	64.1	65.9	69.9	72.8	65.1	59.5	61.2
2006 IV	68.6	74.8	72.2	65.5	66.6	67.8	63.9	60.1	63.7	61.8	65.4	68.0	70.2	65.1	57.4	59.8
2007 I	67.9	73.8	70.2	67.1	66.7	68.2	62.4	64.1	61.4	59.0	64.3	66.7	70.5	65.5	55.6	59.1
2007 II	71.0	76.0	74.3	71.2	69.2	72.5	67.2	65.9	63.6	62.2	68.2	71.8	74.2	67.2	62.8	61.8
2007 III	71.2	76.1	74.7	68.5	70.4	72.8	67.1	65.9	63.5	61.8	68.0	71.4	72.7	69.9	61.8	61.8
2007 IV	69.5	75.4	71.7	68.3	69.6	70.7	66.9	61.2	61.5	58.0	66.3	68.4	72.2	66.1	57.0	57.7
2008 I	69.1	75.3	72.7	68.6	68.7	68.1	64.7	61.4	62.9	57.1	62.6	67.4	71.9	67.4	57.6	60.4
2008 II	71.9	76.8	74.7	72.3	70.9	71.2	68.9	67.2	65.6	61.1	67.1	71.8	75.5	69.1	62.0	62.0
2008 III	71.6	75.7	74.6	71.7	70.0	71.7	68.9	66.7	65.2	64.0	68.7	72.0	75.3	68.3	62.7	66.1
2008 IV	69.9	76.2	71.5	70.0	68.3	68.8	66.4	63.7	65.1	61.5	64.0	69.0	71.5	66.0	59.9	60.5
2009 I	68.1	73.9	72.2	67.7	66.3	66.5	65.5	62.2	61.4	57.9	63.6	65.7	70.4	64.9	59.4	59.4
2009 II	69.4	74.5	72.4	69.7	67.6	69.6	66.2	64.7	62.7	59.1	64.8	68.9	73.3	65.9	61.7	62.0
2009 III	68.9	74.0	70.4	69.3	68.3	68.5	65.6	61.9	63.2	59.6	65.1	68.8	70.9	65.4	64.7	61.1

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

29. AVOIMET TYÖPAIKAT TYÖNVÄLITYKSESSÄ TYÖ- JA ELINKEINOKESKUSALUEITTAIN
VACANCIES AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY ADMINISTRATIVE DISTRICT
Jatkuu - *Continued*

Vuosi ja neljännes	Työ- ja elinkeinokeskusalue - <i>Administrative district</i>							
	Uusimaa	Varsinais-Suomi	Satakunta	Häme	Pirkanmaa	Kaakkois-Suomi	Etelä-Savo	Pohjois-Savo
<i>Year and quarter</i>	<i>Avoimia työpaikkoja - Vacancies</i>							
1991	3 100	1 100	560	1 000	910	730	590	1 900
1992	1 300	550	350	530	460	330	250	1 200
1993	1 100	490	190	400	470	240	130	1 500
1994	1 300	730	410	470	720	370	160	990
1995	1 700	770	440	570	710	520	200	810
1996	2 200	910	570	800	740	610	320	1 000
1997	3 500	1 300	950	1 000	1 100	750	540	1 100
1998	5 400	1 400	920	1 300	1 300	980	500	1 100
1999	3 900	1 400	770	1 100	1 100	880	480	970
2000	5 200	1 800	760	1 200	1 300	950	450	960
2001	5 800	2 000	890	1 300	1 700	1 100	550	1 300
2002	6 700	2 200	1 300	1 400	1 800	1 300	590	1 100
2003	7 100	2 900	1 100	1 500	1 900	1 500	660	1 200
2004	7 100	2 500	1 200	1 400	1 900	1 400	580	1 100
2005	9 300	3 100	1 700	1 900	2 400	1 700	720	1 200
2006	12 700	3 400	1 700	1 700	2 800	1 700	690	1 300
2007	15 500	3 700	1 600	2 500	3 500	2 000	800	1 600
2008	15 100	3 000	1 400	2 300	3 000	1 700	810	1 400
1999 I	4 500	1 900	1 500	1 900	1 800	1 600	800	690
1999 II	3 800	1 600	1 000	1 300	1 000	800	720	2 400
1999 III	4 000	1 200	300	650	920	430	200	450
1999 IV	3 200	980	270	590	760	680	190	320
2000 I	5 500	2 600	890	1 800	1 900	2 000	790	910
2000 II	5 000	1 800	920	1 500	1 300	800	550	2 100
2000 III	5 600	1 500	480	830	1 000	460	240	400
2000 IV	4 600	1 400	750	750	1 000	480	240	400
2001 I	7 100	2 900	1 500	1 800	2 600	2 300	860	1 300
2001 II	5 600	1 900	1 000	1 600	1 500	760	790	2 800
2001 III	6 000	1 600	530	960	1 400	610	300	630
2001 IV	4 500	1 400	470	720	1 100	790	260	480
2002 I	7 700	3 200	2 200	2 000	3 200	2 800	920	990
2002 II	6 400	2 500	1 200	1 600	1 600	1 000	820	2 300
2002 III	6 900	1 700	860	960	1 500	670	330	560
2002 IV	5 700	1 500	820	940	1 100	790	300	520
2003 I	9 300	4 200	1 900	2 100	3 300	3 000	1 000	1 300
2003 II	6 500	4 200	1 000	1 600	1 800	1 200	820	2 100
2003 III	6 800	1 700	800	1 100	1 500	900	480	690
2003 IV	5 800	1 400	760	1 100	1 100	920	330	560
2004 I	8 300	3 700	2 300	2 100	3 100	2 800	940	1 500
2004 II	6 700	2 700	1 100	1 500	1 700	1 000	680	1 600
2004 III	6 800	1 900	700	1 000	1 600	800	380	680
2004 IV	6 700	1 800	760	970	1 400	830	300	660
2005 I	10 800	4 200	2 500	2 600	3 900	3 400	1 300	1 800
2005 II	8 800	3 100	1 600	2 800	2 200	1 300	800	1 300
2005 III	9 200	2 900	1 500	1 200	1 900	1 100	510	840
2005 IV	8 500	2 300	1 100	980	1 800	910	300	700
2006 I	16 300	4 800	2 500	2 500	4 100	3 300	1 000	2 000
2006 II	11 600	3 200	2 000	1 800	2 400	1 400	790	1 300
2006 III	11 400	2 900	1 300	1 300	2 300	1 000	540	900
2006 IV	11 500	2 600	1 200	1 300	2 300	1 100	370	910
2007 I	20 400	5 500	2 400	4 000	4 600	3 600	1 200	2 500
2007 II	14 200	3 500	1 600	2 300	3 100	1 900	940	1 600
2007 III	14 800	3 400	1 300	2 100	3 300	1 300	590	1 300
2007 IV	12 500	2 300	1 000	1 700	2 800	1 200	420	1 000
2008 I	20 900	5 000	2 700	4 300	5 200	3 200	1 600	2 000
2008 II	14 300	2 900	1 200	2 100	2 800	1 600	860	1 600
2008 III	13 900	2 400	940	1 700	2 500	1 200	430	1 200
2008 IV	11 200	1 600	670	1 200	1 700	800	310	790
2009 I	14 700	3 300	1 900	3 000	2 900	2 200	1 400	1 800
2009 II	10 200	1 700	1 000	1 600	1 600	1 200	500	1 200
2009 III	9 500	1 300	630	940	1 500	780	350	790

29. AVOIMET TYÖPAIKAT TYÖNVÄLITYKSESSÄ TYÖ- JA ELINKEINOKESKUSALUEITTAIN
VACANCIES AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY ADMINISTRATIVE DISTRICT

Jatkoa - Continued

Vuosi ja neljännes	Työ- ja elinkeinokeskussalue - Administrative district								
	Pohjois-Karjala	Keski-Suomi	Etelä-Pohjanmaa	Pohjanmaa	Pohjois-Pohjanmaa	Kainuu	Lappi	Koko maa - Whole country	
Year and quarter	Avoimia työpaikkoja - Vacancies								
1991	510	510	390	540	830	190	490	13 400	
1992	240	240	200	490	440	140	270	7 100	
1993	160	180	200	280	390	130	170	5 900	
1994	360	210	230	470	590	150	220	7 400	
1995	390	320	280	560	690	130	250	8 300	
1996	370	360	320	650	770	140	300	10 100	
1997	360	500	380	720	900	170	440	13 700	
1998	450	480	490	880	890	260	530	16 800	
1999	430	520	430	800	990	190	630	14 600	
2000	490	610	430	840	1 200	300	580	17 100	
2001	580	770	500	1 000	1 100	300	650	19 600	
2002	560	800	500	1 000	1 200	340	650	21 600	
2003	530	760	680	1 000	1 200	320	740	23 300	
2004	660	740	780	1 100	1 200	350	1 100	23 500	
2005	680	930	890	1 200	1 300	430	1 100	29 100	
2006	870	930	1 100	1 600	1 400	400	1 200	34 000	
2007	910	1 200	1 200	1 700	1 600	500	1 500	40 200	
2008	750	1 300	1 000	1 700	1 700	410	1 400	37 500	
1999	I	680	820	560	1 250	1 100	320	670	20 100
	II	500	500	800	1 200	1 300	250	1 000	18 200
	III	260	410	190	380	720	120	390	10 700
	IV	280	400	190	320	840	100	440	9 600
2000	I	690	640	450	1 600	1 100	690	810	22 400
	II	720	640	770	900	1 300	220	710	19 200
	III	270	520	240	520	1 400	150	380	14 100
	IV	280	630	260	400	940	160	430	12 800
2001	I	960	1 100	470	1 800	1 500	670	580	27 600
	II	720	1 000	830	1 100	1 300	240	1 100	22 400
	III	360	520	360	510	1 100	140	480	15 700
	IV	290	500	330	620	660	200	410	12 900
2002	I	1 000	1 200	650	1 900	1 600	680	710	30 900
	II	670	940	730	1 100	1 500	280	860	23 600
	III	300	570	330	550	900	150	540	16 900
	IV	290	470	300	550	840	240	490	14 900
2003	I	930	960	1 000	2 000	1 700	560	1 100	34 500
	II	580	880	940	920	1 400	330	910	25 500
	III	320	650	430	640	1 000	190	520	18 000
	IV	300	560	340	640	650	210	460	15 300
2004	I	1 200	900	1 300	2 100	1 600	600	1 900	34 600
	II	660	730	1 100	1 000	1 400	300	1 100	23 600
	III	420	680	440	580	900	220	600	18 200
	IV	370	640	330	600	800	280	620	17 500
2005	I	940	1 100	1 700	2 100	1 500	590	1 900	41 100
	II	800	1 100	770	1 200	1 500	500	1 100	29 300
	III	530	920	480	660	1 100	420	750	24 600
	IV	440	630	570	900	940	220	600	21 300
2006	I	1 700	1 100	2 100	2 800	1 900	600	2 200	49 800
	II	760	940	1 000	1 500	1 500	440	820	31 800
	III	540	910	620	930	1 200	290	830	27 500
	IV	500	790	720	1 000	1 100	250	910	26 900
2007	I	1 400	1 400	2 100	3 200	2 300	720	2 600	58 400
	II	1 100	1 300	1 200	1 300	1 700	520	1 100	37 500
	III	630	1 200	690	1 100	1 400	410	1 400	35 300
	IV	530	1 000	820	1 300	1 200	360	1 000	29 500
2008	I	1 400	1 800	2 100	3 500	2 800	620	2 700	60 100
	II	820	1 400	930	1 400	1 600	460	1 100	35 300
	III	460	1 200	530	990	1 400	340	1 300	30 900
	IV	370	860	600	950	1 100	220	740	23 600
2009	I	800	1 300	1 600	3 300	2 500	430	1 300	42 800
	II	420	950	660	1 100	1 700	330	1 100	25 800
	III	310	820	380	770	1 200	350	770	20 700

30. TYÖTTÖMÄÄRÄT TYÖ- JA ELINKEINOKESKUSALUEITTAIN TYÖVOIMATUTKIMUKSEN PERUSTEELLA
UNEMPLOYMENT RATES BY ADMINISTRATIVE DISTRICT ACCORDING TO THE LABOUR FORCE SURVEY

Vuosi ja neljännes Year and quarter	Koko maa Whole country	Työ- ja elinkeinokeskusalue - Administrative district														
		Uusimaa country	Varsinais-Suomi	Satakunta	Häme	Pirkanmaa	Kaakkois-Suomi	Etelä-Savo	Pohjois-Savo	Pohjois-Karjala	Keskisuomi	Etelä-Pohjanmaa	Pohjanmaa	Päijätäänmaa	Kainuu	Lappi
Prosenttia - Per cent																
1991	6,6	4,2	4,8	7,8	6,9	7,4	7,7	7,8	7,5	9,5	9,1	7,6	6,6	8,4	10,4	9,0
1992	11,7	9,0	10,0	13,9	13,1	13,4	12,1	12,7	12,2	14,6	13,5	11,4	10,2	13,5	17,1	15,9
1993	16,3	13,2	14,8	17,2	18,5	18,0	16,8	17,8	18,4	20,6	17,6	16,6	12,9	19,0	20,3	21,4
1994	16,6	13,9	15,0	17,4	18,4	17,2	17,7	17,1	17,6	19,7	19,5	16,5	14,2	18,5	20,7	22,0
1995	15,4	12,0	13,5	17,0	16,6	16,6	15,7	16,5	17,9	20,0	19,0	15,1	13,8	17,1	22,4	21,2
1996	14,6	11,2	11,6	15,7	16,4	16,5	15,0	15,9	17,5	17,5	18,9	14,8	12,3	15,8	22,6	21,1
1997	12,7	9,5	10,4	13,4	13,4	12,9	12,4	13,8	15,6	17,4	16,2	14,6	8,4	15,5	23,5	20,4
1998	11,4	7,6	9,4	12,6	12,3	11,5	13,3	13,3	14,7	15,1	15,2	11,5	8,7	15,0	18,1	19,8
1999	10,2	6,4	8,1	12,2	10,8	10,2	12,5	13,6	12,6	15,1	13,5	11,1	9,4	13,6	15,9	16,3
2000	9,8	6,3	7,6	10,9	10,4	10,4	11,4	13,8	11,8	15,1	12,0	10,4	9,0	11,7	19,4	17,6
2001	9,1	5,5	8,0	10,3	9,9	9,3	9,4	12,5	13,1	14,8	11,7	9,1	7,7	12,0	17,7	16,3
2002	9,1	5,8	7,4	9,4	8,9	9,6	10,6	11,3	12,0	15,5	11,9	8,9	6,8	13,0	16,5	16,2
2003	9,0	6,2	8,1	9,1	8,6	10,1	9,7	9,4	10,7	15,1	11,5	7,8	7,1	11,5	17,0	15,6
2004	8,8	6,5	8,0	10,0	8,3	8,8	9,2	10,8	10,7	14,5	12,1	7,7	7,7	10,5	17,5	12,9
2005	8,4	6,1	6,7	9,0	8,7	8,9	9,1	10,1	10,0	13,1	11,8	6,5	6,7	10,3	16,6	14,0
2006	7,7	5,4	6,3	7,3	8,0	7,9	9,2	11,5	9,8	10,4	10,3	7,3	6,4	9,8	17,1	12,4
2007	6,9	5,0	6,0	6,6	6,5	6,2	7,7	8,7	9,8	12,5	8,9	6,1	5,1	8,2	15,7	10,9
2008	6,4	4,8	5,5	6,0	6,0	7,0	7,2	7,9	7,8	10,7	8,1	5,4	5,0	8,3	11,2	9,9
2005 I	9,1	6,8	7,4	10,1	8,7	9,6	10,5	10,5	13,0	14,2	12,3	8,0	6,8	10,6	17,1	14,1
2005 II	9,6	6,8	7,9	9,6	9,5	9,8	9,7	11,0	10,1	15,9	14,5	7,7	8,9	12,8	17,7	17,6
2005 III	7,2	5,5	6,1	7,4	7,8	7,7	7,4	8,5	7,5	11,8	10,1	5,1	4,8	8,8	16,2	11,2
2005 IV	7,6	5,3	5,6	9,0	8,7	8,4	8,6	10,6	9,4	10,6	10,3	5,3	6,4	8,7	15,4	13,1
2006 I	8,4	5,7	6,7	8,8	8,6	7,8	10,2	11,6	12,7	10,8	11,9	6,9	6,6	10,5	17,3	16,1
2006 II	8,9	6,5	6,6	8,4	8,5	9,1	11,8	11,5	11,1	11,7	11,6	8,5	6,6	14,0	15,9	12,6
2006 III	6,8	4,7	5,6	6,0	6,5	7,3	7,9	10,6	8,7	9,5	9,2	6,6	6,2	7,1	17,2	11,3
2006 IV	6,8	4,6	6,4	5,9	8,4	7,2	6,8	12,4	6,7	9,4	8,3	7,1	6,0	7,3	17,9	9,5
2007 I	7,6	5,8	7,4	7,0	7,6	7,0	9,5	9,8	9,3	13,9	9,1	7,2	5,0	8,5	16,3	11,0
2007 II	7,7	5,8	6,4	6,9	7,9	6,3	8,7	9,4	10,2	13,1	10,0	6,2	7,1	10,5	16,1	11,6
2007 III	6,0	4,4	5,3	6,0	5,6	5,8	6,8	7,4	4,9	11,3	8,5	4,9	4,6	6,7	13,0	8,8
2007 IV	6,1	4,2	5,1	6,6	4,9	5,8	6,0	8,4	9,9	11,8	8,1	6,0	3,7	7,0	17,3	12,0
2008 I	6,6	4,6	5,0	6,1	6,3	6,9	8,0	10,5	9,2	13,4	9,3	5,8	5,7	7,7	13,6	10,2
2008 II	7,3	5,6	6,0	7,6	6,7	8,0	7,7	8,7	9,7	11,4	7,9	6,8	6,0	9,9	9,0	11,7
2008 III	5,6	4,4	5,1	4,9	5,5	6,7	6,3	6,1	6,2	8,7	6,8	3,7	3,9	6,8	10,8	7,5
2008 IV	6,0	4,3	5,7	5,2	5,5	6,2	6,9	6,5	5,8	9,4	8,6	5,1	4,5	8,6	11,7	10,2
2009 I	7,6	5,5	6,6	6,8	7,1	8,3	8,6	9,3	11,2	14,0	11,2	7,5	5,4	8,6	13,4	11,3
2009 II	9,6	7,5	8,1	8,3	8,7	11,5	10,1	11,1	13,0	14,6	13,1	8,4	7,2	12,6	10,3	13,6
2009 III	7,5	5,7	6,6	6,3	7,6	10,0	8,0	8,7	8,8	10,1	9,6	8,9	5,3	10,3	5,9	10,2

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

31. TYÖTÖMÄT TYÖNHAKIJAT TYÖNVÄLITYKSESSÄ TYÖ- JA ELINKEINOKESKUSALUEITTAIN
UNEMPLOYED JOBSEEKERS AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY ADMINISTRATIVE DISTRICT

Jatkuu - Continued

Vuosi ja neljännes	Työ- ja elinkeinokeskusalue - Administrative district							
	Uusimaa	Varsinais-Suomi	Satakunta	Häme	Pirkanmaa	Kaakkois-Suomi	Etelä-Savo	Pohjois-Savo
Year and quarter	Henkilöä - Persons							
1991	36 000	16 700	12 700	15 600	21 800	15 900	8 500	12 000
1992	77 100	28 400	20 100	27 600	34 700	25 200	13 400	19 000
1993	108 900	40 200	24 900	37 700	44 600	32 600	17 600	24 700
1994	114 100	40 200	25 500	38 700	44 300	33 400	18 500	25 200
1995	108 400	36 200	23 700	35 700	41 100	31 500	17 500	24 600
1996	101 900	33 700	22 900	34 700	40 200	30 300	16 800	23 800
1997	89 900	30 500	21 300	31 600	37 000	28 900	15 500	22 000
1998	77 200	28 500	19 400	28 600	34 000	26 600	14 200	20 500
1999	67 400	27 300	19 400	26 800	31 700	25 800	13 400	19 400
2000	59 400	25 300	18 200	24 500	30 000	24 200	12 600	18 400
2001	55 800	23 000	16 900	22 800	28 200	22 200	11 900	17 600
2002	57 700	23 100	16 100	22 100	27 700	21 500	10 700	16 100
2003	59 900	22 800	15 600	21 600	27 900	20 700	9 900	15 300
2004	62 000	23 000	15 900	21 400	27 600	20 400	9 800	15 000
2005	60 000	20 800	14 400	20 600	26 100	19 700	9 400	14 400
2006	54 900	18 000	12 700	19 100	23 200	17 800	8 400	13 100
2007	46 300	15 700	10 800	16 300	20 200	15 800	7 400	11 700
2008	41 600	14 900	9 800	15 200	19 800	15 100	6 800	11 100
1999 I	70 300	28 400	20 100	28 500	32 600	27 300	14 600	20 600
1999 II	67 100	26 600	18 800	26 300	31 300	25 100	13 100	19 100
1999 III	68 500	27 300	19 200	26 400	31 800	24 900	12 900	18 900
1999 IV	63 800	26 900	19 400	26 000	31 100	25 800	13 000	18 900
2000 I	63 700	27 500	19 800	26 500	31 600	26 500	13 500	19 600
2000 II	59 200	25 100	17 900	24 200	29 700	23 500	12 200	17 900
2000 III	59 700	25 200	17 800	24 000	30 100	23 100	12 100	17 900
2000 IV	54 900	23 500	17 400	23 400	28 600	23 500	12 600	18 200
2001 I	56 400	23 700	17 800	24 300	28 900	23 600	12 900	19 000
2001 II	54 600	22 000	16 500	22 400	27 600	21 400	11 600	17 100
2001 III	56 700	22 900	16 500	22 400	28 400	21 400	11 400	17 000
2001 IV	55 400	23 600	16 600	22 200	28 000	22 400	11 500	17 200
2002 I	58 400	24 200	16 900	23 400	28 900	23 000	11 700	17 600
2002 II	56 500	22 500	15 500	21 700	27 100	20 700	10 400	15 600
2002 III	58 900	23 400	15 700	22 000	27 700	20 800	10 200	15 700
2002 IV	56 800	22 400	16 100	21 200	27 000	21 600	10 500	15 600
2003 I	59 300	23 100	16 300	22 200	28 500	21 900	10 800	16 500
2003 II	59 000	22 100	15 100	21 000	27 200	20 000	9 600	14 900
2003 III	61 800	23 100	15 300	21 700	27 900	20 100	9 500	14 700
2003 IV	59 500	22 800	15 600	21 400	27 800	20 800	9 900	15 200
2004 I	62 400	24 100	16 800	22 400	28 600	21 300	10 300	16 000
2004 II	61 800	22 700	15 600	21 000	27 500	19 900	9 500	14 900
2004 III	63 500	23 000	15 500	21 300	27 600	20 100	9 400	14 600
2004 IV	60 400	22 300	15 700	20 900	26 800	20 500	9 800	14 600
2005 I	61 400	22 500	15 600	21 700	27 000	20 900	10 300	15 200
2005 II	59 600	20 700	13 900	20 300	25 600	19 300	9 100	13 900
2005 III	61 500	20 800	14 000	20 300	26 400	19 100	9 100	14 300
2005 IV	57 300	19 100	14 000	20 100	25 300	19 300	9 300	14 100
2006 I	57 600	19 100	13 900	20 700	24 900	19 300	9 600	14 500
2006 II	55 100	17 800	12 600	19 000	23 100	17 300	8 200	12 800
2006 III	56 000	18 300	12 300	18 900	23 200	17 500	8 000	12 800
2006 IV	50 900	16 800	11 900	17 800	21 500	17 200	8 000	12 300
2007 I	49 500	16 800	11 800	17 700	21 200	17 400	8 200	12 800
2007 II	46 500	15 500	10 300	16 000	19 700	15 300	7 200	11 300
2007 III	47 200	15 900	10 500	16 200	20 400	15 300	7 000	11 500
2007 IV	42 100	14 800	10 300	15 300	19 500	15 300	7 100	11 200
2008 I	42 000	15 100	10 300	15 700	19 900	16 100	7 300	11 800
2008 II	40 600	14 200	9 200	14 300	18 800	14 400	6 300	10 400
2008 III	42 900	15 000	9 700	14 900	19 900	14 400	6 500	10 500
2008 IV	41 300	15 200	9 900	16 000	20 800	15 500	7 200	11 600
2009 I	49 600	18 700	11 500	19 500	25 400	17 900	8 100	14 300
2009 II	55 100	19 800	11 400	20 000	26 900	17 900	7 700	13 700
2009 III	61 700	22 200	12 000	21 200	29 700	18 900	8 100	14 200

31. TYÖTÖMÄT TYÖNHAKIJAT TYÖNVALITYKSESSÄ TYÖ- JA ELINKEINOKESKUSALUEITTAIN
UNEMPLOYED JOBSEEKERS AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY ADMINISTRATIVE DISTRICT
Jatkoa - *Continued*

Vuosi ja neljännes	Työ- ja elinkeinokeskusalue - <i>Administrative district</i>							
	Pohjois-Karjala	Keski-Suomi	Etelä-Pohjanmaa	Pohjanmaa	Pohjois-Pohjanmaa	Kainuu	Lappi	Koko maa - <i>Whole country</i>
<i>Year and quarter</i>	<i>Henkilöä - Persons</i>							
1991	9 300	12 600	8 500	9 300	16 100	5 900	12 400	213 200
1992	14 100	20 100	13 300	15 000	26 100	9 100	19 900	363 100
1993	17 600	26 800	18 000	19 700	34 000	10 900	24 000	482 200
1994	18 800	28 100	18 100	19 900	34 600	10 500	24 500	494 200
1995	18 700	26 400	16 800	18 200	32 800	10 500	24 000	466 000
1996	18 800	25 100	15 600	17 400	31 900	10 800	24 000	448 000
1997	17 900	23 600	13 600	15 700	29 000	10 100	22 400	409 000
1998	16 900	22 300	11 800	14 400	27 600	9 200	21 300	372 400
1999	15 700	21 300	11 300	13 800	26 100	8 700	20 000	348 100
2000	14 800	19 600	10 300	12 700	23 800	8 600	18 700	321 100
2001	14 100	18 900	9 900	11 600	23 300	8 400	17 700	302 200
2002	13 500	18 100	9 300	10 700	23 200	8 000	16 200	294 000
2003	13 100	17 800	8 900	10 400	22 600	7 400	15 000	288 800
2004	12 900	17 500	8 500	10 200	22 400	7 100	14 600	288 400
2005	12 300	17 100	8 100	9 700	21 600	6 900	14 300	275 300
2006	11 400	15 700	7 200	8 600	20 000	6 300	13 100	249 500
2007	10 500	14 400	6 300	7 100	17 600	5 500	11 200	216 900
2008	10 200	13 700	6 100	6 600	17 400	5 000	10 400	203 800
1999 I	16 800	22 300	12 100	14 100	28 000	9 400	21 100	366 200
1999 II	15 500	21 200	11 000	13 600	26 100	8 500	20 200	343 700
1999 III	15 300	21 200	10 900	14 100	25 500	8 400	19 400	344 700
1999 IV	15 200	20 700	11 100	13 500	24 700	8 600	19 200	337 900
2000 I	16 000	21 000	11 600	13 800	25 700	9 200	19 900	345 800
2000 II	14 700	19 400	10 000	12 700	23 600	8 400	19 000	317 500
2000 III	14 400	19 200	9 900	12 700	23 300	8 300	18 300	316 000
2000 IV	14 100	18 800	9 700	11 800	22 600	8 400	17 700	305 100
2001 I	14 700	19 700	10 400	12 200	23 900	8 700	18 400	314 600
2001 II	13 800	18 500	9 400	11 300	23 100	8 200	17 600	295 000
2001 III	14 000	18 800	9 600	11 600	23 100	8 100	17 300	299 300
2001 IV	14 100	18 600	10 000	11 300	23 200	8 600	17 300	299 900
2002 I	14 600	19 300	10 400	11 700	24 600	8 800	17 500	311 100
2002 II	13 300	17 700	8 900	10 300	22 900	7 800	16 300	287 300
2002 III	13 100	17 800	8 900	10 700	23 100	7 600	15 800	291 200
2002 IV	12 900	17 700	9 000	10 300	22 200	7 800	15 100	286 300
2003 I	13 800	18 400	9 700	11 000	23 500	8 000	15 800	298 800
2003 II	12 900	17 500	8 500	10 200	22 400	7 300	15 100	282 900
2003 III	12 800	17 800	8 600	10 500	22 300	7 100	14 700	287 800
2003 IV	12 800	17 600	8 700	10 200	22 100	7 100	14 500	285 900
2004 I	13 400	18 000	9 200	10 600	23 200	7 400	14 900	298 500
2004 II	12 900	17 500	8 300	10 200	22 300	7 000	14 800	285 900
2004 III	12 700	17 400	8 100	10 300	22 100	6 800	14 300	286 800
2004 IV	12 800	17 100	8 400	9 800	21 900	7 000	14 400	282 400
2005 I	13 100	17 600	8 800	10 100	22 600	7 300	15 000	289 000
2005 II	12 100	16 800	7 800	9 400	21 200	6 700	14 500	271 000
2005 III	12 200	17 100	7 900	9 800	21 500	6 700	14 000	274 700
2005 IV	11 800	16 800	7 900	9 400	21 400	6 800	13 900	266 600
2006 I	12 400	16 900	8 200	9 500	22 000	6 900	14 300	269 800
2006 II	11 400	15 500	6 800	8 400	19 800	6 300	13 300	247 400
2006 III	11 400	15 600	6 900	8 500	19 500	6 000	12 600	247 600
2006 IV	10 600	15 000	6 900	7 900	18 600	6 000	12 100	233 300
2007 I	11 000	15 300	6 800	7 700	18 800	6 100	12 100	233 300
2007 II	10 300	14 000	5 800	7 000	17 400	5 500	11 300	213 100
2007 III	10 500	14 400	6 100	7 100	17 400	5 200	10 900	215 600
2007 IV	10 300	13 900	6 300	6 500	17 000	5 100	10 700	205 500
2008 I	10 600	14 200	6 400	6 700	17 500	5 300	10 700	209 500
2008 II	9 800	13 200	5 500	6 100	16 800	4 900	10 300	194 900
2008 III	10 000	13 500	5 800	6 600	17 300	4 700	10 200	201 400
2008 IV	10 500	13 800	6 700	7 000	18 000	5 200	10 500	209 200
2009 I	12 100	16 000	8 500	8 400	21 200	6 000	12 000	249 300
2009 II	12 100	16 300	8 200	8 600	21 900	5 700	12 400	257 500
2009 III	12 100	16 800	8 700	9 500	22 600	5 300	12 200	275 200

32. TYÖTTÖMYYDEN KESTO KESKIMÄÄRIN TYÖ- JA ELINKEINOKESKUSALUEITTAIN
THE AVERAGE DURATION OF UNEMPLOYMENT BY ADMINISTRATIVE DISTRICT

Vuosi ja neljännes Year and quarter	Koko maa Whole country	Työ- ja elinkeinokeskusalue - Administrative district										Lappi			
		Uusimaa	Varsinais-Suomi	Satakunta	Häme	Pirkanmaa	Kaakkois-Suomi	Etelä-Savo	Pohj.-Savo	Pohj.-Karjala	Kesk-Suomi		Et.-Pohjanmaa	Pohjanmaa	P.-Pohjanmaa
Viikkoa - Weeks															
1991	16	13	17	19	16	17	17	17	17	15	19	15	17	14	13
1992	24	24	23	26	23	23	23	23	23	21	24	21	22	17	20
1993	30	33	31	32	32	31	30	30	31	28	32	28	29	28	19
1994	39	40	40	40	44	40	38	38	34	34	42	37	39	34	26
1995	45	51	45	46	51	45	45	47	45	38	50	41	44	39	29
1996	48	54	47	48	55	49	48	48	49	43	53	41	48	42	36
1997	51	57	48	50	62	52	52	52	52	46	57	38	52	44	41
1998	52	59	51	51	65	53	53	50	53	45	59	37	54	46	36
1999	52	58	52	51	65	52	51	52	52	43	59	36	50	46	43
2000	51	56	53	52	64	51	52	50	50	41	59	36	52	44	37
2001	51	55	50	53	64	51	54	52	51	42	58	35	51	44	44
2002	50	53	47	52	63	51	51	52	49	41	56	34	50	43	37
2003	47	50	45	50	60	49	50	47	47	39	54	33	46	42	44
2004	46	50	44	48	59	49	49	44	48	38	52	33	45	43	38
2005	47	51	45	49	57	49	50	43	47	37	51	33	45	41	34
2006	46	50	42	49	52	50	49	43	48	36	50	35	46	40	36
2007	44	49	40	49	44	49	48	44	44	36	49	34	45	37	36
2008	42	44	37	48	49	47	45	42	47	35	48	33	41	35	34
2004 I	46	49	43	47	57	48	48	44	48	46	52	32	44	41	34
2004 II	46	49	43	49	59	48	49	44	49	38	52	33	44	41	33
2004 III	46	49	44	49	58	48	49	44	48	47	52	33	45	40	34
2004 IV	46	51	45	49	59	49	48	42	49	37	52	32	46	40	35
2005 I	47	51	46	50	58	50	50	43	50	38	52	32	46	41	34
2005 II	48	51	46	50	59	50	51	45	50	38	52	34	46	42	35
2005 III	46	49	44	44	56	49	48	43	46	36	50	33	44	41	35
2005 IV	46	50	44	47	54	49	48	40	47	36	49	33	45	40	35
2006 I	46	50	43	48	53	49	49	41	49	36	50	34	45	40	36
2006 II	47	50	43	49	53	50	50	44	49	37	51	36	47	41	37
2006 III	45	49	41	49	52	49	48	43	48	36	50	34	45	39	37
2006 IV	45	50	41	49	50	50	47	43	50	36	49	34	46	38	36
2007 I	45	50	41	49	50	50	46	42	49	35	48	34	45	38	35
2007 II	45	49	40	51	51	51	49	45	51	36	50	36	46	38	37
2007 III	44	47	38	49	50	48	48	44	44	34	48	34	44	36	34
2007 IV	44	48	39	48	50	49	47	44	49	36	48	33	44	36	32
2008 I	43	47	38	48	49	48	46	43	48	36	48	33	43	36	34
2008 II	43	45	38	50	51	49	47	43	45	36	49	33	44	36	34
2008 III	42	42	37	47	49	46	45	42	46	35	48	34	40	35	34
2008 IV	40	42	36	45	46	45	42	40	41	33	46	30	38	34	29
2009 I	37	37	33	42	42	40	39	39	40	32	44	28	35	33	28
2009 II	37	35	33	41	42	40	40	40	40	32	44	30	34	33	29
2009 III	34	32	30	38	40	37	36	38	37	32	41	29	30	32	27

33. YLI VUODEN TYÖTTÖMÄNÄ OLLLEIDEN TYÖNHAKIJOIDEN OSUUS KAIKISTA TYÖTTÖMISTÄ, TYÖ- JA ELINKEINOKESKUSALUEITTAIN
 JOBSEEKERS UNEMPLOYED OVER A YEAR, PROPORTION OF ALL UNEMPLOYED, BY ADMINISTRATIVE DISTRICT

Vuosi ja neljännes Year and quarter	Työ- ja elinkeinokeskusalue - Administrative district														
	Koko maa Whole country	Uusimaa Suomi	Varsinais-Suomi	Satakunta	Häme	Pirkanmaa	Kaakkois-Suomi	Etelä-Savo	Pohjois-Savo	Pohjois-Karjala	Keskisuomi	Etelä-Pohjanmaa	Pohjanmaa	Pohjois-Pohjanmaa	Lappi
Prosenttia - Per cent															
1991	2	1	3	5	3	3	3	3	2	2	4	2	3	2	1
1992	8	10	9	11	9	9	9	7	6	4	9	6	7	6	4
1993	18	22	18	19	20	19	18	17	14	11	19	16	17	14	11
1994	27	32	27	28	32	28	28	26	21	17	30	26	27	25	16
1995	30	35	29	32	35	30	32	30	24	24	34	28	29	25	20
1996	30	35	28	31	35	31	30	31	27	26	33	25	29	26	20
1997	30	35	28	31	37	31	30	29	27	28	33	21	30	26	27
1998	30	35	29	31	37	30	30	28	26	28	33	20	30	26	26
1999	28	32	29	28	35	27	27	28	23	28	31	19	26	24	21
2000	28	31	30	29	33	27	28	26	22	26	31	19	26	23	20
2001	27	30	26	29	34	28	30	27	23	26	30	18	26	23	22
2002	26	29	25	28	32	27	28	26	21	26	28	18	25	22	24
2003	25	28	23	26	30	27	27	23	20	25	27	17	23	22	21
2004	25	29	23	26	31	27	27	23	21	29	27	18	23	22	18
2005	26	30	26	28	30	28	28	23	21	27	27	18	24	22	19
2006	26	29	24	27	29	28	28	24	21	26	28	19	25	22	20
2007	24	27	21	24	27	26	26	24	20	23	26	18	23	20	18
2008	22	25	19	25	25	24	25	21	19	19	25	16	21	18	17
2009	16	17	14	18	19	18	18	16	15	17	20	11	14	14	12
	15	14	13	17	17	17	16	17	15	17	19	11	13	15	13

TAULUKOIDEN SELITYKSIÄ

1. YLEISTÄ

Taulukoiden luvut ovat useimmissa tapauksissa alkuperäisen tilaston kuukausiluvuista laskettuja neljännesvuosi- ja vuosikeskiarvoja. Työ- ja elinkeinoministeriön laatimien tilastojen alkuperäiset kuukausiluvut julkaistaan monisteessa Työnvälitystilasto, joka ilmestyy kuukausittain.

Pyöritysten vuoksi taulukoissa esiintyvien prosenttilukujen summan ei tarvitse aina olla = 100.

Käytetyt symbolit:

- 0 Suure pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä
- . Tieto epälooginen esitettäväksi
- .. Tietoa ei ole saatu
- Ei mitään ilmoitettavaa

2. TILASTOKESKUKSEN TYÖVOIMA-TUTKIMUKSEN KÄSITTEET

Työkäiseen väestöön luetaan maassa asuva 15–74-vuotias väestö.

Työvoima on työllisten ja työttömien summa.

Työlliseksi luokitellaan henkilö, joka on tutkimusviikolla tehnyt ansiotyötä jonkin verran (vähintään tunnin) palkkaa tai luontaisetta vastaan tai voittoa saadakseen tai oli työpaikastaan tilapäisesti poissa. Työllinen voi olla palkansaaja, yrittäjä tai perheenjäsenen yrityksessä palkatta avustava.

Työttömäksi luokitellaan henkilö, joka on tutkimusviikolla työtä vailla, on etsinyt työtä aktiivisesti viimeisen neljän viikon aikana ja voisi vastaanottaa työtä kahden viikon kuluessa tai odottaa sovitun työn alkamista kahden viikon kuluessa. Myös opiskelija, työpaikastaan toistaiseksi lomautettu ja työttömyyseläkkeellä oleva voi olla työtön, mikäli edellä mainitut aktiivisen työnhaun ja työn vastaanottamisen kriteerit täyttyvät.

Työvoimaosuus on työvoimaan kuuluvien prosenttiosuus työkäisestä väestöstä.

Työllisyysaste on työllisten osuus 15–64-vuotiaasta väestöstä.

Työttömyysaste on työttömien prosenttiosuus työvoimasta.

EXPLANATORY NOTES

1. GENERAL

Most of the figures in the tables are quarterly and annual averages computed from monthly data of original series. The Ministry of Employment and the Economy's original monthly figures appear in its duplicated statistics.

The sum percentage in a table does not always equal 100 because the figures are rounded.

Symbols used:

- 0 Magnitude less than half of unit employed
- . Category not applicable
- .. Data not available
- Nil

2. DEFINITIONS OF THE LABOUR FORCE SURVEY OF STATISTICS FINLAND

Working-age population, all persons aged 15 to 74 resident in Finland.

Labour force, the sum of employed and unemployed persons.

Employed persons, all persons who during the survey week did some work (for at least an hour) for a pay or fringe benefit or to gain profit or were temporarily absent from work. The employed may be employee, self-employed person or unpaid family worker.

Unemployed persons, all persons who for the whole survey week were without work, had been seeking a job actively in the past four weeks for pay or profit, and could accept a job within two weeks or have arranged to start a work within two weeks but not yet begun it. A student, a temporarily laid-off person and a unemployment pensioner are also considered unemployed if person meets the above mentioned job seeking and job acceptance criteria.

Labour force participation rate, the ratio of all persons in the labour force to the total population of working age.

Employment rate, the ratio of the employed to the population aged 15 to 64.

Unemployment rate, the ratio of the unemployed to all persons in the labour force.

3. TIETOJEN LÄHTEET JA LUONNE

Taulukot 1–12, 26–28, 30: Työvoimatutkimus, laatija Tilastokeskus. Työvoimatutkimus perustuu 15–74-vuotiaasta väestöstä poimittuun otokseen. Otokoko on neljännesvuodessa 36 000 henkilöä. Otoks on jaettu kolmeen 12 000 henkilön kuukausiotokseen. Tiedot kerätään kuukausittain pääasiassa puhelimitse haastattelemalla. Vuoden 2000 alussa tietojen keräämisessä siirryttiin jatkuvaan tutkimusviikkoon. Aikaisemmin kuukausitiedot kerättiin yhdeltä viikolta, joka oli kuukauden 15. päivän sisältävä viikko. Otoksesta saatavat tiedot suurennetaan vastaamaan perusjoukkoa eli 15–74-vuotiaasta väestöstä.

Työvoimatutkimuksen tuloksiin liittyy otoksen satunnaisvaihtelusta johtuva virhe. Lukuihin voi sisältyä muitakin virheitä, mm. kadosta johtuvia. Mitä yksityiskohtaisempi tietojen luokitus on, sitä epävarmemmat tiedot ovat.

Taulukot 13–16, 18, 29, 31–33: Työnvälitystilaston tilannekatsaus, laatija työ- ja elinkeinoministeriö. Työttömien työnhakijoiden ja avoimien työpaikkojen tilasto kerätään työnvälitystoiminnan yhteydessä: vuoteen 1980 asti kunkin kuukauden puolivälissä sekä vuodesta 1981 alkaen kuukauden viimeisen työpäivän mukaan.

Avoimella työpaikalla tarkoitetaan työnvälitykselle ilmoitettua työpaikkaa, joka laskentapäivänä on ollut avoinna työ- ja elinkeinotoimistossa. Kaikkia avoimia työpaikkoja ei ilmoiteta työnvälitykselle. Arviolta noin 40–50 % niistä tulee työnvälityksen tietoon.

Työttömäksi työnhakijaksi luetaan ne laskentapäivänä työnhakijoina olevat, jotka ovat ilman työtä ja ovat kokopäivätyöhön käytettävissä tai odottavat sovitun työn alkamista. Työnhakijoina olevat lomautetut lasketaan mukaan työttömien työnhakijoiden kokonaismäärään.

Vuodesta 1980 alkaen työttömyyseläkkeen saajia ei ole laskettu mukaan työttömiin työnhakijoihin. Tarkemmin työnvälitystilasto peittää ne työttömät, jotka ovat työttömyysturvan piirissä. Muista työttömistä osa saattaa jättää ilmoittautumatta työnvälitykseen.

3. SOURCES AND NATURE OF THE STATISTICS

Tables 1–12, 26–28, 30: Labour Force Survey compiled by Statistics Finland, basing on a sample of the population aged 15 to 74. The sample numbers 36,000 per quarter and is divided into three monthly samples of 12,000. Data are gathered mainly by telephone interviews. Since January 2000, data have been collected for every week of the month, whereas previously they were only collected for the week containing 15th day of the month. The figures obtained are increased to correspond to the base group (the population aged 15 to 74).

The results of the Labour Force Survey are subject to an error due to the randomness of the samples. The figures sometimes contain other errors due to non-response, etc. The more detailed a classification is, the greater is the risk of error.

Tables 13–16, 18, 29, 31–33. Employment Service Statistics of the Ministry of Employment and the Economy. Statistics on vacancies and unemployed jobseekers were compiled at the middle of each month upto 1980, and have been compiled at the end of each month (last working day) since 1981.

Vacancies refer to vacancies reported to Employment and Economic Development Offices, which had not yet been filled on the reference dates. It is estimated that only 40 % to 50 % of all vacancies in Finland are notified to employment services.

Unemployed jobseekers comprises all jobseekers who were without work, were available for work, were laid off, or had arranged to start a job but had not yet begun it on the reference date.

Since 1980 unemployment pensioners have been counted as jobseekers, but not as unemployed persons. The Employment Service Statistics relate to persons receiving unemployment compensation, for which they have to register with unemployment services. Some unemployed persons not receiving such benefits do not register with employment services.

Taulukko 17: Päättyneiden työttömyysjaksojen keskimääräinen kesto. Saadaan työnvälitystilaston vuositilastosta, laatija työ- ja elinkeinoministeriö. Taulukon luvut kuvaavat koko vuoden aikana päättyneiden työttömyysjaksojen keskimääräistä kesto, jossa on mukana paljon lyhytaikaisia työttömyysjaksoja. Käsite eroaa kuukauden lopussa työttömänä olleiden päättymättömien työttömyyksien kestoista (taulukot 16 ja 32), joka on keskimäärin pidempi, koska siinä painottuvat pidempiaikaiset työttömyysjaksot.

Taulukot 19 ja 20: Työnvälitystoiminta. Saadaan työnvälitystilaston kuukausikertomustauluista, jotka kuvaavat toimintaa koko kuukauden ajalta.

Taulukko 21: Koulutus- ja tukitoimenpiteillä sijoitetut, tilaston laatija työ- ja elinkeinoministeriö. Taulukon luvut kuvaavat toimenpiteillä sijoitettuna olevia keskimäärin kuukauden lopussa. Eri toimenpiteiden sisällöt saattavat vuosittain muuttua.

Taulukko 22: Työvoimakoulutuksen tiedot saadaan työvoimakoulutuksen kuukausitilastosta, laatija työ- ja elinkeinoministeriö. Taulukon luvut kuvaavat keskiarvoja kuukauden aikana, paitsi viimeisen sarakkeen tieto ”työvoimakoulutuksessa olevat”, joka kuvaa koulutuksessa olevien määrää keskimäärin kuukauden lopussa olevana laskentapäivänä.

Taulukko 23: Työttömyysturva. Työttömyyden aikaisen toimeentulon turvaamiseksi on kaksi eri järjestelmää: Kelan hoitama perusturva (peruspäiväraha ja työmarkkinatuki) ja vakuutusmuotoinen ansioturva. Ansiosidonnaista päivärahaa saa lain vaatimukset täyttävä työtön kassan jäsen. Jos työtön ei ole oikeutettu ansioturvaan, hän voi saada valtion maksamaa perusturvaa. Saadakseen työttömyyspäivärahaa työttömän tulee olla työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa. Työmarkkinatuki on tarveharkintainen, mutta sen maksamiselle ei ole enimmäisaikaa.

Perus- ja ansiopäivärahaa maksetaan kerrallaan enintään 500 työttömyyspäivältä. Henkilölle, joka on syntynyt ennen vuotta 1950 ja on täyttänyt 57 vuotta ennen enimmäisajan umpeutumista, maksetaan päivärahaa kunnes hän on täyttänyt 60 vuotta. Vuonna 1950 tai sen jälkeen syntyneelle, joka on täyttänyt 59 vuotta ennen enimmäisajan umpeutumista ja on ollut työssä vähintään 5 vuotta edellisen 20 vuoden aikana, maksetaan päivärahaa kunnes hän täyttää 65 vuotta.

Table 17. Average duration of completed spells of unemployment. Taken from the annual Employment Service Statistics of the Ministry of Employment and the Economy. The figures in the table denote average durations of completed spells for the entire year. This differs from ”duration of unemployment up to the reference date” in tables 16 and 32, which is longer. That is because the figures in tables 16 and 32 seldom include short spells (which are contained in the average duration of completed spells), so they are weighted by long spells.

Tables 19 and 20. Employment services provider. Taken from tables in the Employment Service Statistics, which depict activity during entire months.

Table 21. Persons participate in different training or subsidized employment measures, compiled by the Ministry of Employment and the Economy. Average figures at the end of each month. The types of measures vary in time.

Table 22. Data on labour market training, taken from monthly labour market training statistics, compiled by the Ministry of Employment and the Economy. The figures in the table denote averages for whole months, except for the last column, ”on labour market training”, which gives average numbers of trainees on course on the reference date at the end of the months.

Table 23. Unemployment security. State compensations (basic unemployment allowance and labour market support) are the basic modes of security and earnings-related unemployment allowance is a form of unemployment insurance that is limited to members of an unemployment fund. Unemployed persons not entitled to them can obtain state compensation. For both types of benefit the applicant must be registered at an Employment and Economic Development Office. Labour market support is means-tested but it has not a maximum payment period.

A basic and an earnings-related unemployment allowance can be paid for a maximum period of 500 working days. Persons born prior year 1950 and are over 57 before maximum period has accrued can be paid an allowance until they are 60. Persons born in 1950 or thereafter and are over 59 before maximum period has accrued and has been in employment at least 5 years during past 20 years can be paid an allowance until they are 65.

Yli 60-vuotias ennen vuotta 1950 syntynyt, laissa tarkemmin määritelty pitkään työttömyysturvaa saanut työtön työnhakija on oikeutettu työttömyyseläkkeeseen. Työttömyyseläkkeen saamisaikana tulee saajan olla työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa.

Taulukko 24: Muuttoliiketilasto. Lähde: Tilastokeskus, väestötilasto.

Taulukko 25: Työttömyysasteet eri maissa. Lähde: OECD, Main Economic Indicators.

4. LUOKITUKSET

Ammattiluokitus. Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilastossa käytetään ammattitehtävien laadittavissa tilastoissa luokitusta, joka perustuu Pohjoismaiseen Ammattiluokitukseen (Nordisk Yrkesklassificering, NYK). Ammattiluokitus, Työministeriö, 2005.

Toimialaluokitus. Toimialaluokituksessa Suomessa käytetään kansainvälisesti sovittua luokitusta (Nomenclature Générale des Activités Economiques dans les Communautés Européennes, NACE). Vuodesta 2008 lähtien Toimialaluokitus TOL 2008, Tilastokeskus.

A long-term unemployed person born prior year 1950 and over 60 years old can receive an unemployment pension under terms laid down by law. While in receipt of such a pension, person must remain a jobseeker at an Employment and Economic Development Office.

Table 24. Statistics on migration. Source: Statistics Finland, Population Statistics.

Table 25. Unemployment rates in some countries. Source: OECD, Main Economic Indicators.

4. CLASSIFICATIONS

Occupational classification. The classification used in Ministry of Employment and the Economy's Employment Service Statistics is based largely on the Nordic Classification of Occupations (NYK). Occupational Classification, Ministry of Labour, 2005.

Industrial classification. NACE (Nomenclature Générale des Activités Economiques dans les Communautés Européennes) is used in Finland. From 2008 Standard Industrial Classification TOL 2008, Statistics Finland.

Työpoliittinen Aikakauskirja

Kestotilaus:
kotimaa 27 €/vuosi, Pohjoismaat 32 €/vuosi,
Eurooppa 34€/vuosi.

Osoitteenmuutos: Vanha osoite

Peruutus

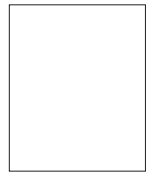
Tilaaajan nimi

Yritys tai yhteisö

Jakeluosoite

Postinumero ja toimipaikka

Asiakaspalvelu, puh. 020 450 05
faksi 020 450 2380
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi

Edita Publishing Oy
Myyntipalvelut

PL 800
00043 EDITA

Työpoliittinen Aikakauskirja

Työpoliittisen Aikakauskirjan tarkoituksena on edistää työpolitiikkaan liittyvää tutkimukseen ja asiantuntijuuteen perustuvaa keskustelua sekä tukea työ- ja elinkeinoministeriön strategiatyötä.

Ohjeita kirjoittajille

Työpoliittinen Aikakauskirja julkaisee kirjoituksia kolmessa osastossa: artikkeleita, katsauksia ja keskustelua sekä uutta työ- ja yrittäjyystutkimuksen alalta.

Artikkeleita-osastossa julkaistaan tieteellisen artikkelin tyyppisiä, aiemmin julkaisemattomia esityksiä. Lähdeviitteet on mainittava. Alaviitteitä olisi kuitenkin vältettävä, viitteiden tulisi olla tekstissä. Artikkeleista tulisi toimittaa ½ liuskan pituinen englanninkielinen tiivistelmä. Lisäksi kirjoittajia pyydetään toimittamaan ammatti- ja koulutusnimikkeensä, sekä suomeksi että englanniksi. Työnantaja on myös mainittava.

Katsauksia ja keskusteluja-osastossa julkaistaan muita työpolitiikkaan liittyviä artikkeleita sekä kirjallisuusarvioita. Lähdeviitteiden käyttöä ei edellytetä.

Uutta työ- ja yrittäjyystutkimuksen alalta-osastossa julkaistaan tutkimusten tiivistelmiä.

Artikkeleiden ohjepituus on enintään 15 liuskaa 1½ rivivälillä sekä katsauksia ja keskustelua-kirjoitusten 6 liuskaa.

Lähteet toimitetaan seuraavien esimerkkien mukaisesti:

Andreassen, T., Drange, I., Thune, T. ja Monkerud L. (2007) På vej mot integrert velferdsforvaltning? AFI-rapport 4. Oslo: Arbeidsforskningsinstituttet.

Valtakari Mikko, Hannele Syrjä ja Pertti Kiuru (2008). Julkisen työvoimapalvelun palvelurakenteen uudistamisen vaikuttavuus. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Työ ja yrittäjyys. 19/2008. Helsinki.

Schmid, G. (2002b), Transitional Labour Markets and the European Social Model: Towards a New Employment Pact, teoksessa: G. Schmid ja B. Gazier (toim.): The Dynamics of Full Employment. Social Integration through Transitional Labour Markets, Cheltenham, UK: Edward Elgar, 393–435.

Artikkelit on toimitettava sähköpostitse (heikki.raisanen@tem.fi tai annika.blomster@tem.fi). Excel- ja Word-kaaviot on toimitettava erillisinä alkuperäistiedostoina. **Kaavioissa ei saa käyttää värejä.**

Kirjoittajan tulee ilmoittaa myös yhteystietonsa (nimi, osoite, puhelin, fax, e-mail). Toimitus voi pyytää asiantuntijalausuntoja julkaistavaksi tarjotuista artikkeleista. Toimitus pidättää itsellään oikeuden lyhentää ja muokata artikkeleita julkaisua varten.

Julkaistuista kirjoituksista maksetaan palkkio ministeriön ulkopuolisille kirjoittajille.

Työpoliittisen aikakauskirjan numeron 1/2010 aineiston määräpäivä on **25.1.2010**. Numeron teemana on ”Työmarkkinat irti lamasta”.

Painettu

ISSN 0787-510X

ISBN 978-952-227-015-3

Verkköjulkaisu

ISSN 1797-5085

ISBN 978-952-227-016-0

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY